

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖLÜ KADINLAR MEMLEKETİ

Burçe Bahadır

ayizi kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ayizi Yayınları 28
Kadınlar, Hayatlar 4

ÖLÜ KADINLAR MEMLEKETİ

Burçe Bahadır

1. Baskı, Ekim 2014, Ankara

ISBN: 978-605-85967-8-8

Sertifika No: 20762

Yayına Hazırlayan

Aksu Bora

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni

Tennur Baş

Baskı ve Cilt:

Sena Ofset

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi

B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 90.212.613 03 21

Sertifika No: 12064

AYİZİ YAYINLARI

A: Atatürk Bulvarı No: 223/12 06680 Kavaklıdere/Ankara Türkiye

T: +90.312.467 16 18 F: +90.312.467 16 19

W: www.ayizi.com.tr E: bilgi@ayizi.com.tr

ayizi
kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ÖLÜ KADINLAR MEMLEKETİ

Burçe Bahadır

ayizi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İçindekiler

GİRİŞ	11
KADINLAR	31
Suna ile Hakkı	39
Acımasa da Sayılır	59
Cezan Kesilecekse Aç Suretini	63
Nigâr ile Mehmet	77
ERKEKLER	97
“Fazla Zekâdan...”	105
Didem ile Ahmet	111
Herkes Sırtını Sıvazlar, Sen Gün Sayarsın	131
“Karımı Öldürmeseydim...”	137
Hanife ile Veysel	145
“Suçu Ben Her Zaman Ölende Bulurum”	175
Hayriye ile Hamit	189
KALANLAR	
Seda’nın Babası	203
Seda ile Haluk	207
Gönül’ün Ablası	227
Gönül ile Muharrem	243
HAYIR, HİKÂYENİN SONU DEĞİL, BİR NEFESLİK MOLA	281

TEŞEKKÜR

Kitap yazabilmekten daha güzeli, ne zaman yalan söyleyeceğini ve ne zaman gerçekleri konuşacağını iyi bilen dostlara sahip olmakmış.

Mesut Ertugay, Hüsnüye Vural, Ömer Altan Bahadır, Meriç Aksu, Hasan Tahsin Benli, Sibel Nart ve İlknur Ertugay'a

Çağan'a

ve ejderhalarla ilgili cümlesini kullanmama izin veren Ceylin'e

Ve elbette Aksu Bora'ya

Teşekkürler...

Özgür olmak isteyen bütün cesur kadınlara...

GİRİŞ

19 ve 20. yy soykırım zamanlarıydı. Şimdi cins kırım yapıyor.

Türkiye kadınlarından nefret ediyor. Onlara hayatı dar ediyor. Beni reddetti, boşanmak istedi, çocukları almaya yeltendi, bana pezevenk dedi diyen erkeklerin sokak ortasında kadınları öldürmesini seyrediyor.

Uzun zamandır her sabah gazetelerin 3. sayfasında memleket için artık sıradan, rutin, mutat haberleri okumaya başlamıştık.

A.Ç kocası F.Ç tarafından sokak ortasında 6 kurşunla öldürüldü.

D.T ayrılmak istediği için kocası A.T tarafından bıçaklandı.

T.Ü eski sevgilisi tarafından kurşuna dizildi.

Sadece harfler alfabedeki yerini değiştiriyor sanki. Her sabah üç beş kadın sokak ortasında öyle küt diye, hem de en yakını; kocası, sevgilisi, babası, abisi tarafından öldürülüyor, biz biraz keder biraz öfkeyle gazete haberini okuyoruz. Son-

ra bütün Türkiye yeniden ekmek almaya çıkıyor, önünde duran arabaya klakson çalıyor, mağazada pazarlık yapıyor, terziye kumaş veriyor, manava gidiyor, dedikodu ediyor, okuldan dönüyor, dizi seyrediyor... Sanki kendini tekrarlamaktan başka becerisi olmayan bir yönetmenin çektiği bir filmin içindeyiz hepimiz. Sanki uyuşturulmuşuz. Gerçeği göremiyoruz, anlayamıyoruz.

Kadın cinsini kırıyorlar. Kadınları boşanmak istediği, başkasını sevdiği, çalışmaya gittiği için kıştır kıştır kesiyor, kurşuna diziyorlar. Biz yine bakkala gidiyor, meyve seçiyor, çorap alıyor, haberlere sinirleniyor, klakson çalıyor, komşuya hal hatır soruyor, dizi seyrediyoruz.

Tam o sıralarda yeni bir kanala geçmişim. Dediler ki bugün toplantı var. Gittim, bir oda dolusu insan, hiçbirini tanımıyorum. Mahalle dizilerindeki abiler gibi görünmeye çalışan ama egosu toplantı odasından koridora kadar taşan Büyük Müdür, onun hemen peşinde ilkokuldan beri belli ki onu rahatsız eden küçük boyunun intikamını şimdiki mevkisiyle yeni yeni almaya başlamış Kaba Haber Müdürü ve bunların yanında İstanbul beyefendisi gibi kalan Program Müdürü. Demokratik bir hava yaratmaya çalışıyorlar.

Hepimizi toplamışlar, soruyorlar, yayın sizce nasıl gidiyor, ne değişiklik yapalım diye. Belli ki toplantı sonrası bütün önerileri sallayacaklar. Hepsinin gözünden belli. Sıra bana geliyor. Bir şey demek lazım.

Herkes “jenerikler çok sıradan, kj’ler yavan, stüdyolarda problem var” diye bütün kanalı sahiplenmiş, genel sorunları anlatıp duruyor. Benim hiçbirinden haberim yok, açıp

kanalı seyretmemişim bile. Sadece kendi dükkânı önünde tespih sallayan, gözünü kısıp kamburunu çıkararak, gelip geçeni kesen bakkallar gibiyim. Kendi programım dışında, kanal yıkılsa umurumda değil. Pas geçmek de istemiyorum. Bir yandan çok dikkate almayacaklarını da biliyorum, kendimi yormak zul geliyor. Büyük Müdür gözünü belirtmiş bakıyor bana. “Valla çok şaşıyorum” diye başlıyorum. Ben de ne diyeceğimi tam bilmiyorum aslında. “Dışarıda kadınları misketle vurur gibi vuruyorlar, hiçbir haber kanalı da vermiyor gerçi ama madem bu kadar iyi bir haber kanalıyız, bizimkinde niye yok” deyiveriyorum. Olmadığını bilmiyorum. Dedim ya kanalı bir kere açıp seyretmemişim bile ama o haber müdürü hayatta kadınlar lehine haber yayınlamaz, halinden tavrından, endamından belli. Hepsi kötü kötü bana bakıyor. Bu kadar yoğun ve mühim işleri güçleri arasında olmadık bir detaya takılmış bir salak kadın olduğumu düşündüklerine neredeyse eminim. O kötü bakışlar tuhaf bir zevk veriyor bana. Anlıyorum ki, bunu yapmak istiyorum. Kadın cinayetleriyle ilgili bir program çekmek istiyorum. O anda buna karar veriyorum.

Büyük Müdür bizi biraz daha dinledikten sonra istediği cevabı alamamış başöğretmen misali toplantıyı sonlandırıyor. Hiçbirimizden memnun kalmadığı yüzünden belli. Sanki dünyanın en orijinal, en farklı eleştirilerini yapmamız gerekiyormuş da becerememişiz gibi. Hepimiz dağılıyoruz. Kimileri ufak topluluklar oluşturup sohbete devam ediyor, kimileri Büyük Müdür ve zevatın yanında gülüşüp duruyor. Haber spikerleri sadece siyah giyinsinmiş, alt yazılar yeşil değil de mavi olsunmuş, zira mavi güven vermiş...

Ben beden dilini, renk bilmem nesini icat edenlere söylene

söylene odama çekiliyorum. Onlar bilir gibi konuşmaktan, birbirlerinin sırtını sıvazlamaktan; renklerin dili ne söylermiş, eli yüzünde ne demekmiş anlatmaktan büyük zevk alıyorlar biliyorum. Ben almıyorum.

Karısını öldüren adamları bulmalıyım. Bir zamanlar sevdikleri, en azından öyle olduğunu iddia ettikleri, aynı yatakta uyuyup, aynı yemeği yedikleri ve hatta birlikte güldükleri kadınları öldürme noktasına nasıl geldiklerini çok merak ediyorum. Neden kendilerinde böyle bir güç, bir hak bulabiliyorlar. Cezaevine gitmem, karısını öldüren adamların gözünün içine bakmam, onlarla konuşmam gerek.

Röportaj iznini almak için ilgili resmi kuruma başvurmam gerekiyormuş. Başvuruyorum. Kadın cinayetlerini konu alan bir belgesel çekmek istediğimi yazıp, kendimden ve projemden emin, gönderiyorum. Karısını öldüren erkeklerle röportaj yapmak istediğimi süslü kelimelerle yazıyorum. Süslü kelimelerime karşılık gayet sade ve kendinden emin bir cevap geliyor.

Reddedilmişim.

Hayatın değişik alanlarında pek çok defa reddedilmiş olan ben, resmi bir yazıya gönül koyacak değilim elbette. Gelen yazılar, giden evraklar, hatırlı kimselerin diğer hatırlı kimselelere ettiği telefonlardan sonra, görüşmeye kabul ediliyorum.

Nihayet!

Bir Yetkili beni kabul edecek ve ne yapmak istediğimi anlayacakmış. Galiba beni de kontrol etmek istiyorlar. En edep-

li, resmi dairelere en uygun kıyafetimi giyerek mesai saati başlar başlamaz Yetkilinin sekreterinin yanına kuruluyorum. Sekreter pek hanım bir kız. Biraz sohbet ediyoruz. Sanki kız beni sevmezse, izin vermeyecekler gibi bir his içimde. Güler yüzlü olmaya çalışıyorum. Bu benim için epeyce zordur. Özellikle de sabahları. Neyse ki Yetkili geliyor o sırada. Genç bir adam. Bu projeye çok inandığını, programın çok faydalı olacağını söylüyor benden önce. Pek rahatlıyorum. Sosyoloji masteri yaptığını söyleyince iyice seriveriyorum kendimi koltuğa.

Genç ve iyi niyetli hem de okumuş Yetkili, Sayın Genel Müdür Yardımcımıza “çıkmamız” gerektiğini söylüyor. Ona da kendimi anlatmam gerekiyormuş. Bu arada bana da biraz replik veriyor. “Programda uzmanları da konuşturacağınızı söyleyin, uzman meselesi çok önemli” diyor. Zarif olduğunu düşündüğüm tebessümümle “tabii” diyorum, “hadi gidelim”.

Koskoca Genel Müdür Yardımcısına hadi deyince gidilmeyeceğini bunca yıllık meslek hayatımda öğrenmiş olmam gerekiyordu. Bir kez daha temrin ediyorum.

Neyse çay içiyoruz. Tuhaf tuhaf şeylerden konuşuyoruz. Genç Yetkili, benden daha çok sıkılmış olacak ki, eski cezaevlerinin fotoğraflarını gösteriyor. Belgesel yapsak ya bundan diyor. “Tabii” diyorum “neden olmasın. Önce bunu bir halledelim de”.

Sayın Genel Müdür Yardımcımız bizi nihayet kabul edeceğini haber salıyor. Derhal kalkıyor, seke seke yanına geçiyoruz. Sonunda kabule alındığım için mutlu ve gururluyum.

Programı yapma sebebimi, uzmanları konuşturacağımı, kadınların bu çilesine bir son vermek gerektiğini, mutlaka uzman görüşüne başvuracağımı, etik yayın yaptığımızı ve uzmansız asla program hazırlamayacağımı söylüyorum. “Peki Nurçin Hanım” diyor. “Burçe” diye düzeltiyorum. “Peki Burçin Hanım” diyor. Bu sefer düzeltmiyorum.

“Nereden geldi aklınıza böyle bir program yapmak?” diye soruyor.

Kadın cinayetlerinin adi suç değil, aslında politik olduğunu, erkeklerin pek çoğunun kadını tahakkümü altına almayı hak zannettiğini, cezalar yetersiz kaldığı için kolayca cinayet işlediklerini, namus davası diye kadınları iyice baskı altına alan bir kavrama sahip olduğumuzu, gelenek görenek adı altında kadının namusundan erkeklerin sorumlu tutulduğunu, bu sebeple karısını öldüren erkeğin sırtının sıvazlandığı Sayın Genel Müdür Yardımcısına anlatmıyorum elbette. O da biliyordur diye düşünüyorum.

Etik yayın yapma konusunda anlaşıyoruz. Hem karısını öldüren erkeklerle hem de kocasını öldüren kadınlarla görüşmek gerektiğini bu sayede sorunun kendisini daha iyi anlayabileceğimiz konusunda hemfikir oluyoruz.

Röportajlar sırasında kadınların, yıllarca kendilerini döven, satan, tecavüz eden adamlara çocukları için, çaresizlikten, millet ne der korkusuna tahammül ettiğini öğreneceğim. Bunca eziyetin ardından bir an geliyor ve kadın kendini kaybediyor. Görüştüğüm kadınlardan biri olay anını hatırlamıyordu bile. Erkeğin öldürme nedeni farklı. Kadını tümüyle kendine ait bir eşya olarak gördüğü için cinayet işliyor.

Kadın boşanmak isterse, onu aldatırsa kendinden geçiyor. Karısını öldüren adamlardan biri şöyle demişti:

“20 yıl sonra bana boşanmak istediğini söyledi. Var mı öyle ya. Baştan evlenmeyi kabul etmeyecekti.”

Sonradan fikir değiştiremez mi diye sordum. Değiştiremezmiş.

Kadınlar için küçük de olsa bir şey yapacak olmanın verdiği neşeyle arabama biniyorum. Belki bu programı biri seyreder, belki o biri, bir kadını öldürmekten vazgeçer. Belki bir kadın ölmekten, esir olmaktan kurtulur. Çok şey mi istiyorum? Bir televizyon programıyla bunu yapabilir miyim? Hiç bilmiyorum.

İşe geri dönüyorum. Gündelik işlerle uğraşıyorum. Biraz heyecanlıyım, biraz ümitsiz ama çokça kararlı.

Hiçbir şey elde edememe riskim çok fazla. Bu izin çıkmayabilir. Çıkarsa da program yayınlanmayabilir. Yayınlansa da etkili olmayabilir. Bunca adamın karşısında oturup onları ikna etmeye uğraştıktan, gönüllelerini hoş etmeye çalışıp, sohbet ediyormuş gibi yaptıktan, çok yaratıcı olduğunu düşündükleri fikirlerini dinlemek zorunda kaldıktan, oradan oraya koşturup ışığıydı, kamerasıydı, montajıydı uğraştıktan sonra elimde 3-5 kişinin belki seyrettiği bir belgeselle kalabilirim. Malum çok belgesel seyredilen bir meridyende yaşamıyoruz.

Sonunda net bir sonuç elde edemeyeceğini bile bile bir işe soyunmanın tuhaf bir tatmini varmış, şimdi anlıyorum. Gözünü bir an bile ayırmadan bir kuşun peşinde sarsak ama

azimli adımlarla koşturan çocuk gibiyim... Manyak sevgilisine tuhaf bir sevdıyla bağlanmış, her türlü zorluğa göğüs geren arızalı aşıklar gibiyim... Hiç ardına bakmadan ölüme doğru koşan eski zaman askerleri gibiyim... diye düşünüyorum, sonra da kendi kendime amma da abarttım diye gülüyorum. Benim zamanımdan, emeğimden, biraz da aklımdan başka kaybedecek neyim var? Şimdiye kadar zamanımı, aklımı ve emeğimi ne gereksiz işler için harcadığımı düşünürsek, “amaan bu defaki de kadın milletine feda olsun” diyorum.

İzin için ilk başvurumun ardından 6 ay geçiyor, belki de daha fazla. İş o kadar uzadı ki, kimse “nasıl gidiyor” diye sormuyor bile. Büyük Müdür haince gülümseyerek “enerjini başka programlara yönlendir istersen” diye iki adet abuk program veriyor bu arada bana.

Sorun çıktığını ve röportajları gerçekleştiremeyeceğimi düşündükçe ödüm patlıyor. Sonra da bir devlet dairesindeki olası durumları düşünüyorum. Yazı genel müdürlüğe gitmiştir... genel müdür resmi gezidedir... döndüğünde yazının tarihi geçmiştir, bir daha yazılması gereklidir... bunu yapacak birimin başkanı hayatta bir baltaya sap olamamış ama nasılsa beden dili diye bir yol tutturup eğitimini vererek para kazanmayı becermiş bir adamın verdiği seminer için bilmem nerededir... o gelir yazı gider, yazı gelir genel müdür gider...

Aradan epey zaman geçiyor. Benim İyi Kalpli Yetkili neşeli bir sesle arıyor ve kabul edildiğimi söylüyor. Kısa bir zaman sonra da görüşmeye gidebileceğim cezaevleri hakkında resmi yazı geliyor.

Diğer adamların yanında haza İstanbul beyefendisi gibi görünen Program Müdürümüze gidip müjdeli haberi veriyorum. Kendisi bu fikrimi çok desteklemişti zira. Seviniyor, tebrikler filan ediyor. Herhalde pek umudu yoktu ki bu saate kadar koordinatöre icazet vermemiş. Biraz sonra beni tekrar çağırıyor. Yüzüme bile bakmadan Büyük Müdür sizi görmek istiyor diyor. Şaşıyorum. Odasına geçiyorum. Haber Müdürüyle oturuyorlar. Program Müdürünü de çağırırım diyor. Basbayağı toplantı yapacaktınız. Toplantıyı ilk başta yapmamız gerekiyordu. Gerekiyorsa tabii.

Program Müdürünün gelmesini beklerken, “senin kolyenden benim hanımda da var” diye benimle sohbet etmeye çalışıyor. Başıma bir gelecek var. Hissediyorum. Nihayet Program Müdürü de geliyor. Büyük Müdür, “Ben bu şiddet olaylarına karşıyım” diyor. Bunu derken öyle emin ki kendinden, ben yine şaşıp kalıyorum. “Erkeklere şiddet uygulamayacağım ben de zaten, şiddetin sebebini anlamaya çalıştığımız bir belgesel yapacağım” diyorum. Kimse şakama gülmüyor.

Kendini ne kadar beğendiğini belli etmek için her an dimdik yürüyüp çenesini havalara kaldıran Kaba Haber Müdürü, “Ben mesela” diyor, “Münevver olayını hiç vermedim.”

“İyi halt ettin. Katili koruduğun iyi olmuş” diyorum içimden. Bu aralar yaptığım iç konuşmalar yüzünden pek yakında birinin suratına patlamaktan korkuyorum. Oysa tek yapabildiğim, pasif direniş. Şu anda Büyük Müdür “gitme” derse gidemem; suyuna gitmek, istediğimi alana kadar “he” demek zorundayım. İstediğim de hepi topu karısını öldüren erkeklerle konuşabilmek. Bunu neden yaptıklarını anlaya-

bilmek ve tabii ki anlatabilmek. Ancak bu şekilde bu sorunun bir minicik parçası anlaşılır diye düşünüyorum. İnaniyorum. Buna çok inanıyorum.

Küçük Müdüre şöyle bir bakıp yüzümü çeviriyorum. İkimiz birlikteyken beni destekleyen ama onların yanında yüzüme bile bakmayan Diğer Müdürden umudu kesiyorum. Sözü geçecek bir kişi var burada, kalan enerjimi onun üzerinde sarf etmeye karar veriyorum.

“Ben bu izni çok zor aldım, bu konuda da çok heyecanlıyım, iyi iş olacak” diyorum.

Büyük Müdür, haberciliğe çok önem veren biriymiş de, ben işe yeni başlamış toy sarışınmışım gibi yalancı bir şefkatle bakıyor bana. Şevkimi kırmak istemiyor ama işi de pek önemsemiyor sanki. “Tamam heyecanlıysan yap ama” diyor, “bundan bir şey çıkmaz...”

Küçük ve Kaba Haber Müdürü yine kendinden, fikir ve görüşlerinden son derece emin söze karışıyor. “Şiddetin reklamını yapmış oluruz” falan filan deyip işi upuzun bir yayın etiği mevzuna bağlıyor. Ben kimseyle böyle sohbetler içine girmek istemiyorum. Kimsenin yayın etiği ile ilgili fikrini merak etmiyorum. Kısa keselim istiyorum. Büyük Müdüre dönüp:

“Ben yaparım siz beğenmezseniz yayınlamazsınız.” diyorum.

“Ha öyle bir hakkım var mı?” diyor.

Var elbette. Bunu o da biliyor.

“İyi, hiçbir şey olmazsa yazarsın en azından” diyor. Şaşıyorum. Neden yazayım ki, belgeselini çekeceğim işte diye düşünüyorum. Neden öyle dediğini epey sonra bütün bu hikâyeyi yazmak için masanın başına oturduğumda anlayacağım.

Ben aslında bir yapımcının asla izin vermemesi gereken bir anlaşmaya imza atıyorum. Emeğimi, işimi bir başkasının kontrolüne bırakıyorum. Beğenirse yayınlayacak, beğenmezse çöpe atacak. Yeter ki cezaevlerine gireyim, nasılsa hallederim diye düşünüyorum. Hepsini ardımda bırakıp odadan çıkıyorum.

Nihayet beklediğim resmi yazının gelişiyle elimi kolumu sallaya sallaya Türkiye’nin bütün cezaevlerine girebilirim sanıyorum. Elbette, yine yanılıyorum. Odama gidince kâğıdın sağ alt köşesinde daha önce fark etmediğim küçük nota ilişiyor gözüm. Sadece dört ayrı infaz kurumuna girmeme izin verilmiş.

Okuduğum gazete haberlerindeki çeşitliliğe göre bu kadarı da benim işimi fazlasıyla görür diye düşünüyorum. Önce Kadın Cezaevini arıyorum. “Tabii yazıyı fakslayın, biz de hükümlülere soralım” diyor müdür. Pek seviniyorum. Bütün dünya piyasasının e-maillerle anında iletişim kurduğu bir evrende, mevzu yazı fakslamak olsun, derhal hallediyorum. İkinci seçeneği arıyorum. Yine faks. Tamamdır...

3. cezaevinin numarasını çevirip, müdürü bağlatıyorum.

“Bir faks gönderin ama buradakiler kabul etmez” diyor müdür bey. Şimdi ben müdür beyin bilmem kaç kişilik cezae-

vindeki hükümlülerin iç sesini, arzularını, heveslerini böyle küt diye bilebilmesine sevineyim mi yoksa sallıyor beni herhalde diye şüphelenip, arıza kadına mı dönüşeyim bilemiyorum. Ben duraksayınca, müdür bey “geçenlerde CNN Türk’ten de bir bayan aradı, hiçbiri istemedi” diye açıklıyor. CNN Türk’ten bir “bayan”ın daha böyle bir röportaj istediğini benim iyi kalpli yetkili de ağzından kaçırmıştı.

Bu CNN Türk’teki “bayan”la tek yürek gidiyoruz, hayırlısı bakalım. Adamın aklına ayıp, erotik ve de müstehcen düşüncelerin hepsini aynı anda getiririm korkusuyla, “belki beni isterler, siz yine de bir sorun” diyemiyorum.

3. sırada yer alan Ceza İnfaz Kurumu’nun üzerini cart diye çiziyorum. Müdür Bey’e “yine de bir sorun” diye ısrar ediyorum ama bunca yıllık tecrübem “çiz bunun üstünü sen, yorma kendini” diyor bana. Diğerini arıyorum. “Tabii bir bakalım ama” falan filan diyor. 5-10 dakika sonra arayıp kimsenin istemediğini söylüyor. Derhal benim İyi Kalpli Yetkiliyi arıyorum. Sınıf arkadaşlarını öğretmenine ispiyonlayan ilkokul çocuğu edasıyla “siz bana bu kurumların isimlerini yazmışsınız ama bunlar kabul etmiyor” diyorum.

O da ispiyona yüz vermeyen öğretmen edasıyla “valla biz sadece izni çıkarır ve yerleri belirleriz, kabul edip etmemelerine karışmayız, dilerseniz bize yine resmi bir yazı yazın, başka infaz kurumlarına bakalım” diyor.

Dilemem... Bunu dilersem bir 6 ay daha gözümün önünden su gibi akıp gider, CNN Türk’teki “bayan” atı alıp değil Üsküdar’ı, bütün infaz kurumlarını geçer, benim programım da sıradan bir ikinci çekim olur diye düşünüyorum.

Daha böyle bir program yapılmadı, hiç kimse karısını kıştır kıştır kesen adamlarla konuşmadı. Omzumun sağında oturan idealist yanım “Aman ne kadar güzel. Kadın cinayetlerine kafayı takmış biri daha var memlekette” diye mesnetsiz bir iyi niyetle konuşup duruyor. Solumdaki hırslı ve kıskanç tarafım “aklını başına topla” diyor. “Bunu ilk yapan sen ol!”

Sonradan başıma gelecekler bu senaryonun yanında hüznü-lü bir trajedi, korkulu bir macera filmi gibi kalacak ama benim daha dünyadan haberim olmadığı için bunu acıklı son zannediyorum. Telaşlanıyorum. Kedi mırıltısı gibi bir sesle “Yok ben bakıyım o zaman bi” filan deyip, telefonu aceleyle kapatıyorum. Sağ omzumdaki “elindekilerle yetin, bunlardan da iş çıkar” diye beni avutuyor. Soldaki, çocuğunun kafasına hamam taşıyla vuran anneler gibi sinirlenip bir yandan da beni azarlıyor. “Salaksın, daha becerikli ol-man lazım.”

Kadın Cezaevi Müdürüyle görüşmemden birkaç gün sonra beni arıyorlar. Müdür Bey sadece iki kadının benimle görüşmeyi kabul ettiğini söylüyor. Bu benim düşüncemin epey altında bir sayı. Erkeklerden daha fazla gönüllü çıkmasını diliyorum çaresizce.

Kameraman, onun iki asistanı, ışıkçı, ben ve benim tatlı asis-tanım Lütfiye yola çıkıyoruz. 22 yaşında, siyah saçlı, siyah gözlü dünya güzeli bir kız. Daha hayatın başında. İletişim Fakültesinden çıktığı gibi benim yanımda işe başladı. Baş-ka bir program için pavyonda çekim yapmıştım. Şimdi de cezaevine götürünce feleğin çemberinden kırk kere geçmiş sanıyor kendini. Sırtı yere gelmezmiş artık, hayatın bütün zorluklarını görmüş, öyle söylüyor. Kameraman Hayri'nin

asistanları Emre ve Ebru Sinema Televizyon bölümünde okuyan, staj için bizimle olan iki genç. Arabanın arkasında güle oynaya cezaevinin yolunu tutuyoruz.

Burası erkek, çocuk ve kadın kapalı infaz kurumlarından oluşan çok büyük bir kampüs. İçinde bile arabayla ulaşabilirsiniz bir yerden bir yere. Dış kapıdaki nöbetçi askerler gelip kimliklerimizi alıyor. İzni fakslamıştık. Kontrol edip, veriyorlar kimlikleri geri. Şoför “ben bırakıp çıkacağım” diye ısrar etse bile onunkini de alıyorlar. Nihayet içeri giriyoruz. Kadın İnfaz Kurumu’nun nerede olduğunu öğrenip, arabanın burnunu o yöne çeviriyoruz. Kadın cezaevinin kapısına gelince “oh” diyorum. “Nihayet geldik”

Ya da ben öyle sanıyorum.

Giriş kapısının yanında ufak bir bina var. Oraya alıyorlar bizi. Yine kimliklerimize bakıyorlar. Kimliklerin üzerindeki resimleri dikkatle inceleyip, yüzümüzle karşılaştırıyorlar. Biraz daha baksa “tamam yeter artık, ben yaptım” diye her suçu üstlenip, gördüğüm ilk koğuşa kendi kendime girebilirim. Öyle bir baskı üzerimde.

Ev adreslerimizi de aldıktan sonra gözümü yaklaştırmamı söylüyor görevli genç kadın. O cam bir bölmenin ardında. Kimliğimi bile o camlı bir bölmeden uzatabiliyorum ona. Gözümü aralıktan çıkan küçük makineye tutuyorum. Gözbebeğimi kaydediyormuş. Böylece ziyaretçiler de infaz kurumuna hiç silinmeyecek bir iz bırakıyormuş.

İzlerimizi bırakıp, tekrar sıkı bir kimlik kontrolünden geçtikten sonra dışarı çıkıyoruz. Sevinç içinde derhal çekimlere

başlamak istiyorum. Hayri “hazır buradayken şu telleri çekeyim” deyip, işe giriyor. Benim dikkatimi ise, kapı çekiyor.

Kadın cezaevinin giriş kapısı çok afili. Enine upuzun kapının üstünde yufka açan kadın resimleri var. Sanırım hükümlü kadınlar boyamış. Ressam eli de değmiş gibi görünüyor. Ben artistik bir çekim yapmak istiyorum. Nöbetçi askerden rica edip, kapıyı yavaş yavaş açtırıyoruz. Sanki kendiliğinden açılmış gibi olacak, çat diye sesi duyulacak. Seyirciye o duyguyu vereceğiz. 15 defa falan çekiyoruz. İnsan kendi işinden sıkılır mı? Artık sıkılıyorum. İçime de sinmiyor bir türlü. Bırakamıyorum. Sonunda Hayri bir numaralar çekiyor. Nöbetçi asker sinirli sinirli gülmeye başlıyor. Lütfiye ağlamaklı bir sesle annesini arıyor. Ben de “hadi girelim” diyorum. İçeri giriyoruz.

Ya da ben yine girdiğimizi zannediyorum...

Cezaevinin ikinci kapısından sadece girişimiz bir saati geçiyor. Kamera ve ışık malzemelerini öbür kapıdan verecekmişiz. Öbür kapı dedikleri Kızılay’dan Bakanlıklar kadar neredeyse. Elektrikli tel örgüleri filan görünce kameramanımız Hayri’nin kaşı gözü oynamaya başlıyor. Hemen onları da çekmek istiyor. Bense bir an evvel içeri girip röportajlara başlamanın derdindeyim ama detay görüntü de lazım tabii. Uzun uzun telleri, taşları, tuğlaları çekiyor. Öbür kapıya bir gidiyoruz ki, hükümlü getiren bir araba gelmiş kapının önüne. İçinden kimi utançla başını eğmiş, kimi neşeyle gülen kadınlar iniyor.

Nöbetçi askerler uzaktan bize “durun” diye işaret ediyor. Biraz kapının önünde bekliyoruz. Allahım sanki Prisoner

dizisinin içindeyim. Ağır ceza hâkimi çıkmışım ya da. Bende bir heyecan bir heyecan. Havaya giriyorum birden. Hayri'nin asistanı Emre, benden de heyecanlı bakıyor etrafa. O an aramızdaki tek sağduyulu insan Hayri. O da kendini detay çekmeye adanmış. O çekiyor, kamera asistanı çocukla ben yüzümüzde tuhaf bir sırıtma, aklımızda heyecanlı film kareleri, aksiyonlu, alavereli dalavereli hayallere dalıyoruz.

Nöbetçiler, “gelin” diye işaret edince koştura koştura içeri giriyoruz. Aletler buradan, biz öbür kapıdan girecekmiz. Hayri ölürüm de kameraları burada bırakmam diyor. Ona yardım etmesi için Emre'yi ve ışıkçı Mehmet'i de orada bırakıp, Lütfiye, Ebru ve ben öbür kapıya geçiyoruz. Yine yürü. Öbür kapıya gel. Geçerken kapı zar zar ötüyor. Sanki canlı bombayım, üstümde çelik yelek var ya da, öyle sinirle ve heyecanla bağılıyor kapı. Nöbetçi genç bir kadın “böyle buyurun” diyor. Buyuruyorum. Üstümü başımı iyice arıyor. Sadece sutyenimin ucundaki demir yüzünden böyle yırtındığını anlıyoruz kapının. Sanki buradaki kapı bile kadınlığı sevmiyor.

Giriş ve çıkış o kadar zor ki, cezaevi çalışanları bile şikâyet ediyor. Telefonları en dış kapıda vermiştik zaten. Meğer cezaevi müdürü bile telefonu dış kapıdaki kasalara bırakıyormuş. O bile giremezmiş cep telefonuyla içeri. Ne olur telefonla girseniz diye soruyorum, savcılık telefona el koyuyormuş. “6 aydan önce alamazsın, sakın cebinde falan unutup girmeye kalkma” diye kibarca uyarıyor beni sonradan üniversitede arkadaş olduğumuzu anladığımız cezaevi psikologu. Yeni i phone almışım. Taksidi iki sene sonra bitecek. Savcılık el koyarsa geri verin diye kendimi cezaevinin

önünde yakarım muhtemelen. Millet de siyasi eylem zanneder, oysa tüketim toplumunun bir gariban neferiyim ben de nihayetinde. Ödüm patlıyor.

Neyse, nihayet içeri giriyoruz. Bu defa gerçekten içeri...

Hayat dışarıda başka, içeride başka akıyor. Dışarıda cep telefonları önemli, akreple yelkovan önemli. O boyalı kapıdan çıktığım anda faturalar var, para var, parasızlık var. Sanki biz, yaşadığımız hayatı elimizle bile tutabiliriz, o kadar sahici. Onlar tutamaz gibi hissediyorum. Oradaki hayat sanki buz kütesinin içinde sıkışıp kalmış bir canlı gibi. Yıllanıyor ama yaşlanmıyor. Kanıyor ama acımıyor. Hayat yanı başından geçip gidiyor ama o yaşamıyor.

Hep bekliyorlar. Annem gelecek, bu yıl bitecek, çocuklar okula gidecek, ben buradan çıkacağım, kocam işe girecek, bu takvim de eskiyecek, yenisi gelecek... “Şu an” yalnızca oyalanıyorlar. Her şey “geleceğe” bağlı. O geleceğin bir türlü gelmeyeceğini bildikleri halde, bütün ümitlerini, hayallerini, çabalarını ona bağlamış durumdalar. Gerçeği anladıkları dakika, hakikat onları yerle bir edecek, biliyorlar.

Çok hoş infaz memurlarıyla tanıştım orada. Genç kadınlardı çoğu. Hatta bir ara tutturdum yine kapı açalım, kapatalım, küt diye ses çıksın, ajitasyonun dibine vuralım diye, genç bir infaz memurundan rica ettim. “Kapıyı şöyle çat diye kapatır mısınız lütfen” dedim. “Biz öyle sert kapatmıyoruz kapıları yalnız” dedi, yüzünde gergin bir tebessümle... Zaten filmlerde de bizi hep kötü gösteriyorlar diye başladı mı hepsi şikâyetle. Sanki biz Fiyap’ız. Film Yapımcıları Meslek Birliği’nden geldik sanki. Bir şikâyet bir şikâyet... “Aman

işte haksızlık tabii, zaten bu diziler de...” falan diye ben onlardan çok söylenmeye başlayınca, sustular neyse ki.

Hürriyet yoksunluğu buradaki herkese sirayet etmiş midir acaba diye bakıyorum etrafa. İnfaz memurlarının birbirleriyle fısıltılarını duyuyorum ara sıra. İkisi üçü bir araya gelmiş, bir yandan gözücüyla hem bizi hem de mahkûmları kontrol ederken, bir yandan da ayaküstü sohbet ediyorlar. Bazen bir sevgiliden bazen de bilmem kimin düğününde giyecekleri bir kıyafetten bahsediyorlar. Onlar da “gerçek” dünyaya ait. Mahkûmlar ve infaz memurları yan yana dip dibe ama bambaşka yaşıyorlar hayatı. Bu kadar yakın ama bir o kadar da uzak olmaları tuhaf geliyor bana.

Doktorların bir müddet sonra ölüme alışması, çaresiz bir hastalığı tıbbi terimlerle, düz bir sesle anlatması gibi, infaz memurları da gayet kayıtsız görünüyor mahkûmların acılarına. Mümkün değil zaten hepsiyle empati kurmaları. Bazen birine gerçekten yardım edebilmek için öyle put gibi durabilmek, acısını hissetmemek gerekiyor galiba.

Molalardan birinde bir infaz memuruyla sohbeta dalıyoruz. Orta yaşlıca, görmüş geçirmiş bir kadın belli. “Bu kadınların çoğu dışarıda bu olanaklara sahip değil. Yemek, yatak... Hapse girmek onlar için yıldırıcı olmuyor. Daha bile iyi geliyor” diyor.

Röportajlar sırasında özgürlük, mutluluk, aşk meşk gibi kavramlar şimdiye kadar öğrendiğimden bambaşka hallere büründüler. Özgürlükle tutsaklık, aşkla esaret, mutlulukla felaket birbirinin üzerinden zıplayan, içine giren, içinden çıkan ama hiç yara bere almayan çizgi film kahramanla-

rı gibiydi. Birinin başladığı yerde diğeri sona eriyor, şekil değiştiriyor, sürekli bildiğimden gördüğümde başka bir hale bürünüp beni şaşırtıyordu. Bütün bunların en fenası, en tuhafı, beni benden en fazla alanı ise Suna* Hanım'ın sözleriydi.

* Kitapta kullanılan hiçbir isim gerçek değildir.

KADINLAR

“Bu cezaevinde kendini nasıl hissediyorsun” diye sordum; mutsuz, umutlu ya da kapana kısılmış gibi diyeceğini zannederek. “Özgür ve emniyette” dedi... 30 yıl boyunca sokaklarda serbestçe dolaşabilen ama kocası tarafından dövülen, sövülen, satılan kadın, bu tenini solduran, hayatını donduran, başkasının istediği saatte başkasının seçtiği yemekleri veren bu dört duvar arasında kendini “özgür ve emniyette” hissediyordu.

Cezaevinin girişinde, Hayri’nin tam da esaret simgesi zannedip defalarca kameraya çektiği dikenli teller aslında Suna Hanım’a özgürlük ve emniyet duygusu veriyordu. O dikenli teller onu satacak, dövecek, üzecek adamlardan ayırıyordu. “Beni özgürlüğümden ediyor bu teller” diye düşünmüyordu, o adamları kendi dünyasına sokmayarak koruyordu dikenli teller onu. Özgürlük bahşediyordu.

Genç müdür, psikolog ve ben dahil altı kişilik küçük ama heyecanlı ekibimiz nihayet içerdeyiz. Upuzun bir koridor. Sağ tarafını dikine kesen daha kısa başka koridorlar var. Bu-

ralara geçmek için bir kapıdan girmek zorundayız. O kapı kapanmadan diğeri açılmıyor ve 100 metrelik bir alanda biz 6 kişi kalakalıyoruz.

“Güvenlik açısından, bu kapılardan sadece biri açılır, sonra o kapanır diğeri açılır” diyor müdüranım. “Prisoner’da görmüş-tüm” diye heyecanla atlıyoruz stajyer kameraman Emre’yle ben. Müdüranım ve psikolog belli belirsiz dudak büküyorlar. Belli ki bizim için heyecan vesilesi olan bu hengame, onlar için sıkıcı gündelik kurallar silsilesi. Öbür kapı da açılınca iki katlı ek binaya girmiş oluyoruz. Binanın orta yerinde avlu, aşağıda ve yukarıda 4’er koğuş var. Koğuşlarda 12 kişi kalıyor. Bu her koğuş içinde 12 ayrı oda demek. Her hükümlünün ayrı odası var. Hepsi koğuşun içinde serbestçe dolaşabiliyor.

Biz bir yandan çekim için yer aranıyoruz Hayri’yle birlikte. Müdüranım, “Suna hanımı çağırın” diyor. Yukarıdaki koğuştaymış. Oraya doğru çıkıyoruz. Tertemiz elbiseli, epey güzel bir kadın görüyorum. 60 yaşlarında. Nasıl desem gerçekten aktris gibi. Çok güzel mavi gözleri var. Cildi düpduru. Ağzı burnu kalemle çizilmiş gibi.

Suna’yı ilk gördüğümde, beton merdivenler arasından başını çıkaran bir minik çiçekçik geliveriyor aklıma. Bunca acıya, bakımsızlığa, cezaevindeki havasızlığa, geçmişini saran acımasız erkeklere rağmen pırıl pırıl. O kadar güzel bir kadın. Güneş görmüyor, yüzünü bile her gün yıkamıyor belki, güzel olabilmek için dışarıdan hiçbir müdahale olmadığı gibi ruhunun içinden gelen bin bir türlü acısı var. Ama tıpkı o çiçek gibi, etrafındaki bunca zorluğa, kendine yaşam hakkı vermeyen şartlara karşın yine de güzelliği bozulmamış. Ne acayip. Kader tuhaf oyunlar oynuyor insanlara.

Donup kalıyoruz hepimiz.

Bu kadar çirkinlik arasında, bu kadar güzel bir şey çok yabancı, çok tuhaf geliyor hepimize.

Hareketleri biraz telaşlı, her şeyi çabuk çabuk yapmaya çalışıyor gibi. Çok utangaç, çok çekingen. Sanki hep göze girmeye çalışıyor. Müdür bey babam, müdüranımlar annem gibi diyor. Hep kendini sevdirmek istiyor. Güzelliğinin farkında değil. Bu da ona daha mahzun bir hava veriyor. Güzel kadınlara mahsus o edalı tavır, güven, o ağır haller onda yok. Belli ki pek söylenmemiş, hissettirilmemiş ona güzelliği.

Bilinen bir yemek firmasının şubesi var cezaevinde. Hükümlü kadınlar çalışıyor. Suna da mantı açıyormuş orada. Altın kazanmış hatta. En çok mantı açana verilen bir ödölmüş bu cezaevi yönetimi tarafından. Sınıfın iyi öğrencisi, hiç sorun çıkarmayan talebesi, evin hep ürkek, hep titrek, hep kendini korumaya çalışan küçük kızı.

Kocasını ekmek bıçağıyla doğradığına inanamıyor insan. Hem de 17 darbeye...

Yumuşacık. Biraz korku, biraz sevilme isteğı, biraz da çekinerek bakıyor etrafına. Herkese yaranmak istiyor sanki. Konuşmaya hazır olduğı her halinden belli. Neden bu kadar istekli olduğunu biraz sonra anlıyorum. Ön görüşme yapmadığım için ışık hazırlanırken laflıyoruz. Öncesinde mantı yaparken, çay içerken kayda alıyoruz onu ve ne söylesek yapıyor. Buradaki kadınların ortak noktası bu zaten. Ne istesek hiç sormadan, sorgulamadan itaat ediyorlar. O kadar savunmasız, o kadar tek başınalar ki, içim acıyor.

Mantı açarken çekelim diyoruz, tamam diyorlar, sağa dön tamam, ayakta dur tamam... Yüzünün görünüp görünmemesi, isimlerinin ekrana yazılıp yazılmaması tümüyle benim paşa gönlüme kalmış. Kendilerinin sahibi değiller. Cezaevi yönetimine sonsuz güvenleri, zamanla sınanmış olduğundan değil, iktidara olan inançlarından ve kendilerine olan güvensizliklerinden.

F tipi bir cezaevindeyiz. Herhangi bir televizyon ekibinin rahatça çekim yapabileceği kadar örnek bir cezaevi burası. Her hükümlünün kendine ait küçük bir odası var. Odaların kapısı açık ve belirli zamanlarda ortak alana çıkıyorlar. Hepsinin odasında televizyon var. Kendileri alıyor, alamıyorlarsa yönetim onlara bir tane veriyormuş. Çoğunun perdesi tek bir elden çıkmış gibi. Aynı model. Perdelerini, halılarını kendileri dikeyiyorlar. Galiba onların da bir modası var. Birbirine benzeyen perdeler alışveriş merkezlerinde benzer kıyafetlerle dolaşan insanları hatırlatıyor bana. İnsan özgür de olsa, yıllarca bir odaya da kapatılsa aynı tepkiyi veriyor demek ki. Birbiriyle aynı giyinmek, aynı şekilde davranmak, bir gruba ait olmak istiyor. Belki de kendini böyle güçlü hissediyor.

Suna Hanım beni tek başıma yakalayınca anlatmaya başlıyor. “30 yıl evli kaldım, dayak yemediğim bir gün bile olmadı” diyor. “Bir gün bile mi” diye soruyorum. Belki mübalağa etmiştir, genellemek istemiştir diye. “Bir gün bile yok” diyor. Evlendikleri gün bile dövmüş kocası. Adamla ikisinin fuar gibi açık hava bir yerde yan yana otururken çekilmiş resmini gösteriyor. “Neden hâlâ resmini yanında tutuyorsun” diye soruyorum. “İyi günlerimiz de vardı” diyor. “O benim için bir babaydı” diyor. Baba’dan ne anlıyor,

çok merak ediyorum. “Babanla ilişkin nasıldı?” diye soruyorum. “Çok iyiydi” diyor başını sağa sola sallayarak. “Beni gezdirirdi, çok severdi, hiç kızmazdı, çok nazlardı, yemek yiyim diye peşimden koşardı” diyor. Bunları o kadar sık tekrarlıyor, başını da kendinden geçmiş gibi o kadar çok sağa sola sallıyor ki... Söylediklerine hiç inanamıyorum.

İlerleyen zamanlarda babasının Suna’yı dövdüğünü, türlü eziyetler ettiğini öğreniyorum.

Sordukça anlıyorum ki, kocayla iyi günleri yok. “Dövmesine alışmıştım ama bakkala giderken pencereyi açıp arkamdan ‘orospu’ diye bağırması çok dokunuyordu” diyor. Derken ağlıyor. Yıllarca kadını satmış. Aslında memurmuş, her ay maaş almasına rağmen hiç para vermez, eve erkek getirip kadını pazarlarmış.

“En küçük kızım ondan değil” diyor. “Kocam biliyordu ama kızım bilmiyor” diyor. Kızı da “anne ben babamı hiç sevmiyorum, neden acaba” diye sorarmış.

Sanki bir gazetenin 3. sayfasının içine paldır küldür düşmüşüm gibi hissediyorum. Karısını satan adam, babasını bilmeyen kız, sırf “koca” diye kendini tümüyle bir adama emanet etmiş bir kadın. Hem çok yabancı hem çok tanıdık. Hem çok acıklı bir yandan da tuhaf bir şekilde komik. Böyle bir şey olamaz dedirtiyor insana. Kesin işin içinde başka bir hile, bir yalan, bir oyun vardır diye düşündürüyor. Öyle olmalı.

“Nasıl 24 yıl aldın” diye soruyorum. Bu ceza bana biraz fazla geliyor. Adam dövmüş, hakaret etmiş ve satmış. Resmen

kadını azmettirmiş. “Beni sattığını mahkemede söyleyemedim” diyor. “Beş çocuğum beni izliyordu, babalarını kötü bilmesinler dedim” diyor.”Aslında kapalı mahkeme isteye-bilirmişim ama bunu bilmiyordum. Kimse bir şey demedi” diyor.

“Çocuklarım bunu seyredecek mi?” diye soruyor. Bütün derdi çocukları. “Kocamın beni sattığını anlatamam, seyrederlerse yuvaları yıkılır” diyor. Kadının ve elbette kocasının hayatına mal olan düzen hâlâ devam ediyor. Kadının “namussuzluğu” yüzünden çocuklarının, büyük ihtimalle de sadece kızlarının evliliği bitecek. “Ben gerekirse 20 yıl daha yatarım, yeter ki onlar huzurlu olsun” diyor. Derken yine ağlıyor. “Çocukların bunu seyretmez sen istediğini anlat” desem bana inanıp anlatacak. “Seyrederler” diyorum. “Duyulmasını istemediğin hiçbir şeyi söyleme.” Hiç tanımadığı birine bu kadar güvenmesi, kendini teslim etmesi içimi acıtıyor. Kadını korumak istiyorum. Elimden ancak bu kadarı geliyor.

Küçücük odasında kendi diktiği bir halı var. Tertemiz. Hepimiz ayakkabılarımızı çıkarmak istiyoruz ama bir koğuşta ayakkabısız dolaşmak tuhaf bir durum tabii. Zaten küçücük oda. Kapının önüne hazırlıyoruz kamerayı. Mehmet ışığı kurmak için girdikçe ayakkabılarını çıkarıyor. Çıkıyor yine giyiyor ayakkabıları. Giriyor yine çıkarıyor. Annesinin temizlik yaptığı gün umurunda olmaz eminim, kadın bas bas bağırırsa bile eve ayakkabılarıyla girer çıkar.

Gencecik çocuk, o kadının küçücük odasına ayakkabılarıyla girmemesi gerektiğini anlayabiliyor. Öyle etkileniyoruz hepimiz. Kadının o naif hali, güzelliği, temizliği içimize dokunuyor.

“Girin girin” diye ısrar ediyor. “Size su vereyim” diyor. O oruçmuş. Odada Kuran ve Yasin kitabı var. Hemen hepsinin odasında var zaten. Aradaki çamaşır iplerine seccadeler asılı. Kendilerini başka türlü avutamazlar. Başka hiçbir yere sığınamazlar. Allah onları gerçekten kabul eden tek birim, yegâne makam. Günahlarını affettirmek istiyorlar. Aslında çok suçlu olduklarını da düşünmüyorlar bence. Sanki daha çok kurban olduklarına inanıyorlar. Başka türlü ayakta kalmaları mümkün değil gibi görünüyor.

Suna Hanım rüyasını anlatıyor. Kocas gelir, “beni affet” dermiş. Suna Hanım da ona, “beni neden katil yaptın?” diye sorarmış. “Araya ablası giriyor” diyor. Adamın ablası ikisinin konuşmasına izin vermezmiş. Katil Suna Hanım olduğu halde, öldürdüğü kocasına kızıyor, beni niye bu hale koydun diye.

Işık hazır, kamera da... Suna Hanım gözlerini kırpıştırıyor, ben rahatlasın diye gülümsüyorum. Hikâyesini anlatmaya başlıyor.

Suna ile Hakkı

15 yaşında gelin olmak, şehrin zengin tarafında yaşayan bir genç kıza umutların bittiğini tebliğ eden bir karar, hayatın sona erdiğini gösteren bir kâbus gibi gelebilirdi. Okula gitmek, bahçede oynamak, avukat çıkmak, babaya nazlanmak, âşık olmak, anneye sarılmak, arkadaşlarla laflamak varken, evlenip çocuk çocuğa karışmak zaten ilkellerin işidir. Oysa Suna böyle düşünmüyordu. Belki varoшта yaşadığı, belki de okula gitmekten pek de hazzetmediği için mutlu bile sayılabilirdi. Kendi evi olacak. Yaşıtları oyuncak tencerelerle evcilik oynarken, Suna gerçekten yemek yapacak. Pek havalı gelmişti ona. Hem abisinin yanlışıyla sürekli orasına burasına dokunması, gece yatağına gelip, Suna uyuyor zannederek yorganını açması, gündüz vakti Suna'nın kalçalarına memelerine dikkatle bakıp "doğru giyin" diye herkesin ortasında bağırması da sona erecekti. Artık Suna'yı koruyup kollayacak bir koca vardı. 25 yaşında, olgun, işinin sahibi bir erkek. Eh gözünü kısıp bakarsan, biraz da boyunu uzun hayal edersen yakışıklı sayılabilir. Dudaklarına da çapkın bir gülümseme kondurduk mu, şu ünlü artiste bile benzeyebilirdi.

Hakkı, Tapu Kadastro'da hademeydi. Bu, her ay tırınk diye eve para gelecek demektir. Adam sırtını devlete dayamış demektir. Suna'nın yırtık ayakkabısıyla alay eden, mahallenin bütün iyi kısmetlerinin kendinden hoşlandığını zanneden Mücella'nın, hoyrat kahkahası, Suna'nın içini bulandıran kokusuyla Nebahat'ın ve terzinin oğluyla, sonra da terzi-nin bizzat kendisiyle, manavın çırağıyla, sonra da manavın selefıyla, tekercinin yeğeniyle, abisiyle, dayısıyla ve elbette mahallenin bütün tekercileriyle kısacası bütün esnaf ve esnaf yakınlarıyla yatan ve sırf bu yüzden Suna'nın deli gibi korktuğu, tiksindiği, başka bir dünyanın orospusu zannettiği Mualla'nın da dersini vermiş olacaktı.

Hem genç hem olgun, hem de maaşlı koca bulabilmek her yiğidin harcı değildir. Üstelik Suna ne Mücella kadar hayat dolu ne Nebahat kadar neşeli ne de Mualla kadar orospuydu. Zaten orospular koca bulamaz. Hele Hakkı gibi bir erkek bir orospuyu hayatta kendine karı diye almaz!

Suna varoşun bütün sıradan kızları gibi namusu için yaşardı. Namusuna gelecek tek bir kötü söz bile onun hayatını mahveder, geleceğini söndürürdü. Bunu adı gibi, evinin adresi, Ferdi Tayfur'un şarkıları, kendini bildiği günden bu yana odasında duran halının desenleri gibi iyi bilirdi. Adın orospuya çıkmayacak. Kimseyi sevmeyecek, sevsen bile belli etmeyecek, susacak, bekleyeceksin. Okul defterindeki sayfalar gibi bembeyaz adınla, bembeyaz bir gelinlik giymeyi hak edeceksin. O yüzden görünce kalbinin heyecanla attığı ama şimdiye kadar hiç konuşmadığı, hiç gülümsemediği, hiç gözgöze gelmediği marangoz Nuri'nin çırağına olan sevdasını hiç kimseye söylememişti. Teyze kızlarına bile.

Gerçi Hakkı ortalığa çıkalı beri marangoz çırağı da ona eski-si kadar sevimli ve yakışıklı gelmez olmuştu zaten.

Suna sosyoloji makaleleri okuyabilse ya da çok bilmiş yazarlara şöyle bir göz atabilseydi, kenar mahallesindeki aşklar niye böyle fırtınalı yaşanır, bilecekti. Buraları bilmeyenler, varoşun tek derdi parasızlık zanneder. Hele ki yıl daha 1968. Türkiye henüz evlenme programlarıyla, üçüncü sayfa haberleriyle tanışmamış, kimsenin bir diğerinden haberi yok. Şehrin ötesinde oturanlar, kenar mahallelerde komşu kadınla adamın yaşadığı tutkulu seksten, öğretmenle öğrencisinin kaçak buluşmalarından, bakkalın karısıyla ergen çırağın romanlara sığmayan aşkından bihaber. Toplum kurallarını sosyetikler yıkar sanıyor herkes. Oysa varoşlar bir lunaparktan bile daha heyecanlı, daha girişken ve kuşkusuz daha şaşırtıcı.

Parasızlığa, belirsizliğe ancak aşkla direnebilir varoştakiler. Ancak aşkla ayakta kalabilirler. Kendilerini öyle oyalayabilirler. Hayatın gerçek, gündelik hali çok sıkıcı. Bakkala borç nasıl ödenecek. Evin kirası nereden gelecek. Bu sıkıcı ayrıntılara kafa yormaktansa, kendilerini bambaşka bir dünyanın kollarına atabilme imkânı veriyor aşk onlara. Lunaparkın yukarı çıkıp aniden aşağı inen, sonra yine bir anda gökyüzüne doğru uzanıveren, insanın yüreğini midesinden burnuna kadar oynatabilen oyuncaklarına kendilerini bırakabilirler aşk sayesinde, tuhaf aynasında kendilerini gerçekte olduklarından başka biri gibi görebilirler... Bu sıkıcı hayata mola verip, biraz nefes alabilirler.

Beleşe yaşayabilecekleri tek heyecan bu. Aşkın tadı fakarlalıkla çıkıyor. Ellerindeki tek heyecanı o yüzden hiç sakınmadan, çekinmeden, kurallara kurban etmeden, tutkuyla,

zenginlerin hiçbir zaman anlayamayacağı bir arzuyla yaşıyorlar. Hiçbir anını heba etmiyorlar. Hiçbir kurala yenik düşmüyorlar.

Kuru bir nikah yapıyorlar Suna'ya. Aslında düğün isterdi elbette ama bunun nedenini bile soramayacak kadar utangaç. Parasızlık değildir bunun altında yatan neden. Koskoca devlet memuru bir düğün mü yapamayacak. İçin için üzülüyor ama sesini çıkarmıyor yine de. Neyse diyor, Hakkı'nın bir bildiği vardır muhakkak.

Nikahtan sonra eve geliyorlar. Akşam oluyor, kalabalık dağılıyor. Suna şimdi ne yapılacağını hiç bilmiyor. Öpüşülecek. Onu biliyor bir tek. Filmlerde görmüştü. Gerisini de Hakkı getirir muhakkak. Hakkı'ya her konuda güveniyor Suna. Daha iki çift laf etmediler doğru dürüst ama emin kocasından. Hakkı devletin bir memuru olacak kadar akıllı, Suna'yı seçecek kadar kalender ve böyle bir evde kirada bile olsa oturabilecek kadar güçlü. Suna kendisiyle ve Hakkı'yla bir kez daha gurur duyuyor. Mavi gözleri sonunda bir işe yaradı işte. Mahallenin en iyi kocasını kaptı.

Suna yatakta, üstünde annesinin diktiği gelinliğiyle oturuyor. Hakkı içeri giriyor. Yüzü bir tuhaf. Sinirli mi ne. Ama sinirli olamaz. İnsan evlendiği gün sinirli olur mu hiç diye düşünüyor Suna. Hakkı hızlı hızlı yürüyor Suna'ya doğru. Suna'nın son gördüğü Hakkı'nın havadaki yumruğu oluyor.

Annesinin diktiği gelinlik parça parça olmuş. En çok buna üzülüyor Suna. Annesi günlerce uğraşmıştı. Kızı evleniyor diye hem mutlu, hem duygulu, bir yandan şakalaşıp bir yandan ağlayarak dikmişti o gelinliği. Biraz da kan bulaşmış

gelinliğe. Suna ağlayamıyor bile. O kadar şaşkın. Ben ne yaptım diye soruyor. Tabii ki kendine. Hakkı'ya sormuyor. Yine sinirlenir Hakkı diye korkuyor. Besbelli Suna bir hata yaptı. Yoksa Hakkı asla böyle bir kötülük yapmaz, bunu biliyor. Hem komşular hep ne demişti. Hakkı çok iyidir, kahvede herkes onu çok sever, çok mert, çok yiğit bir delikanlıdır. Suna, her ne yaptıysa bunu bulacak ve bir daha asla Hakkı'yı üzüp sinirlendirecek bir şey yapmayacak. Kendine söz veriyor.

Suna kan bulaşmış ve parçalanmış gelinliğini çıkarmaya çalışırken, Hakkı tekrar içeri giriyor. Siniri biraz geçmiş gibi. Suna seviniyor. Çekinerek gülümsüyor, Hakkı da güler belki umuduyla.

“Hiç sıırtma” diye bağıırıyor Hakkı. “Benim başka sevdiğim vardı. Ablam olacak orospuyla senin o uyanık abin kakaladılar seni bana. Boşayacağım seni, Gülderen'i alacağım”. Hakkı kapıyı vurup evden çıkıyor.

Suna Gülderen'i hayal meyal hatırlıyor. Bakkalın üstünde oturan esmer, balıketli, güzelce kız. Suna'dan büyük. 20 falan olmalı. Hakkı onun nesini sevdi? Suna'nın güzel mavi gözleri var. O kadar. Gülderen'i gördüğünde beğendiğini hatırlamıyor ama şimdi tarifî imkânsız bir kıskançlık kaplıyor içini. Gülderen ona çok güzel, çok becerikli gibi geliyor. Hakkı sevdiğine göre muhakkak öyle olmalı. Annesinin gözünün nuru gelinliğin parçalanmasıyla ağlamayan Suna yatağın üstüne oturmuş, işte şimdi hıçkırmaya başlıyor.

Her gün bir diğerinin aynısı gibi geliyor Suna'ya. Sabah kalk. Kahvaltıyı hazırla, çocukları okula, Hakkı'yı işe yolla.

Çocuklar o kadar önemli değil ama Hakkı'nın gönlünü her zaman hoş tut. Yumurtasını, çayını, reçelini hep hazır et. Ve her zaman çabuk hareket et.

Suna hep telaşlı. Hakkı sinirlenirse bütün evi devirir çünkü. Çay soğuksa ya da çok sıcaksa, yemeğin tuzu azsa ya da çoksa, ev çok dağınıksa ya da ıslak halı kokusu varsa, çocuklar ağlıyorsa ya da oynayıp gürültü yapıyorsa... Suna Hakkı'yı sinirlendirmemek için elinden geleni yapıyor tam 15 yıldır. Artık onu sakinleştiremeyeceğini biliyor. Hakkı'nın yumruğunu havada gördü mü yapılacak tek bir şey var. Gözünü kapamak. Kaparsa yumruğun ne zaman ve nereye geleceğini görmüyor. Böylece, geçen o birkaç saniye içinde korku duymuyor en azından. Birkaç kere denedi. Gözü açık olursa yumruk büyüyor büyüyor, en yakınlaştığı anda en korkunç halini alıyor. Parmağının üstündeki kıllar büyüyünce, o anın geldiğini anlıyor Suna. Lunapark'ta şu kendi etrafında dönen makineye bindiğinde yaşadığı hissin aynısı bu. Sanki içi hopluyor. Yüzyıllar geçmiş gibi, çocuklar küçükken bir kere Lunapark'a gitmişlerdi. Çocukları bindirmek bahanesiyle Suna da binmişti o uçan daire gibi şeye. Çok eğlenmişti, çok korkmuştu. Şimdi sadece korkuyor.

Kahvaltıdan sonra Hakkı işe gidiyor. Suna üç kızını da okula gönderiyor. Hakkı'ya bir erkek evlat veremediği, soyadını devam ettiremediği için çok üzülüyor. Hakkı'nın soyadı çok mühim. Erkekliği soyadında gizli sanki. Hakkı'nın abisi ve babası her ikisini de ayıplıyor. Suna bunu içten içe biliyor. Her gün, kızlarının saçını ördüğü, evi temizlediği, ütü yaptığı her an bir erkek evlat için içi gidiyor. Hakkı belki daha iyi davranırdı o zaman. Belki değil, kesinlikle. Bundan adı gibi emin.

Suna evi topluyor. abuk abuk yastıklara elleriyle vuruyor, onları şişiriyor, güzelleştiriyor. Kahvaltı masasını çabuk çabuk kaldırıyor. Suna hep telaşlı gibi, hareketleri hep çabuk abuk. Eskiden böyle değildi. şimdi hep bir şeyleri yetiştirmeye alışıyor. Hakkı çok titiz çünkü, hem de cevval. Her istediği hemen olsun istiyor. İşte de yoruluyor zaten. Tapu Kadastro'da hademelik kolay mı? Bütün gün koşturuyor. Çok önemli insanlarla alışıyor. Hem geriliyor hem de yoruyor. Suna kocasıyla gurur duyuyor. O'nu hayal kırıklığına uğratmayı hiç istemiyor.

Suna akşam yemeğine koyuluyor. Yine abuk çabuk nohutu ıslıyor. Pirinci ıkartıyor.

Kapı alıyor. Suna'nın yüreği hop ediyor. Yine korkuyla.  ğle vakti bu saatte alan zilin anlamını biliyor. Epey önce öğrendi. Yeni gelin olduğu o günleri hiç unutmuyor.

Gelinliğin parçalandığı o günden bu yana üç ay geçmiş. Hakkı biraz önce işe gitti. Suna mutfağı topluyor. Dün gece yine dayak yedi. Yemek soğuktu çünkü. Suna kendine nasıl kızıyor nasıl kızıyor. şu yemek işini öğrenemedi gitti. Bir türlü tutturamıyor. Yemek ya çok sıcak oluyor sofraya geldiğinde ya da çok soğuk. Annesine kızıyor iten ie.  ğretememiş Suna'ya yemek yapmayı.

Bu saatte kapının alması onu çok telaşlandırıyor.  ğle vakti kimse gelmez onlara. Gerçi akşam vakti de gelmez. Bir kere Hakkı'nın abisi gelmişti, o kadar. O zaman da Suna içerde oturmuş, arada bir onlara meyve ve çay çıkarmıştı. Çok önemli aile meselelerinden, siyasetten, futboldan falan bahsetmişti Hakkıyla abisi. Telaşla kapıyı aıyor. Hakkı ya-

nında bir adamla duruyor. Hakkı'nın yüzü yine asık. Eyvahlar olsun. Yine ne yaptı ki Suna?

Salona geçiyorlar. Sen bir kahve yap diyor Hakkı Suna'ya. Suna mutfağa giriyor. Hakkı peşinden seğirtiyor. Gülümsüyor bu defa. Dünyalar Suna'nın oluyor. Hakkı'yı mutlu, neşeli gördüğü her an Suna dünyanın en mutlu kadını. Hakkı'nın tadı kaçmasın diye, o da telaşla gülümsüyor.

“Bu benim işten arkadaşım” diyor. Ha o zaman muhakkak çok önemli bir insan olmalı. Suna arkadaşına hemen saygı duyuyor.

“Sen şimdi içeri gir onunla, bize çok para verecek, sana da bilezik alacağım” diyor Hakkı kısıp sesle. Suna anlamıyor. Adamla içeri girip ne yapacak ki?

Eyvahlar olsun. Eyvahlar olsun... Odaya girerken Hakkı'nın ona gülümsediğini görmese hemen dışarı atacak kendini ama üç aydır ilk defa iyi davranıyor Hakkı Suna'ya. Bunun hatırına dayanıyor adama Suna. Odadan kaçarsa Hakkı'nın mutluluğunu bozacağını biliyor. Hakkı ona kızacak. Bunu hiç istemiyor. Hem azıcık dayansa ne olur ki. Ama Hakkı bunu nasıl yaptı? Şimdi adamın dokunuşlarından acımıyor canı. Bu soruya takıldı aklı.

Hakkı karısını nasıl başka bir adama verdi öpsün diye, okşasın diye. İçi eziliyor. Gülderen'i duyduğu gün gibi oluyor içi. Hakkı'ya kızamaz. Hakkı komşuların da dediği gibi mert, yiğit delikanlı. Çok mecbur kalmasa yapmazdı. Dışarıda içi içini yiyordur diye düşünüyor. Bu arada adamın elleri Suna'nın memelerini avuçluyor. Suna Hakkı'yı dışa-

rıda ağlarken hayal ediyor. O Gülderen'i duyduğunda nasıl ağladıysa öyle. Adam Suna'yı öpmeye başlıyor. Yok, Hakkı bağıra bağıra ağlamaz. Gözyaşları sessizce dökülüyordur muhakkak. Adam Suna'nın kalçalarını elliyor. Daha çok çimdikliyor gibi. Hakkı Allah için bundan daha iyisini yapardı. Suna kocasına hak veriyor. Ne olacak ki zaten, adam ona hiçbir şey hissettirmiyor. O zaman bu sayılmaz.

İlkokula gittiği ilk gün geliyor aklına. Sınıftaki bir oğlan gelip suratının tam orta yerine vurmuştu Suna'nın. Suna ağlayarak annesine gitmişti. Kapıda diğer kadınlarla bekliyordu annesi. Birazdan temizlik yaptıkları eve gidecekler birer birer ama hiçbiri de çocuğunu okulun ilk günü yalnız bırakamıyordu işte. Kimi çok umursamazdı ama Suna'nın annesinin içi ezilirdi kızı yalnız kalacak diye. Bilirdi Suna.

Hüdayi vurdu bana diye ağlayarak annesinin eteğine sarıldı. Acımamıştır dedi annesi. Acımadıysa ağlama. Acımadıysa şikâyet etmene gerek yok. Acımadıysa sayılmaz. Sonrasında abisi Suna'ya dokunduğunda, babası Suna'nın parmaklarını kırıldığında, yemek yemediği için kaşığı boğazına kadar soktuğunda, Suna bunu hep kendi kendine tekrarlardı. Acımadı. Acımadıysa sayılmaz.

Biraz para kazanacaklar. Hakkı rahatlayacak. Hem belki yine gülümser ve bir daha dövmez Suna'yı. Suna acıyla bağılıyor. Adam Suna'nın içine girmiş, şimdi fark ediyor. Suna sessizce ağlamaya başlıyor. Adı gibi biliyor, Hakkı'nın da salonda içi eziliyor...

Adam yataktan kalkıyor. Giyiniyor. Suna'nın gözleri kapalı. O'nu o çıplak haliyle, giyinmeye çalışırken görmek is-

temiyor. Hakkı mutfakta sigara içiyor. Kokusunu duyuyor. Adam çıkıyor. Hakkı ile fısır fısır bir şeyler konuşuyor, ikisi birden evden çıkıyor. Hakkı evde kalır, ona sarılır, gülümser, bir şeyler söyler diye ummuştı. Suna yatakta tek başına kalakalıyor.

On beş yıldır her öğle vakti kapı çalındığında Suna'nın yüreği aynı ritimde fırlıyor. Tuhaf şey. Hiç alışamadı bu zil sesine. Dayak yiyeceği zaman o kadar korkmuyor artık. Siste-me alıştı. Önce yumruk havaya kalkar, Suna gözünü yumar, yüzünde bir acı duyar. Sonra karnına bir tekme, nedense beline her seferinde iki kere tekme atar. Sonra yine karnına geçer. Suna yere düşer. Hakkı saçından tutup kaldırır, yüzüne bir tokat atar. Sonrası serbest stil...

Hakkı'nın o günkü keyfine, kabiliyetine kalmış. İşyerinde tartıştığı adama ne kadar sinirlendiğine, otobüste beğendiği kadının ona gülümseyip gülümsemediğine, cebindeki paranın çokluğuna yokluğuna göre değişir dayaağın şekli. Yine de on beş yıldan sonra insan bir yerde tıkanıyor tabii. Hakkı'nın da yaratıcılığı, üretkenliği bir yere kadar. Suna başına, sırtına, beline, karnına gelebilecek bütün olasılıkları biliyor. Matematik gibi okudu bu dayaağı yıllardır. Bilgisinden kuşku duymayan bir profesör gibi. Artık onu şaşırtacak bir ihtimal yok. Hayatta hiç kendinden bu kadar emin olmadı Suna. Hiçbir konuyu bu kadar iyi bilmedi, çözemedi hiçbir problemi bu kadar kolay.

Suna da kendini dayaağın akışına bırakır. Artık o kadar acı-mıyor zaten. Hakkı mı yaşlandı, kendi mi güçlendi bile-miyor. Belki de dayaağın doğasında vardır bu. İlk yumruk geldikten sonra gerisi kolay. Suna'ya en ağır gelen şey, ne

yumruk ne de öğlen gelen bu adamlar. Onlar da fena el-bette ama en beteri Hakkı'nın ona "orospu" demesi. Hem de Suna bakkala giderken Hakkı pencereyi açıp bağıyor. Konu komşu duyuyor, rezil oluyor Suna. "Orospusun sen" diyor. "Altına yatmadığın adam kalmadı mahallede." Oysa kendisi getiriyor adamları. O getirmese Suna'nın aklına gelmez ki. Tanımıyor bile onları. Bunların hiçbirini diymiyor Hakkı'ya tabii. Dese Hakkı yine döver onu. Hem de soğur Suna'dan. Bakmaz yüzüne. İşte buna çok üzülüyor Suna. Hakkı bazen onun yüzüne bile bakmıyor. Senin gibi orospuyu nerden buldum da evlendim, Gülderen'i seviyordum ben diyor. Suna o zaman içini çeke çeke ağlıyor. Kendini sevdiremedi Hakkı'ya. Beceriksiz Suna. Aptal Suna. Orospu Suna.

Yok diğerleri tamam ama orospuluğu kabul edemiyor. Vazgeçiyor kendine onu söylemekten. O istemiyor o adamları. Orospuluk yapmayı istemiyor.

Kapı yine sinirle çalıyor. Hakkı'nın siniri bu. Zil de bunca yıl sonra Hakkı'nın huyundan suyundan kapmış sanki. Aynı onun gibi öfkeli ve telaşlı. Suna kapıya koşuyor. Yine Hakkı önde. Adamın biri çekingen gülümsemesiyle Hakkı'nın iki adım arkasında. Bu adamı tanıyor Suna. Şu arkadaki apartmanın müteahhiti. Çok zengin adam. Karısını da tanıyor. Hakkı'dan dayak yediği bir gün bakkalda karşılaşmışlardı. Gözü mordu Suna'nın. O günden beri kadın her gördüğünde Suna'nın hatırını soruyor. Kızlara bazen para bazen çikolata veriyor, başlarını okşuyor. Suna'nın diktiği dantelleri satın alıyor. Hem de hiç pazarlık yapmadan. Çok iyi kadın bu adamın karısı. Suna'dan hayli büyük. Yaşlıca bir kadın. Suna onu bir abla, bir anne gibi görüyor.

Suna zaten sevdi mi çok seviyor. Kıymet biliyor. İyi kalpli olan herkes Suna'nın ablası, annesi, abisi... Hakkı mesela, Suna için kocadan çok bir baba. Hakkı'yı baba gibi görüyor Suna. Evini, çocuklarını ve Suna'yı koruyan kollayan otoriter bir baba. Arada bir sinirlenebilir ama. Çok normal. Eve gelen adamlardan bazısı abi gibi mesela. O kadar iyi davranıyorlar Suna'ya. Gülümsüyor hatta bazen hal hatır soruyorlar o işten önce. Sonrasında da öpüyorlar bazen. Şefkat duyuyorlar Suna'ya. Hissediyor bunu. Çok hoşuna gidiyor. Onu koruyorlarmış gibi hissediyor. Bazısı da Hakkı'yı ayıplıyor. Ama onların bunu konuşmasına izin vermiyor Suna.

Elin adamına da kocasını kötüleyecek değil elbette. Hem Suna'nın üstüne çıkıyorlar hem de Hakkı'yı ayıplıyorlar.

Erkek olmak bazen bunu gerektiriyor diye düşünüyor Suna. Evine bakmak zorunda. Ailesini korumak, bütün evi çekip çevirmek, bir yandan da dışarıdaki o korkunç hayatla başa çıkmak zorunda. Hakkı da yoruluyor. Onu anlayışla karşılıyor Suna. Başka çareleri yok. Dayak meselesine gelince... Erkek olmak bunu da gerektiriyor diye düşünüyor Suna. Erkekler çok çabuk sinirleniyor. Kendilerine hakim olamıyorlar. Doğaları öyle. Babası da böyleydi Suna'nın. Yine de çok severdi onu. Korumak istediğini bilirdi. Babası Suna'yı çok sevdiği, korumak istediği için öyle döverdi. Öğretmek için. Yoksa niye öyle bir kötülük yapar ki insan kızına. Canı acısın ister mi insan hiç kendi çocuğunun.

Adamla Hakkı salona geçiyor. Suna artık ne olacağını biliyor. Sırayı ezberledi. Önce onlara kahve yapacak. Sonra adamla ikisi yatak odasına geçecek. Hakkı mutfakta sigara içecek. İşleri bitince adam Hakkı'yla birlikte evden çıkacak.

İlk sefer Suna, akşam eve yüzünde sabahki tebessümle döneceğini sanmıştı Hakkı'nın. Söz verdiği bileziğin gelmeyeceğini hissediyordu zaten içten içe. Önemli de değil ki. Altı üstü bir bilezik. Suna altın istemiyor. Küpe yüzük bilezik istemiyor. Hakkı'nın yüzü gülsün, Suna'yı dövmesin, sevsin... O kadar.

Pasta getirse çok iyi olur ama mesela. Hemen bir çay demler Suna. Hep beraber mutfak masasına oturup yerler, belki Hakkı, Suna ve çocuklarla şakalaşır. Olamaz mı? Nebahat'ın kocası Nebahat'e hayatım diyor. Her duyduğunda içi gidiyor Suna'nın. Keşke Hakkı ona da hayatım dese. Aşkım dese. Yok çok abarttı şimdi. Hakkı ölse aşkım demez. "Gülüm" belki. Hakkı güllü şeyleri seviyor.

Hakkı o gece sabaha karşı geldi eve. Elinde ne pasta vardı ne de para. Hakkı muhakkak parayı gerekli olan yerlere dağıtıyordur. O yüzden hep parasız. Hiç görmüyor o paraları Suna. Ev idare etmek kolay mı? Bazen Suna'ya para verir. Mutfak alışverişi yapsın diye. Her zaman değil ama. Bazen de Suna diktiği dantelleri satar, mutfak için bir şeyler alır. Bir defa Hakkı'ya para verdi Suna. Dantelden biraz fazla para kazandı, onu da Hakkı'ya verdi. Hakkı gülümsedi diye sevinmişti. Ama sonra Hakkı "aferin, orospuluktan kazandığından daha fazlası bu" demişti. Hakkı ona orospu dedi diye üzölsün mü, dantelden çok para kazandı diye sevin sin mi yoksa orospulukta çok para etmediğı için yerinsin mi? Bilemedi Suna.

Müteahhit odaya giriyor. Suna da peşinden. Suna'nın başı önde. Bu sefer daha da çok utanıyor. Karısına ayıp olur mu acaba? Ama Suna hiçbir şey hissetmeyecek. Hissetmeyince

sayılmıyor. Hem zaten kadının haberi olmazsa üzülmaz, üzülmazse Suna da kötü bir şey yapmış sayılmaz. Bunu yapmaya mecbur. Hakkı sinirlenmesin, evliliği yürüsün, başında erkek olsun, çocukları babasız kalmasın diye yapıyor. Kim olsa aynısını yapar. Sevim Hanım da onu anlar. Bunu biliyor Suna. Yürekten inanıyor.

Adamın adı Süleyman. Süleyman bey. Süleyman abi mi dese acaba. Hiçbir şey söylememeye karar veriyor. Suna bu adamlarla çok konuşmaz zaten ama Süleyman Bey'le konuşması icap eder mi acaba diye merak ediyor. Tanıdık ne de olsa. Susuyor.

Süleyman Bey Suna'yı öpmeye başlıyor. Suna ne yemek yap-sam bu akşam diye düşünüyor. Belki Hakkı para bırakır gi-derken. Bırakmazsa bakkala borç yazdırır. Adam kalçalarını elliyor. Köfte yapmaya karar veriyor Suna. Omuzlarını ok-suyor. Yanına da patates. Bir de muhallebi yapayım. Elif çok seviyor muhallebiyi. Kızlar okuldan dönünce yerler.

Süleyman Bey diğer adamlarla aynı sesi çıkarıyor. Bu, bitti demektir. Adam kalkıyor. Giyinirken Suna da kalkıyor. Ar-tık alıştı. Gözünü kapayıp adamların gitmesini beklemiyor. Onların çıplaklığından rahatsız olmuyor. Makine gibi artık. Üzülmüyor, utanmıyor. Tıpkı dayaktaki gibi bir sıra var bunda da. O sıra bozulmadığı müddetçe Suna çok rahat. Ne geleceğini biliyor. O zaman canı acımıyor. Tuhaf. Sanki bin-lerce kez aynı sırayla oldu mu bir şey, daha çok iz bırakması gerekirken, tam tersine hiç izi kalmıyor. Arada kayboluyor. Bir fotokopi makinesinde aynısının tıpkısı yazılar basılan binlerce beyaz kâğıt gibi diğerinden farksızlaşıyor.

Birkaç gün sonra Hakkı önde Süleyman Bey arkada, yine kapı çalıyor. Suna kapıyı açıp, hemen mutfığa yöneliyor. Onlar salona geçsin, bir an evvel kahve içsin, iş bitsin, ikisi birden gitsin istiyor. Suna artık Hakkı'yı eskisi kadar istemiyor. Yine yanında olsun istiyor aslında ama gidince o kadar da üzülüyor.

Geçen gün Süleyman Bey'in karısı Sevim Hanım'la terzinin önünde karşılaştı, çok utandı. Sevim Hanım "nasılsın" diye sordu ona. "Nasıl olayım işte, siz de iyisiniz inşallah" dedi Suna. Sesi minnacık oldu, kendi de öyle. Kadını o kadar seviyor ki, hiç üzölsün istemiyor.

Şimdi odadalar. Süleyman Bey, Suna'nın yüzünü okşuyor. Eliyle yanaklarını seviyor. Yatağa oturuyorlar. Suna o kadar utanıyor ki, şimdi yer yarılrsa hemen içine girecek. Hiç yüzünü kaldırmıyor. Çok uzaktan gelen sesler duyuyor. "Nasılsın" diyor adam. Kadın "iyiyim siz nasılsınız" diye cevap veriyor. "Sen çok güzelsin" diyor adam. Kadın teşekkürler ediyor defalarca. "Ben sana elbiseler alacağım, gezmelere gideceğiz, olur mu" diyor adam. Ne çok teşekkür ediyor kadın, Suna hayretler ediyor. "Sen çok güzelsin" diyor adam. "Hayatımda gördüğüm en güzel şeysin". Suna bütün bunların kendisine söylendiğinin şimdi farkına varıyor ama neden söylendiğini bir türlü anlamıyor.

Süleyman, Suna'yı ilk gördüğünde bakkalı vardı, bu mahalleye yeni taşınmışlardı. Bir film yıldızı yolunu şaşırp bunların mahalleye gelmiş sandı önce. Kılığından kıyafetinden anladı sonra onun bir yıldız olmadığını. Bu kadar güzel kadını hiç böyle yakından görmemişti Süleyman. Masmavi gözler, bembeyaz bir ten. Güzel kadınlara mahsus o neşeli

hal yok ama hiç üstünde. Ürkek, çekingen. Sanki yok olmak istiyor kadın. Hiç olmamak istiyor. Öyle bir hal. Sonra sağdan soldan öğreniyor Süleyman. Bunun bir kocası var. Belanın teki. Manyağın önde gideni. Kadını her gün dövüyor. Bağırıtları bütün mahalle duyuyor. Kimse adama bulaşmak istemiyor.

Yıllar geçiyor... Kadın bakkala geliyor, bir şeyler satın alıyor, borç yazdırıyor. Süleyman bazen parayı eksik söylüyor. O boktan kocaya iyilik yaptığı için kendine kızgın, kadını rahatlattığı için gururlu, borçların üstünü karalıyor. Sevim duysa çok kızar bu yaptığına. Benim bu kocamın iyi kalbi yüzünden ne çok kazık yedik diye, eşe dosta dert yanarken duyuyor karısını. Yanında da söylüyor zaten. Sevim hiç çekinmez ki Süleyman'dan. Sesinde öyle bir tını var ki, hem kocası iyi kalpli diye gururlu hem de biraz saf diye küçük görüyor sanki onu. Süleyman bunu adı gibi biliyor.

Kadınla Süleyman bunca yıldır hiç konuşmadı. Kadın geliyor, sessizce bir şeyler alıyor, Süleyman onu seyrediyor. Kadın kafasını kaldırmıyor bile. Süleyman'a zaten bakmıyor da etrafiyla da ilgilenmiyor. Alacağını alıp telaşlı adımlarla uzaklaşıyor. Yıllar sonra bakkalı başkasına devrediyor Süleyman. Apartman yaptırıyor. Artık kadını arada bir yolda yürürken görüyor. Mahalleye çıktığında bazen gözleri onu arıyor.

İnsan aynı anda hem üzülüp hem de sevinebiliyormuş. Bu yaşında bunu da öğrenmiş oldu Süleyman. Kasap Rıza “Şu Hakkı manyağı var ya karısını adamlara peşkeş çekiyor” diye anlattı o gün, sanki herkes anasını bacısını satarmış da Hakkı bir değişiklik yapıp karısını satmayı tercih etmiş gibi. O kadar sıradan, o kadar normal bir sesle söyledi bunu.

Süleyman, Sevim dışında hiçbir kadına dokunmadı. Şimdi dokunacak. Hiçbir şeyi bu kadar çok istememişti. Gözünü hırs bürüdüğü günlerde o bakkal dükkanını bile.

İyi günlerin geleceğini biliyordu Suna. Artık öbür adamlar yok. Sadece Süleyman Bey var. Süleyman Bey Hakkı'yla bir anlaşma yaptı. Bu eve erkek sinek bile girmeyecek artık Hakkı'yla Süleyman'dan başka. Adam her ay maaş gibi para veriyor Hakkı'ya. Nilay'ın doğumundan beri sokağın ucundaki apartmanda oturuyorlar. Bir daire verdi Süleyman Bey onlara. Para derdi bitti, kira derdi bitti, Hakkı hiç dokunmuyor Suna'ya artık. Hiç dokunmuyor ama. Süleyman Bey haftada iki bazen üç defa eve geliyor. Odaya geçiyorlar Suna'yla. Bazen sadece konuşuyor Süleyman. Artık Suna da konuşuyor onunla. Süleyman Suna'yı öpüyor. Suna da ilk defa öpüyor bir adamı. Öyle durmuyor bir erkeğin karşısında. Seviyor Süleyman'ı. Bu adam Hakkı gibi değil, diğer adamlar gibi hiç değil. Suna'yı seviyor, başı ağrısa soruyor. İlk defa bir erkek gerçekten ilgileniyor Suna'yla. Ne abisi gibi elliyor, ne babası gibi dövüyor ne de Hakkı gibi...

Suna artık Süleyman'ı merak ediyor. Adam yaşlı. Hakkı kadar yakışıklı da değil ama Suna sadece Süleyman'ı öpmek istiyor, kokusunu özlüyor. Seviilmek ne kadar güzelmiş. Suna bu yaşında ilk defa bunu anlıyor. Adamı her gördüğünde kolundan parmağına nehirler akıyor.

Süleyman günlerdir gelmiyor. Suna her sabah duş alıyor, saçlarını yıkıyor, gözlerini boyuyor. Her öğlen Süleyman'ı bekliyor. Süleyman yok. Hiç haber yok.

Hakkı yüzünde sinirle eve dalıyor. "Beceriksiz karı, adam

vazgeçti işte. Bir yaşlı adamı elinde tutamadın, beceriksiz karı”. Bütün mahalle duyuyor. Suna rezil oluyor. Elleriyle kulaklarını kapatıyor.

Kapı çalıyor. Öğle vakti. Suna heyecanla koşuyor. Hakkı önde. Bir adam arkada. Süleyman değil bu. Süleyman zaten tek başına geliyordu uzun zamandır. Suna adamı tanımıyor. Geri geri mutfağa doğru gidiyor. Eliyle ağzını kapıyor. Hakkı içeri giriyor. “Süleyman bizi terk etti” diyor. “Gelmeyecekmiş artık.”

“Biz mi olduk şimdi” diye düşünüyor Suna. Ama Suna düşündüklerini hiç sesli söylemez. Hakkı, “Şimdi para kazanmak lazım, geç içeri beceriksiz orospu” diye bağırıyor. Bütün apartman, bütün mahalle, sanki bütün şehir duyuyor.

Suna kendini yapayalnız hissediyor. Mavi gözleri mutfak tezgahının üstünde duran, daha bir ay önce Süleyman Bey’in verdiği parayla satın aldığı ekmek bıçağına değişiyor. “Yeni geldi” demişti tezgahkar. “Kurban etini bile bununla ayıkla, o kadar keskin, o kadar iyi bıçak. Almanya’dan geldi.” Bayramda Süleyman Bey nasılsa kurban keser ben de ayıklarım diye almıştı Suna. Süleyman Bey’in Suna’ya “hiç aklımdan çıkmıyorsun” demesinden 10 gün önceydi.

Bıçağı tezgahtan alıyor. Hakkı’nın parmaklarını görüyor. Parmağının üstündeki kılları.

Bıçağı Hakkı’ya saplıyor. 1... Sanki içine başka biri girmiş şimdi. 2... Suna olanları dışarıdan seyrediyor gibi. 3... Sesini biraz bile yükseltmeye cesaret edemeyen korkak Suna, ona vuran birini ittirmeyi bile düşünemeyen ürkek Suna, her

tartışma sırasında yok olmayı, görünmez olmayı dileyen zavallı Suna şimdi içinde tuhaf bir zevkle bıçağı Hakkı'ya saplıyor. 5... Yıllardır içinde bir taş gibi hareketsiz duran korku sanki şimdi ayaklanıyor, cesaret oluyor. Suna artık kendini durduramıyor. 8... Tam da akşam için köfte yapıyordu, fırında yanar mı acaba diye düşünüyor. 14... Süleyman Bey niye vazgeçti benden... 15... Büyük kız kocasıyla yemeğe gelecekti, her taraf kan oldu, temizlemek lazım... 16... Tüh kan masa örtüsüne de sıçradı. 17...

17 defa bıçaklamış Suna, Hakkı'yı. 17 kez önce yumruğu havaya kalkmış, Suna gözünü yummuş, bıçağı Hakkı'nın yüzüne saplamış. Sonra karnına bir bıçak daha, beline iki kere. Sonra yine karnına... Hakkı yere düşmüş. Suna Hakkı'nın saçından tutup kaldırmış, yüzüne bir bıçak darbesi daha.

Sonrası serbest stil...

Yukarıda biri oturuyor. Hakimmiş. Nasıl yaptın diye soruyor. Biri hızlı hızlı yazıyor. Herkes telaşlı, herkes çabuk. İlk defa Suna sakin hayatında, diğerleri telaşlı. Yanında genç bir kadın var Suna'nın. Avukatmış. Gencecik bir kız. Nilay'dan bile küçük. Bedavaymış bu avukat, adliyeden gelmiş.

Niye öldürdün diyor yine Hakim Bey. Suna öyle bakıyor Hakim'e. Arkada bütün kızları, damatları, dünürleri... Nasıl anlatsın şimdi onlara. Babaları beni satıyordu diyemez. Ölse demez. Üç büyük kız, sonra dualarla gelen oğlu, Süleyman Bey'den olan en küçük kızı Nilay, arkada oturmuş, korkulu bir yüzle yaşlı gözlerle bekliyorlar. Ne dualarla hamile kalmıştı oğlana. Hakkı'ya bir erkek evlat vermek için ne büyüler denemiş, ne hocalara gitmişti. Mümkünü yok

diyemez. Beni dövdü der. Onu hepsi biliyor zaten ama sattı diyemez. Susuyor.

Hakim'e birileri işaret veriyor. "Bak kızım arkana" diyor Hakim Bey biraz bıkkın bir tavırla. Bütün kızları, dünürleri, oğlu arkada "anneler günün kutlu olsun" diye bağırıyor. Bugün anneler günüymüş meğer. Suna ağlıyor. Hiç sesi çıkmadan gözyaşları yanaklarından süzülüyor.

Yaz kızım... 24 yıl hapsine...

Acımasa da Sayılır!

Suna'nın bütün bu anlattıkları içinde beni en etkileyen "acımasa sayılmaz" demesiydi.

Bu röportajdan epey sonra bir gün 10 yaşındaki kızım eve geldi. Serviste bir oğlan onu rahatsız ediyormuş. İşte saçını çekiyor, çantayı servisin orta yerine koyup bir tek ona, "bu çantaya bir şey olursa seni döverim" diyor. Ben de aslında bu tip durumlara pek karışmıyorum, kendileri halletmeyi öğrensinler istiyorum. Bana anlatınca birkaç yol söyledim, istersen ben gelip müdür yardımcısıyla konuşayım dedim. "Yok zaten ben üzölmüyorum ki" dedi. "Bir kere vurdu acımadı" dedi. Şimdi böyle bir şey bir filmde olsa, mesaj vermek için amma da kafayı gözü kırmışlar diye güler eğlenirim. Oysa aynen böyle dedi bana. Suna geldi aklıma. Sinirim bozuldu. Bir saate yakın anlattım kızıma. Canın acımasa da önemli. O yaptığıının cezasını bulmalı, sana hiç kimse vurmamalı diye. Sıkıldı çocuk benden artık. Nasıl bunaldıysa "tamam ben hallederim sen sakın karışma" dedi. Sonra kuşkuyla bakıp "söz ver" diye ekledi.

“Tamam” dedim, “söz.”

Tabii ki sabah telefonla da değil, kızımdan gizli gidip okulu kattım karıştırdım. Müdür yardımcısı, servis şoförü kim varsa, ortalığı velveleye verdim. Sorunu hallettik. Geldiğimi kızıma söylemesinler diye hepsini de iyice tembihledim. Ceylin akşam eve gelip “anne, sorunu hallettim. Artık benden çok korkuyor” dedi gururla ve sevinçle.

“Acımasa da” dedim, “sayılır. Bunu sakın unutma.”

Suna Hanım’ın çekimleri sırasında uzun koridorlara, koridorları kesen bloklara, iç karartıcı gri duvarlara, koğuşlara, odalara, gününü ve yılını kestirmenin imkânsızmış gibi görüldüğü zamansızlığa, ağır kokuya, etrafımızda nedense pür neşe dolaşan mahkûmlara ve demir parmaklıklara alıştığımızı fark ediyoruz. Artık yollar, yüzler, duvarlar tanıdık bizim için. Bir ördek sürüsünün telaşı, neşesi ve ürkekliğiyle arşınladığımız koridorları bu defa güvenli ve sakin geçiyoruz.

Artık biliyoruz ki, bu yufka açan kadın resimlerinin olduğu kapıyı geçtik mi, başka bir hayat, başka bir zamandayız. Sana bir dünya burası sanki. Bir hayat var, kimse yaşamıyor. Bir saat var, bizim bildiğimiz zamanı göstermiyor. Dışarıda bahar oluyor, yaz geçiyor, kış geliyor. Buraya mevsimler uğramıyor. Sanki günler, geceler, yağmurlar, dolular o yufka açan kadın resimli kapıya çarpıp, geri dönüyor.

Işıkları ve diğer malzemeleri müdürün odasında bıraktığımız için elimizi kolumuzu sallaya sallaya geliyoruz bu defa

cezaevine. Geliyoruz ama öyle kolay giremiyoruz elbette. Kapı yine bas bas bağılıyor bana. Üstelik sadece saatim var kolumda. Kolyemi bile çıkarıp gelmişim, kapı bana geçit versin, bir hışımla yüzüme çarpmasın, bana bağırmasın diye.

Telaşlı bir ekibiz. Vaktimiz az, görüntüleri hemen almamız lazım. Kameraman Hayri, asistanlar Emre, Berna, Lütfiye, ışıkçı Mehmet ile birlikte hâlâ altı kişiyiz. Nigâr'ın yaşadığı yer de Suna Hanım gibi 12 kişilik iki katlı başka bir koğuş. Kendi özel odaları var ama odalara girmeden önce daha büyükçe bir kapıdan bu iki katlı koğuşa giriyoruz. Bu kapı kapalı. Hayri kapıyı çekmeye başlıyor. Ardında ne var hiçbirimiz bilmiyoruz. Kapıyı açtırınca Nigâr'ı bir sedirde oturmuş ve korku dolu gözlerle bize bakarken görüyoruz. Bizim için nefis bir görüntü. Kadına daha merhaba bile demeden “hadi koridorda yürü seni çekelim” diyorum. Dedim ya telaşlıyız. Vakit az. Detay çekimleri hemen bitirip röportaja başlamak istiyorum. İçerdeki kokuya da dayanamıyorum. Sanki binlerce halı yıkanmış gibi tuhaf bir rutubet kokusu.

204

205

206

207

Cezan Kesilecekse Aç Suretini

Nigâr, annesi ve babası tarafından hep dövülmüş. “Annem galiba benim öz annem değil” diyor... Hayatlarının normal seyri bu sanki. Çok büyük yalanlar, onların gerçeği. Film-lerde izleyip olmaz böyle saçmalık dediğimiz olaylar onların hayat hikâyesi. Beni galiba en çok bu etkiledi.

“Annem sırf evlendiğimde bâkire çıkmayım, kocam beni eve geri göndersin, babam da dövsün diye ne yaptı biliyor musun” diyor. Öyle bir şey anlatıyor ki, ben önce Nigâr’ın kronik yalancı olduğundan şüpheleniyorum. Ama hiçbir hayal gücü böyle bir hikâye anlatmaya yetmez. Sadece gerçek bu kadar keskin, acımasız ve saçma olabilir.

Kamera kayıta değilken anlatmak istiyorlar. Biri onları dinlesin diye beklemişler sanki o koğuştaki yıllardır. Bense ne olacaksa kayıttayken olmasını tercih ederim elbette. Ama ne konuşsalar benim için kâr. Kamera kapalıyken söyledikleri bir işime yaramasa da, daha sonra, röportaj sırasında rahat ve samimi olmalarına sebep oluyor. Onlarla yakınlaşmak için ne anlatsalar, dinlemeliyim. Kısa bir süre için arkadaşla-

rı olmalıyım. Buradaki zamanla dışarıdaki zaman aynı hızda akıyor. Hemen arkadaş olup, hemen veda edebiliyorsunuz. Sanki bu durağan zamanda onların daha çok acelesi var gibi. Arkadaş olmak için de bizim kadar beklemek, tartmak, onaylamak ve onaylanmak derdinde değiller. Her şey hemen olup bitsin, birbirinin tıpkısı gibi geçen günler bir diğerinden derhal ayrılсын istiyorlar.

“Annemle babamın beni dövdüğünü asla anlatmam, sinirlerini iyice üzerime çekmeyeyim” diyor. “Anlat ki, başka bir anne baba kızına kötü davranmasın” diye ikna etmeye çalışıyorum. “Belki bir kız böylece kurtulur” diyorum. Hemen kabul ediyor, bütün hikâyesini anlatıyor. Bu kadınları ikna etmek çok kolay zaten. Onlar bana hikâyelerini satıyor ben de onlara birkaç saatliğine dinleme hizmeti veriyorum galiba. Birbirlerine bu kadar iştahlı anlatamıyorlardır herhalde geçmişlerini. Hiçbiri öbürünü şaşırtamaz. Hiçbiri ötekine acıyamaz. Her birinin hikâyesi diğerinden daha büyük.

Hayat güçlülerin... Diğerleri de bu bıyıklarına abanmış erkeklerin, erkekten bozma kadınların, vicdanlarının ağzını tıkamış insancıkların arasında kendine yer açmaya uğraşıyor. Nigâr da bunlardan biri. Anlattıklarından biliyorum ki denemiş. Başka bir şehre gitmiş, çalışmış, para kazanmış. Aslında kendi kurtuluşunun kıyısına kadar gelmiş. “Yeni bir hayat kuracakmışsın neden vazgeçtin” diye soruyorum. Sorarken de kadınlardan aslında ne de çok şey beklediğimizi fark ediyorum.

Kocan seni döverse babanın evine git. “Senin yanın kocanın evi, gelinlikle gittin kefenle çıkarsın” diyeceklerdir. O zaman karakola sığın. “56. şikâyetini de aldık, hadi evine

dön, inşallah ölmez de sağ kalırsan seneye belki koruma veririz” derlerse yılma, kadın sığınma evine git. “Yer kalmadı, kapasitemizin çok üzerindeyiz, bu manyaklar karı bırakmadı dövülmedik” diye senden çok dert yanarlarsa, başka şehre kaç. Bütün sığınma evlerini dene. Olmadı çalış, kendi canını kurtarabilmek için çocuklarını terk etmek zorunda kal. Sonra da çocuklarını bırakıp kaçıp gitmiş kadın ol. Herkes senden nefret etsin, hor görsün seni çocukların. Yine de yılma, yaşamak için çabala. İş bul, çalış. Bu defa kocanın ailesi senin için orospuluk yapıyor desin. Vazgeçme. Önüne gelen herkese, orospuluk yapmadığını, hiç kimseye başını bile kaldırıp bakmadığını zaten yıllardır sana tecavüz eden, döven, hakaretler savuran adamdan sonra erkeklerle çok da sağlıklı ilişki kuramadığını anlat. Yine mi anlamadılar, sadece yaşamak istediğini söyle onlara. Bu iş devam ederse, hayatını biraz olsun düzene koyabilirsen, çocuklarını da yanına alacağını, onları terk etmediğini, onları doğurmak, bakmak için neler çektiğini, o ruh hastasına sırf bu sebeple tahammül ettiğini ama artık gücünün tükendiğini söyle onlara.

Yine de anlamayacaklar... Yeni işinde ve mahallende seni yurmurtadan şimdi çıkmış bir civciv kadar savunmasız gördükleri için bıyıklarını buran adamlardan da koru kendini bu arada. Kocanı terk edebildiğin, bu düzene kısa bir süreliğine bile olsa karşı koyabildiğin için her an *vermek* istediğini zanneden, bu yüzden de pek kıymetli kocalarını ve selamlarını senden esirgeyen kadınımsılardan da koru kendini. Kenar mahallenin kuru temizleme dükkânında ya da bir küçücük çeviri şirketine iş bulabilirsen ne mutlu sana ama yeni işindeki patronundan da sakın kendini, zira kimsesiz kadınları en çok kendini güçlü sanan erkekler sever.

Bunların hepsini aynı anda, hiç düşmeden, sekmeden becerebilmen lazım. Becerebilecek misin? Bütün bunlara gücünün yetmesi lazım. Yoksa sorarlar sana işte. Niye polise gitmedin, ailenle neden paylaşmadın derdini, bir iş aramamanın sebebi ne? Neden elinden gelen ya da gelmeyen her şeyi yapmadın? Hadi bakalım, şimdi hepsine bir bir cevap ver.

Bunları düşününce bu soruyu sormaktan vazgeçiyorum. Kadınlar düşüncelerinin, gayretlerinin, kuvvetlerinin yettiği yere kadar uğraşıyorlar. Bunu gazetede okuduklarımdan, burada duyduklarımdan, şahit olduklarımdan ve kendi aklımdan aldığım kadarından biliyorum.

Nigâr'ın üç abisi var ve anne babasının hep onları sevdiğini, koruduğunu söylüyor. Çocuk sahibi olduğunda kendi babası Nigâr'dan olan torunlarını da sahiplenmemiş. Onların soyadı benimki değil, oğullarımın çocukları benim torunum diyormuş. Sanki şah sülalesinden. Kendi soyunu devam ettirmek istiyor. Erkekliğini bu kadar önemsiyor.

Bir gün Samsun'da oturan kuzenine kocasının ona yaptıklarını anlatıyor Nigâr. "Kocamın cinsel organını kes, suçu ben üzerime alırım" diyor. "Ben kesemem, beceremem, korkarım, içim almaz, sen yap" diye ısrar ediyor. "Bunu yaptıktan sonra evli kalacağını, hiçbir şeyin değişmeyeceğini mi düşündün" diye soruyorum böylesine tuhaf bir soruyu sorduşuma kendim de şaşırarak.

"Kaçacaktım" diyor. Neden sadece bırakıp gitmedin, ne istedin adamdan diye soruyorum. "Ben onun 'şeyi' yüzünden çok çektim, o da cezasını bulsun istedim" diyor. 'Şeyi' derken utanarak eliyle cinsel organını işaret ediyor. Kocasından

bir defa ayrıldığını üstelik iş bile bulduğunu söylüyor yine. Bu sefer soruyorum. Neden devam ettirmedin, işte ne güzel ayrılmışsın diyorum. “Ailem dost mu tuttun diye hakaret etti, kaldıramadım, geri döndüm” diye karşılık veriyor. Anlatmadığı şeyler de var belli ki. Muhtemelen o kuzen bir sevgili. Başka birini sevse bile kocasından ayrılamayacak kadar başkalarına bağımlı. Kendi parasını kazanabildiği halde üstelik. Ailesi onun üzerinde bu kadar güç sahibi. Bir zamanlar parmağıyla bozamadığı bekâreti beyninin tam içinde. Çıkaramıyor, atamıyor, ufak bir darbeyeyle yok edemiyor. Kocanın kötü biri olmasına bile gerek yok, artık onunla olmayı canım istemedi diyemiyor. Bağımsız olmaktansa katil olmayı tercih ediyor. Ettiriliyor.

Kocamın abisi de bana ve kızıma çok hakaret ederdi diyor. Kızı 9-10 yaşındayken saçlarını yıkayıp çıkınca “canın koca istiyor, böyle dolaştığına göre” dermiş. Nigâr’ın kayınpederi, kızı yolda görüp arkasından laf atmış. Kendi torunu olduğunu anlamadan. Sana ben bile laf attım, millet ne yapar, doğru giyin diyormuş. Anlattığına göre dedeyle amca kan bağıyla bağlı oldukları küçük kızı basbayağı yabancı genç bir kadın olarak görüyorlarmış.

“Kızın şimdi nerede” diye soruyorum. “Onlar aldı” diyor. Çocuğun son 7 senesi nasıl geçti diye merak ediyorum. Şimdi 18 yaşında olan kızının Facebook’tan resmini bulmuş bir arkadaşı, o da bastırmış, masasının üzerine koymuş, bana gösteriyor. “Çıkınca ona üç şey hatırlatacağım, beni anlayacak, biliyorum” diyor. “Hani geceleri niye çığlık atıyorsun anne diye sorardın ya, baban bana tecavüz ederdi” diyeceğim diyor. Kız o çığlıkların anlamını çoktan çözmüştür diye düşünüyorum içim sıkılarak.

Namusla ilgili en çok baskı uygulayanlar, hep en namussuzlardan çıkıyor. Kendileri dışındaki herkes sinsin, korksun, ezilsin ki, etraf bomboş, tam da dilediğince cirit atabilecekleri hale gelsin istiyorlar. 10 yaşındaki kızlarla evlenmek isteyen adamlar, kendi torununun, yeğeninın memelerine, kalçalarına, bacaklarına bakan sapıklar, cinsel ilişki deyince ırza geçmeyi anlayanlar, namustan, ahlaktan bahsetmeye doyamıyor.

Bu “dede” torununu, torunu yaşındaki başka bir kızı kadın olarak, yatağa atılacak, üstüne çıkılacak, içine boşalınacak bir “şey” olarak görüyor. O sebepten açık giyinmesini istemiyor. Başka herifler de öyle düşünecek kendi “torunu” hakkında, güya onu engellemeye çalışıyor. Adamın sapıklığına engel olmak için yine kadın vazgeçecek özgürlüğünden. 10 yaşındaki kız, dedesi yaşındaki adamlardan ve hatta öz dedesinden, öz amcasından kat kat giyinerek koruyacak kendini. Adam kendinden utanmıyor, muhtemelen bunun utanılacak bir durum olduğunun farkında bile değil; gelinden karısından, torunundan da utanmıyor ki onları da fikrine önem verilecek birileri olarak görmüyor zaten- açık söylüyor. Biri çıkıp sen 10 yaşındaki kıza ne gözle bakıyorsun diye hesap sorsa, muhakkak yürekten inandığı bir açıklama yapar diye düşünüyorum. Kendi nefesine hakim olabilmek için çocuktan sorumluluk bekliyor.

Nigâr da tıpkı Suna Hanım gibi çok basit bir puzzle’ın çok basit parçalarını birleştiremeyecek kadar saf görünüyor. Sanki ikisinin de dünyadan haberi yok. Sanki hayatta yaptıkları tek eylem kocalarını öldürmek. Sanki onun dışında ellerini bile kaldırmamışlar. Hep başkalarının izinde, hep başkalarının peşinde. Kim ne derse onu yapmışlar, kim ne isterse onu

vermişler. Kendi hayatlarını başkalarının avucuna teslim etmişler. Etmek zorunda kalmışlar. Sonra bir gün, yazgılarını değiştirmek için kesinlikle değil, sadece artık dayanamadıkları için kaderlerinin bayrağını bir anlığına ellerine almışlar. Sonra hemen, mahkemede, görüşte, cezaevinde ipleri yine başkalarına bırakmışlar.

Suna Hanım'ı çocukları terk etmemişti. Hatta dünürlerinin, çocuklarının, gelin ve damatlarının, mahkemede anneler gününü kutladıklarını anlatmıştı bana. Kocasını öldürmüş bir kadının; davasının orta yerinde, hakimin gözü önünde, bütün ailesi tarafından anneler gününün kutlanması, bunu hakimin “arkana bak kızım” diye haber vermesi, dünürlerinin bile mahkemenin orta yerinde “Anneler günün kutlu olsun” diye bağırması absürd bir filmin tuhaf bir parçası gibi. Seyretsek “ne saçmalık” deriz.

Nigâr'ı kimse ziyaret etmiyor. Çocuklarından haber alamıyor, anne babası ise ona hakaret dolu mektuplar gönderiyor. “Babama yazdım, bir tek gün gel beni dinle dedim” diyor. “Bana küfürlü bir mektup yazdı” deyip, hıçkırıklarla ağlamaya başlıyor. Çekimi durdurup, bir bardak su veriyorum. Artık etraftaki kokudan mı, etkilenmemek için kendimi zorladığımdan mı, yoksa Nigâr'ın hikâyesindeki tuhaflıklardan mı bilmiyorum. Hiçbir şey hissetmiyorum.

Çekime önce kadınlardan başlamıştım. Yüzünüzü açık mı çekelim yoksa karartalım mı diye sorduğumda Nigâr da Suna da yüzlerinin görünmesini dert etmemişlerdi. Diyorum ya, kadınlar için hiçbir şeyin önemi yok sanki, erkekler kendi kıymetlerini daha çok biliyor, menfaatlerini daha fazla gözetiyor. Erkeklerden de en az bir ikisinin açık çekime

izin vereceğini düşündüğümden röportajları karıştırarak verir, bir orta yol bulurum diye düşünüyordum. Oysa erkek hükümlülerle röportaja başladığımda hiçbirisi açık çekimi istemedi. Hepsinin yüzünü kararttık. Sonuçta iki yüzü açık kadın, üç de karartılmış erkek görüntüsü kaldı elimde.

İşledikleri suçun nihayetinde kendilerini apaçık bir hedef tahtası kadar savunmasız bırakmış Nigâr'la Suna. Sanki sipere yatmış erkeklerin önünde bir sandalyeye oturmuş cezalandırılmayı, yargılanmayı öyle kaderlerine razı, öyle mütevekkil bekliyor aslında bütün kadınlar. Yüzleri, gözleri dupduru; zihinleri, düşünceleri apaçık, zaten kaybedecek neleri kalmış, zaten kime sığınsınlar artık, zaten ömürlerini tüketmek, zamanlarını geçirmek için oturdukları bu koğuştaki bir televizyoncu kadın geldi de onları dinleyecek diye, her şeye rağmen umutlu; çileleri, işkenceleri bitti artık, bu kör kuyuda sakın, hakaretsiz, dayaksız, erkeksiz geçecek günleri artık diye minnettar bile bu kadınlar.

Erkekler gibi, hasmım beni bulur mu, kimse benden intikam almaya gelir mi diye düşünmeden, belki böyle bir ihtimal akıllarına bile gelmeden, zaten çıktığı vakit bir hayatın onu beklemediğini içten içe hisseden bu kadınlar için ha yüzü açık ha kapkaranlık çıkmışlar, ne fark eder.

Biz zaten, erkekler korusun diye kadının namusunu, kadından sorumluluk beklemez miyiz? Erkek nefesine söz geçiremez belki diye, kadın kendini sakınsın istemez miyiz? Erkeğin yaptığı ve yapamadığı her halt için aslında kadın sorumlu değil midir? Zaten işin sonunda kadının başına patlamaz mı erkeğin başarısı, başarısızlığı, kendi nefsini yakasından tutup tutamayışı. Varsın apaydınlık olsun kadının

yüzü, herkes onu tanısin, bilsin; bir erkeği cezbedecek olmadıktan sonra, erkekliğini canlandırıp, seks arzusunu kabartmadıktan sonra kadının o gül cemalini karartmanın bir anlamı yok nasılsa.

Erkekler ise işledikleri suçun değil cezasını, sorumluluğunu almak, adını bile anmak istemezler. Mağaradan gün ışığına çıktıklarından bu yana anonimdir onların işkenceleri, dayakları, cinayetleri. Kapatmak isterler bu sebepten yüzlerini. Ne fark eder zaten. Bu kadın cinayetleri adli suç değil ki, kimilerinin zannettiği gibi. Bu cinayetlere sebep olan, seyirci kalan, ortak olan, sesini çıkarmayan her erkek ya da her kadın o karartılmış siluetin sahibi işte. İsmi, cismi, görüntüsü fark etmez, kim ki dur demiyor kadınların ölümüne bu memlekette, kim ki kanıksamış bu cinayetleri, gazetede okuyup geçiyor, televizyonda izleyip kanalı değiştiriyor, bir kadın ölmüş hiç umursamıyor, o simsiyah surat esasında o işte.

Yayına bu şekilde vermem mümkün değildi. Kadınları hedef tahtası haline getirmiş olacaktım. Gerçi her iki kadın da erkekler kadar şanslı değildi zaten, 15 yıldan önce cezaevinden çıkamayacaklardı. Tahliye olduklarında yüzleri epey değişmiş olacaktı muhtemelen. Yine de erkekleri koruyup, bu defa kadınları açık bir alanda tek başına bırakmış gibi olacaktım. Bir de ben vurmayım bu kadınlara bari diye düşündüm.

Kadın cezaevi müdürünü tekrar aradım. Sesime doğal bir ifade vermeye çalışıyorum. Sanki böyle şeyler her zaman olurmuş gibi. Kendimi suçlu hissediyorum çünkü. Kadınlar ne derse desin, sen karanlık çeksene be kadın diye kendime söyleniyorum. Sanki köy yerine çekime gidip, yufka nasıl açılır diye sormuşum onlara. Öyle bir rahatlık.

Cinayet işlemiş insanın yüzü açıktan verilir mi diye kendime söylemediğim küfür kalmıyor içten içe. Dövebilsem kendimi, becerebilsem, döveceğim. Öyle kızgınım kendime... Neyse ki şiddete karşıyım.

İçimdeki suçluluk duygusu elbette sesime yansıyor. Nasıl kedi gibi, nasıl kibar, nasıl zarifim, anlatamam. Müdüre hal hatır soruyorum önce, mutlaka bir kahveye bekliyorum, işlerinin yoğunluğunu bütün kalbimle anlıyorum. Başkası yapsa demediğimi bırakmam ama kendime daha anlayışlı yaklaştığım bu girizgâhtan sonra arama sebebimi söylüyorum. “İşte ben açık çektim bu kadınların yüzünü ama erkek milleti hepimizden akıllı maşallah, bilhassa benden. Hepsi karanlık çekim isteyince bizim kadınlar böyle nal gibi kaldı ortada. Ben de eşeklik tabii ama bir daha gelsek aceba hı?” Tabii ki bu sözleri formal ve kibar bir biçimde dile getiriyorum. Elin adamına böyle açık ve net konuşup kendimi fazla hırpalamak da istemiyorum. Çok kıyamam yine de kendime. Bir sessizlik oluyor.

“Yok ya bir şey olmaz bence” diyor Müdür Bey.

Bu sefer benim şaşkınlığımın yarattığı sessizlik kaplıyor telefonun iki ucunu ve hatta benim bütün odayı. Müdür Bey’in iki kadın hakkında böyle pat diye karar vermesi, üstelik pek de tuhaf olan bu kararını böyle zahmetsizce, düşünmeden, çok ilgilenmeden tebliğ etmesi karşısında donakalıyorum. Kızlar bakıyor bu niye dondu kaldı ki böyle diye. Az önce terapiden çıkmış bir deli kadın sakinliğinde, içinde kadınları korumak, mahkûm hakları, yayın etiği tanımlarını bolca barındıran bir konuşma yapıyorum. Sesim hâlâ kedi gibi. Ama bu defa hayretten... “İyi iyi gelin bekleriz” diyor Mü-

dür Bey beni başından savarcasına.

Toparlanıp kadın cezaevine yine gidiyoruz. Bu ikinci görüşme olduğu için pek rahatız. Zaten görüntü alacağız daha çok. Sesi diğer çekimlerden kullanacağım. Artık samimiye-timiz arttı diye mi, ilk görüşmeden anlattıklarını unuttular diye mi bilmiyorum, bu defa hikâyeler biraz değişiyor.

Suna Hanım'ın müteahhit sevgilisini bu seferde dinliyorum. Nigâr'ın kuzeninin aslında sevgilisi olduğunu da bu karanlık ve rahat çekimlerde öğreniyorum. Aslında kimseye anlatılma-yacak sırlar bunlar. Ya da çok güvenilir bir dostla paylaşılacak bilgiler. İkinci görüşmede hemen çözülüyor dilleri. Ben elbet-te avukat, savcı ya da dedektif değilim. Bu bilgileri programda kullanmayacağım bile. Benim anlatmak istediğim bambaş-ka bir şey. Kuzen sevgilileri, karısını başkasına peşkeş çeken adamları, gayri meşru çocukları, psikopat anne ve babaları karşı koyamadığım tuhaf bir merakla dinliyorum ama aslında varmak istediğim yer bütün bunlardan çok daha ötede.

Bir yandan da sırlarını, suçlarını, hayatlarını bana böy-le hesapsız, sorgusuz sualsiz açmaları, bu kadar saf bu ka-dar düşüncesiz olmaları beni hepten bezdiriyor. İçimi biraz umutsuzluk, biraz keder, bolca huzursuzluk kaplıyor. Sanki sırtıma bir yük bindirmişim, üstüme onların bütün sorum-luluğunu almışım gibi... Biri kocasını 17 bıçak darbesiyle öldürmüş, diğeri planlamış ve azmettirmiş iki kadına acıdığımı fark ediyorum. Artık bu hikâyelerde kimin kurt kimin kuzu olduğunu bilemiyorum.

İkinci ziyaretimizde Suna Hanım bize kola almış. Sanki misafirlige gitmişiz gibi bizi ağırlamak istiyor. Bu çekimle

derdini hükümete anlatacağını düşünüyor. Benden medet umuyor. Çekim sırasında “af gelsin” diyor. “Buradakiler kader mahkûmu” diyor. “Neden affetmeli devlet sizi” diye soruyorum. Hemen kendini araya sıkıştırıyor. “Ben kimseyi öldürmedim, o anı hatırlamıyorum bile” diyor. “Bir de ben görükmesem olur mu” diye soruyor. Bu geç kalmış bir soru elbette. Yine de “Onun için geldik zaten” diyorum. Eğer erkeklerin bir kısmı açık çekimi kabul etmiş olsa, bu ikinci çekim gerçekleşmeyecek. Biz de Suna Hanım’ı cephe- den, sağdan, soldan çekmiş, montajlamış, yayınlamış ol- cağız. Üstelik görüntüsünün kullanılmasına izin verdiğine dair imzalı yazısı da elimde. Sanki ne versek imzalıyorlar, ne desek kabul ediyorlar. Artık onlara bir şey teklif ederken kendimi kötü biri gibi hissediyorum, anlamadıklarını, ne desem kabul edeceklerini biliyorum.

Tekrar konuşmaya başlıyoruz. Bu sefer görüntüsü kullanıl- madığı için daha rahat. Aslında hikâyesinin ayrıntıları beni çok ilgilendirmiyor. Belgeselim üçüncü sayfa haberlerinin derlendiği bir reality şov değil. Daha çok namus kavramını nasıl algıladığımız hakkında... 2013 yılında kadınların sokak ortasında rahat rahat nasıl öldürülebildiği hakkında. Bunun artık soykırım gibi bir “cins kırım” olduğunu düşünüyorum. Türkiye kadınlarından nefret ediyor. Sokak ortasında her gün nefret suçu işleniyor. Hepimiz bunu seyrediyoruz.

Suna ve Nigâr belgeselin birer figüranı aslında. Asıl iş erkek- lerde... diye düşünüyorum. İlk çekimdeki sesleri de kullana- cağımdan bu sefer hem daha lakayt, hem daha sıcağız sanki. O da anlatmaya başlıyor bu sefer. Kocasını onu bir adama peş- keş çekiyor... Adam çok zenginmiş... O mahallede bir apart- manı varmış... Bir daireyi bunlara veriyor... Suna Hanım bu

adamlar metres hayatı yaşıyor... Kocasını da artık onu dövme-
meye başlıyor... Suna Hanım, zengin adamın himayesinde
olduğu için elbette... Küçük kız bu adamdan oluyor... Zen-
gin adamın karısını Suna Hanım çok seviyor... Çok iyilikler
yapmış kadın ona... Suna Hanım bu yüzden kadını üzmemek
istemiyor... Bunu da ilişkilerini gizleyerek yapıyor... “Namus
sence nedir” diyor. “Her şey yani ne bileyim işte her şey-
dir” diyor. Ahlak nedir diye soruyorum, o da her şeymiş.

Bu cezaevi ziyaretleri sırasında benim de namus ve ahlak
hakkında bildiklerim birbirine girmişti zaten. Aynı apart-
manda oturan gizli aşklar, karısını satan bir koca, başka-
sından olan bir çocuk, bunu bilen ve elbette para için ses
çıkarmayan koca, 20 küsur yıl dayak yiyen, fuhuşa zorlanan
ama sadece bir gün Cebeci'deki kadın sığınma evine giden
ve bir defa reddedildikten sonra tıptış tıptış evine dönen, di-
ğer sığınma evlerini denemeyen, deneyemeyen bir kadın,
karısının onu aldatmasını boşanmak için yeterli görmeyen
ama iş terk etmeye gelince öldürüveren erkekler, karısı ona
çok iyilikler yaptığı için kadının kocasıyla yaşadığı ilişkiyi
gizleyen diğer kadın...

Ama onlara göre “namus her şey”. Hikâyenin diğer kahra-
manları da aynı şekilde önemserler bu soruyu diye düşünü-
yorum. Sorsak, namus- ahlak onlar için de her şeydir mu-
hakkak. Hem de “ne bileyim işte her şeydir”.

“Çocuklarım duymasın, kocamın beni sattığını bilmesin-
ler” diyor. “Tamam” diyorum. “Bilmesinler.” Bir yandan da
bütün mahallenin bildiği bir gerçeği çocukların duymamış
olması mümkün mü diye düşünüyorum. “Beni cezaevinden
çıkarsınlar” diyor. Benden medet umuyor. Onun gözünde

çok mühim biriyim muhakkak. Devlet yetkilileriyle görüşüp, “Suna Hanım öldürmemiş, zaten hatırlamıyor” diyeceğimi ve onu çıkaracaklarını düşünüyor.

Çekim bittikten sonra küçük ekibimiz, Suna Hanım, bir kadın infaz memuru ve gözlemci olarak bize refakat eden psikolog ile oturup, hep beraber kola içiyoruz. Havadan sudan söz ediyoruz. Suna Hanım misafir ağırlamanın mutluluğu içinde. “Bu infaz memurları, müdürlerimiz hep benim annem babam gibi” diyor. Oysa o hepsinin anneannesi olacak yaşta. Kendini bu kadar savunmasız, bu kadar küçük görüyor.

Suna Hanım’a veda edip, Nigâr’ın yanına geçiyoruz. Bu defa saçlarını kısacık kestirmiş ve boyatmış. Daha önceki gelişimizde Lütfiye’nin de kendisi gibi Almanya’da büyüdüğünü öğrenmiş, çok mutlu olmuştu. Hatta biraz Almanca sohbet etmişlerdi. Bizi görür görmez Lütfiye’ye Almanca bir şeyler söylüyor. Hem de sinirle. Ne oluyor diye bakıyorum. Meğer beni neden aramadın diye kızıyormuş. Lütfiye şaşkın. Bense, Nigâr’ın insan ilişkilerinde sınır sorunu olmasını makul karşılıyorum. Burası öyle bir yer. Dışarıda anormal olan bir tepki burada doğal.

Yine aynı hazırlıkları yapmaya başlıyoruz. Bu defa ışığa çok gerek yok. Nigâr İstanbul’da özel bir televizyon kanalındaki yarışmaya katılmış ve hatta biraz çalışmış bile orada. Bize akıl veriyor. Böyle oturayım, şöyle çekin diyor. Kamerayı oraya yerleştirin diyor. Gururla İstanbul’da katıldığı yarışmayı anlatıyor. Şu günlerce elleriyle arabaya dokunup en uzun dayananın da arabayı alıp gittiği yarışma bu. Derin bir nefes alıyor ve hikayesini anlatmaya başlıyor.

Nigâr ile Mehmet

Sınıftaki bütün çocuklar sarışın, sadece Nigâr'ın kömür gibi saçları var. Sınıftaki bütün çocuklar doğum günlerinde kutlama yapıyor, kırtasiyeden aldıkları cicili bicili doğum günü kartlarını dağıtıyor sınıfa. Bu kart geldi mi, ya ev partisine ya da Mc Donalds'a gidilecek demektir. Eğer davetiye gelmezse, annelerden biri elinde kocaman bir pasta, biraz çocuk şampanyası ve gazoz, yüzünde yorgun ama muzaffer bir tebessüm okula gelip, bütün çocuklarla birlikte pastayı kesecek ve fotoğraflar çekecek demektir.

Nigâr'ın annesi kızıyor bu işlere. Nigâr bunu artık adı gibi biliyor. Geçen yıl kendi başına oturup defter sayfalarını dörde böldü. Her bir küçük parçanın üstüne bir arkadaşının ismini yazdı. Mumlu boylarıyla hepsini bir bir boyadı. Mesela İsabel kurbağa sever. O zaman onun davetiyesini önce masmavi boyamak lazım çünkü kurbağalar mavi göllerde yaşar.

Sonra kâğıdın sağ tarafına sevimli bir kurbağa çizdi. Kurbağanın pörtlek gözleri o kadar komik oldu ki kendi kendine

dakikalarca güldü. Üstüne küçücük elleriyle derslerde bile özenmediği bir dikkatle yazdı.

“Sevgili İsabel cumartesi günü saat 2’de evimdeki doğum günü partime bekliyorum.”

Marina filleri sever, ona da su içen bir fil, Micheal için gergedan... Sınıfındaki her bir arkadaşı için farklı bir hayvan ama adres, saat ve gün aynı...

Cumartesi günü arkadaşları birer birer eve akın etmeye başlayınca annesi sinirden çıldırıyor. Nigâr, annesinin boynundaki damarın şişmesinden, burun deliklerinin bir inip bir kalkmasından anlıyor. Kadın, bütün bir hafta fabrikada, küçük bir dükkanda ya da markette çalıştıktan sonra çocuğunu bir doğum günü partisine emanet edip, öğleden sonrayı keyfince geçirmeyi uman Alman annelere Nigâr’ın bu partiyi habersiz verdiğini, hiçbir çocuğu kabul edemeyeceğini söylüyor. Kapı, son misafirin de yüzüne kapandıktan sonra Nigâr diğer annelerden birinin bacaklarına yapışıp “beni de alın” diye bağırmadığı için pişman oluyor. Annesi önce onu dövecek, yorulunca sakinleşmek için bir sigara yakacak. Sakinleşmeyecek. Sigaranın izmaritine gelen kısmı yaklaşıncaya Nigâr’ı ince kollarından tutacak.

Kollarında söndürürse öğretmen farkına varıp, şikâyet eder korkusuyla sigarayı Nigâr’ın karnında ya da baldırlarında söndürecek. Nigâr bütün bunları bir filmin yavaşlatılmış bir sahnesindeymiş gibi seyretmeyi sonra öğrenecek. Şimdilik “annecim nolur yapma” diye bağırıp ağlıyor sadece.

Sınıftaki bütün çocukların gözleri ya mavi ya da yeşil. Sa-

dece Nigâr'ın simsiyah gözleri var. O çocukların hiçbiri kolunda, dizinde ya da yüzünde morluklarla okula gelmedi henüz. Nigâr geldi ama. Öğretmen defalarca sordu, kızdı, yalvardı. Söyle annenle baban mı vurdu sana diye. Hiç ses etmedi Nigâr. Ederse polisler annesiyle babasını hapse tıkar, burada kurallar böyle. Anneyle baba hapse girerse Nigâr'a ve kardeşlerine kim bakar?

Bütün bu dayaklara, acıya sızıya rağmen annesiz ve babasız kalmak istemiyor. Korkuyor. Yanlıslıkla ben yaptım diyor. Yeminler ediyor. Annesi de bu olaydan sonra sigarayı görünen yerlerinde söndürmüyor.

Sınıftaki çocukların hepsi Almanca biliyor. Nigâr da öyle... Erkek kardeşleri Türkçe-Almanca konuşulan okulda okuyor, Nigâr ise İngilizce-Almanca okutulan okulda. Dersleri o kadar iyi ki Almanca gramer dersinden sınıfındaki o sarışın mavi gözlü Alman çocuklardan bile daha yüksek notlar alıyor. Almanca da tıpkı matematik gibi. Eğlenceli ve karmaşık. Fen Bilgisini sevmiyor ama. Tuhaf deneyler kafasını karıştırıyor, içini sıkıyor. Tıpkı trafik dersi gibi fen bilgisini de aslında dinlemek istiyor ama akli başka yerlere kayıyor. Hiç ilgisini çekmeyen bilgileri duymak istemiyor, hep eğlenmek istiyor Nigâr. Ders dinlerken, dersten çıkarken, sıraya girdiğinde, bahçede oynarken... Evde olmadığı her an, nefes aldığını hissettiği her dakika gülmek, neşelenmek, konuşmak, oynamak istiyor. Sanki içinde kendinden bağımsız başka bir çocuk var, her an zıplamak, gülmek, oynamak peşinde. Nigâr'ın canı ne kadar yanarsa yansın, o çocuk acıyı hissetmiyor. Bu sebepten hep mutlu, hep yaramaz, hep neşeli. O kadar derinlere, o kadar içine saklamış ki o çocuğu, ne dayakçı annesi ne dövüşçü babası ne de buyurgan kardeşleri erişebiliyor.

Okula güle oynaya giden çocuklardan Nigâr. Her sabah kalem kutusunu sıranın üstüne çıkarmaktan, kendi ödevini panoda görmekten, resim dersinde eli yüzü boya olana kadar resim yapmaktan, kitaplarının gıcır gıcır kapağını açmaktan zevk alıyor. Ama en çok da piyano dersleri. Tuşlara basmaktan, önceleri anlaşılmaz sandığı işaretlerle artık tanış olmaktan, o işaretlerin hangi tuşlara ait olduğunu anlamaktan tarifi imkânsız bir haz alıyor.

Bir çocuk şarkısını baştan sona çalabiliyor, diğerlerini yarım yamalak. Ama bir süre sonra onları da tam istediği gibi çalacak. Bunu adı gibi biliyor.

Bugün o simsiyah piyanoyu müzik sınıfında ilk kez görmesinden tam bir yıl sonra, yine dayak yiyecek. Nigâr henüz bilmiyor, babası o piyano derslerine onu bir daha göndermeyecek. Nigâr ömrü boyunca bir daha piyanoyu yakından göremeyecek. Piyanonun sesini yıllar sonra ancak televizyonda duyacak. O dakika, içinde yaşayan, kimsenin doku namadığı, üzemediği, dövemediği o küçük çocuk ilk defa zıplamak yerine oturduğu yere çökecek. Nigâr'ın bütün içi, kalbi, böbrekleri, midesi o küçük çocukla birlikte büzülecek. Öyle bir bezginlik, öyle bir yorgunluk öyle bir hayal kırıklığı hissedecek... Bunu henüz bilmiyor.

Meslek okuluna başladığı yılın başında kismetini çıktı Nigâr'ın. Hem de memleketlerinden... Köklerine bağlı babası, gençliğinden beri Almanya'da yaşamasına rağmen her yaz hiç sektirmeden memleketine giden; ailesiyle, hemşerileriyle bağlarını hiç koparmayan, hâlâ ağabeylerinin sözünü dinleyen, Giresun denince gözü parlayan, yüreği sevgiyle kaban, Nigâr'ı kardeşleriyle dövüştüren, kim kazanırsa ona

benden gazoz diye kavganın heyecanını arttıran, birbirlerine attıkları her tekmede neşeli kahkahalar savuran, memleketine, ailesine, boks sporuna yürekten bağlı babası...

Nigâr'ı verdi gitti. Mehmet, taa Giresun'dan aradı Almanya'yı, sordu Nigâr'a bir sevdiğin var mı diye. Telefonun bir ucunda Nigâr, evet var benim bir sevdiğim demek isterken, annesi paralelde, gözleri Nigâr'ın üstünde, her an atlamaya hazır bir panter gibi, ikisini dinledi. Nigâr korkudan "yok" dedi ama deli gibi var bir sevdiği. Teyzesinin oğlu Seyfi'yi seviyor taa çocukluğundan beri.

Almanya'da yaşayan hiçbir Türk, Türk kalamaz kendisi gibi. Bir Alman gibi olmak istediği her dakika saçları daha da siyahlaşır, gözleri daha da kararır. Nigâr'ın babası fabrikaya gittiği her gün bir Almanla karşılaştığında ürkmemek, bir yabancı gibi hissetmemek için tembihledi kendi kendini. 45 yıl boyunca fabrikaya girdiği her sabah ürktü, korktu, kendini başka bir dünyanın başka bir yarattığı gibi hissetti. 45 yıl boyunca her gün yürüdüğü kaldırımların, içtiği suyun, soluduğu havanın ona ait olmadığını sezdi. Kuşlar onun değildi, televizyondaki ses haberleri ona söylemedi, radyo şarkılar çalmadı onun için. Pastanedeki bisküvi tanımadığı undan yapılmıştı, çocuklarına aldığı cikletin yazıları farklıydı, ekmeğin mayası başka türlü kokardı. İşte kimse bu yüzden Almanya demez bu memlekete, gurbet der diye düşündü ilk geldiği zaman.

Çocuklarını gurbette bırakmayacak, memlekete gönderecek. Yemin verdi kendine.

"Evlenecek kızlar iyice temizlenmeli. Senin içinde kurtlar var. Onları öldürmemiz lazım. Kocana tertemiz gitmelisin.

“Şimdi banyoya gir. Parmağını şeyine iyice sok.”

“Anladın mı beni? Parmağını şeyine iyice sokacaksın.”

Nigâr parmak kısmını anlıyor anlamasına da onu şeyine nasıl sokacağını bilemiyor bir türlü. Kurtlarla yaşamak da istemiyor.

Annesi önde Nigâr arkada banyoya gidiyorlar.

“Ben kapıda seni bekleyeceğim. Anladın de mi iyice?”

Nigâr banyoya girip kapıyı kapatıyor. Eteğini sonra da külotunu sıyrıyor. Kollarında bacaklarında o kadar sigaralar söndürüldü, ne dayaklar yedi hiç bu kadar korkmamıştı. Bu kadar tiksiniş bu kadar heyecanlanmamıştı. Annesi kulağını kapıya dayamış, Nigâr görmüyor, duymuyor ama hissediyor. Korkudan kapıdan dışarı çıkamaz şimdi Nigâr, içeride kalıp parmağını şeyinin içine iyice sokup, o kurtları bulup birer birer öldürmeli. Kurtlarla yaşamaktan korkuyor, annesiyle de öyle. Kurtların içinde olduğunu bilmek istemiyor, annesinin yanında olduğunu görmek istemiyor. Parmağını şeyinin içine iyice sokuyor, gözleri doluyor. Acıdan mı tiksintiden mi korkudan mı olduğunu bilmeden gözlerini iyice yumup bir daha deniyor.

“Kan geldi mi?”

Nigâr cevap bile veremiyor. Kan gelmedi. Kurtlar ölmedi. Annesi de kapıda. Kurtulmak istediği her şey yanı başında duruyor Nigâr'ın. Nefret ettiği, tiksindiği, korktuğu her şey tam içinde şimdi.

“Geldi biraz galiba.”

Yalan söylüyor Nigâr. Yalan söylemezse kurtulamaz annesinden, bunu çoktan öğrendi. Onu sakinleştirmezse, istediğini vermezse kapıdan gitmez, onu rahat bırakmaz, adı gibi biliyor.

Yıllar sonra, bir mahpushanenin florasanlı ama gölgeli, kalabalık ama ıssız, gürültülü ama sıkıcı koğuşunda tek başına düşünürken anlayacak Nigâr, bu kurt, banyo, anne üçlemesinin gerçek niyetini. Bâkire çıkmasın, kocası onu almasın, alırsa da iyice bir dövsün de eve yollasın diye annesi tarafından düzenlenen bir tezgah olduğunu mahpushaneye gelen televizyon ekibine anlatacak. Onu dinleyen kadının yüzündeki kuşkulu ifadeyi gördüğünde, kameramanın acıyarak ona baktığını hissettiğinde ne acayip bir anası olduğunu anlayacak. Belki hastaydı, belki benden nefret ediyordu belki de gerçek annem değildi diye düşünecek. Bunu yıllar sonra yüksek sesle ilk defa kendine değil de başkasına anlatırken, televizyoncu kadının inanmaz bakışlarını çok da umursamayacak. Kendini kendi dışında birine anlatmayalı çok oldu neticede, bir dinleyen bulunca çok da ince eleyip sık dokumayacak. Yıllar sonra bu gölgeli, ıssız, sıkıcı koğuşta gerçeği anlayacak ama şimdilik sahiden de kurtlar var sanıyor içinde.

“Cehennemde yansaydı dilim, bir sevdiğim yok demeseydim.”

Geceler boyu ettiği bütün dualara, Seyfi de Seyfi diye sessizce ağlamasına, yalvarmasına, adaklar adamasına rağmen Nigâr artık Giresun’un bir köyünde evli bir kadın oldu. Pi-yano Almanya’da kaldı. Çalamıyordu epey zamandır gerçi

ama oralarda bir yerlerde olduğunu biliyordu en azından, hâlâ bir umudu vardı. Birgitte, Arzu ve Safiye Almanya'da kaldı. Şekerlemeler de öyle. Burayı sevmiyor ama en çok da köye gitmeyi sevmiyor.

Kaynatası “git inekleri çıkar ahırdan” diyor... Nigâr inek ahırdan nasıl çıkarılır bilmez, ineği bile bir kere kitapta görmüştü. “Isırgan otlarını topla” diyor... Nigâr ısırgan otu nasıl toplanır bilmez, her seferinde daldırıyor elini, ısırtıyor bu otlara kendini. Kaynatası hep iş istiyor Nigâr'dan, Nigâr'ın ödü kopuyor ondan. Bir gün küçük torunu yemek yemedi diye, çocuğu tuttuğu gibi ayaklarından baş aşağı öyle bir salladı ki, sonra da öyle bir dövdü ki, aklı çıktı Nigâr'ın. Torununa, hem de erkek torununa bunu yapan gelinine neler yapmaz.

Ayrı evi olsun istiyor Nigâr. Yalnız oldukları zaman Mehmet sanki başka biri. Kibar, komik, neşeli... Babasının yanındayken gergin, asık suratlı, umursamaz. Babası hep akıl veriyor Mehmet'e.

“Erkek dediğin eve girdi mi kadın kaçacak yer arayacak.” Sonra da gevrek gevrek gülüp ekliyor. “Bak anana.”

Gerçekten de öyle. Adam eve girdi mi Mehmet'in annesi telaşlanıyor. Terliklerini uzatıyor, ceketini alıyor, sofrayı kuruyor, yemeği koyuyor, çay demliyor... Ama her şeyi telaşla yapıyor. En ufak bir hatasında adam onu alacak yerden yere vuracak, bunu hepsi biliyor. Anası dayak yerken ne Mehmet girebilir araya, ne kardeşleri, ne gelinler. Allah bile giremez diyor babası, kocayla karının arasına. Koca kadını döverken, kulağını ısıtırken, suratına yumruğu patlatırken, ahırın kapısını kapatmak için kullandığı demirle üzerine yürürken

ne Allah ne tabiat ne evren ne de bütün kozmos çare olabilir kadının derdine. O anda, Adem ile Havva yeryüzüne ilk düştükleri anda ne kadar yalnız başlarına iseler, Mehmet'in anasıyla babası da öyleler. Sanki uçsuz bucaksız yeryüzü bomboş olmuş, sanki bütün evren kadınla erkeğin birliğini kutsuyor şimdi. Öyle sessiz, öyle kimsesiz kadın. Adam onu demirle de döver, kapıya kafasını da kısıtırır, kolunun üstünde de tepinir. Bütün evrenin sesi bir anda kesilir. Dayak bitince yine kuşlar ötmeye, çekirgeler zıplamaya, yapraklar hışırdamaya başlasın. Anası dayak yerken ahıra kaçan oğlu eve geri dönsün, yüzünü acıyla buruşturup kafasını çeviren gelini yemeği ocağa koysun, korkuyla masanın altında büzülen torunu sessizce plastik arabasıyla oynamaya devam etsin. Dayak yerken herkes, her şey donar bir an sonra hayat yine akmaya devam eder kendi bildiği yerden.

Milyar yıl önce yine sessiz yine uçsuz bucaksız yeryüzünde Adem'in Havva'ya vermiş olduğu kaburganın borcu bitmedi gitti. Şimdi Giresun'dan Hatice, Van'dan Ayşe, İstanbul'dan Emine ödemek için uğraşıp dursunlar.

Nigâr henüz bilmiyor. Birkaç yıl sonra yaylaya çıktıkları bir gün kaynatası Hatice anneye öyle bir sinirlenecek öyle bir sinirlenecek ki, ahırın kenarında öyle bir kısıtırıp dövecek ki, kadın felç geçirecek. Bunu henüz kimse bilmiyor. Hepsi birden, dayaklar hep böyle can yakar ama kalıcı hasar bırakmaz sanıyor.

Mehmet babasına hiç çekmemiş, Nigâr'ı dövmüyor. Zaten çocukluğundan beri anasının dayak yediği her dakika, Mehmet korkuyla bir kenara büzülür, babasının yumruklarının donmasını, anasının çığlıklarının durmasını beklerdi. Kadı-

nın her bir feryadı kamçı gibi sırtına vururdu Mehmet'in. Yüzüne, gözüne, içine. Her bir çığlıkta Mehmet Mehmet olmaktan çıkar, deli gibi sevdiği babasından nefret eden, nefret ettiği adama değil karşı koymak gözünü bile dikip bakamayan, vurma diye elini tutamayan bir küçük böcek, şu sokak köpeklerinin üstünde gördüğü bir ufak kene olurdu. Babasından değil kendinden tiksiniyordu. Ama babasına değil Mehmet, abisi bile karşı koyamaz. Bir seferinde dert yandığı arkadaşı Yahya, biraz da küçük görerek "ne olacak alt tarafı bir dayak yersin, ananı bağırttığına değer mi" demişti. Aklına yattı o zaman Mehmet'in. Ama ne zaman anası dayak yese, Mehmet taş gibi donup kalıyor, hareket edemiyor, ayakları onu alıp başka bir yere götürüyor. Mehmet babasına karşı koyamaz. Ne kafasını kırar diye korkar, ne kolunu bükerek diye. Mehmet dayak yemekten korkmaz. Babasından korkar.

Hepsi aynı evde oturuyor. Mehmet'in annesi, babası, abisi, erkek kardeşi, abisinin karısı, abisinin iki ufak oğlu, bir de kızı. Bütün işi küçük gelin Nigâr yapıyor. Oyunlar Almanya'da kaldı, arkadaşlar, kitaplar, şarkılar... Her şey Almanya'da, bir tek Nigâr burada, Giresun'un bir köyünde. Ona ait olan hiçbir şey yanında değil şimdi. Seyfi biraz yakında. Samsun'da. Yine de onu göremiyor, duyamıyor... Ona dokunamıyor.

Ev her zaman kalabalık. Kendine ait hiçbir yer yok. Ahır ineklerin. Kümes tavukların. Nigâr ağlamak ya da kendi başına şarkı söylemek isterse gidebileceği bir küçük yeri bile yok. Peşinde abinin çocukları. Kaynatanın gözü hep üstünde. Bütün Giresun sanki damsız bir mahpushane.

Evlendikten 10 ay sonra ilk kez gece, Nigâr'a kabus oluyor.

Bu zamana kadar yaşadığı sıkıntı sıkıntı değilmiş meğer, şimdi anlıyor.

Mehmet bunu ilk defa bu gece yapacak ama sonra tam 17 yıl haftada en az 3 geceden tam 2652 gece aynısını yaşayacak Nigâr. Üstelik bu 2652 gece tek bir defada da bitmeyecek. Bazen 2 bazen 3 kere olacak. Mehmet hiç dayak atmadığı, babasının annesine yaptığı gibi ağzını burnunu kırmadığı tam 2652 gece, Nigâr'ın ırzına geçecek. Nigâr'ın çığlıkları bütün evi dolaşp, Giresun'a yayılacak. Her sabah zar zor yürüyerek çıktığı yatak odasından kayınbabasının ve kayınbiraderinin alaylı bakışlarıyla karşılaşacak. Gece neler olduğunu herkes bilecek. Hepsi Mehmet'in Nigâr'ı belinden tuttuğunu, yüzünü duvara çevirdiğini, külodunu yırtarak çıkardığını, biraz çırpınırsa kafasını bir eliyle duvara yapıştırdığını, diğer eliyle de kalçalarını ayırıp zorla ve defalarca Nigâr'ı bağırtı bağırtı ters ilişkiye girdiğini duyacak. Bu gecelerin sabahları kaynanası özür dilercesine gelinine bakacak, eltisi "ben neler çektim sen de dayan" diyecek, kaynatası Nigâr'ın göğüslerine, kalçalarına, dudaklarına bakıp zevkle gülecek, çocuklar Nigâr'dan ekmeğe tereyağı sürmesini isteyecek.

Nigâr 17 yıl dolmadan, daha 2652'ye gelmeden epey önce, tam da bu 2652'nin ortalarında artık dayanamayacağını anlıyor. "Ayrılalım" diyor Mehmet'e. Babasıyla konuşması lazımmış Mehmet'in. Konuş diyor. Sen babanla konuş ben toplanırken. Baba icazet veriyor. "Siktirsin gitsin orospu" diyor. "Çocukları bıraksın ama." Nigâr siktirip gitmeye dünden razı, bunu zaten yıllardır yapıyor. Çocuklarını bırakıyor. Almanya'ya gidecek, iş bulacak, çocuklarını yanına alacak. İstanbul'a giderken herkesin uyuduğu, horladığı, pis pis kottuğu, her tarafı yabancı bir otobüsün içinde yıllar sonra

ilk defa kendini mutlu, özgür ve umutlu hissediyor. Otobüsün tekerleri yere değiyor, Nigâr'ın kalbi göklere. Yeni bir hayata başlayacak artık. Çocuklarını daha sonra alacak, önce yeni bir düzen kuracak. İngilizce biliyorum, Almanca biliyorum, her yerde iş bulurum diye güven veriyor kendine. Araba kullanmasını da biliyor Nigâr. Bütün dünyaya karşı koyabilir, bu şekilsiz gezegeni sırtına alıp başka bir evrene götürebilir gibi hissediyor kendini. O derece güçlü, o kadar gayretli.

İstanbul'da bir çeviri şirketinde iş bulmak tahmin ettiğinden de kolay oluyor. İstanbul'da kalacak çünkü kendi babası, öz babası da ona "siktir git gelme sakın buraya, öldürürüm seni" dedi. Ta Almanya'ya kadar siktirip gidemeyecek artık Nigâr, hem yorgun hem de korkuyor. Kuzeni Seyfi bir arkadaşının sevgilisinin yanına yerleştiriyor hemen Nigâr'ı. Sırf onun için kalkıyor taa Samsun'dan İstanbul'a geliyor. Emin artık Nigâr. Seyfi de onu seviyor. Samsun'a gitmeyi düşünüyor ama yapamazlar. Laf söz olur.

Nigâr'ı erkek kardeşleriyle dövüştürüp seyreden babası, ırzına geçen kocası, karısına doyamayıp Nigâr'ı da dövmeye başlayan kaynatası bir kere bile aramıyor Nigâr'ı. Sadece bir gün, parmağını şeyinin içine sok ki içindeki kurtlar ölsün diyen annesi taa Almanya'dan arıyor. "Dost mu tuttun kendine" diyor. "Orospu mu oldun söyle."

Sonra sırayla Samsun'da oturduğu halde bir kez bile Nigâr'a ulaşmayan teyzesi, yer gök Nigâr'ın çılgınlıklarıyla inlediği halde kahvede konuşulanları duyup yine de sesi soluğu çıkmayan amcası, ırzına geçilen her gecede sessiz kalan "ben çektim şimdi sıra sende" diyen eltsi arıyor, "orospu mu oldun" diyorlar. Orospu olmak çok mühim zira. Orospu

kalamadıktan sonra bir seferlik orospu olmanın bir anlamı yok ama. Nigâr orospu kalamıyor. Gücü tükeniyor. Oropsu olmak kolay da orospu kalabilmek için kararlı olmak lazım, güçlü olmak lazım, parasızlığa, lafa söze dayanabilmek lazım. Nigâr dayanamıyor. Oropsu oluyor, orospu kalamıyor.

Evine geri dönüyor.

Şimdi artık 2652'yi tamamlama zamanıdır. Gerçek sayı bundan biraz daha fazla aslında, bu hesabın kabası ama Nigâr artık üçün beşin hesabını yapamayacak kadar yorgun, gerisini Mehmet'e hediye ediyor. Şimdi artık gerçekten kurtlar var içinde sanki onu ısırarak orasından burasından çıkıyor. Öyle bir acı. Anüsünde vajinasında adını bile bilmediği bir sürü yerinde sanki onu ısırılmışlar, kanını emmişler, lime lime etmişler gibi bir sızı.

Güneş çıktığında babasının itaatkar, dalkavuk oğlu, anasının koca gözlü kuzusu, yeğenlerinin neşeli dayısı güneş dağların ardına gittiğinde, Nigâr'la ikisi odalarına çekilip kapıyı ittiklerinde keskin, kaba, haşin, bencil bir hayvan oluyor sanki. Mehmet sevişmeyi zaten bilmiyor da, nasıl düzüşülür onu bile çözemiyor. İlk gençlik yıllarında, kadını kızı nerden bulsun, hangi kızla arkadaşlık etsin, kimin elini tutsun, dudasının kenarından öpsün de sevmeyi sevişmeyi seilmeyi öğrensın Mehmet. O kızların hepsi orospu olurum, babam beni öldürür korkusuna burnunu çıkaramaz kapıdan, çıkarsa ilk Mehmet bilir onu orospu, istemez öyle sevdiceğiz zaten. Kendi bile öpse evlenmeden önce bir kızı, bir daha yüzünü görmek istemez. Kimbilir kiminle yatmıştır ya da kime öptürmüştür kendini orospu. Bir erkekle bir kere deneyen, herkesle yapmak ister zaten. Daha bunun askerliği

var. Nişanlanıp gitse kız bunu beklemez, evlenip gitse karı artık bâkire değil önüne gelenle yatar durur.

Bu karı kız milleti ne kadar zor yarabbim. Ne kadar zor bunları düzülmekten, düzüşmekten korumak. Kendini de boynuzlanmaktan... İlk sevgilisi Karakız olmuş Mehmet'in. Bir kara eşekcik. Önce biraz midesi kalksa da, öte evden Hamdi pek methetmişti, hem kasıklarında şu bitmek bilmeyen ağrı da geçip gitmişti. Banyoya zırt pırt giremez, 11 kişi var evin içinde, banyo evin dışında, hababam işemek için kapıyı vurur dururlar. Hem kendi ellerinle halletmek başka bu işi, sanki bir kadın varmış gibi hayal edip gerçekten de yumuşacık, sıcacık bir deliğin içine girmek başka. Sonradan müptelası oldu ama yine de hep içinde tuhaf bir mide bulantısı, bir garip suçluluk duygusu, yıllarla bile yenemediği bir pişmanlık.

Nigâr'ı çevirip, yine aynı o sıcacık, yumuşacık deliğin içine girdiğinde hiç pişmanlık suçluluk hissetmiyor Mehmet artık. Nigâr onun karısı. Mehmet canı ne isterse yapabilir. Hem Nigâr da zevk alır. Kadının görevleri belli zaten. Kocasının sözünü dinlemek, onun ihtiyaçlarını gidermek. Babası öyle der, kitap böyle der, bildiği, inandığı herkes böyle söyler. Hem başka ne işe yarar zaten orospular. Çok yüz verisen Seher gibi hemen başka kocaya kaçar, ha öyle kalırsın boynuzlu İrfan gibi, köyde kimsecikler suratına bakmaz.

Nigâr bazen bağılıyor, ağlıyor hâlâ utanmadan. O zaman iyice sinirleniyor Mehmet. Bağırmasa ne yaptığını anlamazlar ama geceleri. Nigâr ne kadar bağırırsa babası ertesi gün o kadar iyi davranıyor oğluna. Sanki hayranlık duyuyor. Gözleriyle aferin oğlum diyor. Ne erkekmiş be benim oğlan diye seviniyor. Sırtını sıvazlıyor, sevdiğini, 'takdir ettiğini, gurur

duyduğunu hissettiriyor. Nigâr bağırdıkça Mehmet ertesi gün gelecek zaferin sevinciyle daha da çok, daha da çok...

Sevişmiyor Mehmet, asla da öğrenemeyecek. 100 yaşına kadar da yaşasa bir kadının ona arzuyla, sevgiyle baktığını göremeden yitip gidecek. Bir kadının saçlarını okşamadan, kendi saçları okşanmadan, bir kadının memelerinin kıymetini anlamadan, onu kendi göğsünde yatırmadan, sevilmeden, hiç özlenmeden ve kimseyi gerçekten içine çekemeden, gerçekten hiçbir kadının içine giremeden göçüp gidecek bu dünyadan.

Sevişmeyi bilmiyor. O düzmeyi öğrenmiş. Köyün ıssızında, eşeklerin, ineklerin arasında bunu temrin etmiş. Şimdi elinde, avucunun içinde bir zavallı kadıncık, ne isterse yapar Mehmet, böyle duymuş, böyle bellemiş.

Bu sebepten bir zamanlar ha Karakıza ha Sarıkıza ne fark eder-yaptığı gibi, çevirir Nigâr'ın da gerisini, vurur kafasını duvara, dilediği gibi girer çıkar. Nigâr onun bağıdır, bostanıdır, istediği an içine gireceği bir kara deliği, dilediği kadar bağirtacağı eşegidir.

2652'ye geldiği gecenin sabahında Seyfi'yi arıyor Nigâr. "Ben dayanamıyorum Seyfi. Gel al beni kaçalım." "Tamam" diyor Seyfi kaçalım.

Seyfi arkadaşlarını toplayıp geliyor. Mehmet'i biraz korkutacaklar. "O beni erkekliğiyle öldürdü yıllardır, sen de ona bir ceza ver Seyfi" diyor Nigâr. Seyfi arkadaşlarını alıp taa Samsun'dan kalkıp Giresun'a geliyor gecenin bir vakti. Mehmet içerde uyuyor. Başka eve çıkalı çok oldu neyse ki. Hâlâ

bütün aile birlikte oturuyor olsalar iş başka hale gelecek. İlk ayrılıktan sonra Nigâr bastırmış, başka ev diye tutturmuştu. Çocuklar içerideki odada uyuyor. Nigâr, Seyfi ve arkadaşlarını gizlice içeri alıyor. Her şeyden habersiz uyuyan Mehmet'in üzerine çullanıyor hepsi. Penisini kesecekler, sonra Nigâr'ı ve çocukları alıp gidecekler. Mehmet bir anda uyanıyor. Karşısında 3 adamı görünce kurtulmak için çırpınıyor. Seyfi ve arkadaşları paniğe kapılıp, yastığı yüzüne bastırıyor.

Nigâr kapının dışında, koridorda bir ileri bir geri gidip duruyor.

Odadaki boğuşma sesi birden kesiliyor.

Cehennemde yansaydı dilim, çağırmasaydım Seyfi'yi.

Nigâr'ın bütün vücudu sanki cehennemde yanıyor.

Seyfi ve arkadaşları odadan dışarı fırlıyor. Seyfi'nin yüzü kıpkırmızı. Arkadaşlarının da öyle.

“Ölmedi” diyor Seyfi. “Yastığı yüzüne bastık, bayıldı. Şimdi seni bağlayacağız. Hırsız girdi diyeceksin, anladın mı? Anladın mı diyorum, yakma bizi.”

“Tamam” diyor Nigâr. “Elbette yakmam sizi, benim için geldiniz taa nerelerden. Mehmet'i yakarım, kendimi yakarım, sizi yakmam.”

Nigâr'ı bir sandalyeye bağlıyorlar. Ağzını koli bandıyla kapatıyorlar. Mehmet uyanınca Nigâr'ı böyle görecekti, hırsız girdiğine inanacak, kimseye bir şey olmayacak.

Seyfi ve arkadaşları gidiyor. Nigâr sabaha kadar salonda bir sandalyede ağzı koli bandıyla yapıştırılmış, elleri ve kolları sandalyeye iyice bağlanmış bekliyor. Mehmet uyanacak, onu öyle görecek. Kendi yalanına öyle inanıyor ki, neredeyse sahiden hırsız girdi diye ağlayacak.

Sabah oluyor, güneş doğuyor, Mehmet hâlâ uyanmıyor.

Nigâr'ın kızı okula gitmek için kalkıyor.

Annesi, gözleri korkudan kocaman açılmış, ağzı, elleri, ayakları koli bandıyla sarılı, bir sandalyenin üstünde ona bakıyor.

Kız biraz telaşla, biraz da bir macera filminin içinde oynarmışçasına tuhaf bir heyecanla annesinin kollarını ve ağzını çözüyor.

“Git içeri bak” diyor Nigâr. “Hırsız girdi gece eve. Baban neden hâlâ içerde?”

Kız yatak odasına gidiyor.

Bir çığlık sesi geliyor.

Nigâr bu sesi bir kez daha duymuştu. Çocukken seyrettiği, maymunların anlatıldığı bir belgeselde. Avcıların kurduğu tuzağa yakalanan bir küçük maymun çığlık atmıştı, aynı böyle. Kendi yavrusunu, bile bile odaya yolladı. Kız, babasının morarmış cesedini gördü.

Çığlık kulaklarını tırmalıyor.

Nigâr şimdi kendi annesinden beter oldu. Parmağını şeyi-
ne sok ki kurtlar ölsün diyen, kolunda sigara söndüren, her
dakika kendini değersiz bir mahluk gibi hissettiren annesi,
Nigâr'ın yanında Yumurcak'a sevgiyle sarılan Filiz Akın gibi
kaldı.

Kızının kolunu kıran, onu kardeşleriyle dövüştüren, boks
yaptıran babası şimdi Nigâr'ın yanında pamuk dede gibi oldu.

Karısını felç edene kadar döven, torunlarının kafasını gözü-
nü kırmaktan hiç çekinmeyen kayınpederi, Heidi'nin dede-
si sanki.

2652 kereden daha fazla Nigâr'ın ırzına geçen, babası an-
nesini döverken donup kalan, sesini çıkaramayan Mehmet
şimdi kader kurbanı oldu.

Kendi karısını yirmi dört saatte bir döven, Nigâr'ın ırzına
geçildiği her gecenin sabahında Nigâr'a arzuyla ve de kü-
çümseyerek, ilgiyle ve de alayla bakan Mehmet'in abisi şim-
di bir acılı ağabey sanki.

Piyano çalmak, arkadaşlarıyla doğum gününü kutlamak,
partilere gitmek, tercüman olmak isteyen Nigâr; sevgilisini
cinayete azmettirdi, kızını da babasının ölüsünün bulundu-
ğu odaya gönderdi.

Hayat bir deli oğlan. Kime ne zaman, ne yapacağı belli de-
ğil. Kimi nasıl çizeceği, kimi nasıl gömeceği, kimi nereye
göndereceği hep muamma hep sürpriz.

Şimdi herkes masum. Nigâr kanlı katil oldu.

Nigâr hikâyesini bitiriyor. Bana öyle suçlu bakıyor ki, içim eziliyor. Sapına kadar suçlu. Sonsuza kadar yatsa o cezaevinde yine de kendini aklayamaz. Bir zamanlar doğum günü partisi vermek isteyen minik kız, karşımdaki sandalyeden mahzun mahzun bana bakıyor.

Malzemeleri toplamaya başlıyoruz. Artık gideceğimiz için müdür, müdür yardımcıları, infaz görevlileri pek mutlu. Hem hareket getirdik onlara hem de fazladan mesuliyet. Görüşmeler bitene dek bizi beklemek zorundalar. Nöbetleri sona erse bile bize eşlik etmek mecburiyetindeler. Hem merakla bakıyorlar bize, hem de sıkıntıyla. Başkasına sıkıntı vermiş olmanın mahcubiyetini iyi bir röportaj yapmış olmanın sevinciyle gideriyorum kendi kendime.

İşe, bambaşka bir dünyaya dönüyorum. Topuklu ayakkabılarıyla seke seke yürüyen, iphonelerinden dünyayı takip eden, gelecekte umutlu, işini seven, hedefleri olan, özgür, cıvı cıvı, gencecik kızlar yürüyor koridorda. Lütfiye de onlardan biri. Onların kaderi muhtemelen bir adamın insafına kalmayacak. Onurları, gururları bir takım erkekler tarafından hırpalanmayacak.

Daha ufak yaralar bereler alacaklar... İşyerinde tacizler, sözle sataşmalar, cinselliklerine ilişkin dedikodular, hiç gerçekleştirmeyecek terfiler, azımsanacak başarılar yaşayacaklar... Buna da şükür... Canlarından olmayacak, şanslılarsa tecavüze uğramayacak, belki dövülmeyecek, yine belki hakarete uğramayacaklar... Nigâr'dan Suna Hanım'dan Seda'dan Hanife'den daha şanslılar. Zalimlik onlara teğet geçecek.

Sırf doğdukları mahalle bu tarafta, ana babaları okumuş, kendileri de meslek sahibi oldukları için Nigâr'ın yaşadığı sıkıntıdan bihaber yaşayacaklar.

Sadece şimdilik... Öyle sirayet etmiş ki toprağımızın içine, öyle işlemiş ki benliğimize, kimin ne olacağı hiç belli değil. Belki dayak yemeyecek, belki tecavüze uğramayacaklar ama kadınlıklarının sınanacağı muhakkak.

En azından bir sevgilisi “çok kısa bu eteğin” diyecek. En azından bir komşusu “bu kızın evine amma giren çıkan oldu” diye kendince dalga geçecek. En azından bir kız arkadaş bir erkeği beğendiğini açıkça belli ettiği için şaka yollu bile olsa ona “orospu” diyecek. En azından işyerinden bir adam belki bir iş çıkar diye yoklayacak. Biri göğsüne bakan. Biri mini etek giydi diye bacaklarına...

Herkes ama herkes kendini suçlu hissettirecek ona.

En azından bir kere kendini gerçekten orospu gibi hissedecek. En azından bir kere kurallara uymayan bir genç kadın olduğunu düşünüp, yaptıkları ve yapmak istedikleri için suçluluk duygusuyla içi ezilecek. En azından bir kere başına gelen garabeti hak ettiğini zannedecek.

En azından bir kere bütün dünya doğru sadece ben yanlış yoldayım diye üzülecek.

En azından bir kere, o da eğer çok şanslıysa, bu dünyada kadın olmanın bedelini muhakkak ama muhakkak ödeyecek.

ERKEKLER

Kadın hükümlülerle görüşmemiz kola ve kuru pasta eşliğinde yaptığımız sohbetle ve son kez gerçekleştirdiğimiz detay çekimlerle sona eriyor. Kuru pastayı biz götürdük giderken. Kapıdan “katiyen sokamayız, yasak” diyorlar ama Türkiye’deyiz nihayetinde. Meşrebimizdeki kalenderliğe, umursamazlığa ve hatırşinaslığa her zaman güvenirim. Teşekkür için getirdik deyinçe kontrolden geçirip, bize geri veriyorlar. Ben bu tip gergin durumlarda her zamanki gibi yersiz espriler yapmaktan kendimi alamıyorum. “Alem yapacağız da içerde kuru pastalarla” diyorum. Nezaketen gülümsüyorlar. Elimizde kamerayla gelince biraz hava yapmışız burada demek ki. Güle oynaya içeri giriyoruz. Son çekimi de yaptıktan sonra kuru pastamızı yiyip onların ikram ettiği kolayı pet bardaklarda içip biraz sohbet ediyor ve cezaevinin yufka açan kadın resimli kapısından bir daha dönmek üzere çıkıyoruz. Suna Hanım ve Nigâr’ı kaderiyle baş başa bırakıyoruz. Genç ve güzel “bayan” infaz memurları kapının ardında kalıyor.

Şimdi sıra erkeklerde... Beni asıl heyecanlandıran bu. Ne söyleyeceklerini az çok tahmin etmekle birlikte yine de me-

rak ediyorum. Kendilerini vicdanlarına karşı nasıl temize çıkarıyorlar? Cezalarını çekerken kendileriyle nasıl hesaplaşıyorlar? Gerçekten pişmanlar mı? Yoksa haklı mı buluyorlar kendilerini? Ve neden böyle düşünüyorlar? Ne yaptıklarının hakikaten farkındalar mı? Çok merak ediyorum.

Kadınlarla günler süren çekimleri bitirmenin mutluluğuyla Erkek Cezaevi Müdürünü arıyorum. “Karısını öldürmüş, suçunu itiraf eden ve röportaj yapmayı kabul edebilecek kaç kişi var sizin oralarda?” diye soruyorum.

“Valla çok var. CNN Türk’ten bir bayan geldi. 4 kişiyi ikna etti. Siz de gelin, konuşun. Kabul ederlerse röportajı yaparsınız.” diyor gevrek bir sesle.

“Baskı altında bıraktınız şimdi beni. O bayan kadar olamazsam özgüvenim sarsılacak” diyorum.

Dörtten az hükümlü ikna edersem Müdürün gözünde hiç kıymetim kalmayacak. E tabii bir de CNN’deki “bayanın” sürekli benden bir adım önde olmasının verdiği sıkıntı var. Bütün bunların yarattığı iç daralmasıyla cezaevine doğru yola koyuluyorum.

Kadınlarda yapmadığımı erkeklerde yapıyorum ve yanımda kamera, kameraman, asistan, ışık ve benzeri olmadan ön görüşmeye gidiyorum.

Birinci Müdür Adalet Bakanlığında, İkinci Müdür toplantıda, Üçüncüsü izinde imiş. Neyse ki, İnfaz Koruma Memuru Hayrettin Bey her şeyden haberdarmış. Beni ona yönlendiriyorlar. Kapıda karşılıyor. “Size bir koğuş hazırlattım”

diyor. “Çekimde saz ekibi de hazır olacak.” “Çekime çok geliyorlar galiba” diyorum. Gururla gülümsüyor. Saz ekibi hiç aklıma gelmemiştir ne yalan söyleyeyim. Hayrettin “Bir ekip geldi. Yönetmen ne çekeceğini bilemiyordu. Tespihin içinden koğuşu çekin dedim. Çektiler. Çok da güzel oldu” diye anlatıyor. Anlatırken de bir yandan elindeki tespihi koğuşun kapısına doğru uzatıp sanki çerçeve içine alıyormuş gibi yapıyor.

Bu aralar çok bilmiş erkeklerle o kadar çok karşılaştım ki, Hayrettin bana leblebi gibi geliyor. Gülümsüyorum.

Hükümlülerin beni beklediği sınıfa gidiyoruz. Hayrettin beni tanıştırıyor. Hepsi sıralarda oturmuş, bana biraz mahcup biraz da meraklı gözlerle bakan altı adam... Açık açık ne yapmak istediğimi anlatıyorum. Kabul ederseniz Türkiye’de ilk defa böyle bir görüşme yapılmış olacak diyorum. Biraz da gönüllerini hoş tutup, her şeyi anlattırabilmek için “şimdiye kadar kadın cinayetleri hakkında çok konuşuldu ama hiç size sorulmadı, şimdi siz anlatın” diyorum.

Anneannem çok matrak ve akıllı bir kadındır. Tek başına beş çocuk büyötmüş, pek çok insan tanımış, hem iyi hem kötü gün görmüş, hepsini içine sindirmiş tipik bir eski topraktır. Pek anlaşıyoruz. Bir gün beni aradı. Dayıma sinirlenmiş, saydırıp duruyor. Dayım da biraz patavatsızdır. İnsan ilişkilerinde başarılı, kibarlığa nezakete çok önem veren anneannem oğlunun bu huyuna pek sinirlenir. Dayımın bir arkadaşına yaptığı densizliğe şahit olmuş, bir yandan hırsıyla anlatıyor bir yandan da saydırıyor. Artık buraya yazmak ayıp olacak, kabalığı ve patavatsızlığı simgeleyen canlı cansız ne kadar varlık varsa dayımın adıyla anıyor.

“Yüzüne mi dedin bunları?” diye hayretle soruyorum. Pek insanın sıfatına söylenecek sözler değil çünkü. “Aman der miyim canım” diyor sinirle gülerek. “Beysin dedim efendisin dedim”...

Karşımda oturan adamlara bakarken aklıma bu geliyor birden bire. Adamlara beysin efendisin diyorum resmen. Yeter ki konuşsunlar diye neredeyse “haklısınız valla öldürene değil ölene soracaksın” diye gaz vereceğim utanmasam. Biraz ayıplıyorum kendimi. Her şey belgesel için diye avunuyorum sonra.

Bizim memlekette erkek olmak da zor ne yalan söyleyeyim. Çocukluktan beri baskı altında büyüyüp, sürekli kendilerini kanıtlamak zorundalar. Küçücük bir çocuğun iki bacağına açılıp, sünnet edilmesi bile başlı başına bir travma. Sürekli bir kayıp duygusuyla yaşıyor olmalılar diye düşünüyorum. Bilinçaltından bilinçüstünden, eşten, dosttan, akrabadan, televizyondan, girip çıktıkları her sosyal ortamdan öğrendikleri yegane bilgi, sahip oldukları en önemli hazinenin; penisleri olduğu. O da, daha çocukken kocaman adamlar tarafından kesiliyor. Sonrasında da hep güçlü olma zorunluluğu, erkekler ağlamaz safsataları, pezevenk misin, ibne misin suçlamaları...

Hakikaten zor iş. Bu programı yaparken bütün bunları anlamak gerek diye düşünüyorum. Sanki birbirimizi anlayabilirsek, erkekleri de bu saçma sapan baskılardan, önyargılardan kurtarabilirsek bu sorunu çözebiliriz gibi geliyor. İlerleyen röportajlarda kahvelerde verilen gazları, komşuların “öldür 6 ay yatar çıkarsın” tembihlerini duyacağım zaten. Konu komşu eş dost kıyım olsun, cinayet işlensin diye elbirliğiyle

çalalayıp duruyor. Yegâne suçlu bu adamlar değil. Kadını esir eden ataerkil düzen, kimi erkeklerin de yakasına yapışmış aslında. Ne kadar zarara uğradıklarını bilmiyorlar ama. Bu düzenin kendi menfaatlerini gözettiğini sanıyorlar. Söluğu cezaevinde alınca bile gerçekte başlarına ne geldiğini anlamıyorlar.

Bu adamları anlamaya ve tanımaya niyetliyim. Ne derlerse sinirlenmeyeceğim. Onlara kendi fikrimi kabul ettirmeye çalışmayacağım. Sadece anlamaya uğraşacağım. Bu niyetle girince okul sıralarında oturan altı adam pek mahzun görünüyor gözüme. Hepsi biraz merakla biraz ürkek bakıyor bana. Bu adamların kendi karılarını bıçakladığına ya da kurşunladığına inanamıyor insan. Çevre şartları herkesi değiştiriyor, kimilerini ürkek bir oğlan çocuğu haline getirebiliyor demek ki.

Bir yerde katil olan başka bir mekânda zavallı korkak biri haline gelebiliyor. Güç elindeyken zalim, değilken mazlum olabiliyor. İnsanoğlu çok tuhaf hakikaten. Hep elindeki kartlara göre oynuyor.

Cezaevinin sınıfındayız hepimiz. Karatahta var. Küçük sıralar ve de öğretmen masası... Karşılarına oturuyorum. Hepsinin gözü üzerimde. Sakin sakin gülümseyerek anlatıp duruyorum. Onları yargılamadığımı ve yargılamayacağımı bilsinler istiyorum. Ben buraya kimseye hayat dersi vermek için gelmedim neticede. Sadece onları dinlemek, gerçeği öğrenmek istiyorum.

Birini öldürmeye giden yolun taşları nasıl döşeniyor, o taşlar medyanın, anaların, babaların, konunun, komşunun,

arkadaşların elinde nasıl oyuncak oluyor, nasıl tehlikeli bir silaha dönüyor merak ediyorum. Sınıf öğretmeni Hıdır Bey ve İnfaz Memuru Hayrettin de beni izliyor merakla. Hayrettin olaya daha vakıf, daha serinkanlı da, sınıf öğretmeni elli-elli beş yaşlarında, sanki ilkokula yeni başlayan çocuklarına bir zarar veririm korkusuyla her an müdafaya hazır bir idealist öğretmen gibi, biraz da şüpheyle yaklaşıyor bana.

Hükümlüler beni dikkatle dinliyor. Biri hariç hepsinin bakışları yumuşuyor, fark edip rahatlıyorum. Siyah saçlı siyah bıyıklı, sivri ayakkabılarının topuklarına basmış, sert bakışlı bir adam oturduğu sıradan kalkıyor. Kırk- kırk beş yaşlarında... Belki daha genç ama buradaki herkes daha yaşlı görünüyor zaten... “Ben istemiyorum” diyor sert bir şekilde. Şimdi en çok onun hikâyesini merak ediyorum ama yine de “Tamam” diyorum. Hiçbirini zorlayıp korkutmak istemiyorum. Bir ikisiyle başlarsam belki onu da sonra ikna ederim, edemezsem de zaten konuşmak istemeyen birinden verim alamayacağım için çok da umursamam diye düşünüyorum.

Önde oturan, giyimi eli yüzü diğerlerine göre oldukça düzgün biri hemen elini kaldırıyor. Belli ki konuşmayı çok istiyor. Diğerleri de peşi sıra “tamam” diyor. Sonuçta beş kişiyi ikna etmiş ve CNN Türk’teki “bayanı” geçmiş vaziyetteyim.

Gururla çekim günü için sözleşiyor, işyerimin yolunu tutuyorum.

Kanal’da gündelik mevzular var her zamanki gibi... Gündük yayınlar, haftalık programlar, her biri diğerinden daha mühim bir iş yaptığını sanan yayıncılar, eğlenceli dediko-

dular, hiç eğlendirmeyen kötücül yalanlar, harika iş çıkardın abicim diye birbirinin sırtını sıvazlayan palavracılar, ekrana çıkamadığı için hayatı kararanlar, öngörülen ama bir türlü önlenemeyen teknik hatalar, ne yapsam da bir iş kapsam diye dolanan cengaverler, çaylar, kahveler, yüksek sesli kahkahalar... Mutlu muyum? Çoook... Yine de mahpushanenin kasvetli havasını görmüş, feleğin çemberinden geçmiş, hayatın acımasızlığını içine çekmiş bir kalender koğuş ağası gibi biraz kamburumu çıkarıp, biraz da hüzünlü bir havayla dolaniyorum etrafta. Ne de olsa bu tip gündelik arzuları aşmış, başka bir dünyanın kapısını aralamış gibiyim. Erkeklerle yapacağım görüşme için kararlaştırdığımız günlerin gelmesini bekliyorum.

Ve o gün geliyor.

Nihayet erkek cezaevindeyiz. Kadınlarıinki kapalı idi. Ekip olarak kadın cezaevinin kapısından girişimiz bir buçuk saat sürmüştü. Geçmediğimiz kapı, görmediğimiz güvenlik kalmamıştı. Sanırım yeni bir sistem, göz bebeğimizi bile kaydettiler. Erkekler için yarı açık cezaevine giriyoruz. Cinayetten sahteciliğe adam yaralamadan hırsızlığa kadar değişen bir hükümlü profili var burada. Kapalıda cezalarının bir kısmını çektikten sonra buraya gelebiliyorlar. Bu şehirde kadınlar için yarı açık cezaevi yok ama. Arabayla dış kapıdan girdiğimiz anda bir Anadolu üniversitesinin kampüsünde miyiz, panayır yerinde mi belli değil. Mahkumlar çalışıyor. Neşeli görünüyorlar. Bizi yine İnfaz Memuru Hayrettin karşılıyor. Ve yine babacan, sıcak, otoriter görünüyor. Belli ki Hayrettin bu yarı açık cezaevinin taşınmazı, yangında ilk

kurtarılacak'ı, ombudsmanı... Bizi kocaman bir gülümsemeyle karşılıyor, odasına alıyor, çay ısmarlıyor.

“Sizin konuşacaklarınızın hepsi namus davasına burada” diyor. O an anlıyorum ki, iyi kötü mürekkep yalamış, devletin bir memuru olan Hayrettin; karısını öldüren bu adamlara içten içe hak veriyor, onların doğru yaptığını düşünüyor. İçimi tuhaf bir umutsuzluk duygusu kaplıyor. Hayrettin hemen birkaç genç hükümlüyü çağırıyor. Bizim koca koca kameralar, ışıklar, aletler bir çırpıda yukarıya, çekim yapacağımız koğuşa taşınıyor. Her biri diğerinden hevesli, kaldırıyor alet edevatı. Sanki hepsi birer küçük çocuk da öğretmenlerine, babalarına yaranmaya çalışıyor gibiler. Yüzlerinde öyle bir ifade...

“Fazla Zekâdan...”

Karşıma ilk oturan Ahmet. Özel bir üniversitede master yapıyormuş. Hemen anlatıp dersine gitmek istiyor. Eskiden polis memuruymuş. Kılığı ve kıyafetiyle diğerlerinden farklı olduğu belli. Ciddi bakışlı, gözlüklü, tertemiz yüzlü. Sanki bu olaydan önce bile, hayatında hiç espri yapmamış, hiç karını tuta tuta gülmemiş gibi görünüyor. En fazla ciddi bir tebessüm o kadar. O da belki çok aşikâr bir politik taşlamaya.

“Karımı ben öldürmedim. İntihar etti” diyor. Haydaa. Bu röportaj benim için şu dakika bitiyor. Üstelik Hayrettin’e açık açık izah etmiştim. Karısını öldüren adamlarla görüşmek istiyorum diye. Hayrettin ısrarla sormuştu. “Şiddet gösteren var elimizde o olur mu?” Ona bile yok demiştim. Dövmeydi, dayaktı, işkenceydi, sıradan şeyler artık ülkemizde, malum. Onlardan her yerde var. “Yok ben yekten karısını öldüren adam arıyorum” demiştim. Sözlerimin tuhaflığına hayretler ederek... Te Allaam ne günlere geldik?

Bu ilk giriş bile bu röportajı yakmama sebep oluyor. Bundan sonrası benim için “ısınma”dan ibaret. Biraz önce te-

dirginlikle dimdik oturduğum sandalyede şimdi kamburumu çıkarıp bacak bacak üstüne atıyorum. Yaktık iki saati, hadi bakalım diye düşünüyorum. Zaten hedefimden çok farklı bir hikâye anlatıyor. Kendi masumiyetine yürekten inanıyor.

Ya gerçekten öyle ya da yıllarca söyleye söyleye kendi de inanmış. On yıldır yatıyor. İki hafta sonra da tahliye olacakmış. Suç hepsinde kasten adam öldürme olmasına rağmen görüştüğüm erkekler hep on yıl civarında yatıyor. Kadınlar sa en az on yedi yıl. Elbette bu benim kendi kısır istatistiki bilgim. Bunların istisna olduğunu düşünmek istiyorum.

Erkek hükümlüler kapalıda bir müddet cezasını çektikten sonra açık cezaevine geliyor ve kimi devlet kurumlarında temizlik işçisi olarak çalışabiliyor. Ancak bu şehirde kadınlar için açık cezaevi yok. “Neden yok?” diye soruyorum Hayrettin’e. “Yapılma aşamasında” diyor her zamanki gibi kendinden emin. O yarı açık cezaevinde benim de başka bir hayatım var artık. Hayrettin benim için de bilirkşi oldu. Her şeyi ona soruyorum. Ne dese inanıyorum.

Ahmet suçsuzluğunu ispat etmek ve memuriyetine geri dönmek istiyor. Karısının intihar ettiğini, “fazla zekâdan” tabancayı iki eliyle tutarak ateş ettiğini söylüyor. İki eliyle tuttuğu için merminin yaptığı aç sanki başkası tarafından öldürülmüş intibası yaratıyormuş. “Ne tuhaf açıklama” diye garip garip bakınca yüzüne, açıklamaya başlıyor. O sırada evde sadece Didem ve Ahmet olduğu, kavga sesleri duyulduğu ve polisliği hasebiyle silahı nasıl kullanacağını bildiğini varsayarak, hakim kendisini suçlu buluyor. Karısının çok zeki olduğunu ispat etmek için birkaç kere ODTÜ’de

master yaptığını söylüyor. “Katil göstermek isteyecek kadar neden nefret ediyordu senden?” diye soruyorum. Sorumdaki kötü niyetli imayı ya gerçekten anlamıyor ya da anlamazlığa geliyor. “Ailemle çok ilgilendiğim için kızıyordu” diyor. Gözlerini masumca açarak, “insan annesiyle babasıyla ilgilenmez mi, benim ailem çok iyidir; ona bir gün bile kötü davranmadılar” diyor.

Ahmet o kadar kontrollü ve olması gerektiği gibi konuşuyor ki, röportaj kısa sürüyor. Kadına şiddete karşı, namus kavramı tanımı olması gerektiği gibi ve kadın erkek eşitliğini savunuyor. Her tanım mükemmel, her sorunun cevabı doğru şık.

Daha sonra İnfaz Memuru Hayrettin’e ne düşündüğünü soruyorum. Hepsi yıllardır beraber yaşıyor nihayetinde. Mahkumlar hakkındaki fikirlerini de merak ediyorum doğrusu.

“Bence öldürmedi” diyor.

Hayrettin buraya gelen hükümlülerin daha önce yatıp yatmadığını bir bakışta anlamasıyla meşhur. Diğer infaz memurları da büyük bir heyecanla bunu anlatıyor. “Kimin daha önce yattığını, kimin nasıl bir suçtan geldiğini anlar” diyorlar. Nasıl anlıyorsun diyorum. “Ne bileyim işte diyor, bakışı, duruşu belli ediyor kendini.” Hayrettin yıllardır suçlularla dura dura farkında olmadan beden dilini çözmüş anlaşılan.

“Ahmet hakkında ne düşünüyorsun” diyorum. “Bence doğru söylüyor” diyor. “Neden öyle düşünüyorsun?” “O dürüst bir adam, vursa vurdum derdi” diyor. Bu röportajlar sırasın-

da dürüstlük, ahlak, namus kavramları bin kere daha şekil değiştirecek biliyorum ama, ben yine de merak ediyorum. Ertesi gün olayla ilgili gazete haberlerini buluyorum arşivden. Basbayağı öldürmüş görünüyor. Kanlı ellerini yıkarken mutfak penceresinden gören bir tanık var. Hayrettin sanırım oraya gelen her adamı içten içe korumak istiyor.

Ben neyin peşindeyim? Kimin masum olduğu, kimin gerçekte ne yaptığı beni pek ilgilendirmiyor. Karısını neden öldürdüğünü bütün samimiyetiyle, bütün gerçekliğiyle anlatacak birini arıyorum. Bir erkek bir kadını hem de kendi karısını neden yok ediyor, niçin yok etmesi gerektiğini düşünüyor, bizim topraklar bu erkeklere ne öğütlüyor, ne söylüyor, biz ne istiyor, ne bekliyoruz bu adamlardan, onu anlamaya çalışıyorum.

Ahmet kendi hakkında yapılmış gazete haberlerini gösteriyor. Elbette cinayetle ilgili olanlar değil, master diploması hakkında. Cezaevi gazetesine şöyle bir göz gezdiriyorum. Bir hükümlünün cezaevinde yatarken nasıl başarıyla okuduğu, master yaptığı uzun uzun anlatılmış. Ben okurken Ahmet gözlerini dikmiş, dikkatle beni izliyor, bir yandan da eğitimi hakkında bilgi vermeye devam ediyor. Belli ki onun için çok önemli... Belli ki cezaevinde master yapabildiği için kendiy-le gurur duyuyor.

Bizim için boşaltılmış on iki kişilik küçük bir koğuşta, ranzaların arasında iki sandalyede karşılıklı oturuyoruz. O sanki beni ikna edebilirse hemen şimdi cezaevinden çıkıp gidecekmiş, polisliğe geri dönecekmiş gibi inançla ve yılmadan anlatıyor. Zaten on beş gün sonra çıkacakmış “ama çıktıktan sonra da devam sürecek, suçsuzluğumu ispat edeceğim” di-

yor. Ederse polisliğe geri dönebilir, bıraktığı yerden devam edebilirmiş.

Kameraman “kayıttayız” diyor. Ben kıpırdanıyorum. Ahmet anlatmaya başlıyor.

Didem ile Ahmet

Yine arkadaşları biriyle tanıştıracak Didem'i. Hiç gitmek istemiyor. Sonunun nasıl biteceğini adı gibi bildiği buluşmalardan, her gelen sevgili adayında bir müddet sonra yine O'nu görmekten, hâlâ onu istemekten, aylar sonra bile unutamamış olmaktan ve her buluşmada bunu bir kez daha anlamaktan bıktı artık. İçindeki tuhaf acıyı söküp atmak istiyor. Bazı sabahlar eski günlerdeki gibi mutlu ve neşeli uyanıyor. Tamam diyor, geçti artık. Birini unutmanın demek ki belli bir zamanı, bir takvimi var. O vakit dolduğunda, yeteri kadar çentik attığında, içindeki acı da, nasıl geldiğini bilmediğin gibi yine haber vermeden çekip gidiyor demek ki. Hayata yeniden başlayacağı için seviniyor. Yeniden kitap okuyabilecek, romandaki kahramanların acısına verebilecek aklını. Her bir sayfada o gelmeyecek aklına. Her kahramanı onunla karşılaştırmayacak. Ya da bir anda kendini hiç anlamadığı, başını sonunu bilmediği ve buraya nasıl geldiğini bir türlü anlamadığı yabancı bir sayfada bulmayacak. Bir anda başka bir ülkeye ışınlanmış gibi hissetmeyecek kitabın tam ortasında. Film seyredebilecek yine...

Bir öpüşmede, adamın kıza seni seviyorum dediği yerde ya da hiç olmadık tuhaf, komik ve aptal bir sahnede birden ağlamaya başlamayacak. Oje sürerken elleri titremeyecek. O'nun sevdiği ojeyi alıp eski Türk filmlerindeki gibi aynaya fırlatıp kırmak istemeyecek. Kıyafetlerinin anısı zihninden silinip gidecek. Bu kötü giydiğimde seni seviyorum demişti. Evlenelim dediğinde üstümde bu bluz vardı. Sensiz yapmam diye ağladığında bu küpeleri takmıştım. Bütün bu sözcüklerin, gözyaşlarının, sarılmaların yalan olduğunu düşünüp içini hayal kırıklığı ve umutsuzluk kaplamayacak. Kalbi yerinden sökülmeyecek bir daha. Bütün hayatını birlikte geçirmeye kendini hazırladığı adam "ben başkasına aşık oldum" dediği için kendini suçlamayacak artık. Dünyanın en çirkin, en şanssız, en aptal kadını olduğunu düşünmeyecek.

İşte kimi sabahlar böyle kalkıyor yataktan. Bitti artık. Dünyaya geri döndüm diye seviniyor. Öğlen oluyor. Arkadaşlarını arıyor, hatta onlarla dışarı çıkıyor, konuşuyor, bir yerlerde oturuyor. Bir anda farkına varıyor. Onu hiç düşünmediği aklına geliyor. Seviniyor. Bak saatlerdir buradayım ve onu düşünmeyi unuttum diyor kendi kendine. Aklımı başka şeylere verebiliyorum artık diye gülümsüyor. Yolda en sevdiği dergiyi alıyor. Eve gidince ayaklarını uzatıp dergiyi okuyacak, biraz televizyon seyredip, kitaplara dalacak. İçini huzur kaplıyor.

Sonra eve gidiyor. Yemek yiyor. Onu kendinden alan, içini kıyan o berbat his tıpkı nasıl gittiğini bilmediği gibi, bir anda tekrar geri geliyor. Ne o çok sevdiği tarih dergisine verebiliyor aklını, ne kitaplara, ne de filmlere.

Yine öyle olacak, biliyor. Arkadaşlarının ayarladığı buluş-

maya gidecek. Biraz akklı dağılacak. Sonra yine aynı hikâyeyi tekrar yaşayacak. Sanki bir doktorun yıllardır tuttuğu nöbetler gibi, ilkokul birinci sınıf öğretmeninin çocuklara okumayı öğretirken kendisinin ezberlediği yöntem gibi, yüzyıllardır her sabah aynı yoldan işe gider gibi, her defasında birbirinin tıpkısı izleri takip etmekten çok yorulduğunu fark ediyor bir anda.

Sanki bir koşu bandında nefes nefese kalmış gibi. Bir an onu özlemle hatırlıyor, sonra ardına bakmadan gittiği, başka bir kadını tercih ettiği için sinirleniyor, hemen ardından umursamıyor, bir an hiçbir şey hissetmediğine şaşırıyor, sonra kokusunu ne kadar özlediğini hatırlıyor, birden söylediği bir *sevgi sözü*, bir güzel bakışı aklına geliyor, beni seviyordu bir zamanlar, ben kötü bir şey yapmış olmalıyım diye suçluluk duyuyor, hemen sonra gerçek aşkın başka bir tende olmayacağını düşünüyor, bu defa içi yanıyor... Bütün bu duyguları peşpeşe, ara vermeden, tuhaf bir sırayla, her seferinde farklı şiddetlerde yaşıyor.

Duygular insanı fiziksel olarak yorabiliyormuş, hayretle fark ediyor. Eski yavan hayatına dönmek istiyor. Üzüldüğü, sevindiği, bütün bu duyguların onu sanki sıkı bir dayak yemiş gibi yerle bir etmediği, hislerini mutlak miktarda yaşadığı eski sıradan günlerine gitmek istiyor. Kendini yenilmiş, mahzun ve de mahcup hissediyor. Sevgilisini başkasına kaptırdığı için yenilmiş, bütün olanlarla başa çıkamadığı için mahzun ve acıya duyduğu heves için mahcup.

Saçını şöyle bir topluyor. Şimdiden başarısızlığa mahkum bir buluşma için kendini süsleyip püsleyemeyecek. Sırf arkadaşlarının gözünde iyice mağlup konuma düşmemek için

biraz da kafasını dağıtabilmek hevesiyle gittiği bu buluşmanın akıbetini bilmenin umutsuzluğuyla evden çıkıyor.

Polis evinin lokalinde buluşacaklarmış. Buluşmak için ne tuhaf bir yer diye düşünüyor. Didem'in eski ev arkadaşı Nergis ile Ahmet'in polis arkadaşı Necip karı koca. Klasik bir arkadaş işbirliği işte. Sıkıntıyla lokalden içeri giriyor. Üçü cam kenarında bir masada oturmuş, sakın sakın sohbet ediyorlar. Nergis Didem'i görünce yapay bir coşkuyla ayağa kalkıyor.

Arkadaşını süslü püslü bir hediye paketi yapabilse yapacak, bu adama öyle sunacak sanki. Nergis Didem'in neler çektiğini biliyor, arkadaş bu deritten bir an evvel kurtulsun, o aptal, nankör, sevmeye değmez herifi bir an evvel unutsun istiyor. Arkadaşlar bunun içindir. Belki de Didem onu kurtarmak isteyen biri olduğunu bildiği için acıya kendini bu kadar rahat teslim ediyor.

Ahmet ayağa kalkıyor. El sıkışıyorlar. Eğlenceli konular açılması, o konu taraflardan rağbet görmezse ivedilikle değiştirilmesi, bir dahaki buluşmanın hafiften yolunun yapılması gibi görevleri var Nergis'le Necip'in. Hepsini başarıyla yerine getiriyorlar.

Hemen şimdi sinemaya gitmek için neredeyse baskı yapıyor Nergis. Didem'in istemediği yüzünden belli. Ahmet biraz bozuluyor, yüzü asılıyor. Didem "tamam" diyor. Bir yandan burada başka bir adamla oturmaktan mutsuz, kendini ait olmadığı bir yerde ve rahatsız hissediyor. Bir yandan da bir film seyretmek için çok naz yapmamak gerek diye düşünüyor. Kendine söz vermişti. Zor olacak ama hayata geri dönecek. Aşk için kendini feda etmeyecek. Okulunu bitirecek.

Master yapacak. İyi bir işe girecek. Altı üstü bir erkek diyor. Bunu atlatayım, hayat daha kolay olacak. Kim bilir belki güzel bile olur.

Sinemaya gidiyorlar. Ahmet yapması gereken her şeyi yapıyor. Kapıdan çıkarken Didem'e yol veriyor, arabanın kapısını açıyor, mısırları alıyor, Didem'in yanına oturuyor. Yapması gereken her şeyi ama bir fazlasını değil, bir eksikliğini asla değil.

Film bitince Ahmet Didem'i eve bıraksın diye hemen bir kumpas çeviriyor Nergis. Bilindik numaradır ama sanki Ahmet bunu anlamıyor. Gerçekten Nergis ve Necip'in annelerine gideceğine, bu sebepten Didem'i eve kendisinin bırakması gerektiğine inanıyor. Erkeklerin olmadık yerde olmadık zamanlarda ne kadar saf kalabildiğine yine şaşıyor Didem. Ve hiç beklenmedik zamanlarda ne kadar hin ne kadar kurnaz olabildiklerini hatırlıyor yeniden. O'nun kendisine "Seni seviyorum" derken başkasını öptüğünü, "sensiz yaşayamam" diye kulağına fısıldarken başkasını sevdiğini anımsıyor. Ahmet'in bu saf hali hoşuna gidiyor.

Ahmet Didem'i eve bırakıyor. Telefonunu istemiyor ama. Çekindiğinden mi, Didem'i beğenmediğinden mi, anlamıyor Didem. Ahmet'in çok atak olmadığı halinden belli. Belli ki Necip'e güveniyor. Didem de çok umursamıyor zaten. Başarısız bir buluşma, acıyla geçecek birkaç hafta daha demek. İçinde bir sıkıntı, hafifçe tebessüm edip Ahmet'e veda ediyor.

Daha eve girer girmez Nergis arıyor.

"Nasıl, beğendin mi, çok efendi çocuktur, herkes çok sever,

hem geleceği çok parlak, ileride Almanya'ya gidecek biliyor musun...”

Hiç durmadan anlatıyor. Sanki Nergis de artık Didem'in hayata dönmesini istiyor. Belki de sürekli bunalımda bir arkadaşla uğraşmaktan bıktı diye düşünüyor Didem. Sürekli ağlayan, kendini eve hapsetmiş, her buluşmada suratını asıp etrafına bakan birinden sıkılmıştır o da.

“İyi” diyor. “Fena değil”

Ahmet fena çocuk değil gerçekten de. Biraz sıkıcı o kadar. Her buluşmada önce yemek yiyor, sonra da sinema ya da tiyatroya gidiyorlar. Belli bir ritmi bulunca asla bozmayanlardan Ahmet. Hiç yanlış yapmıyor, ağzından hiç küfür, argo çıkmıyor. Sesi, maç konuşurken bile yükselmiyor. Kapıları açıyor, kapıları kapıyor, gülümsüyor, konuşuyor, Didem'in sigarasını yakıyor, paltosunu tutuyor, arıyor, soruyor, başka kızlara bakmıyor, şu güzel bu seksi diye saçma sapan konuşmuyor. O'nun kabalıklarından sonra Ahmet'in bu sade, kibar, dengeli halini seviyor Didem. “Fena değil”, “idare eder”e, “aslında hiç de sıkıcı değilmiş”e, nihayet “oh çok şükür”e dönüyor. O'ndan artık tümüyle kurtulduğu için şükrediyor Didem. Ahmet iyi adam çıktığı, Nergis Didem'den vazgeçmediğı, dünya yeniden dönmeye başladığı, Didem yine kitap okuyabildiğı, filmlere aklını verebildiğı, sabahları ağlayarak uyanmadığı için şükrediyor. Hepsi Ahmet'in sayesinde. Ahmet Didem'i hayata döndürüyor.

Altı ay sonra Ahmet Didem'e artık evlenelim mi diyor. Sürpriz bir yüzük, güzel bir yemek yok. Didem artık biliyor. Ahmet sürprizleri sevmez. Kesin emin olmadan yüzük

alıp borca girmek istemez. Çok gelgitli, bir gün sevip bir gün ilgilenmeyen o adamdan sonra Ahmet Didem'e ilaç gibi gelmişti. Şimdi aynı anda hem içi rahatlıyor, hem de buruluyor. Sürprizlerin, aşkın, kavganın olmadığı ama her daim güvende, hep emniyette, hep sonunu bildiği bir evliliği olacak Didem'in. Hangisi daha az acıtır insanın canını?

Didem "olur" diyor. "Son sınava da gireyim de."

Nikah yapıyorlar. Didem'in umurunda değil zaten düğünmüş, kınaymış. Üstünden yük kalkmış gibi hissediyor. Ahmet düğün yapamaz çünkü hâlâ ailesine bakıyor. Küçük kardeşini okutuyor, annesiyle babasının oturduğu evin ihtiyaçlarını karşılıyor. Ahmet'in babası işçi emeklisi. Annesi ev hanımı. "Beni okutabilmek için annem temizliğe giderdi eskiden" diye anlatmıştı bir defasında Didem'e.

O zaman yakınlaştıkları için sevinmişti Didem, bir kere yakınlaştıktan sonra Ahmet daha çok anlatır oldu. Babasının nasıl yıllarca fabrikada çalıştığını, annesinin temizlikten kalan vaktinde nasıl da masa örtüsü, lif örüp sattığını, ne kadar fakirlik çektiklerini, abisinin parasızlık yüzünden okuyamadığını, ailesinin bütün parasını ve emeğini nasıl da Ahmet'in polis olması için harcadığını...

Abisi bakkalda çalışıp harçlık verirmiş, annesi başka evlerde ellerini yara etmiş, babası hasta bile olsa fazla mesaiye gitmiş. Önceleri onu duygulandıran bu anılar artık Didem'in içini sıkıyor. Bir Kemalettin Tuğcu romanının içinde sıkışıp kalmış sanki burnunu bile çıkaramıyor.

Ahmet'in fukara gençliğinin bedelini şimdi Didem de ödüyor.

Lojmana taşınıyorlar. Koltuklar, sandalyeler, televizyon için yıllarca taksit ödeyecekler. Didem master'a başlıyor. Bir yandan da bir dışçide part time sekreterlik. Şimdilik her zevkleri orta halli, gittikleri her yer kalender, aldıkları her şey mütevazı. Bunun parayla çok da ilgisi olmadığını evlenmeden bir müddet önce anladı zaten Didem. Ahmet böyle biri.

Bir sene sonra Ahmet eğitim için Almanya'ya gidecek. Başarılı polis memuru, çalışkan iş arkadaşı, kibar komşu, biraz sinirli ve çokça sıkıcı koca.

Didem sıkılmaya başlıyor. Artık O'nu düşünmüyor ve hatta umursamıyor bile. İsteddiği huzura ve rahata kavuştu sonunda ama şimdi de bu tekdüzelik rahatsız ediyor onu. Hayat bir tuhaf sarmal gibi her sabah aynı noktadan başlıyor ve ne kadar çırpınırsa çırpınsın hep aynı noktaya varıyor. Almanya'ya gitmekle şu sıkıcı hayattan kurtulabilirim belki de diye düşünüyor. En azından Ahmet'in ailesi sürekli bizimle olmaz. Gerçi bu sefer de gelip aylarca evlerinde kalırlar. Bu ihtimal bile Didem'in yüreğinin sıkışmasına yetiyor.

Oğluna aşık kayınvalideyi, "Ahmet olmasa ben okurdum" diye düşünen, böyle düşündüğünü her fırsatta dile getiren, aslında hayatta hiçbir bok olamayacağını kendi de bilen ama elbette bunu itiraf etmek yerine Ahmet'in vicdanını sömüren abiyi evinde ağırlamak istemiyor. Babasını biraz seviyor, kız kardeş de idare eder ama Didem kendi ailesine bile tahammül edemiyor, kaldı ki başkasının ailesine gönül indirsin. Yağmurdan kaçarken doluya tutuldum diye düşünüyor. İlle biriyle evlenmek zorunda mıydım, ille bu iki adamdan birini seçmeye mecbur muydum?

Üçüncü bir ihtimal neden aklıma gelmedi? Neden ille de başka birinin hayatını yaşamak, aynı evi, aynı kaderi paylaşmak istedim.

Bir zamanlar bütün ruhu boşalıyormuş gibi hissettiği o günler, tutkulu aşk, ayrılık travması, tuhaf buluşmalar şimdi ne gereksiz ne kadar saçma geliyor.

Niye kendime yetemedim? Biri gider gitmez neden başkasını istedim. Biraz kendi başıma kalıp gerçekten ne istediğimi niye düşünmedim?

Bir zamanlar O'nu düşünmekten nefes alamadığı günleri unutuyor, şimdi sıkıntıdan alamadığı nefesler içini bunaltıyor.

Hayat ne zalim diye düşünüyor. Hep elimde olmayanı istiyor benden. O'nu unutamadığım zaman unutmamı, yaşamak istediğim zaman sıkılmamı, sevmek istediğim zaman durulmamı bekliyor.

Hayat ne zalim diye düşünüyor. En dar zamanında Ahmet sayesinde iyileştiğini biliyor. Sevmekten vücudum bile yoruldu dediği zaman Ahmet onu sakinleştirmemiş miydi? Şimdi durgun gelen Ahmet o zaman güven vermiyor muydu? Şimdi sıkıcı gelen Ahmet o zaman huzur anlamına gelmiyor muydu? Vicdan azabı duyuyor her dakika.

Hayat ne zalim diye düşünüyor. Her istediğini yarım yamalak veriyor insana.

Bir yandan Ahmet'e hınç duyuyor... Şimdiye kadar kendiyse o kadar meşguldü ki, aslında Ahmet'in önceliklerinde yer

alamadığını ancak fark ediyor Didem. Oysa şimdiye kadar hep kendisinin daha çok sevildiğini zannediyormuş, bunu şimdi anlıyor.

Bir yandan Ahmet'e acıyor... Ailenin tek okumuşu olmak insanın omuzlarına nasıl bir yük bindirir, kendinden biliyor. Varın yoğun sen oku diye verilmesi, babanın bütün kışı tek ayakkabıyla geçirmesi, ananın bulgurdan, ekmekten her gün başka bir yemek yaratması, sen okula giderken kardeşinin gaz kokan, havasız güneşsiz tamirhanelerde iş görmesi, komşuların dudak büküp alaylı konuşması, "okuyup da n'olcan para getir eve de anan yorulmasın artık" diye sataşmaları, hep vicdan azabıyla, hep boğazında bir yumruyla, onların fakirliğinin sebebi olmanın verdiği utançla dolaşmanın ne demek olduğunu çok iyi biliyor.

Şimdi borç ödeme zamanı. Oysa Didem ailesine borç taktı. Daha okurken bundan kaçmayı kafasına koydu. Sınavlara ben girdim, herkes eğlenirken ben oturup çalıştım, ben de bedel ödedim diye kendini inandırdı, vicdanını temize çıkardı. Kimseye borç ödemek istemiyor. Dört yıl üniversite okudu diye kimsenin ondan intikam almasına izin vermiyor. Vermeyecek.

Bir yandan da kendine acıyor... Ailesine borç takmış olmanın vicdan azabıyla yıllardır yaşıyor. Didem, kendi hayatını tercih etti. Hep içinde bir azapla, hep boğazında bir yumruyla ama tek başına, özgür kalmayı seçti. Şimdi sırf Ahmet bunu yapamıyor diye, başka bir aileye borç ödemeyi içine sindiremiyor. Kendi anası babası dururken, bu insanların gönlünü almak, sırtını pışpışlamak istemiyor. Kendi vaktiyle kötü olmayı seçmişti. O "iyi" olmayı kendi iradesiyle,

isteğiyle yıllar önce bırakmıştı. Şimdi mecburiyetten “iyi” olmak istemiyor.

İyi olmak kolay, zor olan kötü kalmak... Kendini düşünmek, özgürlüğünün peşinden gitmek. Ailenin istediği gibi biri olmak kolay. Onun kuralları belli, sınırları çizilmiş. İyi olmak, göze girmek için ne yapman gerektiğini biliyorsun, yıllardır belletiliyor okulda, sokakta, komşuda, sınıfta... Ailen, konu komşu, öğretmenler, veliler, yaşlılar seni sevsin diye uğraşmak basit. Oysa kötü olmanın yolu yordamı belli değil. Herkes kendi kötülüğünü kendi çiziyor. Karakalemle. Hiç yardım almadan, öyle sade, öyle titiz. Kötü olmak için kendince kurallar uydurmak, onlara başkalarını da katmak, vicdanını ikna etmek zorundasın. Hep akıllı, hep tetikte olmalısın. Kimse için üzülmecek kadar kendine bağımlı, yalnız kalmaktan korkmayacak kadar bağımsız olmalısın. Kötü olmak zor. Didem yıllar önce seçti bunu. Zor olanı...

Takdir dolu bakışları, şefkatli sırt sıvazlamalarını, aranmayı, sorulmayı, sahip çıkılmayı, ailenin bir parçası olmayı, sırf bağımsızlığı için evde bıraktı. Şimdi Ahmet, yeniden kendini zincirle orta halli bir eve bağlamasını istiyor Didem'den. Kötü şakaların yapıldığı, kıymaya gelen zammın akşam yemeği mevzusu olduğu, survivor seyredilen, sıkıcı, iç kıyıcı, yürek daraltıcı bir evin, bir ferdi olmasını istiyor. Didem bundan vazgeçeli yıllar oldu. Şimdi, hem de aşık bile olmadığı bir adam için bu sıkıntıya girmek istemiyor.

Didem bütün dünyaya küsüyor. En çok da kendine... Bütün hırsını kendinden çıkarmak istiyor. Hep mi yanlış seçim yapar bir insan. Hep mi yaş tahtaya basar. Mutsuzluk artık içini yakıyor. Kendinden geçiriyor.

Ahmet her zamanki saatinde eve geliyor. İş çıkışından tam iki saat sonra. Son 15 dakikasını yolda, bir saat 45 dakikasını annesinin evinde geçirdi. Yemek yedi, yeğeniyle şakalaştı, abisiyle politika konuştu, babasının dizine hafifçe vurup gününün nasıl geçtiğini sordu, anasının yemeklerine övgüler düzdü, küçük kız kardeşinin derslerine baktı. Şimdi bıkkın, yorgun ve her zamankinden daha ciddi eve geldi. Belli ki yine sordular.

Didem nerede? Neden bize hiç gelmiyor? Neden sana daha iyi bir karı olamıyor? Neden çocuk doğurmuyor? Doğuramıyor?

Didem kimseye karı olmak istemiyor. Didem sadece karı olmak istiyor. Kimseye ait olmak istemiyor. Ben birini sevmeyi sevmiyorum diye düşünüyor Didem. Yoruluyorum.

Almanya'ya gitmelerine 6 ay kaldı. Sabrediyor.

Yine kavga etmeye başlıyorlar. Artık her akşam, Ahmet annesinin evinden gelince sinirli, yorgun ve de gergin oluyor.

Didem Ahmet'in annesinin evinde neler konuşulduğunu adı gibi biliyor. İyi bir gelin olamadığı, çocuk doğuramadığı, yakışıklı, aslan gibi oğullarına bir türlü yakışmadığı için neler söylendiğini hissediyor. Bunu artık Ahmet'in hırs dolu bakışlarından, Didem'e değmemek, dokunmamak için koridordan geçerken bile kendini yılan gibi kıvrarak, başka bir hale sokmasından, ağır ağır başka bir Ahmet oluşundan anlıyor. Israr etmeli mi? Sevilmediği bir yerde daha fazla kalmak için gayret göstermeli mi? Bu gurursuzluğu kendisi aşıkken bile yapmamıştı.

Şimdi neden teslim olsun? Neden kendini sevgisizliğin, hissizliğin, mutsuzluğun ateşine atsın?

Artık her gece hiç sektirmeden, usanmadan, yılmadan yaptıkları bir kavganın daha sonuna geliyorlar. Neden annemin evine gelmiyorsun... Neden bu kadar para yardımı yapıyoruz onlara... Sana ne kötülük yaptılar... Bıktım senden...

Sesler birbirine karışıyor. Komşuların alışık olduğu bu kavganın kimsede tedirginlik uyandırmıyor. Karı koca arasında olur böyle şeyler.

Ahmet'in gözü gibi baktığı, hiç yanından ayırmadığı silahı yatak odasında. Yatak odası sekiz adım ötede.

Artık evlenme vakti geldi Ahmet'in. Annesinin imalarından, babasının etraftan alkış beklercesine yaptığı kaba şakalarından biliyor. Yıllarca okuttular onu. O da kız kardeşini. Aile bunun içindir zaten. Herkes diğerini kollasın, birbirini bir adım daha yükseltsin bu hayatta diyerdir.

Edepli, oturmasını kalkmasını bilen, tahsilli bir kız arıyor epeydir kendine. Birlikte romantik filmler seyredip güzel kitaplar okuyacaklar. Yan yana sessiz sakin oturup kitap okurken dizleri birbirine değecek, hiç çekmeyecekler. Kız Ahmet'e kitap hakkındaki fikirlerini soracak. Elbette Ahmet siyasetle ilgili ciddi ve bilgilendirici kitaplar okurken, müstakbel eşi de belki popüler bir tarih romanı ya da kişisel gelişim kitabına göz atacak. Kadınların daha duygusal, daha hassas ve nasıl denir, biraz daha zayıf olduğunu biliyor

Ahmet. Zora getirmek istemiyor hayatındaki hiçbir kadını. Anası yıllarca çalıştı onun için. Ama o sayılmaz.

Anneler evlatları için her türlü fedakarlıkta bulunurlar hem de hiç yüksünmeden, yorulmadan, usanmadan.

Ahmet'in hayalindeki kız o kadar belirgin ki, bir zamanlar tanıştığını zannediyor neredeyse. Düz kumral saçları var. Gözleri mavi olursa pek ala ama zor tabii. Ela ya da kahve-rengi de olabilir. Güzel baksın, sevgiyle, hasretle, özlemle, şefkatle baksın Ahmet'e, yeter.

Sonra mütevazı bir ailenin kızı olacak. Zengin olursa hem Ahmet'in ailesini beğenmez hem de istekleri çok olur. Hatta kimsesiz bir kız olsa keşke diye düşünüyor içinden.

Kimi kimsesi olmasa annemi anne yapsa kendine, babamı da baba. Ne kadar rahat olur her şey. Lezzetli yemekler yapacak. Hem de çok düzenli olacak. Çerçevesi bile yerli yerinde durmazsa Ahmet'in asabı bozulur çünkü. Üstü başı hep pırıl pırıl hep ütülü hep tertemiz olacak. Hem kendisinin hem Ahmet'in. Nasıl annesi evdeki her eşyanın, her kaybolmuş kitabın, çamaşırlıktan çıkmayan her kıyafetin yerini biliyor, hesabını tutuyorsa Ahmet'in karısı da öyle olacak. Güçlü kadın olacak. Nerede ne var bilecek, bütün evi idare edecek. Elbette çalışacak da. Ahmet ayakları yere basan kadın seviyor çünkü. Eşlerini çalıştırmayan erkekleri anlamıyor, küçük görüyor. Medeniyetsiz buluyor. Kadınla erkek yaşamın her alanında yan yana olmalı diye düşünüyor.

Hatta kadın o kadar becerikli olmalı ki onun gözünde, her yere ulaşmalı eli. Her sorunu çözmeli. Hem çalışan, üreten

hem evine bakan eş, kendisinin ve eşinin ailesine hayırlı evlat, müstakbel çocuklarına da fedakâr anne olmalı.

Bazen kendini yüzyıllar önce yaşayan bir adam olarak hayal ediyor. Karısını alıp gururla danslara götürün, ille de üret diye destek olan bir yenilikçi. O vakitler böyle adamlar az olduğu için çok göze çarpardı elbette, gerçi hâlâ da öyle. Pek çok arkadaşının karısı çalışmıyor, Ahmet hâlâ yenilikçi, hâlâ modern bir erkek sayılabilir bu yüzyılda da. Kendiyle, bu medeni haliyle, kadından yana tavrıyla gurur duyuyor. Her yerde dile getiriyor. Her toplulukta, kahkahalar atılan, aptalca espriler yapılan her ortamda olanca ciddiyetiyle bu fikirlerini anlatıyor. Anlattıkça kendini daha çok seviyor.

Necip bir sabah gülerek geliyor Ahmet'in yanına. Tam istediğin gibi bir arkadaşı var Nergis'in. Sizi tanıştırmam lazım diyor. Okumuş, akıllı, tamam bir Afrodit değil ama eli yüzü düzgün, gururla gezdirirsin yanında yani. Eh tamam diyor Ahmet, Necip'e çok da yüz vermeden. Onun sulu şakalarından pek hazzetmez zira. Necip'in beğendiği kız da nasıl olur acaba? Gerçi Nergis fena değildir ya, hadi bakalım diyor. Artık evlenmemin vakti geldi, bir gidip bakalım diye düşünüyor. Nerede buluşalım diye soruyor Necip. Nerede olacak Polis evinde elbette. Hem ucuzdur, hem de havalı olur kıza karşı. Polis olmanın avantajlarını bilsin ki Ahmet'in kıymetini iyice anlasın. Güzel bir yer görsün gözü.

Beğenmeye o kadar hazır geliyor ki Ahmet, Didem'i görür görmez içi ısınıyor. Zaten Necip anlattı da anlattı. Ailesi çok uzakta kızcağızın, kimi kimsesi yok burada. Psikoloji okuyor. Çok akıllı kız. Hem de becerikli. Evine gittik bir

gün yemeğe. Vallahi parmaklarını ısırırsın. Öyle sağa sola da baktığını hiç görmedim. Başı önünde bir kız işte. Daha iyisini mi bulacaksın oğlum. Beraber çeker çevirirsiniz evi. O da çalışmaya başlar. İki de çocuk sırayla. Oh mis gibi hayat işte. Bak ben evlendim evleneli rahata erdim vallahi. Hem kimi bulup sevişeceğim derdi de yok. Bunu söylerken yine o berbat kahkahalarından birini atıyor Necip. Bu herifle de ciddi konuşmaya gelmez zaten. Hıyar.

Didem biraz bakımsız gerçi ama dikkatli bakınca fena değil hani. Zaten çok güzel birini istemez Ahmet. Çok dikkat çeker, herkes asılır, hem belki kız kendini tutamaz belli mi olur. Ortalama biri olsun, sadece Ahmet'e ait olsun. O da bilsin Ahmet'ten daha iyisini bulamayacağını, kimselere bakmasın. İçi yine rahatlıyor Ahmet'in. Gerçi biraz da soğuk ama Necip demişti zaten. Kız başını kaldırıp kimseye bakmıyor bile. Ahmet de elinden geleni yapacak kendini sevdirmek için. Kızın mesafeli oluşu, soğuk duruşu, bu namuslu halleri daha da hoşuna gidiyor.

Hemen evleniveriyorlar. Ahmet mutluluğun bu kadar ayağına gelmesini, hem de Necip'in pasıyla... Vallahi bu kadarını beklemiyor. Gencecik, okumuş, hem de master'lı, hem de pek gelecek vadeden bir psikolog, Ahmet'in karısı oldu, iyi mi? Galiba bâkire değildi evlendiklerinde ama Ahmet bu konuda konuşmayı hiç istemiyor. Belli ki bir iş gelmiş başına, kandırılmış hıyarın biri tarafından. Tam olarak emin de olamıyor. Ahmet'in çok tecrübesi yok çünkü, okumaktan, parasızlıktan, ailesi ile vakit geçirmekten doğru düzgün kız arkadaşı bile olmadı ki, bekâret nasıl gider, kan ne kadar gelir; bilsin. Hem tecrübesizliğini belli etmek istemiyor hem de kendine tam da uygun bir kız bulmuşken onun lekelen-

diğini, kirletildiğini bilmekten men ediyor kendini. Kadı kızında bile bu kadar kusur olur zaten.

Ailesi uzaklarda, zaten Didem pek de sevmiyor onları galiba. Kim bilir ne geçti aralarında. Daha iyi. Ahmet kendi çocukluğunu anlatırken, Didem'in gözleri doluyor. Ne güzel. Ahmet'in ailesini sahiplenir, onları daha çok sever böylece.

Artık evli bir erkek olduğu için, sanki komiseri bile daha saygılı davranıyor Ahmet'e. Hemen lojman çıkıyor. Artık hem geleceği parlak bir polis memuru hem iyi bir aile babası olma yolunda. Sadece çocuk eksik ama onun da daha zamanı var. Herkese öyle söylüyor. Karısının eğitimiyle gurur duyan Ahmet, çocuk için ısrar edecek kadar ilkel değil elbette. Biraz daha otursun evlilikleri, yurtdışına gidip gelsinler, hem belki orada doğrurur çocuğu Didem, fena mı. Annesini böyle ikna ediyor her seferinde Ahmet. "Anne, Didem ev kadını değil ki, hemen doğursun, biraz sabret torun sevmek için" diyor. Annesi gözlerini masumca açıp bakıyor ona. "A benim kuzum, o doğursun ben bakarım" diyor. Ne fedakâr kadın şu anası. Didem değerini bilse keşke.

Ahmet her akşam ailesinin evine gitmeli. Evleri çok yakın zaten. Didem'in hep dersi ya da başka işleri var o saatlerde. Önceleri daha iyi diye düşünüyor Ahmet. Ben anamla babamın gönlünü alırım o saate kadar. Ama artık her defasında, Ahmet eve döndüğü her vakitte suratını asıyor Didem. Böyle anlaşmamışlardı... Ahmet ailesine bakmak zorunda. Onlara borcunu ödemek zorunda. Didem oyunbozanlık ediyor. Ahmet ona anlatmıştı. Ailesinin ne zorluklarla onu okuttuğunu, adam ettiğini, memlekete faydalı bir memur ettiğini söylemişti bir bir.

Hem işten çıkınca ailesine gidip biraz sohbet etmenin, bir ihtiyacınız var mı diye sormanın ne zararı var? Zaten “yok oğlum sen sağlıklı, mutlu ol yeter” der annesi gözlerini yere indirip. Babası tespihini çeker, bir yandan da “oğlum yapıyorsun zaten yapacağını, Allah razı olsun senden” der yaşıya. Abisi duymasın diye kısık sesle söyler. Abi duyarsa kendi yardım edemediği için bozulur. Kendi yerine Ahmet okuyup da adam olduğu için üzülür yine.

Didem’in işlerinin yoğunluğundan değil, aslında onlara gitmek istemediği için sürekli yan çizdiğini sonraları anlıyor Ahmet. Çok sonraları görüyor Didem’in ela gözlerindeki karanlığı. Bu kadın milletini anlamıyor bir türlü. Ne istedi de vermedim. Çalışmak için bile canını dişine takan ne kadar kadın var bu memlekette. Kocasından dayak yiyen, sokaklara çıkamayan ne çok kadın var. Ben ona özgürlük bahşettim. Ayakları yere basan, gururlu bir kadın olmasını diledim. Öyle de oldu. Tek yapması gereken ona yapılan bu iyiliğe karşılık ailemin ve benim gönlünü almak. Gidip ellerini öpmek, haftanın her akşamı da değil ya, birkaç akşamı birlikte yemek yemek. Kardeşimi kardeşi, anamı anası yapmak. Belki bir çocuk doğurmak. Kendisi bile bakmaz. Annem elletmez bile ona zaten. Daha ne istiyor bu kadın. Daha fazla ne istiyor?

Ahmet gün be gün hınç doluyor Didem’e. Her gün daha çok sinirleniyor. Nankörlüğüne, kaprislerine, bencilliğine kızıyor. Dokunmak bile istemiyor ona. Annesini üzüyor Didem. Zaten kendi anasını bile arayıp sormayan kızıdan hayır gelir mi. Kim bilir ne haltlar yedi benden önce. Anası bile bakmıyor yüzüne. Ahmet artık kendine de kızıyor, ama en çok o Necip itine. Bu nankörü buldu bana. Karı diye

bunu layık gördü bana. Kazık attı işte. Necip'ten gelecek iyiliğin zaten...

O akşam yine annesinin evinden yorgun argın dönüyor Ahmet. Didem'in yine gözleri ıpıssız, yine karanlık. Öyle uzak bakıyor Ahmet'e, öyle hissiz. Bu bakışları görmekten bıktı artık Ahmet. Didem onun hayatını yok etti. Bütün planlarını, hayallerini mahvetti. Tam istediği gibi bir kız bulmuştu. Hem okumuş hem kimsesiz hem de akıllı. Didem, sırf kendi bencilliği yüzünden, o güzelim kızı öldürdü sanki. Sırf Ahmet'in hayallerini bozmak için, yalnız kaldığı günlerin intikamını almak için, mızıkçılık yapmak için Ahmet'i rezil etti. Artık böyle bir kız bulamaz Ahmet. İkinci defa bulamaz böylesini. Didem hayallerini yıktı, onun mutlu olacağı kızın boğazını sıktı, ömrünü çaldı. Çocuk doğurmak da istemiyormuş. Bak sen çoktan karar vermiş her şeye meğer. Ailesine neden bu kadar yardım ediyormuş. Bunu kaç defa konuştular. Kaç defa acıklı hikâyesini anlattı Ahmet gözleri dolu dolu. Herkese borçlu o.

Anasına, babasına, abisine, hepsine. Didem de onun karısı işte. Ahmet kime ne ödemek istiyorsa, arkasında duracak. Ahmet ona özgürlük bahşediyor, Didem de üzerine düşeni yapacak.

Yine kavga ediyorlar her zamanki gibi. Birbirini hiç tanımayan, tanıdıkça uzaklaşan, bildikçe nefret eden iki insan bağırıp duruyor .

Ahmet'in gözü gibi baktığı, hiç yanından ayırmadığı silahı yatak odasında. Yatak odası sekiz adım ötede...

Lojmanın her bir dairesinde oturanlar, televizyon seyredirken, bulaşıkları yıkarken, ödevini yaparken, telefonda sevgiliyle konuşurken, annesine pantolonum nerede diye seslenirken, babasına harçlığının bittiğini anlatırken, kardeşiyle televizyon kavgası yaparken bir anda tek bir el silah sesi duyuyor. Hepsi bu sesi tanıyor, anlamını biliyor.

Ahmet öyle ezbere bir dille konuştu ki benimle, söylediklerine gerçekten inandığını hiç düşünemedim. Olması gerekeni söylüyordu her zaman. Kadın onun için hem okuyacak hem çalışacak ama evvela Ahmet'in göğsünü kabartacak, işini görecektir bir eşyaydı sanki. Görüştüğüm diğer adamlara göre çok daha medeni görünmesine rağmen özünde onlardan pek de farkı yoktu esasında.

Kadın güzel, bakımlı ve zevkli olacak ama çok dikkat çekmeyecek, becerikli olacak ama erkekten öne geçmeyecek, akıllı olacak ama ondan daha hızlı düşünmeyecek, iyi sevişecek ama tecrübeli olmayacak, mutfakta harikalar yaratacak ama çok masrafa girmeyecek, şefkatle dokunacak ama arzu uyandırmayacak, olaylara hakim olacak ama otoriter davranmayacak... İş gidecek, para kazanacak, evi çekip çevirecek, çocuklara iyi anne, kocasına bağlı bir kadın olacak. En ufak bir kusur, en küçük bir pürüzde cezasının kesilmesine karşı koymayacak.

Ya da karşı koyabilir isterse... Demokratik bir ülkedeyiz nihayetinde...

Herkes Sırtını Sıvazlar, Sen Gün Sayarsın

O sene belediye seçimleri yapılacak. Benim ikizler 3-4 yaşlarında, masaya oturmuş hem döke saça yoğurt yiyorlar hem de ardı ardına sorular soruyorlar. Yanardağdan lav çıkarken dağın niye erimediğini, fışkıran lavın uçan kuşlara erişip erişmediğini, kanatları olmasına rağmen penguenlerin neden uçamadığını, kırkayakların niye kırk tane ayakları olduğunu bilmediğim için konuyu dağıtmak istiyorum ben de. “Yarın sizi oy vermeye götüreceğim” diyorum. “Oy vermek ne” diyorlar. Anlatıyorum. “Şehrimize belediye başkanı seçeceğiz” diyorum. “Başkan ne iş yapar?” diye soruyorlar. İşte çöpleri alır, yol, köprü yapar falan filan... Yarın bütün şehir toplanacak ve yeni bir başkan seçecek.

Mevzuyu böyle sade anlatabildiğim için çok mutlu ve gururluyum.

Benim oğlan yüzünü sıkıntıyla buruşturuyor. “Ayy” diyor. “Umarım beni seçmezler.”

Bir kız ve bir erkeği aynı anda büyütünce her iki cinsin de

bütün zaaflarını, tuhaflıklarını, farklılıklarını daha iyi anlıyor insan. Erkeklerin ne kadar düz mantıkla düşündüğünü oğlumda gördüm ben. Hatta bir arkadaşım benim oğlandan sonra evlenmeye karar verdi. “Şimdiye kadar erkek arkadaşlarım onu niye dedi, bunu niye yaptı diye düşünür, hepsini değiştirmeye çalışırdım. Şimdi anlıyorum ki, bu kadar geliyor bunlar” demişti.

Bir gün ikisini de bir arkadaşlarının doğum gününe bırakıp çıktım. Akşam almaya gittiğimde önce Ceylin’e sordum, nasıldı diye. Anlattı da anlattı. İda pembe giymişti, Deren’in ayakkabıları çok güzeldi, Arda Zeynep’e aşıkmuş, öbürü bilmemneymiş. Bir saate yakın dinledim. Sonra Çağan’a döndüm, “Sen ne yaptın” diye.

“Pasta yedim” dedi.

Erkeklerin basit düşündüğü, kadınların ayrıntılara düşkünlüğü güzel klişedir. Kadın erkek ilişkilerini düz bir mantığa oturtmamıza, erkeklerin düşüncesiz, kadınların fazla detaycı olmasına verilecek en iyi cevap, en rahatlatıcı bahanedir.

Şu anki konum çok daha çapraşık ve trajik elbette ama yine de röportaj yaparken tecrübelerimi de aklımın bir köşesine yazıyorum. Sorularımın açık ve net olmasına özen gösteriyorum. Kadınlar daha az eğitilmiş olmalarına rağmen imaları anlıyor ve ona göre cevap veriyordu. Tuhaf şey. Erkekler ya gerçekten anlamıyor ya da anlamazlığa geliyor.

Ahmet ile röportajımız benim için hayal kırıklığıyla sona eriyor. O ise benim mutsuzluğumun hiç farkında değil, suçsuzluğunu kameralara anlatabilmiş olmanın verdiği iç huzu-

ru, dersine ve elbette yeni bir hayata yetişmenin telaşesi ile koğuştan çıkıyor. Şimdi kim konuşmak istiyorsa o gelecek. Hepsi bizi koridorda sigara içerek, sohbet ederek bekliyor.

Bu arada ben de ışığı, kamerayı kurup bir küçük stüdyo haline getirdiğimiz koğuştan etrafa göz atıyorum.

Altı ranza var burada. On iki adam, 100 metrekaare bir odada uyuyor. Gömme dolaplar o kadar eski ki, üzerinde kilit olmasına rağmen kapılar insanın elinde kalacak gibi. Duvar da kenarı kırılmış bir ayna var. Hiçbir şey yeni değil. Yeni olmadığı gibi muhakkak bir kenarı kırılmış, eskimiş ya da eksik. En köşedeki ranzanın yanı başına iliyor gözüm. Tah-tadan bir meyve kasası ters çevrilip masa yapılmış. Üzerinde açık öğretim kitapları ve birkaç roman var. 12 kişinin kaldığı koğuştan kitap okuyan bir kişi var belli ki.

Kadınların her biri kendi odasında tek başına kalıyordu. Kimi memnundu bundan kimi de yalnızlıktan sıkılıyordu. Gün içinde belli zamanlarda diğerleriyle birlikte olabiliyor sonra da odalarına çekiliyorlardı. Küçük ama perdelerini, halılarını kendi elleriyle diktikleri özenli, kadınsı, süslü odalardı bunlar. Her odanın içine sahibinin kokusu, ruhu, geçmiş sinmişti. Her çekmecenin üzerinde muhakkak ayna, saç fırçası, deodorant vardı. Çocuklarının resimleri en görünür yere sıralanmıştı. En hayret ettiğim ise, Suna'nın kendi elle-riyle bıçakladığı, Nigâr'ın ise başkasını azmettirerek öldürt-tüğü kocalarının fotoğraflarını bulundurmalarıydı. Suna'ya "neden kocanın resmini tutuyorsun hâlâ" diye sorduğumda "seviyorum, yine de babam gibiydi" demişti. Nigâr da "işte ne bileyim herkeste bir fotoğraf vardı ben de aldım" diyerek mahcup bir şekilde gülümsemişti.

Erkekler bir arada yaşadıkları için özel alanlarının dar gelmesinden midir, hayata karşı daha özensiz olduklarından mı bilmiyorum ama koğuŖta o kitaplar dıŖında bir tane bile fotoğraf ya da kiŖisel eŖya görmedim. Tabii bir de karılarının kızlarının fotoğrafını diğerk erkeklerin görmesi durumunda yaŖanacak tatsızlıklar vardır bizde. Malum kadın ya da kız, kuŖe kağıttan bile bakıyor olsa, yine de namus meselesidir bizim memlekette.

Kadınların Ŗanslı olduğu birkaç konu var en azından. Rahat rahat kocalarının, sevgililerinin fotoğrafını bulundurabiliyorlar. Diğerk hiçbir kadın o fotoğrafa bakıp edepsiz Ŗakalar yapmaz. Yapsa bile bu kavga mevzuu olmaz. Kocan da amma yakıŖıklıymıŖ demek baŖka, ne de güzel karın varmıŖ demek bambaŖka mecralara götürür bizi.

Kadınlar bir insanın doğmasının, büyümesinin, insan olmasının nelere bedel olduğunu çok iyi bildiği için mi sevecen, hatalarını kabullenmeye meyyal; yoksa adetler, gelenekler, tabular yüzünden sinmiŖ, kendine güvensiz, nefret ettikleri ve artık ölmüŖ olan, onlara dokunmaktan bile aciz kocalarına karşı hâlâ korkak, yenik ve çaresiz?

Cezaevindeki kadınlar eski kocalarına hâlâ bir bağ hissedip vicdan azabı duyduklarına dair sözler söylerken erkekler isimlerini bile anmıyordu. “O kadın”dı kendi elleriyle öldürdükleri eski karılarının adı. Hiçbiri piŖman değildi. Öldürölme yi kadın hak etmiŖti.

Erkekler yaptıklarından son derece emin. Namus davasına, millet ne der korkusuna ya da erkekliklerinin Ŗanı uğruna bir kadını öldürmeyi hak görebiliyorlar. Kadınlar o kadar

emin değil kendilerinden sanki. Tecavüz, dayak, başka er-
keklere peşkeş çekilme gibi çok ağır tahrik unsurları olma-
sına rağmen yine de kendilerini suçluyorlar. Birini öldür-
dükleri için elbette suçlular ama erkekler kadar rahat haklı
çıkaramıyorlar kendilerini. Erkekler cezaevine girdikleri an-
dan itibaren eş dost ve hatta pek çok görevli tarafından bile
anlayışla karşılanıyor. “Namus Davası”na orada oldukları,
yakınları ve diğer mahkûmlar tarafından defaatle söyleniyor,
onaylanıyor. Veysel amcaoğlunun sözlerini anlatıyor. “Abi
yüz kızartıcı suçtan burada değilsin ya, namus davasına gir-
din içeri” demiş. Bir nevi takdir, bir çeşit gönül alma, kader
mahkûmusun halleri işte.

“Karımı Öldürmeseydim...”

Veysel giriyor içeri. Tipik Ankara yerlisi; çok esmer, kısacık bir adam. Gözlerinin içi cin gibi. Belki okumuş olsa, başka bir ailede, başka şartlarda doğmuş olsa, değil karısını öldürmek, bir karıncayı bile incitmeyecek, gülüp oynayıp, yiyip içecek, hayatın tadını çıkaracak gibi görünüyor. Kıpır kıpır, yerinde duramıyor. “Ben karımı öldürmesem abimin sofrasında oturamazdım” diyor. “Çok mu önemli abinin sofrasında yemek” diye soruyorum. “Yani” filan deyip, lafı karıştırıyor.

Aslında kendisi de inanmıyor sanki. Kadını öldürmesi gerektiğine, namus meselesine, abisinin sofrasında yiyeceği yemeğe...

Hepsine sorduğum birkaç soru var. “Pişman mısın” bunların arasında en sevdiğim. Biri bile “evet pişmanım; bir insanın hayatına son verdim, ömrünü çaldım” demiyor. Biri bile... Pişmanlar evet ama yakalandıkları için, “iş” tamamlayamadıkları için, bunca zaman cezaevinde kaldıkları ve çocuklarını “o kadının” ailesine bırakmak zorunda oldukları için.

Veysel cezaevine girdikten ancak 4 yıl sonra çocukları ziyaretine geliyor.

Kızı “Baba tamam” diyor. “Diyelim ki sen haklısın, annem hatalı. Sen cezaevine girdin, annem toprağın altına girdi. Bizim suçumuz ne?”

Veysel anlatırken ağlamaya başlıyor.

“Dedim ki bir anlık öfke. Sizin bir suçunuz yok. Sonra öldürdüğüm insana iyice kinlendim. Çünkü yirmi senelik evliydim. Yahu insanın yirmi senelik karısı nasıl karşına geçip de nasıl der, falancayla evleneceğim. Böyle bir cesaret var mı ya. Bana biriyle evleneceğim dediği gün büyük kızımı getirdim yanına. Bak senin boyundan büyük çocuğun var dedim. Benim ailem bunu kaldıramaz. Ya kendi kendini öldüreceksin ya da ben seni öldüreceğim dedim. Veya kiminle evlenmek istiyorsan çağır gelsin, al özel eşyalarını çık git dedim. Ama kapının önünde bineceksin dedim.”

“‘Yok’ dedi, ‘sen onu öldürürsün’ dedi. Aynen böyle ya” diyor benim hak vermemi istercesine. “Yirmi senelik evliliği altı ay içinde yıktı attı” diyor sinirle.

Şimdi bir anlık öfke diyor ama biraz sonra altı ay boyunca karısını öldürmeyi kafasında kurduğunu anlatacak bana. Üstüne varmıyorum. Biliyorum ki, o anda hangisi işine geliyorsa öyle söyleyecek. Aslında kadın gideceğim dediği andan itibaren akıllarına gelen ilk düşünce kadını öldürmek. Bunu bir filmi zihninde hayal etmek gibi, pazara hangi yoldan gitsem diye düşünmek gibi günlerce tasarlayıp duruyorlar. Nasıl yapacaklarını iyice hesap ediyorlar. Sonra bir anda,

şartların uygun olduğu ya da kadının gitmeye kesin kararlı davrandığı bir zamanda aniden hayata geçiriyorlar.

“Adam gelseydi öldürür müydün?” diye soruyorum. “O anki sinirime bağlı” diyor. “Cezaevini bilseydim öldürmeyebilirdim.” “Ne kadar ceza alacağını konuştun mu başkalarıyla?” diye soruyorum. “Yok zaten bu kadar uzun süre yatacağımı bilseydim, öldürmezdim” diyor tekrar. “Ne düşünüyordun?” diye soruyorum.

“Az cezayla çıkarım diyordum. Kendimi haklı konuma getirip çıkarım zannediyordum. Yoksa on bir sene değer mi? Geçen izne gittim, çocuklarımı gördüm, kapalıda bunu da yapamazdım. Aç bıraksam açıkta bıraksam tamam git dedim. Ama arkama bakıyorum, hiç hatam yok.”

Bu kadar da emin kendinden. “Hiç düşünmüyor musun senin de bir hatan vardır muhakkak” diye bastırıyorum. Oralı olmuyor. “Evlenmekte hata yaptım” diyor. “Şimdiki aklım olsaydı hadi git derdim” diyor.

“Ne hissettin öldürdüğün anda?” diye soruyorum kendimi Reha Muhtar gibi hissederek. Bir yandan da gerçekten merak ediyorum, birini öldürdüğü anda insan ne düşünür, ne hissederek diye.

“Ankara sırtımdaydı o ana kadar. Yirmi sene, otuz sene umurumda değildi. Ta ki cezaevine girene dek. E tipini görünce iş değişiyor. Abim baktı bana, maddi sıkıntım yoktu ama çok zordu. İnsanlığın bittiği yer orası. İnsan bir odada kaç gün durabilir ya. On bir sene ha bu demir ranzada yatan işte.”

Bir insanı öldürdüğünde ne hissettiğini soruyorum belki korkmuştur, afallamıştır, ya da eli titremiştir zannederek. Ne de olsa ilk cinayeti. O yine cezaevini, kendi makûs talihini anlatıyor. Lafı ne kadar öldürdüğü karısına getirmeye çalışsam da yine hep kendi duygularından, acılarından, kendi çektiği çileden bahsediyor.

Bir kadını öldürdüğü için on altı yıl sekiz ay ceza almış, “yatırı” on bir yılmiş. Bu bile ona pek fazla geliyor. Kadını yok ettim diye düşünmüyor. Kadına değil, hep kendine üzüyor.

Hepsinin ağzında yatırı şu kadar, yatırı bu kadar... Ne demek bu diye soruyorum. Cezanın üçte ikisini yatıyorlar, geri kalanı dışarıda denetimli serbestlik olarak geçiyor. Hepsi takır takır söylüyor, şu kadar ceza alırsan bunun yatırı şu kadar olur diye. Matematikçilere taş çıkarıyor hepsi, çatır çatır hesap yapıyor, kafadan düşüyorlar cezanın üçte ikisini...

Veysel açık açık, “Ben bilseydim bu kadar ceza alacağımı hiç dokanmazdım” diyor. “Vururdum kışına tekme yollardım. Benim davama bakan hâkim bile şaşırdı.”

“Oğlum 20 senelik evliymişsin ama hata yine senin. Vuraydın götüne gideydi dedi” diyor.

Bunu hâkim diyor, doğruysa eğer. Kadına saygısızlık o kadar içimize işlemiş... Kadın kışına tekme vurulacak, gönderilecek, öldürülecek bir cadı, zavallı bir yaratık, bir fazlalık. “Kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin” diyen yine bir hâkim değil miydi?

Gündelik konuşmaların içinde, atasözlerinde kullana kullana bütün bu tanımlamalara alışmışız. Aslında ben de dahil hepimizin içine işlediğini düşünüyorum. Sanki hepimiz içten içe kadının şiddet görmesinin sıradanlığına, orospuluğun cezasına, namusa, bekârete, kadını kısıtlayan ne varsa her şeye, gel önümden geç diyoruz.

Erkeklerin tutturduğu bu düzeni onlardan daha iyi koruyup, sadık birer nöbetçi asker gibi başında bekleyip, kendi hayatımızı kurtarıyoruz. Bu yüzden gezmesi tozmasıyla meşhurlar evlenir evlenmez çocuklarına, onların brokoli çorbalarına, kocalarının giyimine adıyorlar kendilerini. Sanki artık hiçbir kadın hür olmak istemiyor bu memlekette. Bunun cezası şimdiye kadar ayıplanmak, işten çıkarılmak, okutulmamaktı. Şimdi hepimiz içten içe deli gibi korkuyoruz. Artık kanla kesiyorlar cezamızı.

Veysel “vuraydım kıçına tekme” dediği için rahatsız olduğumu anlayınca sözlerini düzeltmeye çalışıyor ama daha fena şeyler söylüyor bu defa. Sonra da dikkatle dinlediğim için iyice gaza gelip anlatmaya devam ediyor. “Koysalar ya lisede TCK’yı ders diye. Ben bu kadar ceza alacağımı bilsem vurur muydum” diyor. Haklı... Namustu, tahrik indirimiydi derken hemencecik yatıp çıkacağını düşünüyor. Aslında hemencecik de çıkıyor zaten. Cezalar çok az. İndirimler çok fazla. Bir kadının hayatını “hiç” ediyor ama kendi hayatından sadece on küsur yıl gidince ona ağırlık yapıyor. Birini öldürmenin bedelini sadece öldürdükten sonra öğrenebiliyor.

Yine de Veysel’in kendine samimi olduğunu düşünüyorum. En azından eğmeden bükmeden anlatıyor.

Kadın gelip boşanmak istediğini söylüyor. Veysel kabul etmeyince, “bir sevgilim var, onunla evleneceğim” diyor mec-buren. “Gelsin seni kapıdan alsın dedim, yiyorsa buradan alsın dedim” diye sinirle anlatıyor. “Kadın sana dürüstçe söylemiş işte ne var” diyorum. Belli ki beni de pek ahlaksız buluyor. Öyle şey mi olurmuş. 20 yıl evlilikten sonra ne cesaretmiş.

Kadının cesuru pek makbul değildir bizim memlekette, epeydir biliyoruz zaten. Ama ilk defa bu kadar kolay canın-dan oluyor kadınlar. Onları koruyan hiçbir şey yok. O ka-dını Veysel öldürmeseydi, sevgilisi gelip alsaydı, bir iki sene sonra o sevgili tarafından pekâlâ öldürülebilirdi. İsimlerin, olayların birbirinden farkı yok. Sanki aynı hikâye başka başka isimler ve yüzler tarafından oynanıp duruyor. Kadın gitmek istiyor, adam kadını öldürüyor... O ana kadar ka-dının yaptığı hiçbir şey önemli değil aslında. Karısı tamam dese Veysel onu yine kabul edecek. Sevgili bulmuş olmasını sorun etmeyecek. Kadın ne zaman çocuklarını alıp gitmek istiyor, iş o zaman cinayete varıyor.

“Çocukları da doldurmuş” diyor. “Onlar da bana karşıydı.” Niye çocuklar bana öfkeliydi diye sorgulamıyor. Kim bilir dövüyor muydu, sövüyor muydu, evin içinde neler oluyordu, bilmiyoruz. Ona göre bir sorun yokmuş. Her şey kadının başının altından çıkıyor. Kadın yeni sevgili istiyor. Ev-den gitmek istiyor. Çocuklarını da götürmek istiyor.

“Gitseydi” diyorum. “Yeniden evlenirdin.” Artık onları böyle baştan çıkarmaya çalışıyorum. Baktım ki olmayacak. Bu adamların hiçbirisi bir insanı öldürdükleri için pişmanlık duymayacak, bari kendilerine acısınlar. “Bak ömrün gitmiş”

diyorum. “Yepyeni bir hayat kurardın kendine” diyorum... “Gerçi yeni ev falan kurmak da kolay değil yani” diye dertleniyor bu sefer. Bir de öyle bir sorunları var. Kadının gitmesi demek evin düzeninin değişmesi demek. Dolayısıyla kendi düzeninin. Bir de yeni eşya almak gerekiyormuş. Yeni kadın yeni eşya dolayısıyla para demek. Doğudaki başlık parası batıda ev eşyası şeklini almış. Tüketim kültürü kendi töresini yaratmış.

Çalıştığı dershanedeki müdüre hanımın nasıl onu vazgeçirmeye çalıştığını anlatıyor. “Beni anladı, ne yapacağımı bildi. Keşke dinleseydim” diyor. Oğluyla yaptığı telefon konuşmasını anlatırken ağlıyor. Çekimi kesip bekliyorum. Bu ağlamaları çekip duygu sömürsüne mahal vermek istemiyorum. Bütün program soğukkanlı ve sakin olsun istiyorum. Böyle bir konu için zor elbette. Veysel gözyaşlarını siliyor anlatıyor, yine ağlıyor, yine anlatıyor. Yine de bir kere bile bir insanı öldürdüğüne dair bir gözyaşı dökmüyor ya da pişmanlık belirtmiyor. Bütün pişmanlığı çocuklarından ayrı kaldığı, cezaevinde yattığı için. “Burası yine iyi. Altı buçuk sene kapalıda yattım. Altı metrekairelik yer. Allahtan başka kimseyi görmüyorsun. Zaten insanoğlunun en son gideceği yer orası. On dakika telefon hakkım vardı. Burası cennet gibi.” diyor.

İlgimin azaldığını anlayınca hemen namus ve şeref hikâyesine sığınıyor. “Bir insan ne için yaşar, namusu için şerefi için” diyor gözümün içine baka baka. Belli ki buradan çok ekmek yemiş, çok takdir kazanmış. Benden de aynısını bekliyor. Ben tepkisiz kalınca bu defa da “aç koymamışım, susuz koymamışım. Bir insan yirmi senelik evliliği neden yıkar” diyor. “Benim namusum, benim çevrem, benim ailem boşanmayı,

başkasıyla evlenmeyi kaldırmaz. Ya kendimi öldürürüm ye seni dedim açıkça” diyor.

“Neden kendini değil de onu öldürdün?” diye soruyorum. Niyeyse vazgeçtikleri hep kadının hayatı oluyor. Kem küm ediyor. “Hangimizi öldürürsen öldür” demiş Hanife. O kadar vazgeçmiş her şeyden. Kendini öldürse en azından kadın çocukların başında olurdu şimdi, çocuklar orada burada perişan olmazdı. Veysel için mesele çocuklar değil elbette.

Anlatıyor da anlatıyor. Bütün erkeklerin içinde en samimi ve en içten röportajı yine de Veysel verdi. Kendisini olduğu gibi anlattı. Ne hissettiğini söylemekten hiç çekinmedi. “Ben cezayı bilseydim öldürmezdim” demesi duyduğum en samimi ve gerçekçi itiraflardan biriydi. Önce namus meselesine sığınsa da en azından gerçek duygularını, korkularını itiraf etti sonra. İlkokul mezunuymuş. “Sen okusana biraz” diyorum. Gülüyor. Bambaşka bir hayat yaşayabilecek bir adam, önyargılar ve cehalet yüzünden hem başkasının hem kendisinin hayatını mahvediyor.

Kameraman kulaklığını takıyor. Ben nihayet aradığım adamı bulmuş olmanın rahatlığıyla arkama yaslanıyorum. Veysel anlatmaya başlıyor.

Hanife ile Veysel

Sabahın kör karanlığında uyanmayı çok sever eskiden beri Veysel. Islık çalarak çayı ocağa koyar. Birazdan öğretmenler gelir. İlk çayı onlara demler. Sonra öğrenciler damlar birer birer. Hepsiyle şakalaşır. Veysel Ankaragüçlü olduğu için “abi öyle bir takım var mı hâlâa ya” diye dalga geçen Kerem’le, küçük köpeğini dershaneye getirip çay ocağına bağlayan Yeşim’le, birbirinden hiç ayrılmayan ama tek kelime etmeden hababam şu makine gibi cep telefonlarına bakan, üniversite sınavından iyi bir puan alamayacaklarını artık Veysel’in bile anladığı Özge ve Didem’le, aralarda ciddi bir ifadeyle gazete okuyan biraz sevimsiz, çokça bilmiş Çağdaş’la ve hatta sürekli siyah giyinen, burnunda ve kaşındaki hızmayla Veysel’in içini fena eden, teneffüste masaya kafayı koyup uyuyan hep yorgun hep mutsuz Sanem’le bile...

Onlara çay verir, tost yapar, etrafı temizler, boşları alır, kirlileri yıkar, temizleri yerleştirir, radyoyu açar, ortalığı havalandırır, sandalyeleri düzeltir, masaları siler, gazeteleri yerine koyar...

Sonra Müdüranım gelir. Nilay Hanım. Altmış yaşlarında. Hem yaşlı hem süslü. Saçlarının nasıl bu kadar kırmızı olduğunu başta anlamadı Veysel. Parmaklarındaki yüzüklere, topuklu ayakkabılarına, otoriter tavırlarına hayretle bakardı. Onun bildiği yaşlı kadınlar başını bağlar, bağlamasa da evinde oturur, en fazla torunlara ve geline sözünü geçirebilirdi. Oysa Nilay Hanım bütün dershaneye hükmederdi. Her biri kendi sınıfını, kendi dersini, kendi hırsını düşünen öğretmenlerle, kiminin aklı eğlencede kiminin geleceğinde ama ille de sorunlu, ille de kendi başına bir ada ülkesi kadar problem çıkarabilen öğrencilerle, en çok parayı kendisinin verdiğini sanan velilerle, teftişe gelen tek kaşı kalkık çok bilmiş müfettişlerle, hata yaparsam maaşımdan kesilir korkusuyla biraz da ne kadar çok çalıştığını göstermek için bin bir teferruatı sürekli ona soran muhasebeciyle, hababam bozulan tuvaleti tamir için gelen zevzek ustabaşıyla, vergi dairesiyle, hesaplarla, kitaplarla, kitapılarla velhasıl bir dershanenin başına gelebilecek olan ne varsa, hepsiyle başa çıkardı Nilay Hanım. Başta eli arkada yürüdüğü için kabadayı bulup şaşırdığı, hem yaşlı hem süslü olduğu için iten ie ayıpladığı, sert tavırlarından ve elbette patronu olmasından dolayı korktuğu bu eski ğretmen yeni mdr hanımı epeydir sevmeye başlamıştı Veysel. Sabahları daha öğrenciler gelmeden onun çayını verir, biraz sohbet ederlerdi.

Daha doğrusu Nilay Hanım sorar, Veysel cevaplardı. Ka:ın ne yapıyor, çocuklar nasıl, büyük kızı nişanladın mı, küçük kız okula başladı mı, oğlanın kitaplarını aldın mı... Veysel de anlatırdı ona. Karısının da çalışmak istediğini ama izin vermediğini, büyük kızın nişanlanacağı oğlanı hiç gözünün tutmadığını ama söz geiremediğini, oğlanın iyi futbol oy-

nadığını, derslerinin de fena olmadığını, küçük kızın biraz safça, çokça iyi kalpli olduğunu, ona hiç kıyamadığını...

“Karına da söyle, gelin birlikte çalışın burada” diyor Nilay Hanım bir gün.

Veysel akşam Hanife’ye müjdeliyor, lütfediyor, kadının yıllardır çalışacam da çalışacam diye tutturmasının karşılığını nihayet veriyor.

“Çalışmak istiyorsun madem, dershaneye gel benimle birlikte, sen de temizlik işlerine bakarsın.”

Hanife dümdüz bakıyor Veysel’e. “Ben gideceğim” diyor.

Şimdi Veysel dümdüz bakıyor Hanife’ye. Biliyor bunun ne demek olduğunu. Epeydir şüpheleniyordu zaten. Bir kere takip etmeye bile kalkmıştı ama tahmin ettiği gibi bir erkekle değil, eltisiyle buluşmuştu o zaman. Tamam demişti içinden. Ben yanıldım. Yanılmış olmanın verdiği iç huzuruyla geri dönmüştü dershaneye.

Şimdi Hanife dikmiş gözünü Veysel’e, hiç korkmadan, vazgeçmeden bakıyor. Veysel’in içi titriyor. Böyle dik bakmazdı Hanife ona. Ne zaman korkutacağını, nasıl vazgeçireceğini iyi bilirdi Veysel. Şimdi elinden yitip gittiğini seziyor. Sezdiğini bilmiyor ama, içindeki tuhaf sıkıntının sebebini çözemiyor. Hanife’nin hadsizliğine veriyor. Sahip olduğu bir şeyi kaybedecek olmanın öfkesi ve telaşı bütün ruhunu sarıyor.

“Nereye” diyor.

“Gideceğim ben. Çocukları da alacağım. Boşanacağım senden.”

Veysel’in kulakları zonkluyor. Çocukları da alacaktı. De-
liye bak sen.

“Kiminle?”

“Kimse yok.”

Korkuyla büyüyen gözlerinden, telaşından anlıyor Veysel. Biri var. Onunla gidecek. Biri olmasa gitmeye cesaret edemez zaten. Ne parası var, ne yüreği; tek başına yaşayacak kadar... Çocuklarını da alacak, o adama gidecek. Veysel bu evde böyle tek başına kalacak. Kendi çocukları, kendi karısı başkasının evinde.

Babası “ben anladıydım o orospuyu” diyecek Veysel’in yüzüne ama içinden “bi karıya sahip çıkamadı aptal herif” diye düşünecek. Veysel bunu adı gibi biliyor. Abisi “bana söyleseydin bakardım çaresine” diyecek yüzüne, içinden “kendi başına bir bok beceremez boynuzlu pezevenk” diye geçirecek. Komşu kadınlar “Veysel abi çayın çorban var mı, getirelim mi?” diyecekler, arkasından “Ay bu Hanife’de az diil, üç çocukla ikinci kocaya vardı” diye alayla takdirle ve hayranlıkla gülüşecekler. Kahveye girdiğinde bir an herkes susacak sonra maçtan, başbakanın Veysel’le alakasız ne kadar konu varsa ondan bahsedecekler. Veysel çıkıp gidince “yazık” diyecekler. “Bi karıya sahip çıkamadı, boynuzlattı kendini.” Herkes üzülmüş gibi yapacak, sevinecek içten içe. Benim başıma gelmedi, benden daha şanssız daha zavallı daha mutsuz biri var diye.

Abisinin sofrasına oturup yemek yiyemez artık. Lokmalar büyür ağzında, yengesi güler ardından, abisi ayıplar, yeğenleri amca yerine komaz.

Hayır diyor Veysel. “Hiçbir yere gidemezsin, çocukları da alamazsın, herif de götü yiyorsa gelsin seni kapının önünden alsın.”

Hanife susuyor. Öyle dümdüz bakıyor yine. Tamam diyor Veysel. Gitmeyecek. Gidemez. Yine de içinde bir sıkıntı, daha önce bilmediği bir telaş. Bastırmaya çalışıyor.

Sonra birkaç gün ses çıkmıyor Hanife'den. Hiç evden çıkmıyor. Sabah kahvaltıyı hazırlıyor, Veysel'in çayını koyuyor, çocukları uyandırıyor, akşam yemeğini yapıyor, masayı kuruyor, çekirdekleri getiriyor, televizyonun karşısına geçiyor. Bütün görevlerini yerine getiriyor. Bir robot gibi, kurulmuş bir oyuncak gibi, hiç durmayan saat gibi...

Veysel rahata eriyor. Geçti artık. Hanife düşündü taşındı tehlikeyi göze alamadı vazgeçti. Veysel onurunu kurtardı. Erkeğine laf gelmez şimdi. Göğsünü kabartarak dolaşabilir sokaklarda. Hiçbir eksik koymadı ki evinde. Ne isterse aldı.

Hanife'yi ve çocukları ara sıra döver ama onların şikâyetçi olduğunu sanmaz bu durumdan. Bütün erkekler yapar bunu. Kendi babasından da öyle gördü. Abisinden de. Neler var hem dışarıda. Karısının ırzına geçenler, eve başka karı getirenler, uyuşturucu alanlar, her akşam içenler, çocuklarına fena işler edenler, kızlarını satanlar... Neler neler duyuyor her gün. Ben iyiyim diye düşünüyor. Hiçbir eksik

komadım, başkasına el açtırmadım. Elbette benim sözüm geçecek, arada bir tokatım inecek. Şimdi herkes evinde oturacak. Yok öyle yirmi yıl sonra başkasına gitmek. Yirmi yıl önce vermeyecekti o sözü. Evlenmeyecekti benimle. Madem evlendi, sonuna kadar gidecek, kimse beni yarı yolda bırakamaz. Kimse beni kandırıp, başından savamaz.

Yirmi yıl önce bir gece yarısı kaçırdı Hanife'yi. Üstteki gecekondu Hanifelerin, iki altındaki Veysellerindi. Yandaki gecekondudan Mehmet Hatice'yi severdi. O kadar aşık ki, her akşam bileklerini keserdi. Babası Mehmet'i döverdi, anası her gün söverdi, Mehmet onlara bakıp güler, Müslüm Baba'yı dinleye dinleye kendini jiletlerdi.

Aşkından zırıl zırıl ağlayıp, kendini keserken gülen tek salaktı. Veysel ona şaşardı. Bir yandan da hayrandı. Bir kızı böyle derinden sevebildiği, kendini keserken gevrek gevrek gülebildiği, babası tekme tokat giriştiğinde hep aynı kıvraklıkla kaçabildiği, sonra da birayla sigarayı kapıp Veysellerin bahçede gırgır yapabildiği için bayılırdı.

Bir yaz akşamı cır cır böcekleri öterken, bunlar gecekondunun kuytusunda gazeteye sarılmış biralarını içerken, nesini bu kadar seviyorsun diye sordu Veysel Mehmet'e. İkisi de toprağın üstünde bağdaş kurmuş, sarhoşluktan mı, gençlikten mi, cır cır böceklerinden mi yoksa etrafta kimse olmadığı için hissettikleri özgürlükten midir bilinmez, içleri mutlu, gönülleri şen sohbet edip gülüşüyorlardı.

Bana bakarken gözlerinin içi öyle bir gülüyor ki, çok sevildiğimi anlıyorum demişti Mehmet. Oysa Hatice'nin gözlerinin içi hep gülerdi. Kime baksa onu sever gibiydi. Veysel

bunu Mehmet'e hiç söylemedi. Yine de içinden, biri de bana böyle baksa diye geçirdi. Bana bakarken gözlerinin içi gülse ya da ben hep öyle sansam. Öyle bir gülse ki gözlerinin içi, bir tek bana öyle gülüyor diye yanılısam. Dünyanın en büyük salağı olsam.

Sonra Hanife'yi fark etti. Gerçi onu burnundan sümükler aktığı, saçının perçemini yaktığı, anasının eteğinden ayrılmadığı günden beri tanırđı. Hanife Hanifeydi işte. Anası kolunu çimdirdiğinde gözleri yaşarır yine de inadından öyle dümdüz bakardı. Kimse Hanife'yi ağlattım diye hava atamazdı. Babası bir gün herkesin ortasında tokat attı diye kendi perçemini çakmakla yakmıştı. Anası kızıp bütün mahallede kovalamıştı. Bütün mahalle deli kız diye alay etmiş, kahkahalar atmıştı. Hanife kimseden korkmaz, hiç utanmazdı. Niye herkesin ortasında vurdu bana diye bar bar bağırmıştı. Evdeyken döv, ona bir şey demem ama başkası bakarken yapma diye saydırmıştı.

Bir gün Hanife'ye yolda rastladı. Çamurdan ayakkabılarının ağırlaştığı, çöp kokusundan midesinin bulandığı, etrafta koş-turan sümüklü çocuklardan başının ağrıdığı sokakta karşılaştı. Hayat çok sıkıcıydı. Hava boğucu, bulutlar gri, içi kap-karaydı. Tamirhanede daha çırak bile olamamıştı. Mehmet Hatice'ye kaçalım demişti. Hatice Mehmet'e al götür beni buradan der gibi bakmıştı. En azından Mehmet öyle sanmıştı.

Şimdi ikisi uzaklarda bir yerde mutlu, Veysel burada bu çamur diyarının içinde terk edilmiş gibiydi. Gerçi çamuru severdi. Zaten çok da titiz değildi. Kendini en yalnız ve en çamurlu hissettiğı bu günde ilk dikkatini çeken Hanife'nin artık genç kız olmuş haliydi. Veysel Hanife'yi sevebilirdi. O

dümdüz bakan halini, korku nedir bilmeyen gözlerini, gülerken indirdiği kirpiklerini, dudağının kenarındaki lekeyi özleyebilirdi.

Veysel o gün sevmeye karar verdi.

Veysel sürekli bir yerde çalışmasına izin vermezdi. Arada bir temizliğe giderdi Hanife. Veysel'den dayak yediği, ev temizlemekten bezdiği, hayattan yıldığı bir günün ardından eve dönerken tanıdı İhsan'ı. Oturduğu gecekondu semtinden Kızılay'a giderken bindiği dolmuşun şoförüydü. Buradan bir kişi alır mısın derken, para üstünü uzatırken, sabahları neşeyle dolmuşa binerken, akşamları yorgun argın inerken gözleri karşılaşırdı. Başka şoför varsa, Hanife'nin gözleri İhsan'ı arardı. Kendi gelmediği gün İhsan da onu arar mıydı, merak etti bir gün.

Gün uzun, yol kısaydı. Yer bezi çitilemekten tırnaklarının arasına çamaşır suyu girmiş, yaraları sızım sızım sızlarken şoför koltuğunun yanına kuruluverdi. İhsan yan yan baktı, Hanife bozukluk uzattı. İhsan "olmaz" dedi "bugün bendensin, ne zamandır yoktun" bir yandan da kaykıla kaykıla direksiyona sarıldı. İhsan'ın da gözleri onu ararmış; anladı. Elleri yara bere, avuçları halı yıkamaktan ağırlı, diz çökmekten kapakları acılı ama içi kıpır kıpırdı. Artık vücudu başka, ruhu ona yabancıydı.

Veysel Hanife'yi bir gece yarısı kaçırmıştı. Babası Hanife'yi terziye karı yapacaktı. Terzi altmış yaşında, dört çocuk babasıydı. Ama çok parası vardı. Parasının yetmediği yerde kumaş satardı. Hanife keşke gözü tok bir babam olsaydı diye ağladı. Anası "git işte karnın doyar, kime varacaksın başka,

prens mi kaldı dünyada” diye dalga geçip bağırdı. Veysel “ben sevdiğimi kimseye vermem” diye gecekondunun önünde bağırını açıp haykırdı. Gerçi Mehmet gibi bileklerini jiletlememişti, içip içip dağıtmamıştı ama seviyordu Hanife’yi. Biliyordu sevildiğini. Bir gün “bana ver kızını” diye dikildi karşısına. Şöyle bir baktı Hanife’nin babası ona. Cevap bile vermeden, başını bile çevirmeden yürüdü gitti. Yanından geçerken “benim sana verecek kızım yok” dedi.

Şimdi Veysel dershanenin balkonunda bir cigara yakmış o günü düşünüyor. Nasıl içi yanmıştı, nasıl da kendini değersiz bir çöp sepeti sanıp hırslanmıştı. Neyse ki Hanife “kaçarım ben sana” demişti. Heriften alınacak en güzel intikam, en edilmez yemindi. Sen bana öyle böceğe bakar gibi bakarsın ha. Sen beni adam yerine koymazsın, sen bunak bir terziyi erkekten sayıp sırf ben para kazanamıyorum diye beni karalarsın ha.

Hanife şimdi evdeki divanın üstüne oturmuş, elleri yüzünde düşünüyor. Veysel’e söyledi. Nihayet diyebildi. Ben başkasıyla evleneceğim. Nasıl dediğine kendi de inanamıyor. Delirdim zahir. Canıma susadım herhal. İçinde bir his var ki; anlamaya bildiği kelimeler yetmiyor.

Yüreğinin tam orta yerinde irin olmuş iltihap olmuş tıkanmış kalmış sıkıntı şimdi su olmuş akıyor sanki. Öyle bir rahatlık. Öyle bir temizlik içindeki. Aylardır içi sıkılıyordu artık yalan söylemekten. Vicdan azabı değil duyduğu. Onu yeneli çok oldu. Bir zamanlar bir gece yarısı kaçtığı bu adamı kandırdığı için üzölmeyeli aylar geçti. Elinden tutup koştığı o delikanlı şimdi kapkara Veysel oldu. İlk gece onun dayıoğlunun evine sığındığı, kaçarken gülüştüğü, gü-

lerken rahatladığı, çamurlu sokakları, bunak terziyi, pis kankan babasını, hababam söylenen anasını, yokluğu, darlığı, iç sıkıan yolları elele geride bıraktığı Veysel, şimdi hiç görmek istemediği, görünce korktuğu, dayak yemekten yorulduğu bu kara, bu küçük, bu beter adam oldu. Yokluk oldu, darlık oldu, o pis çamurlu sokak oldu... O sebepten vicdan azabı duymuyor İhsan'ı öperken, elini tutarken. Çoktan hak etti bunu. Hem Veysel hem Hanife.

Veysel boynuzlanmayı hak edeli yıllar oldu. Büyük kız doğduktan hemen sonra. Hanife mutlu olmayı hak edeli daha uzun...

Veysel sabah dershaneye geç kalıyor. Nilay Hanım anahtarını unutmuş kapıda bekliyor. Veysel koştura koştura geliyor, “kusura bakmayın Nilay Hanım, uyanamadım” diyor. Nilay Hanım Veysel’e şöyle bir bakıyor. “Sen gel bakayım benim odama.” 10 dakika geç kaldı. O da ilk defa. Buna mı kızacak şimdi. Nilay Hanım’ın peşinden odaya seğirtiyor. Günlerdir canı sıkkın zaten. Karı, boşanacağım diye tutturmuş, başında onca dert. Şimdi de bu karıdan zılgıt mı yiyecek.

“Neyin var Veysel” diyor yumuşacık bir sesle. “Günlerdir bir sıkıntın var senin, söyle bakayım bana.” Veysel, başındaki derdi ne arkadaşlarına söyledi ne akrabalarına. Onlara diyemez. Nilay Hanım’ın parlak kırmızı saçlarına, mavi döpiyesine, yakası açık beyaz ipek gömleğine, masanın üstünde duran afili sigaralığına bakıyor. “Derdime deva olabilir mi? Beni anlayabilir mi?” Nilay Hanım’ı seviyor. Akıllı buluyor. Sert erkeksi hallerine rağmen annesi gibi görüyor. “Konuştuklarımız bu odadan çıkmayacak ama” diyor. Tabii ki.. Nilay Hanım merttir zaten. Veysel anlatıyor da anlatıyor...

“Benim bu karıyı öldürmem lazım Nilay Hanım” diyerek konuyu bağlıyor.

Nilay Hanım çok sakın ya da öyle görünüyor. “Bak” diyor. “Benim küçük bir evim var. Seni hemen oraya yerleştiriyorum. Şimdi bir görüşmem var; yarın ilk iş adliyeye gidiyoruz. Hemen boşanma dilekçesi veriyorsun. Çocukları da alsın. Onlar zamanla anlar sana gelirler zaten. Sakın bir saçmalık yapmıyorsun. Tamam mı?”

Veysel, “tamam” deyip, odadan çıkıyor.

Nilay Hanım, kıpkırmızı saçları, topuklu ayakkabılarıyla başka bir dünyanın başka bir kadını. Veysel’i anlayabilir mi? Veysel karıyı boşasa “aferin” der, sırtını sıvazlar. Ne çektiğini, daha da neler çekeceğini bilebilir mi?

Veysel’le kaçarken anasını, babasını, fakirliği, mutsuzluğu, garibanlığı geride bıraktığını sanıp mutlu olmuştu Hanife. Şimdi sadece Veysel’i geride bırakmak yetiyor ona. Çocukları alacak. Onları bırakamaz. Fakirliği de alacak yanına. Onunla yaşamayı çoktandır öğrendi zaten. Garibanlık da cepte. Yıllardır alıştı. Onu bırakacak hiçbir yeri yok, biliyor. Şimdi sahip olduğu her şeyi, fakirliği, garibanlığı, çamaşır suyu kokan ellerini, artık kırışmaya başlayan gerdanını, zaten hiç güzel olmayan ama artık yaşlı da sayılan yüzünü, salıp gitmiş göbeğini alıp da gidecek İhsan’a. İhsan hepsini seviyor bunların. İhsan’ın sevişini seviyor Hanife. Gerdanını öpüşünü, kalın göbeğini tutuşunu, artık çatlamış dudaklarını okşayışını seviyor. İhsan ne Veysel’e benzer, ne babasına, ne terziye.

İhsan arada bir evlerine temizliğe gittiği adamlara da benzer, televizyonda gördüklerine de. İhsan Hanife'yi seviyor. Çocuklarıyla, çamurlu ayakkabılarıyla, çamaşır suyundan yıpranmış elleriyle, kırk yılı sırtında taşıyan kamburuyla seviyor hem de.

Hanife divanın üstünde düşünüyor. Kaçtıktan hemen sonra almışlardı bu divanı. Böyle duygusal zırvalıklara ayıracak vakti yok şimdi. Kaçtıktan hemen sonra aldığımız divan, nikah kıydığımız gün eve getirdiğimiz buzdolabı diyemez şu an. Canıyla uğraşüyor. Veysel'e bir sevdiği olduğunu söyledi. Başkasıyla evleneceğim dedi. Veysel onu öldürür. Cesedini de çürüsün diye otoyolda süründürür. Bunu biliyor Hanife. Hiç kimseden korkmayan, kimseleri havalara sokmayan Hanife şimdi kaçtığı yıl aldığı bu divanın üstünde korkudan tir tir titriyor. Veysel "gelsin seni evden alsın götü yiyorsa" dedi. İhsan'ın götü yer. Hanife'ninki yemez.

İhsan ölsün istemiyor. İhsan ölürse Hanife'yi sevecek bir Allahın kulu kalmaz bu dünyada. İhsan ölürse Hanife ruj sürmek istemez bir daha. Ellerine krem vurası gelmez. Basmasını değiştirmez. İhsan ölürse Hanife bir daha gülemez. Saçını şöyle bir salası gelmez. Hanife İhsan'ın yitip gitmesini göze alamıyor, kendinin de öyle elbette. Ölmek istemiyor. Daha yaşamaya yeni başladı. İhsan'ı tanıdı. Çocukları büyüdü. Gençken ne kadar cahil ne kadar zavallı olduğuna şaşıyor şimdi. Neden okumadığına, bir işte çalışmadığına, başka bir hayatın varlığını anlamadığına sinirleniyor. Hemen yanındaki gecekonduunun delikanlısıyla kaçtığına, dünyayı tanımak için hiç çabalamadığına, hayatla neden inatlaşmadığına kızıyor. Kim ne verdiyse onu almış, kim ne dediyse onu yapmış. Terzi olmazsa Veysel, okul olmazsa iş...

Nereye sığınacağını şaşırmış. Hayat bunlardan ibaret sanmış. Gerçi sanmayıp da ne yapacaktım diye avutuyor kendini bu defa. Nereden bilecekti başka bir dünyayı... Kim öğretecekti ona. Değil başka bir dünyayı görmek başka mahalleye inmek bile dertti o zamanki kıza.

Akşam Veysel'le bir daha konuşacak. Veysel "götü yiyorsa gelsin seni evin önünden alsın" dediğinden beri, Hanife her işi doğru yapıyor. Çamaşırları asıyor, kahvaltıyı hazırlıyor, çocukları uyandırıyor. Her gün her dakika aklında tek düşünce. Veysel'e ayrılığı nasıl kabul ettirecek? Bu akşam konuşacak. Artık dayanamıyor. Dayak yemek istemiyor. Sevmediği bir adamın koynuna girmek istemiyor. Artık ona yabancı gibi gelen bir adamın çoraplarını yıkamak istemiyor. Onu döven bir adamın pantolonunu ütölemek istemiyor. Ona söven bir adama yemek yapmak istemiyor.

Yine fakir yine gariban ama içinde çocukları ve İhsan'ın olduğu başka bir gecekonduda yaşamak istiyor.

İhsan arıyor. "Ne yaptın" diye soruyor. "Gelecek misin bu akşam?" "Yok" diyor Hanife. "Veysel boşanmayı kabul etmiyor."

"Etmezse etmesin pezevenk, çek kapıyı çık, bağlamadı ya seni" diyor İhsan.

"Nasıl çıkayım. Çocuklar ne olacak. Gelir bulur bizi, bulduğu dakika öldürür ikimizi de."

"Çocukları bırak o zaman."

İhsan bunu öyle hemencecik, bir anda deyiveriyor. *Çocuk-*

ları bırak o zaman. Çocuklarını bırakamaz. Bıraksa, gittiği yerde duramaz. Artık Hanife Hanife olmaz. Oğlan sabahları kahvaltı yapmaz, büyük kız iş yapmaktan ders çalışamaz, küçük kız beslenme çantasını bile toplayamaz. Bir yolunu bulup bütün işi gücü yapsalar bile, Hanife'nin yokluğuna alışsalar bile, artık Hanife onlarsız yaşayamaz.

İhsan bıkkın, sıkkın, derin bir nefes alıyor. Hanife o an anlıyor ki, İhsan çocukları beklemiyor. Hanife yanında dert tasa getirsin istemiyor. Kalbi sıkışıyor. Çocukları bırakamaz. İhsan'sız da yaşayamaz. Sadece nefes alır, o da yaşamak sayılmaz. Çamaşırları toplar, ütüü yapar, kahvaltıyı hazırlar ama içi gülmez, kalbi kıpır kıpır etmez, sabahları neşelenmez. Gözyaşları akmaya başlıyor. Kimsenin ağlatamadığı Hanife, perçemini yakan, anasını peşinde koşturan Hanife şimdi kocaya kaçarken aldığı divanın üstünde bir küçücük kız çocuğu gibi oturuyor. Kendini mi çocuklarını mı kurban etsin diye karar vermeye çalışıyor. Yok ikisini de yapamaz. Çocukları bırakmak kendini de burada bırakmak demek zaten. Israr ediyor. İhsan seviyorsa onu, biraz daha bekler. Bu gerçeğe sırtını dayıyor.

“Yok” diyor, “az bi bekle. Ben onu boşanmaya ikna ederim. Başka türlü olmaz. Kaçarsam hâlâ karısı olurum. Bulur beni. Bırakmaz peşimi. Namusumla boşanayım. Başkasının karısı olursam o zaman dokunamaz.”

O anda ayaklarının ucunda bir kara gölge görüyor. Daha kafasını kaldırmadan biliyor kim olduğunu. Konuştuğu her kelimeyi, çıkardığı her sesi bastırırcasına sert kapıyor telefonu. Veysel tam tepesinde şimdi. “Kimdi o?” diye soruyor. Hanife ya her şeyi göze alıp doğruyu söyleyecek, bu çile-

den kurtulacak ya da Veysel'in alışması, kabul etmesi için bekleyecek, acıyı uzatacak. Ne yapması gerektiğini bilmiyor. Hangisi doğru hangisi yanlış karar veremiyor. Ne yaparsa hayatta kalır, ne söylerse bu beladan kurtulur biri ona söylesin istiyor. Öyle bir hayat rehberi, yol gösteren, hafız, hoca yok maalesef. Bunu epeydir biliyor. Zaten hocalar, hafızlar bu konuda yardımcı olmaz. Otur kocanın dizinin dibinde derler. Yaşam koçu diye gazetelerde okuduğu bir iş var, onu tutmayı Hanife'nin gözü kesmez. Kesse de hayat gailisi, felsefesi, tutumu başkadır onların, Hanife'nin derdine hiçbirinin nefesi yetmez. Yaşam koçu "yüreğinin götürdüğü yere git" der. Gerisine karışmaz. Tamam gidelim de giderken canından olmak var yolda dese, hayat koçu anlamaz. Zorluklara göğüs gereceksin der.

Tamam da güzel kardeşim benim göğsümü gerdiğim zorluklardan senin haberin var mı, hepsini eledik geçtik, şimdi canından olmak var dese hayat koçu öyle kirpiklerini kırptırarak bakar ona. Aşk seç elbette der hayat koçu. İyi tamam aşkı seçelim de şimdi benim önümdeki şıklar aşk mı, değil mi demiyor ki bana. Yaşamak mı ölüm mü diye soruyor. Aşk'ın şıkları bu soruyu başarıyla geçerse gelecek. Şimdi kıcı kurtarma zamanı. Ölüp, yitip gidip, kurda kuşa karışma vakti değil şimdi. Hayatımın kırk yılı bok gibi geçmiş zaten. Önümde var on, bilemedin yirmi sene.

Aşktı meşkti demem için üç, İhsan'ın beni dövmeye, sövmeye, aldatmaya başlaması için kaldı mı tahmini beş sene. O da iyi hallisinden. Bu kadar zaman alırsam hayatın tadını, seilmeyi içime iyice çekebilirim, ne şanslıyım diyeceğim. Yoksa gelsin yine çamaşır asmalar, temizliğe gitmeler... Önemli değil. Akşam eve geldiğimde Veysel'in değil,

İhsan'ın koynuna gireceğimi bileyim yeter. Çok şey mi bekliyorum? Bu kadar mı canını ciğerini istiyorum bu hayattan, bu gezegenden, bana biçilen bu ömürden. Solucanların, kurtların değil İhsan'ın koynunda uyumak istiyorum en azından birkaç sene. Sonra zaten İhsan da Veysel olacak belki. O da dövecek, o da sövecek. Belli mi olur.

O anda korkuyla “Ablamdı” diyor. Ne hayat koçu, ne yaşam gurusu sadece içindeki ses “ablam de” diyor. De ki, biraz daha nefes alasin.

Veysel sinirle telefonu kapıyor Hanife'nin elinden. Ablasını arıyor. “Seninle mi konuşuyordu bu” diye soruyor. Ablası şaşkınlıkla “yok” diyor.

“Başkasına mı ağlıyordun sen, onun için mi ağlıyordun” diye bağılıyor şimdi Veysel. Hanife iyice koyveriyor gözyaşlarını artık.

He ona ağlıyordum... Kendime ağlıyordum... Boşanmak için çektiğim bu çileye ağlıyordum... Gitmek istiyorum, beni komayan kocama ağlıyordum... Şimdi burada olmak istemiyorum, bu divana ağlıyordum...

“Bırak beni gideyim” diyor Hanife.

“Tek şartla boşarım, doğruyu söyle. Kime gideceksin?”

Bir an için inanıyor Hanife Veysel'e. Kime gideceğini söylerse bırakacakmış. Özgürlük için ne küçük bir bedel. Sadece doğruyu söyleyecek, kime gideceğini diyecek. Sonra... Ne-reye isterse gidecek.

“İhsan’a. Şoför İhsan’a gideceğim.”

Veysel bu cevabı bekliyormuş da şimdi artık rahatça bir şeyler yiyebilirmiş gibi sakin, mutfağa doğru yürüyor. Hanife derin bir nefes alıyor. Bu kadar kolay olabilir mi gerçekten?

Hanife o dakika başına geleceği anlıyor. Sokak kapısını açıp, koşmaya başlıyor. Veysel de elinde bıçakla peşinden. Hanife bunu nasıl göremedi? Neden gerçeği söylemekte ısrar etti? Nasıl da inandı doğruyu söyleyince azad edileceğine?

Yine bir gece yarısı bu defa Hanife önde Veysel arkada koşuyorlar. Yirmi sene önce aynı karanlıkta el ele, gülüşerek yol aldıkları bu çamurlu sokakta şimdi yakalıyor Veysel Hanife’yi. Sadece 4 defa... 4 darbelik canı varmış Hanife’nin... Yere düşüyor.

Bir gece yarısı el ele kaçtığı kocası, boşanmak istediği, çocuklarını da alıp gitmek istediği, başka bir hayata cüret ettiği, başka bir adamı sevmeye cesaret istediği için bıçaklıyor onu. 4 seferde Veysel’in ellerinde kalıyor Hanife.

Hanife cüret etti, cesaret etti. Kadın olmanın kurallarını bozmaya yeltendi. Bir kere evlendiysen hep orada kalacaksın. Baksan da büyütsen de, karnında yaşatıp, göğsünle beslesen de çocuklar senin değil, babalarına vereceksin. Kocana, kocanın ailesine, kendi ana babana, erkek kardeşlerine, mahallenin bakkalına, erkek olan herkese, artık erkek kesilen kadın cinsine eyvallah edeceksin.

Sen sevgili bulamazsın. Bulursan orospusun. Kimseyi sevemezsin. Seversen kaltaksın. İkinci defa evlenemezsin.

Evlenirsen kahpesin. Kocan istemeden bir işe giremezsin. Girersen kevaşesin. İsteseler daha ne çok sıfat bulurlar seni anlatmak için, bilemezsin.

Senin üstünde hak iddia edecekler. Senin vücudunun ne istediğini onlar söyleyecek. Senin içinden geçenleri onlar bilecek. Onlar ne derse, nasıl isterse öyle yaşayacaksın. Ancak o zaman yaşayabilirsin. Ancak öyle nefes alabilirsin... Anladın mı beni. Şimdi anladın mı bu bıçak darbelerinin ne söylediğini...

Veysel yere yığılan kadına dikkatle bakıyor. Siniri anca geçti sanki. Nihayet hak ettiğini buldu orospu. Başka erkeğe gitmek ha. Bunca yıl bana karılık ettikten sonra başkasının kollarına girmek ha. Yok öyle. Erkek dediğin böyle olur işte. Öyle izin vermez istediğin zaman gelip, canın çekince gidişine.

Şimdi ne yapmalı? Karı öldü. Buraya bırakayım diye düşünüyor. Gelip bulurlar, hırsız yapmış sanırlar. Belki de sevgilisini suçlarlar... Ah öyle olsa ne güzel olur. Bir taşla iki kuş. Karı toprağa, o puşt mahpusa... Büyük kızını arıyor cepten. Çocuklar hemen öte gecekondudaki dayılarında bu akşam. “Evin önünde ananızı buldum. Gelin hemen” diyor.

Şimdi ne yapmalı? Tuhaf şey. Elleri titremiyor. Yaptığının doğruluğundan çok emin. Hiçbir zaman da pişman olmayacak. Yıllar sonra altı metrekaare bir koğuşta duvara bakarken, açığa geçtiğinde çıkmak için gün sayarken, bir daha yıllar sonra oğlunu ilk gördüğü anda, küçük kızının sesini arkasında onlarca kişinin beklediği bir telefon kulübesinde ilk kez duyduğunda ya da büyük kızın evlendiğini haber ettiklerinde, kışın kar yağdığında, sonra bahar geldiğinde, Nilay

Hanım'ın onu aradığını, kızlara düzenli olarak para gönderdiğini öğrendiğinde hep başka pişmanlıklar duyacak. Bu kadar ceza aldığı için üzülecek, çocuklarını yalnız bıraktığı, büyük kızını evlenirken göremediği, oğlunu ağlattığı, küçük kızı okutamadığı, Veysel'in anası haberi duyunca köyün orta yerinde bayıldığı, Nilay Hanım'a karşı mahcup hissettiği, babası gelip sırtını sıvazlarken o yaşta adamın gözleri yaşardığı, dayı oğlu "niye bana söylemedin" derken sesi titrediği için bir tuhaf olacak. Hakim 16 yıl 8 ay deyince ilk pişmanlığını duyacak. Ama bir kere bile, bütün bu yaşadıkları içinde bir defa bile Hanife'yi, perçemini yakan, onunla bir gece yarısı kaçan, çocuklarını doğuran, yastığını kabartan, işe giderken hayır duası okuyan, gülerken kirpiklerini indiren, bir zamanlar Veysel'i seven Hanife'yi öldürdüğüne hiç pişman olmayacak.

Hanife bunu hak etti. Başka erkeği sevdi. Çocuklarını yanında istedi.

Veysel, Hanife'nin hareketsiz vücudunun yanında çömeliyor. Şimdi ne yapacağını hiç bilemiyor. Oysa epeydir bu anı hesaplamıştı ince ince. Benim bunu öldürmem lazım. Namusumu temizlemem, mahallede dimdik yürüyebilmem lazım.

Şimdi artık ne kadar namus, ahlak, onur, haysiyet, şeref varsa temizlendi, pırıl pırıl oldu. O iş tamam. Ama bu günler boyunca, öldürdükten sonra ne yapacağını hiç hesaplamamış Veysel. Hâkime ne diyeceği bile cepte...

“Beni aldattı Hâkim bey. Ben onu aç komadım, açıkta komadım. Yedirdim içirdim, çalıştım yıllarca. Gitti bir herifle işi pişirdi, yattı kalktı, ona varacam diye tutturdu. Benim ailem, benim onurum, benim çevrem bunu kaldırır mı Hâkim bey, söyle seninki kaldırır mı. Kaldırmaz elbet. Vuramadım götüne gitsin diye Hâkim bey. Gitsin ama çocukları da götürmek istiyor. O başka herife kaçacak, ben öyle ortada. Olur mu hiç. Abimin sofrasında nasıl yemek yerim sonra. Nasıl bakarım yeğenlerimin yüzüne. Bu nasıl erkek demezler mi. Bizim amcamız karısını başkasına karı yaptı diye sövmezler mi. Ölsün orospu. Toprağın altında çürüsün de hepsi anlasın erkeklikle dalga geçmenin cezasını.”

Hâkim onu anlar. Affeder. Az bir ceza alır yırtar. Diye düşünüyor.

Bütün bunlar daha önce hiç bilmediği bir hızla zihninden geçerken, karşıdan koşarak gelen çocuklarını görüyor. Hepsinin yanakları al al olmuş. Gözleri korkudan kocaman açılmış, üç çift gözün her biri simsiyah camlar gibi parlıyor. Büyük kızı akıllıdır, soğukkanlıdır. Hiçbir şey sormuyor. Kim yaptı, nasıl oldu diye düşünmüyor bile. Şimdiki derdi annesini kurtarmak. Yoldan araba çeviriyor. Veysel artık kendini tümüyle kızının direktiflerine bırakmış, Hanife’yi sırtladığı gibi arabanın içine koyuyor. Bir eski Şahin’in içinde hiç tanımadıkları yardımsever bir adam, Veysel, büyük kızı Aslı, ortanca Meryem ve oğlu Nuri, bir de Hanife’nin yarısı, ruhu gitmiş vücudu kalmış Hanife’nin anca bir kısmı, hemen ilerideki polikliniğe gidiyorlar. Daha onlar arabadan inmeden doktor geliyor. Bütün bunlar nasıl oluyor hiç anlamıyor Veysel. Sanki herkes yollara sokaklara dökülmüş, sanki Veysel’in Hanife’yi öldüreceğini hepsi haber almış da

engellemek yerine her şeyi hazır etmiş gibi... Araba hazır, poliklinik hazır, poliklinikteki doktor hazır... Doktor arabaya eğiliyor, Hanife'ye bakıyor. "İnmenize gerek yok" diyor, "hastaneye gidin hemen." Büyük kız hâlâ soğukkanlı, arabayı süren adama "hastaneye gidelim" diyor, arabayı süren adam hayatında ilk defa bir film sahnesinin içinde olmaktan heyecanlı, arabaya patinaj attırıyor. Nuri gözleri dolu dolu annesine bakıyor. Sadece Meryem'in hiç kırpmadığı gözleri babasının üzerinde.

"Sen yaptın" diye bağıyor. "Onu sen öldürdün."

On yaşındaki kız çocuğu anasını, babasının öldürebileceğini biliyor.

Hastanenin önünde fren yapıyor araba. Onlar inerken polis geliyor bu defa. Poliklinik karakolun hemen arkasında. Onlar haber vermiş demek ki. Polis Veysel'in eline kelepçeleri geçirmeye çalışıyor. "Yok" diyor Veysel gururla. "Kelepçeye gerek yok, ben yaptım, gelecektim zaten."

Yaptığını herkese duyuramadıktan sonra, dimdik yürümez sokaklarda zaten...

Hakim'in 16 yıl 8 ay karar çıkarmasından, bunun yatarının 11 yıl olduğunu öğrenmesinden, kapalı kapıları görüp de benim buradan artık ölüm çıkar demesinden, kızlarının oğlunun sesini duyamamasından bu yana üç sene geçmiş. Aslında ceza biraz daha fazlaydı ama Aslı'nın zoruyla arabaya atıp da polikliniğe götürdüğü için düşünüyor senesi. Kurtarmaya çalışması lehineymiş. Aslında kurtarmak istemedi, Aslı olmasa o sokakta bırakır giderdi orospuyu ama hiç ses

etmiyor, ispiyonlamıyor kendini. Bu düşen ceza şimdi pi-yangodan çıkan talih kuşu gibi...

Aslı on sekiz olmuş, Meryem on üç, Nuri on iki. Bugün evi bir kez daha arayacak. Arkasında upuzun sıra, telefon kulübesinin önünde bekliyor. Sadece bir arama hakkı var. O yanarsa haftaya. Tuşlara yavaş yavaş basıyor. Karşıda bir erkek sesi. Kimin evi orası diye soruyor. Oğlan, Aslı'nın diyor. Senin adın ne? Nuri. Soyadın ne?

Veysel sadece konuşmak istiyor. Konuşmayı biraz daha uzatmak. Nuri kim olduğunu anlıyor. Telefonu yüzüne kapatıyor. Veysel hemen oracıktaki sandalyeye çöküveriyor.

Namus kurtarmak amma da pahalıymış. Dayıoğlu, baba yarısı, infaz memurları, cezaevi arkadaşları sırtını sıvazlar, gözleri dolu dolu, gururla sana bakar, hepsi ama hepsi "namus davasına" burada olduğunu anlar, seni kollar ama öz be öz oğlun suratına telefonu kapar. Kızların hiç arayıp sormaz, değil senin adını anmak, amcalarını bile eve komaz. Namusunu korumak pek meşakkatliymiş gerçekten. Dört duvar arasında yıllarca aynı adamları görmek, aynı hikâyeleri dinlemek varmış. Bir infaz memuru gelip kaldırıyor Veysel'i. Acıyor ona. Gizlice evi aratıyor yeniden. Bu defa kızı çıkıyor. Tamam diyor, geleceğiz. Nuri'yi de getiririm merak etme. Aslı bu. Onun yüreği yumuşaktır zaten.

O telefon konuşmasını yapıp da, hemen yanındaki sandalyeye çökmesinden, çocukları burnunda tütmesinden, ben ne bok yedim demesinden bu yana bir seneden biraz daha fazla geçmiş. Dayıoğlu yine gelmiş. "Yüz kızartıcı suçtan yatmıyon ya, yattığın suç aslan gibi namus suçu" diye yine

hak vermiş. Arkadaşları gelmiş “Niye bize demedin. Beraber bir yolunu bulurduk” diye öğüt vermiş. Abisi gelmiş, “niye ettin oğlum, boşayaydın keşke” diye içini çekmiş.

Boşayaydım bu sefer de başka konuşacaktın, biliyor Veysel. Adı gibi biliyor. Arkamdan gülecektin.

Ya da Veysel her gülüşmenin, her sözün, her lafın altında kendi ile ilgili bir alay, bir küçümseme, bir hakaret arayacaktı. Hangi duvar daha yüksek, hangi sıkıntı daha büyük şimdi hiç bilmiyor. Bütün tanıdıkları sırayla gelmiş, bir çocukları gelmemiş ama işte analarını öldürdükten dört sene bilmem kaç ay sonra bugün varacaklar yanına. Çocuklarının fotoğraflarını ranzasının üzerine yayıp, resmini çekti, gönderdi kızına. Cezaevindeki ranzasında çocuklarının fotoğraflarıyla bekleyen bir babaya kim karşı koyabilir ki. Halaları da işledi bir yandan. Ananız öldü zaten, bir de babanızdan olmayın dedi gözlerini devire devire.

Veysel ranzada bekliyor. Burada görüş odası yok, koğuşa geliyor ziyaretçiler. İçeri giriyor hepsi, sağa sola bakınarak. Veysel kalkıyor, karşılıyor onları. Sarılıyor her birine, yüzlerini okşuyor nasırlı elleriyle, gözlerinin içine içine bakıyor. Oturuyorlar ranzaya, yere, ranzanın köşesine berisine. Meryem anlatıyor, Aslı anlatıyor, bir tek Nuri susuyor, bakıyor öyle.

Ranzaya, oturduğu yere şöyle bir vuruyor Veysel. İstiyor ki oğlu, gözünün bebeği, soyunun devamı bir söz etsin. “Konuş lan Nöri” diyor gülererek. Nuri on üç yaşında. Delikanlı olmuş, bıyıkları terlemiş, dokuz yaşında anasından olmuş.

“Konuşacak hal mı koydun” diyor.

Veysel'in gözleri doluyor. İçi kızıyor. Bir söz söylemiyor. Söyleyip de oğlunu, kızlarını kendine hepten küstürmekten korkuyor.

“Size nasıl bir baba lazım” diye soruyor. “Bundan sonra öyle olacağım, tamam. Nasıl isterseniz öyle davranacağım.”

Üç çocuk da karşısında. Öyle dümdüz bakıyor.

Veysel bazen ağlayarak bazen gülerken bazen de beni ikna etmeye çalışarak anlatıyor her şeyi. Karşımda karısını öldürmüş bir adam var ve ne tuhaf şey, ben her söylediğine inanıyorum. Daha sonra konuştuklarım arasında yalancıları gördüm, psikopat ya da sadece kötü insan olduğunu düşündüklerim oldu ama Veysel'in tümüyle cehalet yüzünden kendini ve karısını yaktığına inanıyorum. Toplum kurallarına karşı koyamadı bence. Arkamdan gülecekler korkusu yüzünden cinayet işledi. Mahalle baskısı denen meretin nelere yol açabileceğini kanlı canlı karşımda görmek içimi ürpertiyor.

Elimde bir gazete haberi. Bulmak zor olmadı elbette, nasılsa yine vardır diyerek hiç önceden hazırlık yapmadan sabahki gazeteden kestim getirdim. Yine bir koca, yine karısını öldürmüş. Kadın boşanmak istiyormuş. Adam da sokağın ortasında bilmem kaç yerinden bıçaklamış. Hepsine okutup, yorumlamalarını isteyeceğim. Böylece yabancılaşarak bana olayı daha iyi anlatacaklar.

Veysel'e gazeteyi uzatıyorum. Okuyup fikrini söyler misin diye. “Gözüm bozuk sen okusana” diyor bana. Okuyorum.

“İyi yaptın demezdim. Kendi kendimizi haklı çıkarıyoruz filan ama bu kapalı cezaevi insana uygun değil. Buradaki hata ne biliyor musun? Bir adam öldürmenin cezası nedir, bunu kimse bilmiyor. İlkokulu bitirip de ortaokula başladıktan sonra koy TCK kitabını öğrensin. Ya da ona da gerek yok, lise kitabının arasına bir yaprak koy. İbret alır. Yanlış mı? Şu suçtan şu kadar ceza bundan bu kadar yazsınlar. Nasıl din dersini falan koyuyorlar bunu da koysunlar. Dışarıdaki arkadaşlarım gaz verip duruyor şimdi, işte namus davası filan diye ama benim ne çektiğimi bilmiyor ki. Ben şimdi konuşuyorum ama beynim bomboş. Bittim artık. Elli iki yaşındayım. Tam mutlu olacağım zamanlar, dünyam kararmış.”

“Nilay Hanım’la konuştun mu hiç sonra?” diye soruyorum. “Onu dinleseydin hayatın kurtulabilirmiş” diyorum. Başını hayır anlamında sağa sola sallıyor.

“O zaman başka hiçbir şey düşünemiyordum. Öldürmekten başka çare yok gibi geliyordu bana. Ben cezaevindeyken çocuklara maddi olarak destek vermiş. İnanamamış benim bunu yaptığıma. Nilay Hanım’a utandığımdan gidemedim. Ha utanacak bir suç değil de ama ben ona yapmayacağım dediğim için utandım. Buradan izine çıkınca gittim bir kere dershaneye ama taşınmış ben de üzerinde durmadım. Büyük kızım, ‘Nilay Hanım arayıp sana nasıl ulaşabileceğini soruyor’ dedi. ‘Boşver kızım ulaşmasın’ dedim. Utandım. Mahcup oldum. Dediğini yapmadım ya. Dediğini yapsaydım ben şimdi burada değildim. Aslında yapmak varmıştı.”

Varmıştı, etmişti’yi bizim Ankara’nın yerlileri kullanır. Ben de pek severim. Gülümsüyorum. Keşke okusaymışsın sen deyip duruyorum. Tabii laf arasında benimki de utanılacak

suç değildi diye ağzından kaçırıyor yine. O kadar inanıyor haklı olduğuna, bu yaştan sonra gerçekte ne yapmış olduğunu anlatmak imkânsız gibi görünüyor.

“Çıkınca ne yapacaksın?” diye soruyorum.

“Köye gideceğim. Büyük kızı everdim zaten. Küçük kız da evlenir yakında. Oğlan da okur. Benim çocuklarım köyde durmaz yani.”

“Hiç rüyada gördün mü karını?” diyorum. “Yok” diyor. “Bir kez bile kadının da ömrünü yedim demedin mi?” diye soruyorum. “Yok üzülmedim” diyor.

“Şöyle üzüldüm, keşke çocuklarımın başında duraydı diye üzüldüm. Tek düşüncem bu. Başka bir şey değil. Ben kendi huyuma da kızıyorum. Çok gaddar adamım. Ben kendimi haklı konuma sokuyorum şimdi ama belki hata bende de vardır yani.”

Veysel için de üzüldüğümü fark ediyorum. Stockholm sendromu mu benimki, buralarda geze geze, zaten olmayan muhakeme yeteneğimi hepten mi yitirdim diye merak ediyorum. Sonradan anlıyorum. Adam gerçekten ne düşündüyse onu anlattı bana. Onun için acıdım ben ona. Arada bir hava atmaya, kendini aklamaya çalıştı ama sonra hemen vazgeçti. Çok samimiydi. Kendini haklı görmesi, karısının onun malı olduğunu düşünmesi sanki kendi düşüncesi değil de, yıllarca ona öğretilen, kafasına kakılmış fikirlerdi. Kötü insan yoktur, kötü şartlar vardır meselesi işte.

“Eşim için hiç üzülmedim. Boşanmayı hiç düşünmedim.

Boşansam kendime zarar olurdu. Gerçi yine bana zarar ama. Abimin sofrasında yemek yiyemezdim. Görenek böyle. Tahsilli insan böyle düşünmez. İşin olumlu tarafına bakar” diye devam ediyor.

“Eve gittiğimde kiminle konuşuyorsun diye sordum. Sevdığım insan dedi” diyor hırsla. “Ben bunu çocuklarıma demem. Beni suçlu bilsinler.”

Hanife “sevdiğim insan” dediği için onu öldürmeye hakkı olduğunu, buna çocuklarının da katılacağını düşünüyor. O kadar yasak bir kadının başkasını sevdiğini açıkça söylemesi. Zaten ne yaptığı önemli değildir bizim memlekette. Gerçeği söyleme yeter.

Onların istediğini dersen herkesi idare edebilirsin. Gey olduğunu açıktan ilan etmezsen istediğin gibi yaşayabilirsin, birini sevdiğini yüksek sesle söylemezsen gizli kapaklı ilişkiler kurabilirsin. Ne düşündüğünü ifşa etmezsen, hayatta kalabilirsin.

“Oğluna ne akıl verirsin?” diye soruyorum.

“Boşan derim. Abimin sofrasında oturamam derse, beni ibret al derim. İkna ederim.”

“Namuslu kadın nasıl olur?” diye soruyorum.

“Evine bağlı, çoluğuna çocuğuna bağlı, çizgisinden çıkmamış, kocasının elinin altında yaşayan kadına namuslu denir.”

“Namuslu erkek nasıl olur?” diyorum bu defa.

“Kazandığını evine getirecek, onun bunun ırzına bakmayacak” diyor.

İyi eş kocasına ve çocuklarına sadık olurmuş. Eş deyince kadını anlıyor hemen.

İyi insan hoşgörölü ve yardımsever olurmuş.

“Sen iyi bir insan mısın sence?” diye soruyorum. Onu Allah bilirmiş. Bunu derken mütevazı bir halde başını omzuna değdiriyor. İyi olduğunu düşünüyor da söyleyemiyor sanki. O kadar da teveccüh gösteriyor.

“Eşin iyi bir insan mıydı sence?” diyorum. “Öldürmeden önce iyi bir eş idi ama o olay girdikten sonra...” Susuyor. Kocayı aldatmak kötü insan olmak demek onun için.

“İyi insanı tarifetsene” diyorum. “Kadın erkeği rezil de eder vezir de eder” diyor.

“Sen boşanmak isteseydin ne yapardın?” diye soruyorum.

“Mutlu değilsem boşanırdım ama demezdim başkasıyla evlenicem diye. Yuvayı bozmazdım, başka şey bahane ederdim, sonradan evlenirdim. Ondan nefret edeyim diye dedi bana başkasıyla evlenicem diye. Tek şartla boşanıyım sebepini söyleyeceksin dedim. En son öldürmeden önce bunu dedi.”

Bütün meselenin kadının başkasıyla evlenmek istemesi olduğu söyleyip duruyor ama değil elbette. Kadın gitmek istediği için öldürüyor hepsi.

Bütün konuştuklarım tek bir olayda silaha ya da bıçağa sarılıyor ya da intihara zorluyor. Kadın gideceği zaman... Hanife'nin bir sevgilisi olduğunu bilmesine rağmen affedecekti Veysel onu. Düzeni bozulmasın, ele güne rezil olmasın yeter. Yoksa kadın başkasını seviyormuş, adamı aldatıyormuş, Veysel'le mutlu değilmiş, hiç önemi yok. Kadın gitmesin, el alem konuşmasın. Bu kadar.

“Diğer mahkûmlarla ne konuşuyorsun, hak veriyorlar mı sana?” diyorum.

“Mahkûm mahkûma her zaman iyi yaptın der. Olmasaydı iyiydi. Dışarıdakiler burayı bilmediği için ‘namus cinayeti yattığın suç, aslan gibi suç’ diyor. Doğru ama şimdi Ankara yansa umurumda değil. Mutlu olacağım an dünyam karar-mış. Bilmiyorlar tabii.”

Veysel'le sohbet sona eriyor. Günün geri kalan kısmında detay çekmeye karar veriyorum. Karısını öldüren bir adamla daha konuşamayacağım bugün. Kendimi yorgun ve de bıkkın hissediyorum.

“Suçu Ben Her Zaman Ölende Bulurum”

Bir önceki akşam gerçekleştirdiğimiz çekimin yüksek enerjisi hâlâ üzerimizde. Koğuş bizim için havalandırılmış. Işığı, kamerayı getirip kuruyoruz. Meraklı bakışlar üzerimizde bir iki gezinip hemen gidiyorlar yöremizden. İçinde uyuşturucudan cinayete, suç ağının bütün başrollerini misafir eden bu yarı açık cezaevi kadar disiplinli bir yer görmemiş olabilirim hayatımda.

Bugün Hamit’le görüşeceğiz. Hepsinin hikâyesini az çok biliyorum ama çekimden önce hiçbiriyle detaylı konuşmak istemiyorum. Detaylı bir ön görüşme kayıta pahalıya mal olur genelde.

Hamit koğuşa giriyor. İri yarı cüssesi ve gözlerini kocaman gösteren hipermetrop gözlükleri ile komik, tuhaf, uyumsuz bir görüntüsü var. Fareler ve İnsanlardaki Lennie geliyor aklıma onu görür görmez nedense. Birazdan beni, kameramamı ya da ışıkçıyı sakın sakın boğacak gibi bir korkunç hayal geçiyor gözlerimin önünden. Umarım ışıkçıyı seçer. Nasılsa karartıp yapıyoruz çekimleri.

Hamit'in Lennie ile ilgisi alâkası olmadığını konuşmaya başlayınca anlıyorum. Hamit yaptığığın son derece bilincinde. Kalbinde iyiliğe dair en küçük bir pırıltı bile dolaştığını sanmıyorum. Hayatında kimseye bir dilim ekmek vermemiş, darda kalana elini uzatmamış, bir yaralı parmağa işlememiş işte, belli.

Utanma, kendini sorgulama, üzülme gibi duyguları olmadığı gibi kendiyile de son derece barışık, yaptıklarından memnun, her halinden emin.

“Amit benim adım” diye tanıştırıyor kendini. Çanakkale'nin bir köyündenmiş.

“Eşimi, kaynanamı, baldızımı, üçünü de vurdum silahlan. Baldızım öldü. Kaynanam felçli kaldı, eşimin de sırtından üç tane kurşun çıkardılar. O şekilde bir rahatsızlık verdim” diyor.

Bundan da çok pişman. “Onu da öldüreydim iyiydi” diyor. “Çıkınca tamamlarsın artık” diyorum sakın sakın. Uyanık da. “Yok artık bişiycek yapmam” diye sinsice gülümsüyor bana.

“Neden öldürmek istedin?” diye soruyorum. “Benim karı sokak orospusuydu çok afedersin” diyor. “Orospu nedir sen-ce?” diye soruyorum. Ona göre kahvede hakkında konuşuluyorsa, pazara, manava gidiyorsa bir kadın, sokak orospusu. “İstanbul'da bir apartmana taşındık. otuz dairenin on beşi orospuluk yapıyordu” diyor. “Nereden biliyorsun?” diye soruyorum. Kahvede konuşuluyormuş. “Nerden biliyorsun doğru söylediklerini, belki yanılıyorlar” diyorum. Yanılmazlarmış.

“Orospu ne yapar?” diye soruyorum. Bakıyor öyle. “Paramı alıyordu senin hanım?” diyorum. Yok diyor. Erkeklerle yattığından “şüpheleniyor” çünkü sokaklarda geziyor, çarşıya pazara iniyormuş. Hakkında da dedikodu yapıyormuş. Bu “bilgi”ler doğrultusunda gayet rahat karısını, baldızını ve kayınvalidesini kurşuna dizebiliyor. Bütün bu muğlak bilgiler kadınları öldürmesi için ona bir hak veriyor. Orospuluğun cezası ölüm. Kadın orospuluk yaparsa, erkek onu öldürebilir. Üstelik kesin bilgi olmasına bile gerek yok.

Katiyen pişmanlık duymuyor. “Bunca yıldır yatıyorsun. Yalnız başına kaldığın bir gece bile ‘ben bu kadınları niye kurşuna dizdim’ diye sormadın mı kendine?” diyorum. Tek pişmanlığı karısını öldürememiş, ondanmış. Şimdi boşuna gibi olmuş bu cezaevi. Böyle söylüyor.

Sadece röportaj yaptıklarım değil, ışık ve sigara molalarında yanımıza gelip konuşan başka suçlardan yatan diğer mahkûmları da gözleme imkânım oluyordu. Pek çoğunun gözünde pişmanlık, zavallılık, çaresizlik gördüm. İyilik’e bile rastladım diyebilirim. Hamit bir kere çok samimiydi. Pişman olmadığı konusunda yani. Üstelik bir an bile vicdanını dinlemeyecek kadar cahil olduğunu düşünüyorum. Bu cehalet okula gidip gitmemekle ilgili değil. Kimi insanlar vardır. Hayata karşı cahildir. Karşısındakinin ne hissettiğini umursamaz, dinlemez ve görmez. Bence kötüler bu hayata karşı cahillerden çıkıyor. Hamit böyle biriydi işte.

“Oğluna ne nasihat verirsin?” diye soruyorum. “Tanımadan bilmeden evlenmesin” diyor. “Kızı iyice bi anlasın.” “Kızına ne nasihat verirsin?” O hemen evlensinmiş çünkü adı çıkarmış. Kızlar o kadar değersiz ki, mutsuz olmasının hiçbir

önemi yok. Zaten bir kızın kötü bir seçim yapabileceğini düşünmüyor bile. Koca bulmuş işte, daha ne diyor. İyi kötü bir kocaya sahipse sonuna kadar dayanmalı. Ama sonra bu cevaptan vazgeçiyor. Yok o da beklesin diyor. “E sen kendi kızın için istediğini, gelinden sakınıyorsun. Haksızlık değil mi bu?” diyorum. “E herkes kendi iyi olsun istermiş.” Böyle diyor. “Hepsine zaten adaletli davranamazsın. Birine üç kilo verirken, diğerine bir kilo verirsin. Ben şimdi ep iyisini almak isterim” diye bitiriyor sözünü.

Kahveden biri, “öldür 10 yıl yatar çıkarsın” demiş. Elinde hiçbir delil olmadan karısını, kadının kardeşini ve annesini kurşuna dizmiş. Karısı ve kayınvalidesi kurtulmuş. Kurtulmuş derken, sakat kalmışlar. Baldızı ölmüş. Böyle konuşuyor muydunuz kahvede, vur mu diyorlardı sana diye soruyorum. He öyle birileri vardı diyor. Adamın ismini saklıyor benden, lafı karıştırıyor. Sanki Çanakkale’deki kahvehane-ye gidip buna vur diyen adamı bulacağız. Öyle koruyor onu azmettireni.

Birbirlerine saygıları, sevgileri çok.

Ben hayatımda sinirden nefesimin kesildiğini, içimin sıkıldığını çok az bilirim. Her türlü olumsuz şarta karşı içimde tutarsız, ipe sapa gelmez bir neşe duygusu vardır genelde. Hamit’le bir saatlik konuşmanın sonunda kendimi oksijen almak için pencerenin önüne atıyorum. O gün bir başkasıyla daha görüşme yapamıyorum.

Çıkınca evlenmek istiyormuş. “Bir kadın evlenir mi sence seninle?” diyorum. Boş boş bakıyor bana. Anlamadı herhalde diye “karısını öldürmüş birinden korkmaz mı başka

kadın ya da şöyle sorayım...” diye açıklamaya kalkıyorum. “Anladım ne demek istediğini” diye tersliyor beni. Namuslu kadınsa korkmazmış, namuslu değilse de zaten korksunmuş. Yarın öbür gün bu beni de öldürür diye namussuzluk yapmazmış. O kadar emin ki haklılığından asla karşısında kendini anlamaz, hiçbir zaman pişmanlık duymaz gibi görünüyor. “Hiç korktun mu?” diye soruyorum. Silahı alırken, kurşun ararken, birini öldürmeye giderken aklından neler geçiyordu merak ediyorum. “Hâkim cezayı söyleyince, işte o zaman biraz korktum” deyip gülüyor. Onu korkutan silahı çekip karşısındaki üç kadını sorgusuz sualsiz öldürmek değil. Annelerini öldürürsem çoluğum çocuğum ne olacak diye de tedirginlik duymuyor. Silahı patladığında, kadınlar kanlar içinde yere yığıldığında, yaşlı kayınpederi karşısında korkudan titrediğinde de ürkmüyor. Polise teslim olduğunda, hakim karşısına ilk çıktığında da gayet iyi. Ne zaman mahkemesi başlıyor, gazetelerde “84 yıl rekor ceza” başlığını görüyor. İşte o zaman korkmaya başlıyor.

“Allah Allah 84 yıl düşse düşse ne kadar düşer, dedim” diye gülerek anlatıyor. Kahvedeki arkadaşı “3 sene Kartal’da yatıcan, 7 sene de açıklarda, gözüün kesiyor mu?” diye sormuş. “Kesiye” demiş ama “dediği tutmadı” diyor. “84’ten açıldı 45 sene ceza da onaylandı. Eskiden 36 yıldan fazla ceza veremezdi. 14 sene 4 ay 22 gün yatarım var şimdi.”

Bütün adalet sistemini ezberlemiş hepsi. Elbette sadece kendilerini ilgilendiren kısmını. Bir kadını öldürürsen ne kadar ceza alırsın, bunun kaç düşer, toplam kaç yıl yatarsın, sular seller gibi okumuş, hatmetmişler. Konuştuğum bütün adamların tek bir korkusu vardı sadece. Tahmininden fazla ceza almak. Korktukları da pek başlarına gelmiyor zaten. 84

yıldan açılıp, Hamit'in yüreciğini biraz hoplatmışlar ama namustur, tahrikti, orospuluktur derken mutlu sona ulaşmış nihayetinde.

84 yıl düşe düşe 14 yıla düşmüş işte...

“Değdi mi yine de?” diye soruyorum. 84 yıl kadar olmasa da 14 yılın da caydırıcı bir özelliği vardır diye umarak. O anda bunun olması gerekiyormuş.

Çocuklar başta Hamit'e karşı durmuş. Konuşmamış hiçbiri. “Aradan on sene geçti artık beni anlıyorlar ve annelerini suçluyorlar” diyor. Hiçbir çocuk annesinin orospu diye anılmasını istemezmiş. Artık onlar da babalarına hak verir olmuşlar. En küçük kızı on sekiz yaşında, üç ay önce evlendirmiş. Bu adamlar yetmedi, reşit olur olmaz evlendirilen, anasını kurşuna dizen babasına hak veren çocuklar yetiştiriyoruz artık.

Diğer kadın cinayetleri hakkında ne düşünüyorsun diye soruyorum. Onun fikrince İstanbul'da bu cinayetler çok azmış. Ortalık ahlaksız kadınla doluyken, pek azı öldürölüyormuş. Komşusuyla ilgili bir olay anlatıyor. Anlaşılan kadın gezmeye gidermiş, kocası da onu bu sebepten dövermiş. Kadın can havliyle kaçıp bunların kapısını çaldığında, Hamit biraz bekler öyle açarmış. Kocası onu koridorda yakalayıp daha çok dövsün diye... “Ölüm bu insana az” diyor yine kendinden emin.

“Türkiye'de bir araştırma yapsınlar. Durup dururken kimse kimseyi öldürmez” diyor. “Kadın önce ihanetlik yapmayacak, kocasını aldatmayacak, aldattığı sürece cinayetler devam eder” diyor.

“Boşansın madem öyle, aldattırmasın kendini.”

“Niye boşansın ki?”

“Aldatıyorsa boşansın, niye öldürüyor?”

“E ben şimdi on beş sene evli kalıp da, eşim de ben istemiyorum artık diyemez. Ayrılığın da bir sebebi olur. Erkeklikte bir noksanlık varsa, o zaman. Ben de eşime karşı bir noksanlığım olsa, zaten kendim derim. Vay işte bakkala giderken birini gördüm, aşık oldum, ben bir sevgili buldum diyecek, daha neler. Benim görüşüme göre ayrılığın da bir sebebi olması lazım.”

Kadının ne istediği, mutlu olup olmaması elbette yeterli bir sebep değil Hamit için. Kendi noksanlığı da ancak kendisinin de onaylaması halinde geçerlilik kazanıyor. Şimdi beni aldattığı için vurduğum diyor ama hikâyenin ilerleyen kısımlarında kadının bir not bırakarak Hamit’i terk ettiğini ve ancak bundan sonra adamın silahı alıp kaynanasının evine baskına gittiğini öğreniyorum.

Aldatılmak, yok sayılmak, sevilmemek, kurtulmak istenen biri olmak hiç önemli değil bu adamlar için. Bütün bunlara katlanabiliyorlar. Aslında katlanmak bile değil, umursamıyorlar kadının ne istediğini, ne hissettiğini... Yeter ki kadın terk edip gitmesin. Sevdikleri kadının yokluğuna dayanamayacakları için de değil, çoluk çocuğa kim bakacak, elalem ne diyecek, evi kim hale yola koyacak gibi endişeleri var.

Elbette en hakim duygu “benim malım, nereye gidiyor” duygusu. Gerçi tümüyle böyle hissetseler, aldatılma duru-

munda da aynı tepkiyi verebilirler diye düşünüyorum bu defa.

Bence sadece çıkarlarına ters düştüğü zaman kadını yok etmek istiyorlar. Bakıyor ki kaybedecek bir şey kalmamış, kadın gidiyor madem, vurayım bari diyor.

“Suçu ben her zaman ölen de bulurum. Kocanı aldattığın zaman, ölümü de hak edersin” diyor.

Kızını da daha önce eşini öldürmüş bir adamla evlendirebilirmiş. Hırsızlıktan, adi suçtan yatmıyorsa, namus cinayeti ise hiç sorun yokmuş.

“Namus ne demek sence” diye soruyorum. “Sadece bir erkeklen mi yatmış, sade bunları mı sınırlı” diye soruyor o da bana. Gözlüklerini çıkarıp tişörtüyle siliyor bir yandan da. Genel olarak namus deyince aklına ne geliyor diye bastırsam da Hamit beni şaşırtmıyor elbette. Kocasına ve çocuklarına iyi davranmak diye başlıyor sonra yok iyi davranmak değil diyor. Bir an susup düşünüyor. “Kocana yalan söylememek, iyi geçinip iyi davranmaktır” diyor.

Namuslu kadın eşinden başkasıyla birlikte olmayacakmış. “Namuslu erkek nasıl olur?” diye soruyorum. “Şimdi Türkiye’de ovardalık yapmayan erkek yüzde iki anca çıkar” diyerek istatistik bilgi de veriyor ki, ben iyice ikna olayım, bu bilimsel sonuca karşı koymayayım.

Sanki her konuya hakim, namusla ilgili her gelişmeden haberdar. “Ben ovardalık yapmadım diyen erkek de yalancısıdır” diye iddia ediyor tekrar. “Namuslu erkek evine iyi bakacak,

eşini çoluk çocuğunu kimseye muhtaç etmeyecek, işte o namuslu erkektir” diyor.

“Kadın da çoluğunu çocuğunu ihmal etmesin, evine eşine iyi baksın, hovardalık edebiliyor mu?” diye soruyorum. Ede-
mezmiş elbette.

Bir penise sahip olmak hangi hakları tanıyor acaba? Elbette penis filan diyerek, iyice kafasını karıştırmıyorum. Kadınla erkeğin arasında ne fark var diye soruyorum.

“Ben şimdi bir erkek olarak ovardalık yaptığım zaman, kendi kendime normal karşılarım. Ama atıyom şimdi kızkardeşim yaptığı zaman, olmaz. Erkekler şöyle bakıyor bu işe. Falanca der ki, Aamet’in oğlu çok hovarda. Aamet’in oğlu ovar da dediğin zaman Aamet yükseliyo. Ama kızı çok geziyo dediği zaman, olmaz. Erkek normaldir ama bayan için derlerse anası babası herkes için üzölme var.”

“Niye böyle sence?” diye zorluyorum. “Erkek ister ama kadın isteyemez” diyor tekrar. “Ben şimdi para kazanınca gideyim Aksaray’a güzel bir eğleneyim içeyim, 500 milyon harcayayım derim. Kadının teklifi bile olmaz, koca yapar.”

Sonrası bildiğimiz telden. Haydi bir istatistik bilgi de ben vereyim, Türkiye’nin yüzde 80’inden daha farklı düşünmüyor Hamit. Erkektir gezer de tozar da diyor. Kadın evine bakacak, kocasının çocuklarının ardını toplayacak diyor. Erkeklerin biraz daha eğitilmişisi Hamit’in fikirlerini daha geniş kelime dağarcığıyla anlatabilme yetisine sahip sadece. Eğitime göre kelimeler değişiyor. Ambiyans aynı.

Neyse ki bir konuda özgürlüğü var kadınının ama. Koca onu aç susuz bırakırsa, evine bakmazsa kadın da kocasını öldürebilirmiş. Bu hikâyeyi epey uzatıp, acıklı bir hale getiriyor Hamit. “Evde mesela odun yok kömür yok yemek yok, kadın iki ya da üç çocuğuyla evde böyle oturuyor yalnız, adam da ovardalık peşindeyse... E bu kadın da bunala bunala ne yapsın. Bence öldürürse kadın haklı.” diyor benden de onay alacağından son derece emin. Aldıysan elin kızını, bakacaksınmış.

Boşanma olasılığını hatırlatıyorum. Birbirinizi öldürünce çoluk çocuk ortada kalıyorsunuz diyorum.

Bu sorum ona dertlenmek için başka bir kapıyı açıyor. Annesinin bile Hamit’e kızdığını, “bizim köyde katil yok, ilk sen çıktın” diye kendisine bağırdığını söylüyor içli içli. En yakınım bile suçladı beni üstü kapalı diyor. “Niye bırakmadın, boşansaydın, alaydın çocukları geleydin” demiş annesi.

Hamit’in cinayet işleyen çok arkadaşı varmış. “Yine eşini öldüren biri vardı, 10 sene yatıp çıkmıştı, o anlattı bana her şeyi” diyor. Yatıp çıkan bile diğerine yapma etme demiyor. Bu konuyu fazla dillendirmemişler de. Saklamışlar. Aralarında gizli saklı konuşup, bilgi alışverişinde bulunmuşlar.

Sorgulamaya da bayılıyor. Ben evime bakmasaydım, eşimi çoluk çocuğumu aç bıraksaydım, o tetiğe de elim gitmezdi, kendimde bir hata arardım diyor. Ancak şimdi son derece emin kendinden. Aç susuz bırakmamış, e haliyle kadın da gitmek isteyemezmiş. Hepsini kurşuna dizmekte hem de kayınvalide ve baldızını da işin içine katmakta bir beis görmüyor, kendini suçlamıyor. Değil vicdan azabı en küçük bir üzüntü bile duymuyor.

Hovardalık yaptığı zaman eşine söylemiş. Ben bu akşam ovardalığa gideceğim dermiş, kadın da tamam dermiş. Ben ona sormadan bir gün bile ovardalık yapmadım diyor gururla. Kadın bundan hiç üzülmezmiş. Git, ama haberim olsun dermiş.

“Karısını öldürmeyi düşünen erkekler bu belgeseli seyrediyorsa onlara ne söylersin?” diye soruyorum. Cevabını montajda atarım muhtemelen, bundan iyi bir laf çıkmaz şimdi diye düşünüyorum bir yandan da. “Vurun 10 sene yatar çıkarsınız” der misin sen de? “Şimdi nasıl desem?” diye bana soruyor o da gülerek. Yayın etiğinden de haberi var. Mesaj kaygılı da bir yandan.

“Ne düşünüyorsan gerçekten, onu söyle” diyorum.

“Bir kadın bir erkeği aldatırsa, ben ne vur derim ne vurma derim. Koca kocalığını yapacak, kadın da kadınlığını yapacak” diye mesajını veriyor çaktırmadan.

“Bu programı izleyen seyirci ne öğrenir sence?”

“Pek de bir şey öğreneceğini sanmıyorum” diyor gülerek.

“Karısını öldürmeyi düşünen bir adama faydası olur mu bu programın?” diyorum.

“Şimdi olmaz” diyor. “Ben bu yola koyulduysam, ama silahlan ama bıçaklan, bu caddede yakalamazsam öbür caddede, bugün olmazsa yarın muhakkak yakalarım.”

“Çok para kazanırdım ben” diyor. “E peki niye fahişelik

yapıyordu karın, madem para kazanıyordun?” diye soruyorum. “Para alıyor muydu?” Onu bilmiyor. “Senin orospuluktan kastın kadının sokakta dolaşması mıydı?” diye soruyorum yeniden. Anlayamadım onun orospuluk anlayışını hâlâ çünkü. Yani filan diyor. Belki bir aşk ilişkisi vardı sadece diye bastırıyorum.

Olamazmış, onun olması için bunda bir noksanlık olması gerekiyormuş. Noksanlıkla ne ilgisi var başka birini sevdi belki diyorum. Sevemezmiş o zaman yıllar önce söz veremeyecekmış.

Hah geldik Veysel’le aynı mevzuya. Sözleşmiş gibi bu adamlar. Bir kere evlendin mi ömür boyu kölesisin bunların. 20 yıl önce sevdiysen ya da evlenmek zorunda kaldıysan hayat boyu sözleşme imzalamış oluyorsun.

İyice emin olmak için “namus dışında bir sebepten öldürebilir mi bir koca karısını?” diye soruyorum. Neyse ki öldüremezmiş. Tek sebep namus olmalı. Gerçi namus kavramının içine sokak orospuluğunun yanı sıra başkasına aşık olmak, başkasıyla mutlu olmak, boşanmak istemek, sokağa çıkmak, işe girmek, pazara gitmek, misafirlik etmek, perdeyi açmak, yemeği tuzlu yapmak, tuzu az koymak, sokakta yürürken karşıdan gelen adama bir an için bakmak, adamı kendine baktırmak, kafayı yerden kaldırmak, açık giyinmek, parfüm sürmek, çocuk doğurmak istememek, adamın ailesiyle iyi geçinmemek de girebiliyor. Bütün bu sebeplerden öldürülen kadınları gazetelerden okuduk. Bunlar dışında rahatız ama. Hâlâ yaşayabiliriz.

Veysel’e okuttuğum gazete haberini Hamit’e veriyorum bu defa. Hamit yine bildiği ezberi, yemek tarifi verir gibi

anlatıyor. Kadın boşanmak isterse sebebi olmalıymış. İçki içiyorsun demeliymiş, şuymuş buymuş. Bunları da hikâyeleştirerek, örnekler vererek anlatıyor ki, ben iyice anlayım, iyice belleyim. Beyi de o zaman dermiş ki tamam ben bu içkiyi bırakıyorum, kumarı da bırakıyorum, her şey tastamam olurmuş. Koca tüm bunları bıraktığı halde yine de kararlı mısın diye sorulurmuş. Kadın hâlâ boşanmaya kararlıysa öldürülürmüş.

“Markete giderken, bir adamı görecektim üç kere bakışacak, ondan sonra vay efendim ben senden boşanmak istiyorum, o adamı seviyorum” diyemezlermiş. “Benden de sıkılıyor artık, benim görüşüme göre bu yanlış, olamaz” diye kestirip atıyor.

Kadın ne zaman yaşayabilir diye soruyorum.

“Evine sadık olur, çoluk çocuğunu aç bırakmaz, kocasına sadık olur, o zaman yaşayabilir. Kadının gereksiz konuşması da çok. Koca üç konuşursa kadın iki konuşacak. İşte o zaman yaşayabilir.”

Hamit artık alışmış kameraya hiç susmadan devam ediyor.

“Sen bu meslekten ekmek yediğin için kadınların tarafını tutmak zorundasın. CNN Türk’ten de geldiler mesela. Onları bu kadar açık konuşmadık ama, anlaşılmadığımızı ben zaten fark ettim. Ona da tam söyleyecektim, söylemedim. O bir taraftan konuştu ben bir taraftan. Kimse kimseyi kandırmasın, cinayetler olacak. Böyle durumlarda ölmesi de bence çok daha uygundur. Siz şöyle bir araştırma yapsanız ya, sokakta bir kadına 10 tane kurşun sıkmışlar. Bu kadının geç-

mişini bir araştırırsanız, koca bunu niye öldürmüş. O şekilde bir araştırma yapsanız.”

“Kadın ne yaparsa yapsın, yaşamaya hakkı yok mu? Niye bırakıp gitmiyorsunuz?” diyorum ısrarla.

Yine aynı mevzuya geliyoruz.

“Ben eşyayı almışım, evimi, düzenimi kurmuşum. Benim düzenimi bozacak, sonra diyecek ben boşanacağım. Sebepsiz boşanmalarda cinayetler olması gerekir.”

Kadın bir parkta biraz oturabilirmiş. Devamlı evde oturacak değilmiş. Bir saat falan dolaşabilirmiş...

“Benim ailem köylüydü, ayvancılık yapardık ben ayvancılık yapmayı sevmediğim için 1976’da İstanbul’a gittim” diye başlıyor hikâyesine. Kameraman Hayri adamdan ikrah etmiş, sıkıntıyla kulaklığını takıyor, ıstıkçı yüzünü ekşitiyor, ben sandalyemde kıpırdanıyorum.

Hayriye ile Hamit

1980 yılının bu sabahında içi içine sığmıyor Hayriye'nin. Çiçekler açmış, bahar daha geldiğine geleceğine pişman olmamış, postalların sesi henüz duyulmamış, gençler şimdilik sadece birbirini öldürüyor, araya yabancılar karışmamış ama Hayriye'nin mahallesinde işler yolunda, geleni gideni fazla yok mahallenin, herkes kendi havasında. Dışarıda var bir hareket, silah sesleri, iniltiler, bağırımlar ama bizim mahalleye gelmedikten, benim canımı yakmadıktan sonra kime ne diye düşünür herkes. Burası şu güzel Türk filmlerinin maskot mahallelerine benzer. Herkes birbirine dost, herkes yardımsever, herkes iyilik meleşinden bozma...

Hayriye'nin anası Asiye, Hayriye'yi, peşi sıra da Hamdiye'yi doğurduğunda daha yirmisini bile görmemişti. O kadar yaşlı bir kocaya verdiler ki Asiye'yi, bütün mahalle alay etmişti. Bu çocuklar başkasındandır, bu adam hiç bişeycikler yapamaz dedilerdi.

Asiye bir adamı severdi. Uzun çizmeleri, upuzun boyuyla her geçtiğinde içi titrerdi. Şu adam alsa beni derdi. Alsa da

her akşam yemek yapsam, Allahın günü bütün evi kırklaşsam, ne istese onu getirsem, ne söylese kendime söz bellesem. Adamla hiç konuşmadı. Gözlerinin içine hiç bakmadı. Ama adamı her gördüğünde perdeyi sonuna kadar açtı. Beni görsün. Ne kadar güzel olduğumu, saçlarımın berraklığını, gözlerimin ona nasıl baktığını, cildimin beyazlığını görsün... Görsün ki beni alsın. Alsın ki mutlu olayım. Kadın olayım. Ah bu adamın kadını olayım.

Adam Asiye'yi hiç istemeye gelmedi. Belki pencereyi açtığını bile görmedi. Asiye diye biri yaşarmış bu mahallede diye bile bilmedi. Babası Asiye'yi Yahya Efendi'ye verdi. Yahya Efendi nasıl sessiz, nasıl iyi huylu, nasıl gariban bir adam. Sanki 1000 yaşında... Asiye onu bildiği günden bu yana adam hep aynı yaşta. Yahya Efendi nasıl dövsün sövsün, kolunu kaldıramıyor. Zaten bir kadın olsun, ona baksın, yemeğini yapsın, evini toparlasın istiyor. Yahya Efendi çok iyi insan. Bir göz istiyor, ikisi birden geliyor. Bir kadın almak istiyor, parlak saçlı, pembe dudaklı, gencecik Asiye geliyor. Asiye'nin babası dardaymış. Zaten hiç paraları olmazmış. Biraz başlık parasına gencecik kızı Yahya Efendi'ye veriyor. Yine de kızına kıyamamış. Sakın diyor Yahya Efendiye, aman kızıma kötü söz söyleme, etini budunu kanatma, onu doğduğuna pişman etme. Gençtir, güzeldir, pek iyi huylu çok tatlı dillidir. Sakın onu üzme. Tamam diyor Yahya Efendi. Üzmem sen merak etme. Ben zaten kalender adamım. Karnımı doyursun, bana baksın, evimi çekip çevirsin bana yeter.

Asiye'nin babasıyla aynı yaştaki müstakbel kocası el sıkışıyor. Asiye'ye iyi davranacak Yahya Efendi. Asiye de ona gençliğini, ömrünü, ruhunu hibe edecek. Ama işte dayak yemeyecek, kötü söz işitmeyecek...

Asiye, bu yaşı adamda büyüyor. Ona iki çocuk doğuruyor. Kızmış, erkekmiş Yahya Efendi umursamıyor, iki çocuğunu da bağına basıyor. Asiye o güzel adamdan vazgeçmiş, hayattan ne isterse ellerinden kayıp gitmesine alışmış, Yahya Efendi onu dövmüyor sövmüyor diye seviniyor. Öyle ya, etraftan görüyor. Kadınların ağzı burnu kan içinde her gün birbirlerine koşuyor. Biri mahalleyi yirmi dört saat kuşbakışı izlese, kadınların telaşla, korkuyla, acıyla karıncalar gibi birbirinin evine koşturduğunu görecekti. Biri bir apartmana diğeri berikine. Her sabah her akşam bir kadın soluk alabileceği başka bir evde yaralarını yalıyor, kendini bir başka kaderdaşına atıyor, hep kaçıyor, hep saklanıyor.

Kimi kendini göstermek istemiyor, kimi her morluğu her yarayı paylaşmak istiyor. Aşk sadece filmlerde, Türkan Şoray'ın, Hülya Koçyiğit'in himayesinde, şarkıların sözlerinde ama bu dünyada değil, Asiye biliyor, onun mahallesinde hiç değil, artık iyice anlıyor. Yahya Efendi ile mutlu olmaya çalışıyor. Asiye komşulara çay içmeye, salça yapmaya, yufka açmaya gidiyor. Hatta bazen başka sokaklarda bile yürüyor. Yahya Efendi'nin bir türlü tahmin bile edemediği yaşına, her akşam uyuklamasına, ihtiyarlığına, yavaşlığına bu yüzden hiç ses etmiyor. Hatta minnet duyuyor. Yahya Efendi yarım erkek olduğu için Asiye'yi özgür bırakıyor. Tam erkek olsa... Burnunu bile çıkaramazdın diyor mahallenin diğer kadınları. Yaşlı kocanın kıymetini bil.

Sokaklar Asiye'nin, komşu evler Asiye'nin, isterse pazara bile gider, Eminönü'ne bile iner. İki kızını iki odalı sobalı evinde, komşuların sohbetinde, Yahya Efendi'nin müşfik hallerinde büyütüyor.

Hayriye gelip de şu manifaturacıdaki izbandutla evleneceğini söyleyince, Asiye'nin ii sıkılıyor. Sebebini kendi de bilmiyor. İşi var, genç, kapı gibi daha ne olsun diye avutuyor kendini. Hayriye diretiyor. Hamit çok komikmiş, hep bunu gldrrmş, para da kazanırmış, hem de anakkaleliymiş, onlar pek moderen olurmuş... Konuşur da konuşur artık Hayriye, hiç susmaz. Aman iyi, diyor Asiye. Buna varmayıp da ne olacak, daha iyisini mi bulacak zaten, varsın gitsin diye düşünüyor.

Hamit ile Hayriye evleniyor. Hamit bakıyor ki, Asiye rahat rahat sokaklarda geziyor, Yahya Efendi hiç ses etmiyor, hemen müdahale ediyor. Benimle evlendin artık, ananla, kız kardeşinle grşmeyeceksin. Onlar gibi sokaklarda srtmeyeceksin.

Her ne kadar kendi anası bir nebze zgr de olsa, babası biraz daha iyi huylu da olsa, Hayriye kocanın sözünden çıkılmaz diye öğrenmiş. Evlendi artık, koca ne derse onu yapacak mecbur. Evde otur derse evde oturacak, anana ks derse ksecek, yat derse yatacak kalk derse kalkacak.

Hayriye yıllarca Hamit ne derse öyle davranıyor. Hamit onu dvdke içli içli ağlıyor, gidecek bir anası yok, başını omzuna koyacağı bir kız kardeşi yok artık, kalbi sızlıyor. Hamit izin vermiyor dedi gençlik zamanı, cahillik zamanı. İyi dedi anası. Madem yle gelme sen de artık bize. Kocanın sözünü bu kadar dinleyeceksin, kölesi olacaksın, yleyse görünme gözüme.

Sana söylemesi kolay tabii. Senin kocan yaşlı bir hindi gibi geziniyor ortalarda diye haykırmak istedi Hayriye. Belki de

haykırmıştır. Çok zaman geçti üzerinden, hatırlamıyor şimdi. Yaşlı ve fakir kocaya, yarım yamalak bir adama varırsan, dilediğin gibi dolaşırsın ortalarda. Asıl kadınlık mahareti erkek tam erkek olduğunda.

Hayat öyle böyle geçiyor. Hamit'in dayaklarından, ısrarından, fenalıklarından öyle usanmış Hayriye, "ben Aksaray'a ovardalık yapmaya gitcem" deyince neredeyse seviniyor. "Bana haber ver diyor." Haber ver ki, ben çocuğumla çocuğumla rahat bir gece geçireceğimi bileyim. Haber ver ki, bu gece bana dokunmayacağını anlayıp sevineyim. Haber ver ki, dövülmeden, itilmeden, kakılmadan huzur içinde bir uyku çekeceğimi bileyim.

Hayat dizilerdeki gibi olmayacak, Hayriye çoktan anladı zaten ama şimdi gün dolduruyor, takvime çentik atıyor, bitsin bu ömür denen eziyet diye bekliyor. Evleneli yıllar geçmiş, üç çocuk doğurmuş Hayriye, ilk dayağını ne zaman ne için yemiş, artık hatırlamıyor.

Hamit durmuyor, değil sadece Hayriye'yi, çocukları, komşuları bile rahat bırakmıyor. Kadın namusuyla yaşamak isterse evinde oturacakmış. Kocanın sözünden çıkmayacakmış. Hayriye'nin çıkmadığı sözler yetmiyor Hamit'e. Bir türlü sonu gelmiyor. Sadece Hayriye değil dünya üzerindeki bütün kadınlar, erkeklerinin sözünü dinlesin istiyor Hamit. Üst kat komşusu Nebahat'in kocası kadının üstüne yürüdüğünde, kadın can havliyle sokak kapısına vardığında, kendini Hayriye'lerin kapısının önüne attığında, yardım edin, kurtarın beni diye bağırdığında Hamit öylece duruyor kapının öte yanında. Eliyle dur diye işaret ediyor Hayriye'ye. Nebahat'in kocasının tam da bunların kapısının önünde ka-

dını kıstırmasını, kafasını alıp duvardan duvara çarpmasını, Allah belanı versin kaltak diye bas bas bağırmalarını yüzünde öyle mutlu bir tebessümle dinliyor Hamit. İşte hak ettiğini buldu orospu diye düşünüyor. Artık her ne halt yaptıysa, kocasını nasıl kızdırdıysa belasını bulsun kaltak. Zeki Müren'i bizzat kendisinden dinleyen bir musikîşinâs gibi huşuyla kulak veriyor kapının ardındaki dayak seslerine. Hayriye ise her bir tokatta, yumrukta sanki kendi yüzüne iniyormuş gibi hissediyor. Biliyor tadını hepsinin. Morluğun yüze nasıl yavaş yavaş yerleştiğini, her geçen gün yediği dayağı unutturmamacasına daha da koyulaştığını biliyor o. Kendi dayak yerken ağlamaz, Nebahat kapının önünde her yardım dilendiğinde, Hamit kapının önüne bir gardiyan gibi kurulduğunda, Hayriye komşusuna yardım edemediğinde ağlıyor. Sessizce. Bir köşede.

Hayriye sokağa çıkarsa Hamit'in aklına bakkala gittiği gelmez. Hayriye bir çırpıda gitti, bir herifle yattı diye düşünür. Zaten Hayriye hep seks peşinde. Yemek yaparken, yerleri silerken, Hamit başına tekme atarken, kulağını duvara yapıştırırken, böğrüne yumruk atarken, Hayriye hep kiminle sevişsem diye planlar yapıyor.

Her sokağa çıktığında, markete her girdiğinde, sokakta yürürken yanından geçen adamın kokusunu iyice içine çekiyor, hangi ara nerede girsem adamın koynuna diye düşünüyor.

Hamit gecenin bir yarısı hovardalıktan döndüğünde, biraz ayılmak için kendini banyoya attığında küvetin yanındaki taburenin banyo penceresinin hemen altında durduğunu görüyor. Hayriye tam da kimbilir kaçınıcı uykusundan uyanmış, birkaç saat önce tam da çocukları iyice yedirdim,

nasıl da huzurla yatırdım diye düşünürken, Hamit daha da büyümüş, eskisinden daha da kocaman daha da iri çıkıyor banyodan. “Kimi aldın eve orospu, kimi soktun koynuna” diye bağırıyor.

Hayriye o gece öyle bir dayak yiyor ki, birini almış olsaydı eve çoktan uyanıverirdi çocuklar, şimdi kimsenin gıkı çıkmıyor. Çocuklar önce kendini yorganın altına saklıyor. Sonraları çılgınlık arttıkça Hamit’in yumrukları Hayriye’nin yüzünü, kafasını, gözünü buldukça küçük oğlan atıyor kendini anasının önüne, dayanamıyor. Sonra kızı kalkıyor, sonra diğer kızı. Analarının önünde etten duvar olmak için. Hamit her birini ayrı yerlere dağıtıyor. Hamit’in önünde hiçbirisi duramıyor, duramaz zaten.

Ertesi sabah hiçbir şey olmamış gibi neşeyle kalkıyor Hamit yatağından. İçini dökmüş, kinini kusmuş, irinini dağıtmış gibi öyle rahat, öyle mutlu. Her bir çocuğu başka yana dağılmış, Hayriye’nin yüzü gözü bütün kaba etleri dağılmış, öylece bakıyorlar ona. “Akşama erken gelirim, köfte yapıver bana” diyor Hamit, pür neşe evden çıkıyor.

Hamit akşam eve döndüğünde, çocukların ve Hayriye’nin yüzü gözü mor, dudakları patlamış, gözlerindeki korku daha da yerleşmiş ama Hamit’in ellerinin kırmızısı yarası beresi çoktan geçmiş. Nasıl bir adaletsizlikse bu, nasıl bir dünya kuralıysa, zalimin içi rahat, çoktan unutmuş olan biteni, içinin kaynaması dinmiş, öylece bakıyor televizyona sanki dün gece hiç kimse dayak yememiş. Sonra tam da Hayriye bir robot gibi masayı yaparken, Hamit televizyondan yana başını hiç çevirmeden, Hayriye’ye gözünün ucuyla bile dönmeden “bana bak diyor, ne boklar yediğini biliyorum, daha kimse-

yi eve almayacaksın, gebertirim seni. Şimdilik affediyorum ama gözüm de üstünde haberin olsun.”

“Keşke biri olaydı, olaydı da beni kurtaraydı” diye hayaller kuruyor Hayriye. Hamit onun ciğerine kadar nüfuz edecek, anlaşıldı. Bu evde kendi köle olmaya çoktan alışmış, şimdi çocuklarını da kurban verecek, Hayriye bunu da anladı. Hamit kafası kızdı mı döver zaten, bunda şaşıracak hiçbir şey yok, ama şimdi, şu anda Hayriye akıllandı...

Ertesi akşam, işten eve döndüğünde Hamit elinde Hayriye'nin notu öylece bakakalıyor. Hangi ara örgütlendi de, kaçtı bunlar. Bir de not yazmış bırakmış ilkokuldan zor mezun olan orospu.

Anahtar taşımaz, erkek eve geldiğinde kadın evde olacak der Hamit ama bugün geldiğinde kapıyı aralık buluyor. Hayriye aralık bırakmış kapıyı, rahatça evine girsin diye. Hamit aralık kapıdan içeri geçince önce anlamıyor ne olduğunu, eve hırsız mı girdi, Hayriye eve erkek alıp kapıyı açık mı unuttu yoksa. Hızlı hızlı soluyarak, merakla heyecanla sinirle etrafı kolaçan ediyor önce. Notu sonra görüyor. “Artık her şey bitti. Sakın sakın beni arama. Babamın evine gelme.”

Kolaydı öyle!

Silah hazır zaten. Hayriye kafasını kızdırdığı ilk gün satın almıştı. Aylar öncesinden biliyordu sanki bugünün geleceğini. Kamyonetine atladığı gibi kaynanasının gecekondusuna gidiyor. “O orospu anasıyla kaltak kardeşi sokaklarda geze geze kızına orospuluğu öğretti. Bir ara ayaklarını kestiydim, yine dadandılar bırakmadılar karının peşini... Madem bu

yolun yolcusuydular benim gibi namusuna düşkün adamlarla evlenmeyecekti, yıllar önce söz vermiş, bana çocuk doğurmuş şimdi nereye gidiyor” diye öfkeyle gidiyor kadının gecekondusuna doğru. Yaşlı kaynatası bahçedeki sedire uzanmış. Kaynanası, Hayriye ve baldızı bahçede oturuyor. Hamit’i görünce Hayriye’nin yüzü ekşiyor. Sanıyor ki, Hamit bunu önce dövecek sonra da alıp götürecektir geri eve. Geçti o günler diye düşünüyor Hamit. Sen şansını kaybettin. Gidiyor kaynatasının yanına oturuyor. “Ben bunları öldüreceğim” diyor. Yaşlı adam artık kataraktan mıdır sadece yaşlılıktan mı belli değil, gözlerinin rengine inmiş gri perdeden korkuyla bakıyor. “Yapma” diyor. Hamit kayınpederden izin alamamış ama en azından haber vermiş olmanın rahatlığıyla ayağa kalkıyor. Silahını çıkarıyor. Üç kadının üstüne sıkıyor.

Hepsinin öldüğüne kâni olduktan sonra yine aynı sakinlikle, görevini yapmış olmanın verdiği rahatlıkla çıkıp gidiyor.

Yürüyerek en yakın arkadaşı, sırdaşı Refik’in evine gidiyor. Polislerin çevirme yapacağını bildiği için kamyoneti kaynanasının evinin önünde bırakıyor. Evden karakolu arıyor. “Beni hiç aramayın. Yarın öğlen saatlerinde teslim olacağım. Bilginiz olsun.”

Sonra kaynanasının komşusunu arıyor Hamit. Ayrıntıları soruyor. Kaçı öldü. Hastaneye yattılar mı? “Eşin sağ” diyor komşu. “Kaynanan da öyle. Baldız öldü.” Hangi hastanede olduğunu söylüyor.

Hamit hastaneye varacak, yarım bıraktığı işi tamamlayacak ama mermi bulamıyor. Bir arkadaşını arıyor. “Benim mermi kalmadı, bana üç beş tane mermi lazım.” Bir türlü

mermiyi denkleştiremiyor. Hiçbir yerde mermi bulamıyor. Hayriye tümüyle şans eseri, sırf Hamit'in çevresi çok da geniş değil diye, mermiler tam da zamanında bitti diye, Hamit'e mermi bulacak arkadaşlarının cephanesi fakir diye, hayatta kalıyor.

Ne Allah, ne devlet, ne de polis... Fukaralık bağışlıyor Hayriye'nin canını.

Hamit olanca sakinliğiyle gözümün içine bakarak anlatıyor her şeyi. Sanki gözümün dibine dibine bakarsa beni de korkutabilirmiş gibi. "O akşam mermi bulabilseydim, hastanede yattığı odada, amacım onu öldürmektir." diyor.

Ertesi sabah tekrar karakolu arıyor. "Ev karakola yakın ama ben oraya gelene kadar onun ailesinden birilerini vurmak zorunda kalırım, ne yapayım" diye soruyor. Polis "mevkinin bildir, biz gelip seni alalım" diyor. Sultanbeyli'de bir petrol tesisinin adresini veriyor Hamit, "gelin beni buradan alın" diye. Orada buluşuyorlar.

Hikâye bitiyor. "Değdi mi?" diye soruyorum. "Bu tür insan için bu kadar yatmam da değmezdi" diyor. Bir kadını öldürüp iki kadını sakat bırakmanın bedeli olan on dört yıl ona epey dokunmuş belli. "O zaman ölseydi daha mutlu olurum ama artık bir önemi yok. Yaşamasının da beni pek üzdüğü yok da, yaşasa mı yaşamasa mı dersin, ölse benim için daha iyiydi. Bende hata olsaydı vururken elim titrerdi" diyor.

Bana vakit ayırdığı için teşekkür ediyorum. Son cümlesinin mantık hatası üzerine konuşmuyorum artık, kafamı bile yormuyorum. Adamın derdi belli. Ne olsa vuracaktı Hayriye'yi. Öldürmek için bahane arıyorlar zaten... Korkup kararlarından caymaları için tek sebep var, o da cezanın uzun süreli olması. Kulaktan kulağa duyuyorlar, kahvede sokakta birbirlerine hemencecik haber ediveriyorlar. "Öldür, on sene yatar çıkarsın" diyorlar. Ve asla yanılmıyor, hayal kırıklığına uğramıyorlar. Gerçekten de öldürüp on, bilemedin on küsur senede çıkıyorlar. Ellerini titretebilen tek şey alacakları ceza. Yoksa işte gayet kendilerinden emin, gözleri bir noktada, elleri sapasağlam basıyorlar tetiğe...

Hamit koğuştan çıkıyor. Mehmet ve Hayri derin bir of çekiyor. Bu kadar kötü kalpli bir röportaj daha gerçekleştirmeyiz herhalde hiçbirimiz.

Bu proje boyunca, uğradığı zulmün neticesinde kocasını öldüren ve bundan bin pişman iki kadınla görüştüm. Erkek katillerden Ahmet, karısını öldürdüğünü on küsur yıldır reddediyordu. Veysel'in ise, sistemin kurbanı olduğu belliydi. Bütün bu görüşmelerin içinde Hamit'in Veysel ve Ahmet'ten farkı karısını kimsenin etkisi altında kalmadan, kendi hür iradesiyle öldürmüş olması ve bundan da hiçbir şekilde pişmanlık duymamasıydı. Hâlâ haklı olduğuna inanıyordu. Bir gün bile üzüldüğünü, annesini kaybeden çocuklarıyla, yıllarca ona bakmış bir kadınla empati kurup, onları düşündüğünü ya da katil olduğu için kendinden utandığını sanmıyorum.

Hayri, Mehmet ve ben toparlanıp, omuzlarımız düşmüş bir halde arabamızı beklemek üzere bahçeye çıkıyoruz. Hayret-

tin, Feridun ve diğ er infaz memurları sanki onlara neşe ve mutluluk getirmişiz gibi bir yüz ifadesiyle bizi yolcu etmek için nezaketen yanımızda duruyorlar. Saçma sapan mevzulardan konuşuyoruz.

Araba geliyor. İnfaz korumalarla vedala ıyorum. Hayrettin yüzünden hiç geçmeyen o çok güvenli ifade ile elimi sıkıyor. Diğ er infaz memuru Feridun gevrek gevrek gülüp “ aya da bekleriz” diyor. “Tabii” diyorum, “biz de bekleriz.” Hepimiz biliyoruz. Biz o arabaya bindikten sonra ne onlar bizi merak edecek, ne de biz onları.

KALANLAR

Seda'nın Babası

Cezaevlerinden çikalı çok oldu. Şimdi İstanbul'dayım. “Kadın Cinayetlerini Durduracağız”* diye bir platform var, onlarla ilişkiye geçtim. İki kurban yakını ile görüştürecekler beni.

İstanbul'a gelmeden bir gün önce Ankara'da bu platformdan iki yetkili ile röportaj yapmak üzere sözleşmiştik. Yetkili diye karşıma iki genç kadın çıkıyor. Biri yirmi yaşında ya var ya yok. Zaten üniversite öğrencisiymiş. Diğeri yirmi dört yaşında. En büyükleri, en kallavileri o. Yeni avukat çıkmış. Bunlar haldır haldır koşturuyor. Yürüyüşler düzenliyorlar. Ertesi gün İstanbul'da platformun yerine gidiyorum. Parti zaten parasızlıktan kırılıyor, Şişli'de ara sokaklardan birinde bir binanın dört oda bir salon dairesinde konuşlanmışlar.

- * Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, çeşitli parti, sendika ve örgütlerin katılımıyla 2010 yılında kuruldu. Kadın cinayetlerinin önlenmesi için kamuoyu oluşturmak, toplumsal duyarlılığı yükseltmek, mahkemeleleri izlemek ve müdahil olmak, ailelerle dayanışmak gibi faaliyetlerde bulunuyor. Platformla ilgili bilgilenmek ve etkinliklerini takip etmek için bkz: kadincinayetlerinidurduracagiz.net

Sanki üniversiteye hazırlık kursu gibi. Bir sürü genç, kendi mutfaklarında çay yapıp, kötü kokulu sigaralar içiyorlar.

O gün İstanbul'da bize eşlik eden şoför Bülent de yanımızda. "Arabada durma, gel yukarıda çay iç" diyorum. O da sevinerek geliyor önce. Biz içeride bir odada röportaja başlıyoruz. Bülent de salon gibi yerde yirmi kadar partili gençle masada oturuyor, görüyorum. Çıkınca "ablam n'aptın sen ya" diyor bana. "Ne yapmışım?" diyorum.

Meğer solcu çocuklarla oturunca sıkıntı basmış Bülent'e. Yürüyüş diyorlar, bilmem ne diyorlar diye anlatıyor. Ben de Bülent'i seviyorum çok efendi bir çocuk. "Aman diyorum kahveye gitseler daha mı iyi, bak ne güzel bir şeyler yapmaya uğraşıyorlar." "Yok ya bize ters" diyor Bülent. Gülüyor bir yandan da.

Odaya doğru yürüyorum.

Kapı açılıyor. Seda'nın babasını ilk gördüğümde içim eriyor. Kızı düşmüş yere, o tutamamış. Başkaları almış kızını, parçalamış, o koruyamamış. Nasıl desem kolu kanadı kırılmış derler ya, aynen öyle. Zaten ben bu görüşmeler sırasında bütün bu deyimlerin boş yere çıkmadığını anladım. Söyleye söyleye bize anlamı yitmiş gitmiş gibi geliyor ama insanlık hiçbir sözü boşa etmiyor aslında. Yüreğim eridi, içim gitti, kalbim sıkıştı... Bunların hepsini biri gerçekten hissediyor, söylüyor. Sonra biz ezberden tekrar ediyoruz. Ancak bir gün gerçekten başımıza geliyor, işte o zaman anlıyoruz.

Seda'nın babası sakın sakın anlatıyor. Ben kendimi o kadar şartlamışım ki etkilenmemeye, öyle yüzümde hiç ifade ol-

madan dinliyorum. Bir bıraksam kendimi, biliyorum kar-
şiki dağlar inler. Cezaevindeki zavallı kadınları atlattım bir
şekilde, ölenlere de üzüliyorum ama bu başka. Gencecik bir
kadının geride kalan babasıyla konuşmak bambaşka bir his.
Yüreğim eriyor, içim gidiyor, kalbim sıkışıyor. Bu duygula-
rın hepsi önce aynı anda oluyor, bitiyor bu defa sırayla yeni
baştan başlıyor.

Haluk'un iş kurduğunu, Seda'nın onun yanında çalışma-
ya başladığını, bunu kendisinin hiç istemediğini anlatıyor.
“Ben kızımı okuttum” diyor. “O adamın yanında çalışsın
diye okutmadım ki.”

Belli ki artık hissetmiyor, yaşamıyor. Hayatta bir tek amacı
var. Kızının katiline ceza verdirmek. Çünkü katil elini ko-
lunu sallaya sallaya geziyor. Küçük bir adam. 1.60 boy-
larında. Zayıf. Bakıyor ama görmüyor gibi. Belli ki aklının
bir yanı hep kızında. Koruyamamış kızını. Yıllarca korumuş,
kollamış, dokunmaya kıyamamış sonra bir adam gelmiş, kı-
zını paramparça etmiş. Resmini gösteriyorlar Seda'nın. Çok
güzel. Zaten güzel kadınların başına geliyor hep çirkin şeyler.

Havasız odada iki kameraman, bir ben bir de Seda'nın baba-
sı çekime başlıyoruz. Kameraman'ın derin bir nefes aldığını
duyuyorum, ben nedense hafifçe gülümsüyorum, Seda'nın
babası anlatmaya başlıyor.

Seda ile Haluk

“Neden bırakmıyorsun beni” diyor Seda.

“Seni seviyorum. Başka bir erkeğe dokunduğunu, onu sevdiğini düşünmeye bile dayanamam; ya sen at kendini ya da bırak ben öldüreyim seni” diye karşılık veriyor adam.

“Seni sevdiğim için pişman etme beni.”

Seda balkon korkuluğunun kenarına oturmuş, ayaklarını aşağı sarkıtıyor. Haluk salondaki koltukta oturmuş, bir ayağı diğerinin üstünde bacak bacak üstüne atmış, gözlerini Seda’nın üstünden ayırmıyor.

“Atla istersen” diyor Haluk. “Eğer eve geri dönmeyeceksen atla, yanımda değilsen, benim için ölüsün zaten.”

Seda’nın gözleri yaşıyor. Atlamayacak. Atlayamaz. Daha yeni bilet aldı annesiyle kendine. Antalya’ya gidecekler. Denize girecekler. Yeni kıyafetler aldı. Bütün bunları bırakıp gitmek istemiyor. Birileri burada gülmeye, gezmeye, annesi-

ni öpmeye, babasıyla tavla oynamaya devam ederken, hayatı bırakıp gitmek istemiyor.

O köpek küçücük, kapkara gözlerini dikmiş Seda'nın üstüne, bir an bile ayırmadan bakıyor. Haluk'un yanı başında oturmuş, sanki onun ufak bir hareketini bekliyor. Bir köpeğin bu kadar siyah, bu kadar vahşi, bu kadar nefretle bakan gözleri olabileceğine inanamıyor Seda. Haluk'un bir işareti bekliyor belli. Seda, Haluk'tan mı yoksa bu köpekten mi daha çok korktuğunu bilemiyor.

Boşandığı kocasının evine neden geldi? Haluk onu aradığında niye telefonu açtı? Bütün hayatını düzene oturtmuşken, yeniden bir işe girip, tatil planları yapmaya başlamışken ne gerek vardı hayatı ona zindan eden eski kocanın evine gelmeye?

Balkonun dışa bakan tarafına oturmuş, bir eliyle balkon korkuluklarını tutuyor. Ayaklarını sallandığı balkondan aşağı bakıyor. Atlarsam sakat mı kalırım yoksa ölür müyüm acaba diye düşünüyor.

Keşke babasına haber verseydi, keşke bir zamanlar kendisinin de içinde yaşadığı bu karanlık, bu korkutucu, bu yalancı eve gelmeseydi. Pişmanlıktan içi eziliyor. O köpeği geçip kapıdan çıkamaz, Haluk buna izin vermeyecek. Ya buradan atlayacak ya bu köpeğe yem olacak. Ya da en fenası bundan sonra Haluk'la yaşayacak.

Haluk'la yaşamak, rahat öderim zannederek aldığı, sonra da kendini kurtaramadığın yüksek faturalı kampanya paketleri gibi. Seda annesiyle telefonla konuşurken Haluk bütün

konuşmayı duysun da içi rahatlasın diye hoparlörü açıp, dinletmek var o paketin içinde. Dışarıdan görüp de adamlar imrenir Seda'ya diye, pencereden dışarı bakamamak, balkona hiç çıkamamak var. Ailesinin evine gidememek, gitse de huzursuz olup, rahat edememek var...

Biraz dayak, bolca ihanet, çokça gözyaşı var... Haluk'la bir kez evlendin mi bütün bunları sonsuza kadar ödemek var...

Bir zamanlar çıkmasının yasak olduğu balkon şu an ona ait. Ne Haluk giriyor oraya, ne de köpek... Hem özgür hem hapis... Ayaklarını sallandığı balkondan aşağı bakıyor. Zifiri karanlık. On sekiz ay yaşadığı bu evin balkonunda hiç böyle oturmamış, aşağıya hiç böyle bakmamış... Şimdi fark ediyor. Her gün geçtiği apartman girişi, gündüz sıradan görünen bu küçük bahçe bu karanlıkta korkunç bir cehennem çukuru olmuş, ayaklarının dibinde uzanıyor.

Oysa ne çok severek evlenmişti. Hiç gitmek istemediği doğum günü partisinde bembeyaz gömleği, siyah kumaş pantolonuyla ne kadar yakışıklıydı Haluk. Bütün kızların gözü Haluk'un, Haluk'un gözü memleketi Antalya'ya tatile gelen bu İstanbullu kızın üzerinde. Bıçkın tavırlı erkekleri sevmezdi aslında Seda ama Haluk'ta başka bir şey vardı. Sigarasını yakardı ama kül tablasını uzatmazdı, sabahları günaydın diye mesaj atardı ama her telefonuna çıkmazdı, saçını ucundan kestirdiğini bile fark ederdi ama iltifatlara boğmazdı, bakımlı sevgili severdi ama başka erkekler Seda'yı beğensin istemezdi, senin için ölürüm derdi ama bunu derken gülümsemezdi.

Sonraları bir gün İstanbul'a çok kar yağdığında Haluk Seda'yı gelip alamayacaktı. Yollar kapalıydı, trafik fecaat.

Seda perdeyi açtı. Kalbi, beyni, vücudundaki bütün organları tek bir şey söyledi.

“Bu kar kesilmez, ben Haluk’u göremem. Bugün nasıl geçecek?”

Şimdi gecenin kör karanlığında bir zamanlar yirmi dört saat görmeden nasıl dayanacağını bilemediği bu adamdan kurtulmak için atlayıp, yok olmaya razı Seda. Aşk dedikleri bu kadar yalan mı gerçekten? Kendi kurduğu hayale aşık olup da kendini bile bile yok eden kaç kadın var dünyada? Şu zifiri karanlığı biraz olsun aydınlatan milyonlarca yıldız kadar... Bunu bu gece anlıyor Seda... Şimdi, ölümün neredeyse kurtulmak anlamına geldiği bu sevimsiz gecede ayaklarını balkon korkuluğundan aşağı uzatmış, bir zamanlar aşık olduğu adam onu bıraksın diye dua ediyor. Bir zamanlar aşık olduğu adam hemen içerde bir koltuğun üzerinde bacak bacak üstüne atmış, gözlerini dikmiş, Seda’nın ölümü mü yoksa kendisini mi seçeceğini merakla, kibirle ve nefretle bekliyor. Hayatın anlamı Haluk demek değil artık, bunu o da biliyor.

Oysa bir zamanlar ne de çok severdi Haluk’un gözlerinin üzerinde olmasını. En sevdiği restoranlara götürür ama yüzü hep duvara dönük oturturdu Haluk onu. Seda kimseleri görmesin, kimseler Seda’nın güzelliğine nazar etmesin diye. Suyun var mı, yemeğin sıcak mı, hava soğuk mu, sandalyen rahat mı diye sordukça Haluk, Seda sevildiğini, korunduğunu, izlendiğini sanırdı. Rahatlardı. İlgi ne zaman kıskançlığa dönüştü, aşk hangi ara nefret oldu, Seda bütün bunları nasıl anlamadı?

Şimdi ayaklarını uzattığı bu balkonda, gecenin bu zifiri ka-

ranlığında aslında hiçbir şeyin değişmediğini, bütün olanları kendisinin yanlış anladığını hayretle fark ediyor. Bir insan bu kadar yanılabılır mi? Sanki yeni çözmeye başladığını sandığı bir alfabeyi aslında bambaşka şifrelerle okuduğunu anlıyor. O işaret aslında bu demek değilmiş. O harf böyle okunmazmış. Seda'nın sahiplenme sandığı, esasında Haluk'un tahakküm etme arzusuymuş. Seda'nın ilgi saydığı, Haluk'un kıskançlığıymış, Seda'nın aşk diye kandığı aslında Haluk'un kendi gücünü sınamasıymış.

Seda Haluk'la tanıştıktan hemen sonra evine, İstanbul'a dönünce sevdiği bu delikanlı, bir gecede aşık olduğu bu biraz kibar, çokça maço adam da peşinden geliyor şehre.

Bir sigorta şirketinde çalışan Seda ile serbest iş yapan Haluk hemen evleniyor. Güzel kadınla yakışıklı adamın düğününü biraz Antalya, biraz da İstanbul'daki konu komşu konuşuyor. Haluk emlak ofisi kuruyor hemen ve Seda'ya müjdeyi veriyor.

“Başkalarının yanında çalışmana gerek yok. Benim yanımda çalışacaksın. Patroniçe olacaksın.”

Artık Seda'dan mutlusu yok.

Seda şimdi ayaklarını balkondan aşağı sarkıtmış, babasını düşünüyor. “Kızım emin misin, biraz sinirli gibi bu” demişti...

“Yok babam öyle görünür ama çok iyi kalplidir, tanıyınca sen de çok seveceksin” diye sesini titrete titrete, babasının kolunu okşaya okşaya savunmuştu Seda Haluk'u... Şimdi

ayaklarını boşluğa uzattığı bu korkunç gecede, bilmediği bir yerde kendini yapayalnız bırakılmış, ürkek küçük bir kız çocuğu gibi hissettiği bu balkon köşesinde Haluk'u aslında hep kendisinin koruduğunu, onun için mazeretler bulduğunu anlıyor Seda.

“Yok öyle surat asmaz aslında ama işleri çok yoğun bu aralar... misafir çok sever ama trafikte bunalmış... bana güveniyor ama adamları gözü tutmamış...”

Babasını ikna ediyor, her seferinde kendini de. Artık işinin başında olacak. Bütün gün Haluk'la birlikte olmak da cabası. Onu özlemesine hiç gerek kalmayacak.

Bir süre sonra emlak ofisine gelen her erkek, Seda ve Haluk için kavga sebebi olmaya başlıyor.

“Adama niye güldün? Herif elini çok uzun tuttu, neden çekmedin? O pezevengi nereden tanıyordun?”

Arkadaşlarıyla buluşması, bakkal, manav bile olsa heriflerle konuşması, balkona çıkıp temiz hava alması yasak. Karşı binadaki bir herif, pezevenk ya da puşt Seda'yı görür diye salonun perdeleri artık hep kapalı. Seda boğuluyor. Yavaş yavaş ağır ağır, biri boğazına çökmüş hem onu öldürmekten imtina ediyor, hem de azar azar nefes almasına izin verip sanki üzerinde tuhaf bir işkence deniyor.

Seda lisede ya da üniversitede sevgilim dediği her erkeği denerdi. Şimdi gidersem peşimden gelecek mi? Benim yanımda o kıza bakacak mı? Günlerce aramasam, beni yine de arayacak mı? Sevgiyi sınamayı severdi. Ne kadar sevildiğini,

istendiğini hep bilmek, hep kendine ispat etmek zorunda hissederdi. Biraz az sevilirse sanki bırakıp gitmek gerekirdi. Aksi halde durduğuna değmez gibi gelirdi. Haluk'u sınamaktan hep korktu oysa. Belki gerçeği hissettiği, belki de o gerçeğe katlanamayacağını bildiği için. Hayatında ilk defa biri onu sevsin de nasıl severse sevsin, kabul edecek. Yaşadığı bütün aşklar bir yana şimdi başka bir durumda, başka bir halde Seda. Herkesten ayrı durabilir, her şeye razı olabilir. İşte bu sebepten Haluk ne yapsa kabul ediyor. Her adama iş attığını sanmasını, Seda'nın ailesine surat asmasını, hep itaat hep sadakat bekleyip, kendisinin bu kuralların hiçbirine uymamasını kabul ediyor. Haluk bir kurallar bütünü. Seda'nın bilmediği, hiç aklına gelemeyecek kurallar uyduruyor. Sonra da kendi kendine uyguluyor. Seda kurallarını anlayamadığı bir oyunun içinde, ne zaman puan kaybedeceğini, ne yaparsa eleneceğini, oyun dışı kalacağını bilemeden, bu oyunu oynamaya çalışıyor. Her defasında yeniliyor. Yenildikçe daha çok oynamak, kazanmak, Haluk'un gözüne girmek istiyor. Ve her seferinde karşısına başka bir kural çıkıyor.

Seda şimdi bu karanlık gecede bacaklarını balkondan sarkıtmış, eski kocası, hayatının aşkı onun atlayıp ölmesini beklerken, aşk için ne kadar da çok şeyi göze aldığını düşünüyor. Aslında kendini biraz zorlasa iki gün ağladıktan sonra unutabileceği bir adam için nasıl da bütün ömrünü, eğitimini, ruhunu feda ettiğini anlıyor.

Gerçekleri nasıl olup da bu kadar göremediğine şaşıyor şimdi. Oysa defalarca tehdit etmişti Haluk onu.

“Abini öldürürüm, babanı, anneni öldürürüm. Seni her halûkarda öldüreğim zaten.”

Bunu açık açık söylediği halde neden ona inanmadı? Açık sözlü olduğu için mi? İnsan öldüreceğini bu kadar düz, bu kadar olağan, bu kadar kesin söyleyemez diye mi? Haluk aylardır tekrar edip durduğu iddiasını şimdi gerçekleştiriyor işte. Bir gün babasıyla konuşması geliyor aklına. “Baba çok korkuyorum, bu beni kesin öldürecek” diyerek ağlaması... Babasının “kızım tedbirini alalım” deyişi... “Yok, ben size zamanı geldiğinde söyleyeceğim” diyerek kendini ve babasını avutması geliyor aklına. Zamanın geldiğini nasıl bilecekti? Daha nasıl bir işaret bekliyordu? Şimdi sinirli sinirli gülüyor Seda... Haluk’a ya da kendi kara bahtına değil, daha sonraları akıllanıp, cesaret edip de verdiği şikâyet dilekçelerini ciddiye almayan karakola ya da savcılığa da değil. Sadece kendine öfkeli şu anda.

Köpek, gözlerini dikmiş Seda’ya bakıyor. Onun eve geldiği ilk günü hatırlıyor. Henüz küçük bir yavruyken. Kara gözleri henüz korkuyla, ilgiyle ve sevgiyle bakarken... Seda’nın köpeği kucağına almasına hiç izin vermedi Haluk. Yemeğini vermesine, su içirmesine hiç müsaade etmedi. Karanlık küçük odada günlerce tek başına bıraktı. Seda’nın acıdığı, aslında başını okşamak istediği minik köpek bir zaman sonra odadan çıktığında vahşi ve acımasız bir kurt olmuştu sanki.

Şimdi Seda bir yandan balkondan ayaklarını sallandırıyor bir yandan sinirli sinirli gülüyor. Her şeyi planlamış Haluk. Bunu şimdi anlıyor. Bu köpeği küçük masum bir yavruyken alıp, Seda’nın celladı yapıyor. Yavaş yavaş, tadını çıkara çıkara. Seda köpeği besleyebilseydi, şimdi küçük kara gözlerini dikip böyle nefretle bakmayacaktı belki. Başını okşayabilseydi, kafasını böyle hırsla sallayamayacaktı. Seda en

kötü kabuslarında bile aklına böylesi gelmeyecek bu tuhaf gecede Haluk'un bu istikrarına, kararlılığına, hesaplılığına hayran kalıyor.

Kocam daha eski kocam olmadan çok önce beni öldürmeye niyet etmiş, azmetmiş, yemin etmiş. Ben kendimi ve onu aşık sanırken, o giderse ben ölürüm zannederken o, benim gitme ihtimalimin intikamını hesaplamış.

Balkondan salona yürürse köpek ona saldıracak, Seda bunu biliyor. Yirmi yedi yaşını doldurmasına on gün kala hayat ona böyle bir seçim sunuyor. Şimdi bir köpeğin dişleri arasında mı ölümü seçsin yoksa balkondan atlayarak mı, ona karar vermeye çalışıyor.

Evleneceğini söylediği zaman bir arkadaşının alayla gülümseyerek söylediği sözleri hatırlıyor. "Aşk sevişme isteğidir sadece. Şimdi sen bu adamla deli gibi sevişmek istediğin ama bunu da evlenmeden yapmanın sana çok ayıp ve günah olduğu öğretildiği için onunla mecburen evleneceksin. Bir zaman sonra onun vücudu artık senin için bir alışkanlık olacak, bıkacaksın. O zaman elinde sevişmekten artık sıkıldığın ama evlendiğin için görevin haline gelen bir adam kalacak. Yemek yapacaksın, işe gideceksin, onun çamaşırlarını ütüleyeceksin. Bir zamanlar içini kıpır kıpır eden bu adam bir zaman sonra tanımadığın ya da çok iyi tanıyıp hiç memnun olmadığın, sıkıldığın, bu yaşında sevdiğin ama kırk yaşında artık görmek bile istemeyeceğin bir insan halini alacak. Sence sırf bir zamanlar dokunmayı arzu edip de dokunamadığın biri için bir ömür beraberliğe mahkûm olacaksın. Evlilik sürekli birbirine söz verme sanatıdır. Geleceğini ipotek edersin. On sene sonra başka bir insan olacağını bile bile şimdiki

halinle yıllar sonrası için sözler verirsin. Seni hep seveceğim. Senden çocuklar yapıp, seni ilelebet ailem yapacağım. Böylelikle aramızda hiç kopmayacak, asla bitmeyecek bir bağ olacak. O zaman geldiğinde belki artık senin yüzünü bile görmek istemiyor olacağım ama yine de bu bağı kuracağım. Evlilik böyle bir şey işte. Evli olmak hep söz ister. Söz verirsin ve söz alırsın. Asla yapmayacağın, yapamayacağın ve yapmak istemeyeceğin sözler.”

Sen Haluk, Seda’yı bir ömür boyu ejderhalardan, canavarlardan ve karanlıklardan koruyup kollayacağına, onun için dağları aşıp, kralları kandıracağına, mağaralardan altın çıkarıp, Seda’ya bakacağına, mücevherlerle donatıp, karnını doyuracağına yemin eder misin?

Sen Seda, bir ömür Haluk’un sözünü dinleyeceğine, ona yemekler yapıp iyi bakacağına, başka bir erkeğe asla göz süzmeyeceğine, bunu aklına bile getirmeyeceğine, hayatın boyunca aşkı ve seksi sadece ve sadece bu genç yaşında tanıdığın Haluk’ta arayacağına söz verir misin? Ömrünü ona vakfetmeye hazır mısın?

Şimdi bu balkon kenarında bütün hayatını bir zamanlar güvence sandığı evlilik için feda ettiğini anlıyor Seda. Haluk’un bir ömür yanında olacağını bilmenin ve hayatı boyunca sevileceğini sanmanın güvencesi.

Oysa hayat özgür olmamızı istiyor aslında bizden. Bizse hep güvenceyi tercih ediyoruz.

Seda’nın gücü tükeniyor. Bir karar vermesi lazım. Şimdiye dek Haluk belki insafa gelir, acır da bırakır diye ümit etti

ama artık biliyor ki bir seçim yapması lazım. Köpeğe mi bıraksın kendini, ayakları altında uzanan bu boşluğa mı? Seda bu gece ölecek, bunu artık anladı. Şimdi nasıl öleceğine karar vermeye çalışıyor. Hangisi daha az yakacak canını, beton mu, köpeğin dişleri mi?

Oysa üç saat önce bambaşka bir hayatı vardı. Antalya'ya tatile gideceğini sanıyor, hangi bikiniyi alsa ona karar vermeye çalışıyordu. Telefon ekranında Haluk'un adını gördüğünde neden açtığını hatırlamaya çalışıyor şimdi. Doğru ya iki gün önce yine arayıp artık küs kalmak istemediğini, en azından arada bir arkadaşça görüşmeleri gerektiğini söylemişti Haluk. Eski günlerin hatırına, aşklarının şerefine...

Bir kere daha görüşeyim hem de kalan bir iki parça eşyayı da alırım diye gittiği bu evde şimdi balkonun bir köşesinde ölümü bekliyor Seda. Bir iki parça eşyası şimdi ne kadar önemsiz görünse de gözüne, hiç aklına gelir miydi bu halde kalmak. Nasıl gelmediğine hayret ediyor şimdi Seda. Oysa boğazına bıçak dayamışlığı vardır Haluk'un. İncecik boynunu kendi kalın, kısa, nefret dolu parmaklarıyla sıkmışlığı da vardır. Neden bunu yapmasın? Benim başıma gelmez, bu kadarı da olmaz artık diye düşündüğü her şey bir bir başına, boynuna, kollarına geliyor Seda'nın. Şimdi hayatı en berbat filmlerin en klişe deyimi gibi gözlerinin önünden bir film şeridi gibi geçerken, nasıl olup da bu olanları tahmin edemediğine şaşırıyor.

Bir daha yapmayacağına yemin ettiği ama bıkip' usanmadan aldatmaya devam ettiği her defada Seda'nın ruhu acırdı. Haluk'un başka bir kadını öptüğünü, beğendiğini, gülümsediğini düşünmek sanki biri kalbini avuçlarının içine almış

da bir sünger gibi sıkıp dururmuş gibi gelirdi. Haluk her özür dilediğinde süngerden kalp önce ezilir büzülür sonra eski haline geri dönerdi. Boynunu sıktığı, yumruk attığı, kolunu büküp kulağına dişlerinin arasında “gebertirim seni” diye fısıldadığı her defa canı yanar, nefes alamaz, kolunda boynunda kulaklarında şu kaskatı acıyı hissedirdi. Şimdi bu balkonda otururken, Haluk ortaya bir karışık yapmış gibi Seda için.

Bir yanda kalbi o eski sünger halini alıyor. Haluk tarafından hiç sevilmemiş olduğunu anladığı için mi bu kadar üzü-lüyor, biraz sonra ölecek olduğu için mi bilmiyor. İki acı birbirine karışıyor. Şimdi artık ayakları uyuşmuş, bacakla-rında derman kalmamış, kalbi korkudan ve umutsuzluktan küt küt atarken hem ruhu hem vücudu aynı şeyi hissediyor. İnsanın kolları korkabilir mi? Parmakları acı çekebilir mi? Dudakları ağlamak isteyebilir mi? Bunu bu gece öğrenmiş oluyor. Tıpkı bir zamanlar Haluk’un onun boynunu sıkan parmaklarının nasıl da nefret dolu olabildiğini şaşırarak an-laması gibi, vücudun her bir parçasının duyguları, hisleri olduğunu kavıyor.

Eve girdikten hemen sonra Haluk barışmak istediğini söy-lüyor. Seda bunun artık mümkün olmadığını. Haluk “seni gebertirim” diyor. Seda bu defa korkmuyor. “Gebertemez-sin, biz artık boşandık” diyor. Boşanmış olduğu için Haluk onu gebertemez sanıyor. Erkekler sadece karılarını geberte-bilirler. Sadece karılarının ırzına geçer, tehdit eder ve döve-bilirler. Boşandığın zaman özgür kalırsın. Seda öyle sanı-yor. Oysa Haluk için Seda hep onun karısı, sonsuza kadar kölesi. Neden böyle bir güçten vazgeçsin? Haluk Seda’nın saçlarından tutmaya çalışıyor, Seda balkona doğru kaçıyor.

Köpeği salarım üstüne diyor Haluk. Seda balkon kenarına oturuyor, korkuluklardan ayaklarını uzatıyor. Sen beni bertemezsın, gebereceksem ben kendim geberirim. Seninle tanıştığımın bu yana ikinci defa kaderim benim ellerimde. Birincisi senden boşandığım gün, kaderimi kendi yazdığım gün. Bu da ikinci.

Oysa kaderini yine kendi çizmiyor Seda. Öyle düşünmek istiyor. Haluk ona seçenek sunuyor. Böyle mi ölmek istersin, öyle mi. Öleceğini Haluk belirliyor, nasıldır Seda'ya bırakıyor.

Arkadaşının söyledikleri yine aklına geliyor. Bir zamanlar koluna, göğüslerine dokunmak için yanıp tutuştuğu adam şimdi koltukta oturmuş Seda ölsün, kolları memeleri çürüsün diye bekliyor. Zaten sevişmek de hep müsabaka gibiydi Haluk için. Sanki yenilecek bir rakip, kazanılacak bir maç varmış gibi sevişirdi. Seda Haluk'u sevmeyi ne aldatıldığında, ne burnu dayaktan kanadığında bıraktı. Şimdi anlıyor, sevişirken sinirli bir pehlivan gibi atağa kalktığı, burnunu şişirip göğsünü kabarttığı için Haluk'u sevmeyi bıraktı.

Seda balkondan aşağı bakıyor. Atlamayacak. Haluk telefonunu saatler önce aldı. Kardeşi Seda'ya "nerde kaldın" diye mesaj attığında, Haluk yüzünde o pis gülümsemesiyle bir yandan Seda'ya alayla bakıp bir yandan da "arkadaşlarla buluştum, biraz gecikirim" diye cevap yazıyor. Kardeşi "iyi gelirken çekirdekle kola al" diye mesaj atınca, Haluk bu defa kısaca "ok" diye karşılık veriyor.

Seda "ok" diye cevap vermez hiçbir mesaja. Başından savmaz kardeşini. Önceden haber vermeden arkadaşlarıyla buluş-

maz. Anlayacaklar, peşime düşecekler diye avutuyor kendini. Bir zaman sonra beni bulacaklar.

Yine gülüyor Haluk. Uzaktan bakan biri katiyen anlamaz bu gece yaşananları. Salondaki koltukta bacak bacak üstüne atmış bir adam, hemen yanında tetikte duran bir köpek, biraz ileride kapısı sonuna kadar açık balkonun korkuluklarından ayaklarını aşağı sarkıtmış kah gülüp kah ağlayan arada sakince aşağıya bakan bir genç kadın. Her ikisi de gülüyor. Kimi zaman sinirle, kimi zaman alayla... Sanki kafasından geçenleri anlamış gibi, yine gülüyor Haluk. “Boşuna bekleme, gelmeyecekler” diyor. “Geldiklerinde iş işten geçmiş olacak. Beni terk etmeyecektin. Kaderini kendin çizdin.”

Bir ay önce babası görüyor sokakta Haluk’u. Daha doğrusu babası bakkaldan çıkarken Haluk yanına geliyor. “Seda kendi başına servise binip işe gidiyormuş, başına bir hal gelecek, koruyanı kollayanı yok” diyor. Seda’nın babası hayatında kimseyle kavga etmemiş. İşinden evine, evinden işine gitmiş. Üç çocuğundan hiçbirine sesini yükseltmemiş. Karısının kalbini hiç kırmamış, o hangi kanalı izlemek isterse onu izlemiş, hangi yemeği yaptıysa yemiş, temizlik yaparken yardım etmiş. Seda’nın babası küçücük. Haluk onun iki katı. Yine de Haluk bunları söyleyince Seda’nın babası büyüyor, kocaman oluyor. “Sen artık kendi yoluna git oğlum” diyor. “Seda kendini korur, ben de onu korurum. Artık yanımıza gelme, bize selam bile verme.”

Babası akşam eve gelip de bunları anlatınca, o akşam ilk defa içi ürperiyor Seda’nın. “Bu adam benim peşimi bırakmayacak, dediğini yapacak, beni öldürecek.” Savcılığa başvuruyor. Savcılık şikâyetini alıyor. Sonra ses çıkmıyor. Seda

da unutuyor. Unutmaya çalışıyor. Bu bilgi ona hiç fayda sağlamaz. Bunu bilmek Seda'yı hayatta tutmaz, korumaz. Sadece her an daha fazla esir düşmesine, korkmasına sebep olur. Seda aklını tatile, bikinilere, yeni işine, hayata veriyor.

Haluk son kez fısıldıyor. "Geldiklerinde çok geç olacak."

Ayağını yere sertçe vuruyor. Bir kere. Köpek bunu öğrenmiş. Haluk köpeğe o küçük odada demek ki bunu öğretmiş. Köpek hırsla Seda'nın üzerine doğru koşuyor. Seda saatlerdir veremediği kararı o dakika veriyor.

Kendini, ayağının altında uzanan o karanlık boşluğa ve yıldızlara bırakıyor.

Haluk oturduğu koltuktan hiç kalkmadan, istifini hiç bozmadan polisi arıyor. Eski karısının kendini balkondan aşağı attığını söylüyor. Polisler eve geliyor. Haluk en ifadesiz yüzüyle ifade veriyor.

"Balkona çıktı. Barışmazsak kendimi atarım dedi. Ben koltukta oturdum. Onu seyrettim."

Haluk karakoldan çıkıp gidiyor.

Seda'nın babası iki elini birbirine kavuşturmuş, gözleri dolu dolu "polisi Haluk aramış, karakolda ifade verdikten sonra serbest bırakmışlar" diyor. "1. Dereceden şüpheliyi nasıl bırakırsınız diye sordum polisler, kızına niye sahip çıkmadın dediler bana" diye devam ediyor.

Bir evin içinde iki kişi, evde pitbull cinsi artık vahşiliği ispatlanmış bir köpek var, iki gün sonra tatil için bilet almış kadın kendini evinden değil de eski kocanın balkonundan atıyor. Buradaki şüpheliyi bulmak için Sherlock Holmes olmaya gerek yok herhalde. Hal böyleyken bizim polisler Haluk’u saliveriyorlar, bir de kızın babasına ayar çekiyorlar.

Hiç duyan olmamış mı diye soruyorum. Kavga gürültü sesi ya da Seda bağırmamış mı acaba diye merak ediyorum. Bir komşu tanık olmak istemiş ama sonra ortadan kaybolmuş. Tanıklıktan da vazgeçmiş. Belki de yaz sonu olduğu için apartmanda pek çok daire boşmuş.

Röportaj bitince platform görevlilerinden genç bir kadın yanımıza geliyor. Kamera kayıttan çıkınca o da konuşmaya katılıyor. “Geçenlerde buna benzer başka bir davada hakim ‘evin içinde yalnızlar ve kadın intihar ediyor, erkek tarafından baskı ve zorlama vardır’ diye bir karar verdi. Bu emsal sayılır, biz de buradan devam edeceğiz” diyor. Hadi inşallah diye geçiriyorum i imden. Bu hikâyeleri dinledikçe i imde iyilerin kazandığına inanan saf  ocuk çoktan ölüp gitti zaten. Arada bir çırpınıyor, nefes alır gibi oluyor, sonra yine hareketsiz kalıyor. G z göre göre yapılan haksızlıklar, umursamazlıklar artık bende basbayağı sinir yapıyor. Platform görevlisi genç kadın başka bir kadının 100 küsur defa farklı karakollara başvurusu olduğunu söylüyor. Kadın 100 kereden fazla ş k yet dilekçesi vermiş. Beni dövüyor, öldürmekle tehdit ediyor diye. Korumalar, genelde kadınlar öldükten sonra veriliyormuş. Yine  yle olmuş.

Seda ve babası Haluk’un tehditlerinden sonra karakola gidip ş k yet i oluyorlar. Cumhuriyet Savcılığı  ağlayan’a taşına-

cakmış. Onun çalışmaları varmış. Seda öldükten on bir gün sonra koruma veriliyor.

Seda'nın öldüğü gece kız kardeşi babasına gelip "çekirdek ve kola al diye mesaj attım. Ok yazdı. Seda'nın tarzı değil. Kesin başına bir iş geldi" diyor.

Birkaç saat sonra hastaneden arıyorlar ve Seda'nın yüksek bir yerden düştüğünü, durumunun ağır olduğunu ve ameliyatta olduğunu söylüyorlar. Seda'nın kız ve erkek kardeşi hastaneye gidiyor. Anne rahatsız olduğu için babası evde kalıyor. İki saat sonra erkek kardeşi babasını arıyor "baba hasar çok, dik düşmüş" diyor. Kafatası kemiği, beli, omuriliği kırılmış, iç kanama var. Seda tekrar ameliyata alınıyor.

Babası "O anda yapacak bir şey yoktu. Allahtan umut kesilmez deyip bekledik" diye anlatmaya devam ediyor. "Sabah karakola gittim, polis şikâyetimi ciddiye almadı hatta beni suçladılar neden serbest bıraktın, neden takip etmedin diye. Hastaneye gittim. Kızımı gördüm. O anda benim için zaten ölmüştü. Sadece makinelere bağlı nefes alıyordu. Elinin sıcaklığını hissettim. Fakat bir baba olarak ölümü asla yakıştıramadım. Hayat dolu kızım ne hale gelmişti. Bir gecede... Size haberi kim verdi dedim. Eski eşi dediler. Bize haber vermesi lazımdı dedim. Nerede şimdi diye karakola sordüğümde bilmiyoruz, ifadesini aldık bıraktık dediler. Şaşırdım. Birinci dereceden şüpheli biri nasıl olur da ifadesi alınıp hemen bırakılır. Bir anormallik hissettim ama yapacağım bir şey yoktu. Karakola tekrar gittim. Bu defa şikâyet dilekçemi kabul ettiler. Haluk'u aradıklarında şehir dışında olduğunu öğrendiler. Silahını, köpeğini alıp Antalya'ya evine gitmiş. Adalet hep güvendim. Güveniyorum. Altı tane mahkeme

oldu. Cumhuriyet Başsavcılığı kamu davası açtı. Ölüm tehditlerinden altı yıl ceza aldı. Duruşmalarımızın pek çoğuna gelmedi. Şahitler dinlenmeden takipsizlik kararı çıktı. Biz de hayret ettik. İlk avukatımız adaletin yerine gelmeyeceğine inandığı için davayı bıraktığını söyledi. Bırakma dilekçesi yazılıdır, mahkemededir. Ben davayı bırakıyorum, siz de bırakın dedi. Hiç kimseye de güvenmeyin dedi.

Ben de Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'na müracaat ettim. Bu Platformun avukatıyla birlikte tekrar dava açtık çünkü dava cinayetten dolandırıcılık masasına geçti. Neden geçti onu da bilmiyoruz. Kamu görevlilerine de dava açtım. Peşini bırakmıyorum. AİHM'e gidiyoruz."

"Neden tehdit ediyordu?" diye soruyorum. "Aşırı derecede kıskançtı" diyor. "Boşandık ama benden hiçbir zaman ayrılamazsın. Seni bir başkasıyla evli olarak düşünemiyorum" diye mesajları var kayıtlarda" diyor. "Arabada bile sağa sola baktırmazdı. Evdeki pencere ve balkon kapısı hiç açılmazdı. Nedense kızımın öldüğü gece açıldı" diye anlatıyor.

"Biz kendi halinde yaşayan bir aileydik. Bu olay olana kadar karakolun yerini bile bilmezdik. Kızım aslında tek ölmedi. Kızımın beraber bizler de öldük" diyor.

"Sizce nasıl sona erer bu cinayetler?" diye soruyorum. Artık benim aklım hiçbir şeyi almıyor. Belki başka birinin bildiği bir sır vardır diye önüme gelene soruyorum. O vaziyetteyim.

"Türkiye'de maalesef erkekler kadınlar üzerinde büyük bir baskı oluşturuyor. Sevgili, arkadaş, nişanlı olduğunda bile hele hele evlendikten sonra kendi tapulu malları zannedi-

yorlar. Kanunların boşluğundan da yararlanıyorlar. Ceza-
lar çok hafif kalıyor. İndirimlerden, iyi halden, aftan, infaz
yasasından yararlanıyorlar. Genelde cahiller ama bunların
arasında tahsilliler de var, iş adamları var, hatta şiddet uygu-
layanlar arasında milletvekili bile var” diye geçen günlerde
gazetelerde çıkan bir haberi hatırlatıyor.

“İlk defa ne zaman şüphelendiniz?” diye soruyorum. Anlat-
maya başlıyor.

“Bir gün Seda bize geldi. Pazara diye çıkmış. On dakika bize
uğradı. Çok üzgündü. Ne oldu kızım diye sordum. Bir gece
önce Haluk eve erken geleceğini, yemek hazırlamasını söy-
lemiş. Kızım da yemeği hazırlamış. Haluk telefon edip geç
kalacağını söylemiş. Seda yattıktan sonra gelmiş. Niye beni
beklemedin diye kızmış ve üzerine yürümüş. Ütüyü kızdır-
mış, suratına basarım deyince Seda çok korkmuş.”

“Ben o zaman anladım ki, bu adamdan bir zarar gelecek.
Kızım derhal gel dedim. Bir gün kızıma zarar verir bu diye
tahmin ettim ama planlayarak öldüreceğini düşünmedim.
Ayağına bir kurşun sıkabilir, bir bıçak saplayabilir sandım.
Zaten evimizin girişinde karanlık bir yer vardı. Kızım çok
korkuyordu. Defalarca kontrol ediyordu. İşten çıktığı an
beni bekleyin diye telefon ediyordu. Hissetmişti zanneder-
sem. Zaten söylüyordu. Babacım bu beni bir gün kesin öl-
dürür diyordu. Neticede korktuğu başına geldi. Bizim de
korktuğumuz başımıza geldi.”

Aslında hikâye hep aynı. Kadınlar göz göre göre ölüme gidi-
yor. Öldürüleceklerini biliyorlar. Hiçbir erkek söylemeden,
tehdit etmeden, korkutmadan öldürmüyor nedense. Defa-

larca tekrar ediyorlar. “Seni öldüreceğim. Beni boşayamazsın” diyorlar. Hemen her kadının karakola ya da savcılığa şikâyeti var. Çeşitli sebeplerle koruma verilemiyor ya da geç veriliyor, kadınlar göre göre, bile bile ölüme gidiyor.

Babası tekrar Seda’nın resmini gösteriyor. “Çok güzelmış” diyorum. İltifatıma seviniyor, teşekkürler ediyor. Çıkınca kendimi sağ salim Nevizade’ye atabilirsem, bu gece bütün ölü kadınlar için içeceğim. Hissiyatımın tuhafılığı beni bütünü bütünü kendimden alıyor. Ölü kadınlar, içmek ve sağ salim kelimelerini aynı cümlede geçirebildiğim için ne acayip bir dünyada yaşadığımı fark ediyorum.

Fakir olmak, zengin olmak, eğitilmiş, cahil, işçi, memur, uzun kısa, güzel çirkin hiç fark etmiyor. Kadın olmak yeterli bedel ödemek için bu gezegende, hele ki bizim memlekette. Yeter ki o bedeli öderken canımızdan olmayalım, ucuz kurtulalım. Buna duacı oluyoruz.

Şimdi o bedeli sadece Seda değil, anası, babası, bütün aile ödüyor.

Kendimi sokağa atıyorum. İlk defa İstanbul bana dar geliyor.

Gönül'ün Ablası

Bugün İstanbul'da ikinci günüm. Gönül'ün ablasıyla görüşeceğim ve Seda'nın babasından sonra içim ezilmeyi daha ne kadar kaldırabilir, bilemiyorum. Otelimin penceresinden aşağıyı kontrol ediyorum. Bülent aşağıda en manik haliyle arabanın önünde tur atıyor. Bu da Şişli'ye gidene kadar uzun bir sohbetin beni beklediğini gösteriyor. Şimdiden içim sıkılmaya başladı bile. Çalışmak için bu kadar eziyete değer mi gerçekten diye bildiğim her sosyolojik gerçeği yeniden sorguluyorum. Kadın dediğin evinde mi otursa gerçekten acaba?

Bülent önyargılarımı mahcup etmiyor ki, önyargılarım mahcup olmayacak kadar küstah ve şuursuzdur zaten, biz de bitmek bilmeyen bir monologla Şişli'nin yolunu tutuyoruz.

Sorularına cevap vermeyerek bile konuşmasını zapt etmeye gücümün yetmediği emekçi şoför arkadaşım nihayet beni bir binanın önünde bırakıyor. Dün geldiğim apartman iyice yabancılaşıyor bana.

Sanırım sabah kafamın yoğunluğundan akşam da içimin

sıkıntısından dikkatli bakmamışım diye avutuyorum kendimi. Bir yandan da mağaramdan ilk çıktığım gün kaybolarak aslanlara yem olabilme olasılığımın yüksekliği hasebiyle ilkel dünyada yaşamadığım, paragöz ve acımasız modern dünyanın bir gariban marabası olarak hayata tutunabildiğim için yüreğim bu sevecen evrene karşı sevgi ve minnetle kabarıyor.

Bülent'e yukarı gel diyorum ama dün solcu gençlerle yaptığı müzakereden nasıl darlandıysa artık, "yok ablam ben dolaşayım biraz" deyip fiyakayla gaza basıyor. Bir gün önce girilmez yazan sokaktan içeri kamikazeler gibi dalarak beni otelimın paspası önüne bırakan, kapıdan girene kadar da kapmasınlar diye arkamdan bir kartal dikkatiyle bakan Bülent, toz bulutu arasında İstanbul trafiğine karışıyor. Bana deli divane aşık sandığım adamların bir anda yok olup gitmesinin ardından sıklıkla mırıldandığım soruyu yineliyorum. "Nerede hata yaptım acaba?"

Hatalarımı yüzüme vurmaya hiç sevmediğim için soruma yine mantıklı bir sebep bulamıyorum.

Platform beni yine coşku ve neşeyle karşılıyor. Gençliklerinin enerjisi bana da geçer belki umuduyla ben de onlara sıcakkanlı ve neşeli sözler söylüyorum. Elbette bende sakil duruyor. Dün görüşme yaptığım odaya seğirtiyorum hemen. İmam nikahlı kocası tarafından on dokuz bıçak darbesiyle öldürülen Gönül'ün hikâyesini dinleyeceğim bugün. Ablası Havva'yla konuşacağım. Esmer, kısa boylu güzelce bir kadın. Otuz beş- kırk yaşlarında.

Dün bir ara gördüğümde dudaklarına kalemle çektiği kalın hat dikkatimi çekmişti nedense. Bugün yine aynı. Bütün şe-

kilciliğimle, büyük küpeleri, uzun tırnakları, ağır makyajı, yüzde seksen naylon bluzuyla çok iyi bir değerlendirme yapamayacağını düşünüp, sıkılıyorum.

Önyargılarım yanılıyor bu defa. Bakışlarında öyle gururlu ve güçlü bir ifade var ki, o kalın ruj kalemi hattına rağmen hayran kalıyorum kadına. Bir insan ancak; haklı olduğuna böyle inandığında bu kadar acılı, bu kadar mağrur ve bu kadar güçlü olabilir. Havva bu işin peşini bırakmayacak, belli.

Kamera ve ışık hazırlanırken biz de sohbeta başlıyoruz. Bir emlak ofisinde çalıştığını, boşandığını ve bir oğlu olduğunu öğreniyorum. Ne sorsam net cevap veriyor. Ne söylesem gözlerini dikip gözlerime, öyle sohbet ediyor benimle. Belli, dilediği gibi giyinen, düşünen, kimseden korkusu olmayan, kimseye müdana etmeyen bir kadın. Hiç yalan söylemeyecek, kendini başka biri gibi göstermeyecek, karşısında duranın yüzüne dimdik bakıp içinden geçeni söyleyecek biri. Gözleri dolu dolu, hırsla, öfkeyle anlatıyor bana olanları. “Her sabah gazeteyi açtığımda içim gidiyor” diyor. Sadece kendi kardeşi için değil, artık bütün kadınlar için üzülüyor.

Gençlerin sesi öyle çok çıkıyor ki, bize ayrılan küçük odadan çıkıp birkaç kez uyarmak zorunda kalıyorum onları. Yeri geldiğinde şirret bir baş belası olmak pek övündüğüm bir karakteristik özelliğim sayılmasa da, hayatta kalmama, gerçek şirretlerle başa çıkabilmeme ve ne yazık ki mesleğimi icra edebilmeme sebeptir. Kötü insan yoktur, kötü şartlar vardır işte. Ben çalışırken çekirge sürüsü gibi zıplaşıp gülüşen bu gençlere hiç acımam da, Havva’yı ürkütmek istemiyorum. Rahat rahat konuşabilmesi için gençlere bütün

dişlerimi göstererek tebessüm ediyor ve sessiz olmalarını “lütfen” eşliğinde rica ediyorum. Büyük ihtimal samimiyetsiz bir sırtlan gibi sırtıttığım ve alnımın kenarındaki atarlanmış damara mani olamadığım için hepsi sus pus oluyor. Otoriteyi sağladığıma kani olduktan sonra Havva’nın karşısındaki sandalyeye oturuyorum.

Havva, kardeşinin ölümünü karakoldan nasıl haber verdiklerini anlatıyor.

“Bir öğle vakti aradılar beni. ‘Derhal Arnavutköy Karakolu’na gelin. Kardeşiniz burada, gelip alın’ dediler. Şaşırdım. ‘Neden?’ dedim. Benim kardeşimin karakolla işi olmaz. ‘Koca-sı orada mı?’ diye sordum. ‘Burada’ dedi polis bana. ‘Ama siz hemen gelin’ Bir anda çok korktum. Kardeşimi telefona verir misiniz lütfen sesini duymak istiyorum dedim. ‘Veremeyiz’ dediler. ‘Öldü mü kardeşim?’ diye sordum. ‘Hayır ölmedi ama veremeyiz’ dedi polis yeniden. Televizyonlarda bu tip haberlere bakıyordum. Karakoldan söylemiyorlar kurban yakınına. Yolum da çok uzak. Gerçeği bir an evvel öğrenmek istiyorum. Baktım ki bana demeyecekler, emekli bir polis tanıdığım vardı onu aradım. ‘Abi, sen bir öğrenir misin’ dedim. ‘Tabii’ dedi ama o da aramadı geri. Ben yeniden aradım onu. Adam susuyor, bir kelime çıkmıyor ağızından. ‘Abi’ dedim, ‘öldü mü kardeşim?’ ‘Başın sağolsun’ dedi bana.”

Havva, şimdi ağlamaya başlıyor yavaş yavaş. Duruyor, gücünü toplayıp, devam ediyor.

“O anda şunu düşündüm. Ben şimdi kardeşimin öldüğüne mi yanayım, yoksa yeğenime ‘annen öldü’, anneme ‘kızın öldü’,

kardeşlerime ‘en küçüğümüz öldü’ diye haber veren ben olacağım, ona mı yanayım... Bunu düşünmeye başladım.”

“Ama babama gerçeği söyledim”

Bu son cümleyi derken çenesini öyle bir kaldırıyor ki, göz yaşları öyle bir donup kalıyor ki, Havva’nın bütün bu olanlar için aslında babasını suçladığını seziyorum.

“Babanız döver miydi sizleri” diye soruyorum.

“Evet” diyor.

“Aslında annemi dövmeye bayılırdı daha çok ama onları ayırmak için araya girersek biz de hak ettiğimiz gibi dayak yerdik. Ağzımız burnumuz kanlar içinde kalırdı. Babamız geldiğinde yorganı çekerdik, uyuyormuş gibi yapardık ki, kaldırıp bizi dövmesin. Ben zaten artık dayanamıyordum ya evden kaçacaktım ya da evlenecektim. On yedi yaşındaydım. Kaçarsam babam annemi daha çok döver diye karşıma ilk çıkanla evlendim. Kardeşimin de o canıyla tanışmasının ve bu olayların bu hale gelmesinin suçlusu biraz da babamdır. Baba sevgisi görmedik. Şefkat görmedik. O caniden biraz şefkat görünce, sevildiğini sandı.”

Havva bir an duruyor. Belli ki söyleyeceği cümle o anda aklına geliyor.

“Bir evde şiddet varsa o aile her türlü dağılıyor.”

Şimdi artık dövmüyormuş babası anasını. Kardeşlerin hepsi büyümüş zaten, eli kalkamaz artık. Erkek gücünü, hele de

maddi gücünü, diğerleri üzerindeki tahakkümünü yitirdiği anda kurttan kuzuya dönüyor. Sevecen, kızlarının evini boyayan, karısıyla sohbet etmek isteyen bir yaşlı adamcağız oluveriyor. Havva'nın sözlerinden anlıyorum ki, bir zamanlar çektikleri eziyetlere rağmen babalarını yine de bırakmıyorlar. Gençlik elden gidince baba kuzu gibi evinde oturuyor. O zaman ne kızları ne oğulları ne de karısı intikam almaya çalışıyor. Ona yine bakıyor, yine saygı gösteriyor sadece artık sevmiyorlar.

Bunca yılın Havva'sı, hiç böyle dayak yememişti. Bu defa kroşeler, aparkatlar, direktler babasından değil, yeni evlendiği kocasından geldi. On sekizini daha yeni bitti anca bir yıllık evli ama Havva kendini yatak odasına kilitlemeyi bildi ki; tecrübeyle sabittir, çok işe yarar. Adam dövünsün dursun dışarıda, siniri çekilene, enerjisi tükenene kadar. Ancak bu yapıcı çözüm için gerekli şartlar vardır elbette. Dışarıda sevdiğin birini bırakmayacaksın. Çoluk çocuk ortada kalmayacak. Yoksa adam bütün hıncını, hırsını o gariban sübyanlardan çıkarır. Speedy Gonzales kadar hızlı, She-Ra kadar güçlü, Tom ve Jerry'nin faresi kadar zeki olacaksın. Kilidi sağlam odayı tespit edecek, oraya doğru koşabilecek, kapıyı sertçe kapatıp kilitleyebileceksin.

Sonrası kolay. Dışarıda dövünsün, bağırsın, tehditler etsin, yıksın ortalığı hayvan oğlu hayvan. Havva rahatça yatağa, koltuğa atar kendini, sanki Romalı bir imparatoriçeymiş, sanki 80'lerin disko kraliçesiymiş gibi rahat ve kendinden emin, dergi bile karıştırır. Diğer elinde bir salkım üzümü eksik sanki sadece. İstanbul'da bütün ahali deprem çantası,

panik haritası, son dakika planı hazırlarken Havva rahattı. Yıllardır ezberledi bütün bunları. Bir baba daha ne kadar yararlı olabilir çocuğuna. Acil durumlarda ne yapması gerektiğini daha nasıl öğretebilir. Her bir saliseyi hesaplamayı nasıl belletebilir.

Havva kendini odaya atıyor, kapıyı üst üste kilitliyor. Rüstem bu kadar organize bir kadın beklemiyor karşısında besbelli, her defasında şaşıyor. Havva kendini odaya kitleyince salonunun orta yerinde karşıdan karşıya geçerken bir anda arabalara yeşil yanmış da ne yapacağını bilememiş şaşkın yayalar gibi kalakalıyor. Havva gülerek kendini yatağa atıyor. Kanıyla gözyaşı karışıyor ama Allah biliyor ya, keyfi yerinde. Bir başka manyağın elinden, ruh hastasının önde gideninden kurtuldu. Babasının mirasını devralan kocasının şerrinden kendini korudu.

Rüstem'i ne sevdi ne de nefret etti Havva. Evlenmesi gerekiyordu evlendi. Babası olacak hayvanın dayaklarından bıkmış, anası olacak zavallıyı korumaktan yılmıştı. Ara dayaklarından, meydan savaşlarından gına gelmişti ama işte kaderini değiştiremiyormuş insan diye düşünüyor şimdi. Babamın dayağından kurtulayım diye bu herifi tanımadan bilmeden evlendim. Hadi bakalım Havva Hanım, evliliğin yan etkileri biraz çabuk baş gösterdi, ne yapacaksın şimdi. Boşanırim diye gülümsüyor içinden. Evden kaçamadım ama dul kadın olabilirim. Bir iki söylenir susarlar ben de rahat rahat hayatımı yaşarım. Kendi evime geçerim. Başımın çaresine bakarım.

Öyle rahatlıyor ki kendini tek başına bir evin içinde düşününce, öyle boşalıyor ki içi, şimdi bir posta daha bile dayak

11
yiyebilir hiç gıkı çıkmadan. O derece sevinçli.

Rüstem dışarıda bağrınıp duruyor. “Çık seni öldüreceğim orospu. Benim anamla nasıl öyle konuşursun kaltak.”

Havva çocukluğundan bildiği bir şarkıyı terennüm edercesine biliyor bundan sonraki cümleleri. Bu geri zekalıların kadın dövme sebebi bile sınırlıdır zaten diye düşünüyor. Anama ne dedin, adama yan baktın, bana bilmemne yapmadın...

“Konuştuysam konuştum orospu çocuğu! Kiminle nasıl konuşacağımı sana mı sorucam hayvan” diye bağırıyor.

Oh be kendini odaya rahatça kilitleyebilmek ne de büyük özgürlükmüş. Anacığı bu hürriyetten bile yoksundu işte. Evin içinde üç çocuk, hangi birini içeri odaya alıcan da, girip kilitleyeceksin. Şimdi rahatça bağırıyor. Gerçi erkekten erkeğe de fark var tabii. Babası kırar o kapıyı girerdi içeri. Rüstem onun yanında muhallebi çocuğu, süt kuzusu. Konudan komşudan utanır, kapıyı kırarsam sonra yaptırmak için para harcanır diye korkar, her defasında aynı tufaya düşer, vurup da omzunu giremez içeri. Bu erkek milletin ruhunu biliyor Havva.

Aslında dayak yemekten de korkmuyor artık. En fazla bir yumruk, iki tokat, ardından güçleri tükeniyor, biliyor Havva. Sonrası kötü. Yüzün gözün morken o herife hizmet etmek, aynı yatağa girmek, hatta belki o puştun, pezevengin, bir hayvan, bir böcek gibi gördüğün herifin tükürükleri, salyaları yüzüne akarken, gözleri kaymış kimbilir kimi düşünürken altında yatmak kötü işte. Ona dayanamıyor Havva.

Rüstem'in sümsük anasına baştan beri kanı kaynamadı Havva'nın. Zaten kimseye de kolay kolay ısınmaz, sevmez insanları hemencecik, içini açmaz.

Halasına bile yıllardır yüz vermez. Ta Havva gencecik kızken, Gönül ortaokula giderken, halası bunlara gelmişti. Gelir de aylarca kalırdı zaten. Sonra da babasını doldurup geri dönerdi memlekete.

“Seninki de karı mı, evi bok götürüyor” derdi gülererek. “Hem kızlara da ev işi öğretmiyor anca geziyor bunlar, orospu olacaklar.” diyerek.

Babasını kışkırtır doldurur salar üstlerine, öyle giderdi.

Havva Rüstem'le evleneyim de şu babam puştundan resmi yollarla kurtulayım diye düşününce evi düğün telaşı sarmıştı. Havva, anasına “bu kadar heyecanlanma ben özgürlüğüm kavuşmak için giyiyorum gelinliği, babamdan, onun eziyetinden, cefasından kurtulmak için sığınyorum şimdilik başka bir adamın insafına” diyemezdi. Dese anacağı ağlar, zırlar, gider babasına dert yanar, planın içine ederdi. Gönül de ufak daha, ona da sır veremez. Anası çeyizini pür neşe hazırlarken, Havva'nın içi eziliyor, anacığın acıyor. Kendinden daha çok acıdıkları sırasıyla anası, kız kardeşleri Ferda, Gönül, erkek kardeşi Uğur. Havva en son Havva'ya acır.Yaşadıklarını küçümsediğinden değil, en güçlü kendini gördüğünden böyledir.

Davetiyeler dağıtılacak. Babası eve geliyor, daha terliklerini çıkarırken “halana gönderdin mi?” diye soruyor. O kadar kıymetli kalık ablası. Anasını dövdüren, kızlarına sövdüren

halasına bedava düğün davetiyesi ha. Dilinin ucuna geliyor, susuyor Havva. Eskiden patır patır söylerdi aklına gelenleri, dayak yedikçe öğrendi sinsiliği. Dudaklarını haince kıvrırıyor şimdi. “Yarın göndereceğim” diyor.

“Aman ha unutma sakın, vallahi kızar sonra.”

Bunu öyle tatlı bir sesle söylüyor ki babası, sanki halası yıllarca halalık yapmış da onlara, şimdi mürüvvetine şahit etmek için davetiye yollamazsa, üzülecek, kırılacak, gönül koyacak orospu.

Ertesi sabah ilk iş davetiyeleri alıyor Havva. Postaneye götürecekt. Hepsini neşeyle toparlıyor. Anası düğün sevinci işte diye düşünüyor, Uğur, ablasını böyle mutlu gördüğü için seviniyor, Gönül “hah ablam yine bir iş karıştıracak hayırlısı inşallah” diye ürperiyor.

Havva postanede bütün davetiyeleri veriyor. Biri hariç. Görevli soruyor. “Bu” diyor Havva, “ödemeli gidecek.” Görevli onu diğerlerinden ayırıyor.

Yıllarca güldüler buna sonradan. Karı nasıl da bozulmuştur, keşke kamerayla gitseydim postacının peşinden demişti Uğur. Yeğenin düğün davetiyesine para ödemek zorunda kalan tek hala memleketteki. Kesin. Yeğenine orospu diyen tek hala mıdır acaba ya da abisinin karısını dövmesini isteyen.

Havva kendini odaya kilitleyerek, nefret ettiği akrabalarından zekice intikamlar alarak, sivri diliyle kaynanasını yorarak, gülerek, dalaşarak, iterek, itilerek geçiriyor zamanını. 27 yaşında dul kaldığında 10 yılını evli geçirmiş, bir oğlan

çocuğu annesi ve epeydir emlak firmasında çalışan bir kadın olarak özgürlüğünü kutluyor. Kızımızın en mutlu günü düğün gecesi değilmiş meğer, adliyeden çıktığı günmüş. Merdivenlerden neşeyle iniyor Havva. Düğünündeki kalabalık yabancı topluluğu yerine şimdi sadece Sevim’le kutlamaya gidiyor boşanmasını. Altın takılmayacak bu gece, davullar çalmayacak. Sevim ile bir meyhanede oturup gülüp konuşacaklar. Mutluluk ne acayip şey diye düşünüyor içinden. En yavan görünen yerden geliyor hep.

Şimdi boşanmasından neredeyse 5 sene geçmiş, babası bile onu kabullenmiş, özgür kadın, mutlu kadın Havva. Anası-na yakın ev tutmuş, babası sözünden çıkmaz, Havva onlara maddi yardım da yapar icabında manevi destek de sağlar. Ailenin reisi, her işe karışanı, sözünden korkulanı oldu Havva. Hep öyleydi aslında ama para kazandığından, kendi evine geçtiğinden, babası yaşlandığından beri daha da güçlü. Kurnazlığa da lüzum yok şimdi, canı ne isterse söyler, gönlü nasıl çekerse öyle der.

Bu defa korkuyor ama. Kapıyı açıp da Gönül’ü öyle mosmor, yüzü gözü kanlı gördüğünde değil. Anasını ne çok seyretti öyle. Ne çok mor gördü hayatında, amma tonu varmış anasını sattığının renginin. Kışın başka yazın başka, yumrukla başka tokatla başka. Organ diye renk diye bakıp geçme, tanı. Amma ifadesi varmış gözlerin. Korkunun, utancın, çaresizliğin amma çok şekli varmış gözbebeklerinin dibinde. Hepsini adı gibi bilir Havva. Anacığının dudağına buzu bastırmaya çalışırken minnetle bakar kadının gözlerinin içi. *İyi ki varsın, iyi ki doğurmuşum kız seni.* Kan yapışmış saçlarını suyla ıslattığında utançla bakar bu defa. Sanki paparazzilere makyajsız yakalanmış bir sinema yıldızı gibi.

Aman beni böyle görmeyin, ananızı böyle zavallı, böyle çirkin bilmeyin. Yaralarını merhemlerken ne çok çaresiz bakar. Dayanamıyorum, hâlâ bi canım kaldı, çıkaramıyorum. Nerelere gideyim, kimlere diyeyim.

Bir akşam vakti şu yakışıklı, şu kollarında erisem diye hayal ettiği jönün dizisinin başlamasını beklerken, aklında binbir çeşit lüzumlu lüzumsuz gündelik mevzu varken, kapı çalınca ya kapıcıdır ya karşı komşu kim olacak diye düşünürken, tam da kapıyı açtığı anda koridorun otomatik ışığı yanmasın mı...

Gönül'ü karşısında un ufak olmuş, Gönül ayakta durabilen bir ceset olmuş, o güzelim gözleri kapanmış yok olmuş gibi görünce Havva'nın içi çekilmesin mi...

Küçücüğü, altını bile bezlediği, baktığı, büyüttüğü, ilkokula giderken korkmasını diye avuttuğu, akıl verdiği, bakınca içi gittiği, ilk sevgilisini dinlerken üzüldüğü, sevindiği, kendi doğurmuş gibi hissettiği, kendi kızı zannettiği en küçük kardeşi...

Uğur'dan Ferda'dan bile ufak miniciği, babasından çok dayak yemesin diye kendini kurban ettiği, kimse el kaldırmamasın da anası gibi olmasın diye sakındığı... Havva, hadi neyse o dayakları tokatları gurur meselesi yapmamayı öğrendi, dayak yemenin kendinin değil, karşısındaki hayvanın zavalılığı olduğunu sezdi artık. Gönül bilemez; etleri çürür, ruhu kurur diye fırsat buldukça kendini feda ettiği kız kardeşi, öylece karşısında duruyor. Elin herifine oyuncak olmuş, elin puştı ona musallat olmuş, tebelleşmiş, Havva televizyon seyrederken, millete ev gezdirirken, akşama kıyma alsam

diye markete girerken, Gönül beter olmuş, böcek olmuş, helak olmuş...

Taksiye para vermemiş, onu diyor. Veririz, o kolay, bu tip durumlarda halledilecek ayrıntılar vardır, en iyi Havva bilir. Ananın burnundan kan gelirken, halı leke tutmasın diye elini burnuna tutup üstüne sürmek gibi. Elbiseyi, tişörtü atarsın da halı zor. Kan lekesi soğuk suyla hemen çitilersen geçer ama ananın ağzı gözü kanarken oturup halı çitileyemezsin elbet, bluzuna silersin lekeyi, sonra atarsın leke çıkmazsa. Şimdi de taksiyi kışkıştırmak lazım. Hallediyor Havva. Ah ne yaptı bu çocuk. O Muharrem itini hiç gözüm tutmadı zaten. Kazık kadar herif. Hayvan. İt. Gelip telaşla kapıyı kilitliyor.

Şimdi işte asıl mesai başlıyor.

“Gönül ayrılmak istediği halde neden adamla tekrar çalışmayı kabul etti?” diye soruyorum Havva’ya. Kurtulmak istediği birine daha da yakınlaşması tuhaf geliyor bana. “Sürekli gözünün önünde olursam belki bu kadar tehdit etmez, bu kadar kötü davranmaz diye düşündü” diyor Havva. Bunu söylerken sesi çatallaşıyor, bir an duraksıyor, belli ki bu çözümün mantıksızlığını o da o anda kavlıyor. İnsan çaresiz kalınca, tek düşüncesi hayatta kalabilmek olunca, başı sonu olmayan çözümler arıyor kendine demek ki. Kimseden profesyonel yardım ya da görüş alamayan, önünü göremeyen, nasıl davranırsa nasıl karşılık alacağını kestiremeyen genç kadın, sırf hayatta kalabilmek için köle olmaya razı gelmiş besbelli.

Gönül'ün durumuyla memleketin biz diğer kadınları arasında çok da fark yok aslında. Türkiye'nin bütün kadınları sanki Stockholm sendromundan muzdaribiz. Bizi rehin alan, tutsak eden ve nihayetinde öldüren zihniyete kendimizi emanet ediyor, sevdiğimizi zannediyor, yanından ayrılmak istemiyoruz. Kendi bileklerimizi ona uzatıyor, kelepçesin diye bekliyor, işini kolaylaştırıyoruz. Ne kadar söz dinlersek o kadar hayatta kalırız, ne kadar memnunmuş gibi görünürsek, kendimizi ne kadar beğendirirsek sanki beladan o kadar uzaklaşırız, düşmanla dost olursak kendimizi kurtarıyoruz. Diye bekliyoruz. Ölümden korunmak için önce hürriyetimizi feda ediyor, sonra da ölüme ya da esarete kendi ayaklarımızla gidiyoruz.

Bütün bu görüşmeler sırasında bunu anlıyorum. Karısını öldüren bütün adamlar aslında günlerce, aylarca ilan ediyorlar ne yapacaklarını. Kanserli bir virüs gibi defaatle “seni öldüreceğim” diyorlar. “Beni terk edemezsin” diye tehdit ediyorlar. Kadınların hemen hepsinin karakollara birden fazla şikâyeti oluyor. İlgilenilmeyince önce kendilerini kadere bırakıyorlar. Kimse onları korumazsa yapabilecekleri bir şey yok zaten, çaresiz kalıyorlar. Bir yandan da aslında bir gün gerçekten cinayete kurban gideceklerine çok da inanmıyorlar. Seda'nın babası “ayağına bir kurşun sıkar, belki yaralar diye tahmin ediyordum ama öldüreceğini düşünmemiştim” demişti. Haluk'un açıkça tehditlerine rağmen yine de inanmamış. Veysel de 6 ay boyunca Hanife'yi öldüreceğini söylüyor aslında. Hatta “kızım annesinin öldüğünü anlayınca ‘sen öldürdün’ diye yakama yapıştı” diye anlatmıştı. Neyin geleceği o kadar belli ki. Bacak kadar çocuklar anlıyor sadece. Gerçekleri yalnız çocuklar bu kadar açık ve seçik görür zaten.

Havva da şimdi benzeri bir hikâye anlatıyor. Ölüm kendini ne kadar haber ederse etsin, gerçekten gelene kadar hiçbiri inanmıyor. İnanamıyor. Bir de sığınacak bir liman, tutunacak bir dal bulamayınca, bu adamlar ortalıkta istediği gibi cirit atıyor.

Masanın kenarında duran dövizlere ilişiyor gözüm. Yirmi kadar ölen kadın resmi var. Platform sözcüsüne soruyorum. “Yürüyüşlerde bu resimleri taşıyoruz. İstiyoruz ki, kimse bu kadınları unutmasın” diyor. O ana kadar sessizce bir kenarda bir gayret kamerayı hazırlamaya uğraşan yaşlıca kameraman başını kaldırıp “asıl katillerin resimlerini taşısanıza” diyor. “Esas onları kimse unutmasın.”

Hazırlık biraz uzayınca platform sözcüsü genç kadın, Havva ve ben sohbete dalıyoruz. Sözcüye neden bu işe giriştiğini soruyorum. “Gazetelerdeki haberleri okudukça sinirim bozuluyordu, bir şeyler yapmalıyım diye düşündüm” diyor. Tevekkeli bu haberleri yayınlamak istemeyen haber müdürleri, oraların buraların yetkilileri boşa zorluk çıkarmıyormuş. Ağzını “yav bir tek kadına mı var, şiddet her yerde zaten, bu haberleri verip de milletin sinirlerini bozmayalım, şiddetin reklamını yapmayalım” diye açan güya şiddete karşı, güya iyi haberci ve güya barış yanlısı adamların hepsi aslında tek bir şeye karşı. Kadına...

Dünyadan haberdar olan, onu değiştirmeye çalışıyor. Biz, o küçücük odada oturan üç kadın, dünyayı olmasa da kendimizi, kaderimizi değiştirmeye, ülkemizdeki bir koca deliği kendimizce kapatmaya uğraşıyoruz. Delik büyüdükçe onu kapatmak isteyen cesur kadınlar çoğalacak. Bunu adım gibi biliyorum. Karşımdaki iki kadının gözlerinde görüyorum.

Nihayet ışık hazır. Platformun gönüllü gençlerini son bir kez ses çıkarmamaları için kibarca tehdit ediyor ve kapıyı kapatıyorum. Havva sandalyeye iyice yerleşiyor. Ben ona cesaret vermek için gülümsüyorum. Kameraman kayıttayız diyor ve Havva anlatmaya başlıyor.

Gönül ile Muharrem

Muharrem telefonla arayıp Avcılar'da buluşmak istediğini söyledi telaşla. Niye ki acaba? Gönül de telaşlandı birden. Üç aydır arkadaşlık ediyorlar. "Konuşuyorlar." Annesi öyle der sevgililere. Ayşe ile Mehmet konuşuyormuş. Havva Ablası ile gülerlerdi. Konuşacaklar tabii ne yapacaklar. Yapacak bir sürü iş var aslında ama konuşmadan olmaz tabii diye kahkaha atar Havva Ablası. Gönül'le de Muharrem konuşuyor şimdi. Gerçi Muharrem konuşulacak gibi değil. Basbayağı kerli ferli adam. Evlenmiş boşanmış, boyunca oğlu var. Annesi duysa lime lime eder Gönül'ü. Yirmi yaşındaki kız oğlan kız koca herife mi varacak diye saçını başını yolar. Kız oğlan kız değil Gönül ama ne annesi bilecek bunu ne de başkası. Hele babası. Eyvahlar olsun. Kulağını çekiştirip tahta aranıyor ama belediye otobüsünde bulmak zor tabii. Önündeki demire vuruyor. Yanındaki yaşlıca kadın bakıp gülümsüyor. Kimbilir aklına ne geldi kızcağızın, anasının hastalığı mı, okulu mu, işi mi? Bilse koca karı, babamın medeni halimi öğrenmesine tahtalara vurduğumu. Abovv ne ayıplar beni kimbilir.

Gözü gibi baktığı, kimselere vermeye kıyamadığı kızlığı Selahattin'e nasip kısmet olmuştu. Karşı dükkânın sümüklü tezgahtarı Selahattin. Yıllarca kerkeneze benzeyen, pörtlek gözlü, peltek dilli, zevzek Selahattin'e göz süzmüş, iki sene de "konuşmuşlardı". Nişanlanmaya yakın Selahattin bir tarikata mı mensupmuş ne, oradan bir kız buldu anası ona. Gönül ne kadar ağladığını hatırlıyor bir anda. Selahattin'i kaybetti diye mi, evlenmeyi başaramadı diye mi yoksa bütün mahalleye rezil olduğu, batasica adı çıktığı için mi hâlâ bilmiyor.

Sonra zaten yıllar önce evlenip boşanıp tek başına yaşayan Havva ablasının yanına taşınıp, bir barda garsonluk yapmaya başlamıştı Gönül. Muharrem'le de orada tanıştı zaten.

Nihayet olgun (gerçi biraz yaşlı ama), yakışıklı (saçları beyaz olsa da), güçlü (bana her istediğini kolayca yaptırıyor, daha doğrusu yapmak istetiyor ki bu daha makbuldür), görgülü (oturmayı kalkmayı, kapı açmayı, sigaramı yakmayı biliyor daha ne olsun) ve Selahattin gibi korkak, titrek, annesinin sözünden çıkamayan bir yavrukuş değil. Kapı gibi erkek.

Muharrem... Ne güzel isim.

Durakta inip buluşacakları pastaneye doğru ilerleyince bir masada genç bir delikanlıyla oturduğunu görüyor Muharrem'in. Yanlarına gidince Muharrem tanıştırıyor onu. Oğluymuş. Çocuk telefonu çalıp da konuşmak için masadan kalkınca Gönül "neden alelacele çağırdın ki" diye soruyor. Oğluyla tanıştırmak istemiş, hem de onu özlemiş, göresi gelmiş, olamaz mıymış yani.

“Olur tabii” diyor Gönül gamzelerini çıkara çıkara. “Neden olmasın... Annemlere haber vermedim ama.”

“Bul bir yalan, bize gidelim” diyor Muharrem.

Hah geldik mi esas mevzuya. Tamam gidelim de, annemlere ne diyeceğim diye hızla düşünüyor Gönül. O sırada Muharrem Gönül’ün bir tutam saçını alnından alıp kulağının arkasına iteliyor. “Korkma, Suat da gelecek bizimle. Güvendesin” diye gülümseyip, çapkınca göz kırıyor.

İyi ki aklımdakini söyleyip de, rezil olmadım diye rahatlıyor içten içe. Gönül’ün sadece ikisinin eve gideceklerini sandığını, buna da itiraz etmeyeceğini bilse, Muharrem onun hafif kadın olduğunu düşünecek. Bak, oğlunu da getiriyor eve ki beni korkutmasın, ürkütmesin. Bu adam, adam gibi adam vallahi. Annesi böyle der beğendiği, takdir ettiği, güçlü bulduğu erkeklere. Adam gibi adam vallahi.

Muharrem pantolonun arka cebinden çıkardığı cüzdanından Gönül’e göstermeden parayı sayıyor ve hesabı ödüyor.

Muharrem, Gönül ve Suat konuşa gülüşe Muharrem’in evinin yolunu tutuyorlar. Onu oğluyla tanıştırdığına göre, evine götürüp bütün gizini mahremini Gönül’e göstereceğine göre, evlilik teklifi de yakında olmalı diye düşünüyor.

Buna sevinip sevinmediğini anlamıyor. Muharrem’le evlenmeye bayılır bayılmasına da biraz yaşlı, bir de önceki evliliğinden boyunca oğlu var diye annesi kızarmı acaba diye merak ediyor. Amaan kızarsa kızsın. Bir söyler iki söyler sonra da susar. Havva hep öyle der. Bu fikirle gidince de her

istediğini yapar. Aman ne yaptı kız şimdiye kadar istediğini mi yaptı. Yaptı işte, on altı yaşında evlendi istemediği biriyle. Kendi evi olsun, babası yapma etme demesin, dövmesin sövmesin diye kaçtı kız. Şimdi onun da boyunca olmasa da beline gelen oğlu var.

Kafasında ablası, ablasının eski kocası, ablasının tatlı oğlu ve yine ablasının kah kendine ait kah babasının insafına kalmış hayatı dolanıp dururken, Muharrem anahtarı çıkarıyor. Beş katlı bir apartmanın ilk katındaki daireye seğirtiyorlar birbirlerinin peşi sıra. İçeri girip, ayakkabılarını çıkarıyorlar. Muharrem Gönül'e vermek için bir terlik aranıyor ama bulamıyor ya da bulmak istemiyor. Bu iyiye işaret. Kadın terliği yoksa evde, çok giren çıkan kadın da yok demektir. Demek ki bu kadar kadın arasından beni eve getirdi. Eve getirecek kadar önemsediydi. Gönül'ün göğsü gururla kabarıyor. Sümsük Selahattin anasının aldığı karıya kaldı, iyi mi? Ben gerçek aşkı ve ideal erkeği buldum işte. Sevim Abla bok yesin!

Gamlı baykuş, evde kalmış, evde kalmasını da kendi zihninin çok çalışması ama erkeklerde aynı zeka girdi çıktısını bulamamak olarak yorumlayan karamsar, kötücül, insan sevmeyen Sevim Abla. Havva'nın biricik arkadaşı, yoldaşı, ahretliği, on beş yaşından beri her sırrını bildiği, bildirdiği, bu sebepten Gönül'ün de kendini pek yakın hissettiği ama içten içe sinir olup, her anısını, her vukuatını anlatmak istemediği balık etli, Sigorta'da memur, az çalışan çok söylenen, tek başına yaşayıp, çok başın derdini bilen, esmer tenine sarı röfleli saçlı, çok boyalı, çok süslü, pek edepsiz, hep açık saçık konuşan, en ayıp fıkraları ballandıra ballandıra anlatan Sevim Abla.

“Selahattin seni almaz kızım” demişti küçük odada; Havva, Sevim, Gönül diz dize oturup çekirdek çitlettikleri, kıkır kıkır gülüşüp eski ve yeni aşklarını anlattıkları bir gecenin köründe.

Oysa görmemişti bile daha Selahattin’i.

“Niye abla?”

“Siz Taksim’e gittiniz.”

“Eee?”

“Kızım seni taa Ümraniye’den Taksim’e götürüyorsa, görünmek istememiştir işte.”

“Manyağın önde gideni, kötümserin en beteri, insanlardan tiksinen, her ruhta bir hastalık, çirkinlik, fesatlık arayan Sevim Abla. Sen evde kaldın, kimse seni almadı diye aklına her işin kötüsü gelir di mi?” diye bağırarak istemişti ama Havva Ablasının biriciğine diyemez tabii öyle sözler. O da içinden saydırmıştı.

Sonraki iki sene Sevim hep aynı telden çaldı. Sanki sadece üç-beş cümle ezberleyebilmiş yeteneksiz bir papağan gibiydi. Havva bir gün onu azarlayıp susturmasa, daha da konuşurdu da sonunda sustu neyse ki.

Sonradan Sevim Abla’nın her söylediği bir bir çıkmasın mı?

“Muharrem için ne söyler acaba?” diye merak etmeden duramıyor şimdi Gönül ama yemini var. “Daha da Sevim oros-

pusuna aşkımı meşkimi anlatıp nazarını almam. O uğursuz, şom ağızlı karıyı işime karıştırmam.” diye sözler vermişti ama içi içini yiyor şimdi. Kesin “bu adamda bi iş var” der. Amaan ne derse desin kızım, sen gerçeği görmüyor musun, alık mısın?

Salona geçip oturuyor hepsi. Suat içeri odasına gidiyor, yine telefon geldi. Amma da telefonla konuşuyor bu çocuk.

Muharrem likör veriyor Gönül’e. Ay bu da pek güzelmiş, neli bu? Naneli; kokusundan belli zaten.

O sırada bir kadın çıkıyor içerden.

Nerden geldi bu buraya? Sarhoş mu oldum ben iyice diye düşünüyor.

Kadın ayağında basması, korkak adımlarıyla şöyle bir görünüyor, bir hayalet gibi, sanki öte dünyalardan gelmiş gibi. Aç mısın diyor Muharrem sırnaşarak, bak bu benim ilk hanım sana yemek hazırlasın mı? Gönül, nane likörünü çok kaçırmış olamaz. Daha fazlasına alışıktır bünyesi. Hani boşanmıştı bu.

Hani boşanmıştın sen?

Muharrem yanaşiyor Gönül’e. Saçını alıyor parmaklarının arasına; kadın bir anda yok oluyor. Sanki Muharrem’in kendi evinde başka kadınlarla oynaması serbest de, kadının bunu seyretmesi yasakmış gibi. Öyle zaten.

Gönül Suat’ın girdiği odaya doğru bakıyor.

Suat tam o anda kapısını kapıyor. Tam o anda. Muharrem'in Gönül'ün dudaklarına çok tuhaf, hiç de beklemediği bir hızla, sertlikle, hoyratlıkla abandığı anda. Gönül neye uğradığını şaşırıyor. Muharrem, kapılarını açan, sigarasını yakan, saçının bir tutamını hafifçe kulağının arkasına atan Muharrem, şimdi başka bir adam olmuş. Bir anda şeytanın yordakçısına, firavunun dalkavuşuna, iblisin yancısına dönmüş.

Gönül hafifçe ittiriyor adamı.

Dudaklarını ısırarak öpen, bir anda sertçe omuzlarını geriye ittiren adam, onun sevdiği janti, tatlı, şefkatli Muharrem değil zaten. İttirilmek, karşı konulmak hepten azdırıyor şimdi adamı. Zıvanadan çıkıyor, kendinden geçiyor, dönüşüyor, değişiyor.

Sonrasında Gönül, sanki fotoğraf makinesinde arşivi hızlı hızlı tararken gördüğü resimlerin içinde buluyor kendini. Donuk bir kare. Muharrem kemerini çıkarmış, elinde tutuyor.

Suat nerede diye düşünüyor Gönül. Kapı hâlâ kapalı.

Muharrem kemerini çıkarıp bana tecavüz mü edecek?

Yanılmış Gönül.

Kemer suratında patlıyor. Kemerle yüzüne, göğüslerine, beline, ayaklarına vurmak Muharrem'in en büyük zevki. Tecavüzden, penisini Gönül'ü bayıltana kadar vajinasına, kıkına sokmaktan daha büyük zevk aldığı yegâne eylem varsa, o da o kemerle eşek sudan gelinceye kadar dövmek Gönül'ü.

Şimdi ikinci donuk kare.

Gönül'ün bütün kıyafetlerini yırtmış, çıkarmış. Üstelik döve döve. Sanki döverse, o gömlek daha çabuk çıkıp gidecekmiş gibi üstünden. Sanki, kemeri suratına ne kadar çok vurursa, pantolonu sıyrılıp dökülecekmiş gibi kendiliğinden. Zevk içinde, huşu içinde çekiştiriyor, yırtıyor, yumrukluyor, ke-siyor Gönül'ü. Artık hangisi dövmek için, hangisi üstünde-kileri çıkarmak için, hiç anlamıyor Gönül. Hiç anlamıyor.

Üçüncü donuk kare.

Muharrem Gönül'ü saçlarından tuttuğu gibi yere fırlatmış.

Gönül'ün üç santim yüksekten baktığı parke yüzey bir anda kıpkırmızı olmuş. Şimdi salonda yerdeki halının üstünde çırılçıplak Gönül ama en büyük endişesi ya Suat çıkıp ge-lirse. Ya onu salonun ortasında böyle anadan üryan, biçare görürse...

Muharrem Gönül'ün içine girip boşaldığında ve boşalırken bir yandan vahşi çığlıklar atıp, bir yandan da Gönül'ü tokat-ladığında Suat'la kadının tüm bu olanları nasıl duymadığı-na hayret ediyor hâlâ. Muharrem sanki aşk dolu sevda dolu sevişmişler gibi kendisini Gönül'ün yanına, halının üstüne attığında bitti şükürler olsun diye düşünüyor Gönül. Şükür-ler olsun bitti.

Meğer daha başlamamış bile.

Sonraki kırk sekiz saat Gönül salondaki halının üstünde, Muharrem'in odasındaki iki kişilik yatakta dudağı patlaya-

na, gözleri morarana, anüsünden kan gelene kadar tecavüze uğruyor, dayak yiyor. Artık içi sanki içinden çekildi, bütün iç organları torba oldu büzüldü, içinden aktı gitti, ruhu bedenini terk etti de şimdi yukarıdan seyrediyor gibi, artık ne acı hissediyor ne de karşı koymayı akıl edebiliyor. Öylece duruyor. Bekliyor. Muharrem saçından tutsun, yüzünü nefretle ekşitip tiksinererek baktıktan sonra kafasını duvara vursun diye bekliyor. Kemerini boynuna doladıktan sonra, Gönül nefes alamazken içine girsin, tam gözleri karardığı vakit kemeri biraz gevşetsin, tam bitti derken yine sertçe içine girsin diye bekliyor. Muharrem'in ise başka beklentileri var. Kemerini sıkıp işini bitirsin, oracıkta öldürsün diye yalvarmasını bekliyor. Gönül artık yaşamak ya da ölmek için bile merhamet dilenemeyecek kadar yorgun. Bunun kararını verip, yardım isteyemeyecek kadar bezgin. Buradan çıkamayacak kadar ümitsiz hissediyor kendini. Ne olacaksa olsun. Sanki vücudu koca bir çuval, gözleri tavandan olan biteni seyrediyor. Sanki çektiği acılar uyuşmuş vücudunda birer iğne sızısı, öyle uzak öyle yabancı hissediyor kendini kendisine. Artık bitsin diye dua bile edemiyor.

Suat diye bağırılmayı çoktan bıraktı. O, yardıma gelmeyecek artık anladı. Kadının bir an için gördüğü korkak gözlerinden bildi zaten, ondan bir iyilik gelmeyeceğini. Yapabilse kendini kurtarır zaten. Suat hâlâ odasından çıkmadı.

Bir ara Suat da gelip babasına eşlik eder, yalnız komaz diye korktu ama korktuğu başına gelmedi neyse ki. Suat odasında. Kadın kimbilir nerede. Muharrem ve Gönül salonda, banyoda, yatak odasında, koridorda...

Gönül hayatının en korkunç 48 saatini geçiriyor. Ya da öyle zannediyor.

Ne kadar zaman geçtiğini bilmiyor Gönül. Zaman, saat mevhumunu yitireli çok oldu. Cep telefonu nerede, neden şimdi elbiseleri üzerinde? Gömleği yırtılmış, kot pantolonun üzerinde lekeler var. Muharrem Gönül'ü giydirip giydirip soymayı seviyor. Üstünü başını yırtmayı, döve döve üzerindikileri derisi gibi yüzmek istiyor.

Gönül şimdi yine ilk geldiği yerde, salondaki halının üzerinde kot pantolonu ve yırtık gömleğiyle yatıyor. Suat nerede? Muharrem'in karısı nerede? Neden kimse yardım etmiyor ona? Onu kurtarmak için bile değil, neden bir kadın kendi evinde bu kadar korkuyor, oğlu çıkıp mani olmuyor. Gönül bağılıyor, çığlıklar atıyor, tecavüze uğruyor, Suat'la kadının korkusu daha ne kadar olabilir ki, susup bekliyorlar, susup oturuyorlar, bu adam belki de kendi yakalarını bıraktı diye bu çığlıklara, yalvarışlara tahammül ediyorlar.

Muharrem'in ayak sesleri banyodan geliyor. Bu zaman içinde Gönül Muharrem'in ayak seslerini, nefesinin ritmini, teninin kokusunu gayri ihtiyari ezberlemiş. Muharrem, Gönül bayıldı diye banyoya girmiş kimbilir ne bok yiyor. Gönül bütün gücünü topluyor, ayakkabılarını aramaya bile vakti yok, kalbi yetmez zaten, kapının üstündeki kilidi çeviriyor, Muharrem ne kadar güvenmiş ki kendine, Gönül'ü etkisiz hale getirdiğine ne kadar emin olmuş ki ne kadar hükmetmiş ki Gönül'ün kaderine, ne kadar rahat bırakmış ki kendini, anahtarı kapının üstünde unutmuş. Kadın yok ortalarda, Suat da... Gönül üstü başı yırtık, çıplak ayaklarla kendini sokağa atıyor.

Bulduğu ilk taksiye atlıyor.

Bir yandan da kendinde bu kadar güç bulabildiği için şaşmış, gözleri niyeysel eskisi gibi görmediği için korkmuş, Muharrem peşinden yetişip taksiye binecek diye ürkmüş. Taksici gaza basıyor, Gönül arka koltukta kendini ortaya itiliyor ve aynadan yüzünü görüyor. Aynı anda taksi şoförü de Gönül'ü. Gözleri şişmiş, sanki iki kırmızı et parçasının ortasını kesmişler gibi...

Sağ yanağı öyle şişmiş ki sanki orda bir tepecik oluşmuş, hiç inmeyecekmiş gibi. Dudağının altı patlamış. Mosmor. Öyle bir mor ki, Gönül bunu ne annesinin diktiği düğün elbiselelerinde gördü ne de Havva Ablasının kıyafetlerinde. Böyle bir morun olduğunu bile bilmiyordu daha önce. Sanki üçüncü sınıf bir filmin kötü yapılmış ölü kadın makyajı gibi. Sanki hiç sürmek istemediği bir farın tonu gibi. Sanki bilmediği bir memlekette yetişmiş bir sebzenin çürümüş hali gibi... Gönül, acıyı çok uzaklarda vuran bir davulun sesi gibi hissettiği, bütün bunları başka biri yaşıyormuş zannettiği, acıdan uyuştuğu zamanlarda, son kırk sekiz saatte aslında ne kadar da rahat olduğunu anlıyor şimdi. Şu anda yüzünün bu hiç iyileşmeyecek, hiç düzelmeyecek, hiç eski halini almaya-cak olduğunu zannettiği bu dakikalarda sadece bir düşünce geçiyor hâlâ kırılmamış olan o güzel kafasından.

Ben anneme, hadi onu kafaladım babama ne diyeceğim?

Taksi şoförü gözlerini dikmiş bakıyor şimdi. Ne korku var gözlerinde ne acıma ne de merak. Bir erkekten, kocadan ya da sevgiliden dayak yediği açıkça belli Gönül'ün. Başka kim olabilir ki zaten? Sevgiliden ya da kocadan başka kim bu kadar acımadan, hevesli, gayretli, böyle titiz dövebilir? Başka kim bu kadar emek verir? Ağzını, gözünü, burnunu defalar-

ca çiğnenmiş, tükürülmüş, ezilmiş bir et parçasına çevirir. Hiç tanımadığı bir yabancı bu kadar uğraşır mı, bu kadar vakit ayırır mı? Bir kadını bu hale getirebilmek için belli bir zaman tanımak, kendini de tanıtmak gerekir, biraz da kendini sevdirmek, güvendirmek gerekir.

Taksi şoförü belli ki bu sahneyi iyi biliyor. Ya oynamış ya da bizzat dahil olmuş, şahit olmuş benzeri bir oyuna. Nereye diye soruyor soğukkanlılıkla. Gönül bir an düşünüyor, nereye olacak, Havva Ablasının evinin adresini veriyor.

Gönül taksiden indiğinde sanki takip ediliyormuş gibi korkak ve telaşlı, yalınayak apartmanın içine koşturuyor. Ertesi gün nasıl kaçtığına, taksiye nasıl bindiğine, apartmana doğru nasıl koştuğuna çok şaşırarak. Bacaklarında kesikleri ve morlukları gördüğünde, ayak başparmağının kırıldığını öğrendiğinde hareket edebildiğine hayretler edecek. Kaçma dürtüsü, yaşama isteği ne kadar kuvvetliymiş, kendi gücüne inanamayacak.

Akşamın sekizinde Havva çayını koymuş, dizisini seyretmek için zevkle televizyonun başına geçmiştir şimdi. Gönül arayıp Muharrem'de kalacağını söylediği için rahattı. Biraz yalandan kızmış, sonra da amaan canın ne istiyorsa öyle yap, bir daha mı geleceğiz dünyaya diye rahatlatmıştı.

Gönül zile basıyor.

Beyaz zil kıpkırmızı oluyor. Elleri, tırnaklarının arası kan içinde. Taksiye bulaştı mı acaba diye merak ediyor birden. Biraz önce terk ettiği taksi gözünün önüne gelmiyor. Havva kapıyı açıyor. Yüzündeki ifade, Gönül'ün kendini aynada

görmesinden daha korkunç, çok daha beter. Şimdi duygusal anlara harcayacak vakti yok Gönül'ün. Taksiyi bir an evvel göndermek istiyor.

“Abla taksinin parasını ver, aşağıda bekliyor.”

Havva bir kelime etmeden cüzdanını kaptığı gibi aşağı iniyor. Kadınlar planlı, titiz ve organizedir. Bu gezegene ilk kez ayak bastıklarından beri böyle olabilmek için yollar açılır, fırsatlar verilir, oyunlar edilir. Kadınlar, ağlamadan bağırmadan şaşırmadan tehlikeyi kovalamayı, defaatle edindikleri tecrübelerle başarabilir.

Havva annesini az mı böyle ağzı burnu dağılmış gördü. Gözündeki morluğun tonunu, yumruğun hangi açıyla geldiğini, burnun kaç şiddetinde kırıldığını Havva'dan daha iyi kim bilebilir. Babası annesini döverken biraz da enerjisini, gücünü, kudretini benim üzerimde harcasın, yumrukları annemin gözünde biraz daha yavaş patlasın diye az mı feda etti kendini, az mı ara dayağı yedi.

Havva ayağında terliklerle koştura koştura iniyor, koştura koştura geri eve çıkıp, kapıyı kapıyor, kilidi üç kere beş kere çeviriyor. Sonrası yine bir film şeridinin içindeki donuk kareler gibi ama Gönül bu defa öyle sakın, öyle güvenli, öyle sıcacık.

Havva kardeşini bir çocuk gibi belinden tutuyor, bir bebek gibi küvete oturtuyor. Ilık suda yıkarken bir minicik kız çocuğuna ninni söyler gibi avutuyor. Sana bir daha dokunmasına izin vermem bebeğim. Hepsi geçecek kuzum. Yarın seni doktora götürürüm, bişiyciğin kalmaz güzelim.

Havva kardeşini camdan bir bebek gibi, mücevher gibi, tüy gibi, inci gibi, porselen gibi tutuyor, yatağa götürüyor. Ilık süt içirip, yorganı üstüne örtüyor. Gönül uykunun içine girene kadar Havva mırıl mırıl anlatıyor. Hepsi geçti bebeğim. Hepsi bitti kuzum.

Oysa daha yeni başlıyor. İkisi de bilmiyor.

Havva kardeşini toparlıyor. Onarıyor. İyileştiriyor.

Bir kadın nasıl yeni baştan inşa edilir, betonlanır, çeliklenir, güçlendirilip yeni acıların koynuna daha güçlü, daha pervasız, daha dayanıklı nasıl emanet edilir, en iyi Havva biliyor. Yıllarca babasından korudu anasını, babası bozdukça Havva onardı, babası çözdükçe Havva toparladı, babası yıktıkça Havva kaldırdı. Mekanik hareketlerle yapıyor, içinden gelen sesle düzeltiyor. Her seferinde babası dövdükçe anası güçlensin diye, anasının dayanamadığı yerde araya girip de Havva ıslah etmişti ortalığı. Yine öyle yapıyor.

Gönül'ün iyileşmesi bir arpa boyu yola, akreple yelkovanın biraz dönüp dolaşmasına bakar. Yıllardır gözü önünde anası, Havva Ablası, eh ara sıra da kendi dayak yiyor. Babasının epey emeği var Gönül'ün üzerinde. Gerçi Muharrem, tecavüz ve işkenceyle taçlandırdı dayak mevzuunu, Gönül için bir basamak yukarı çıkardı ama yine de yenik düşmez bu işte Gönül, kendini koyvermez. Nitekim üç hafta sonra eski haline geri dönüyor, yaraları kapanıyor, yüzünün şişi iniyor, gözünün moru bilindik bir tona dönüyor. Hayatında hiç dayak yememiş bir kadın olsa, ağlar, bağırır, belki isyan eder ama Gönül hem hazırlıklı hem alışkın bütün bunlara, çok ses etmiyor.

Kurtulmanın zaferi, yaşadığı felaketi örtüyor. Yediği yumrukları, tecavüzü, kemeri yavaş yavaş unutuyor, nasıl ayağa kalkıp da kapının anahtarını çevirdiğini, kendini ayakkabısız dışarı attığını, ölümden ve daha günlerce tutsak kalmaktan nasıl kurtulduğunu daha çok hatırlıyor. O kırk sekiz saat aklına geldiği gibi gidiyor sanki, son on dakika hiç geçmek bilmiyor. Gönül o herifin elinden sağ salim kurtuldu. Muharrem itini geride bıraktı. Kendi başına ölümden döndü, kadın haliyle feleğe çelme taktı, ölüme peşrev çekti, iblise takla attırdı. Öyle hissediyor. Seviniyor.

Bir zaman sonra Gönül tam tamına eski haline geliyor. Bir farkla.

Biraz zaman sonra Gönül'ün yaraları iyileşiyor. Havva “şikâyet edelim” diyor. “Hapse attıralım pezevengi.” “Ya duyulursa?” diyor Gönül. Haklı. Barda çalıştığını bilecek herkes; Muharrem'in bunu eve kapattığını. Kim bardaki bir garsona inanır? Bir eve gitmiş adamla yatmış kalkmış derler. Para vermedim onun için şikâyet ediyor dese ya da yalan söylüyor dese, evde karım varken nasıl yaparım diye inkâr etse... Kim bir bar garsonuna, o yolun yolcusuna, geceleri sokağa çıkan bir kadına hak verir... Vazgeçiyorlar.

Hiç kimseye söylemezlerse, bir daha üzerinde düşünmezlerse, konuşmazlarsa bu morluklar bu yaralar gibi diğer her şey de geçer zannediyorlar.

Sadece zaman geçer gider oysa.

Gönül'ün korktuğu başına geldi. Sevim Ablanın bitmek bilmeyen talihsiz arkadaş hikâyelerinde dinlediği, kızların

cezasının ölümle, dayakla, bir daha asla çocuk sahibi olamamakla verildiği art niyetli kötü kalpli bir hayat tecrübesinin öznesi şimdi. Başrol yıldızı. Birinci kadın oyuncusu. Polikliniğin karşısındaki parkta, üstü yazılı, tahtası eskimiş, bıçakla isimler yontulmuş bankında oturmuş, çöp karıştıran iki sokak çocuğunu seyrediyor. Onların yerinde olmak için neler vermezdi şimdi.

Havva 18'inde şimdi. Boşanacağını Sevim'e önemli bir haber verirmiş gibi söylemedi bile. Hiç konuşmadan önce bile biliyordu ikisi de sanki. Havva bu herifi gönderecek. Bu düğün fotoğrafları bir zaman sonra tatlı bir hatıra bile değil, evin orasından burasından çıkan tek tük gereksiz anılar kalıtı olacak. Havva yırtar da hepsini, belki de üşenir uğraşmaya, anası kıyamaz kızının gelinlikli fotoğraflarına, saklar oraya buraya. Şimdi banyoda klozetin üstünde oturmuş dertli dertli elindeki çubuğa bakıyor.

Hangi ara hamile kaldım, ne salağım Allahım. Biraz parası var, tanıdığı doktor da. Yine de içi bir tuhaf oluyor, hazır hamile kalmışken doğursam mı acaba? Bir daha nereden çocuk sahibi olurum. Hep de bir oğlan isterdi zaten. Belki de koca gözlü yakışıklı bir oğlu olur. Biraz daha bu herife tahammül etmek lazım ama. Ederim ne olacak? Bir çocukla birlikte özgür kalmak gibi bir ödül var nihayetinde. Para kazanıyor ya kimseye minneti yok zaten.

Anası gibi olmayacak. Anası gibi, bir herifin eline bakmayacak, kocasının fitneci ablalarına, kindar anasına, manyak ağabeylerine mum olmayacak. Yemini var.

Havva Ablama giderim. O halleder. Kürtaj ne kadardır ki. Kaç paradır? Hamdiye olduydu en son. Onu mu arasam. He oldu ara da bütün mahalle duysun senin vukuatını. Kendi olayı unutulsun diye sıcak haber bekliyor zaten. Sevim Abla? Yok kendi ablam dururken o da olmaz. Çenesini de çeke-mem hem.

Muharrem adam olsa onunla giderdi doktora. Muharrem elini tutmalıydı Gönül kürtaja girerken. Şimdi uygun de-ğiliz anne baba olmak için, hele bir işleri yoluna koyayım, boşanayım o zaman söz demeliydi. Kadir İnanır gibi içli içli gülmeliydi, gözlerinde yaşlarla. Sonra bir sürü yaparız, fut-bol takımı kurarız çocuklardan diye şakalaşmalıydılar eski Türk filmlerindeki gibi. Esmese de gürlemeliydi Muharrem. Böyle bir anda Kadir İnanır'dan Tecavüzcü Coşkun'a dönüşmemeliydi.

Oysa şimdi yapayalnız Gönül. Tecavüz edilmiş, hamile bı-rakılmış, bütün bunlar yetmezmiş gibi şimdi bir parkta, o parktaki bankın üzerinde tek başına, yapayalnız terk edil-miş. Kime ne diyecek, kimden ne isteyecek, onu bile bilmi-yor. İçi acıyor. Sanki kendi eski kibar, olgun, babacan, aşk dolu Muharrem'i ölmüş gibi hissediyor. Ben mi tuhaf bir hareket yaptım acaba? Günlerce bunu sordu kendine, özel-likle de iyileştikten, acıları geçtikten sonra. Acılar geçince akıl baştan gider zaten. Öyle demişti bir kere Havva Ablası. Sen bu Selahattin salağına kızılıyorsun ya şimdi, yarın öbür gün o kızdan ayrıldım desin, yine koşarsın koynuna. O za-man affetmem işte seni demişti.

Yok ablam gider miyim hiç. Giderdin tabii. Yine de koşardın o sümsüğün kollarına. Bırak şimdi Selahattin'i, ne yapacağım ben? Ne halt edeceğim? Belki de canı bir şeye sıkındı Muharrem'in. Hah tastamam oldu şimdi. Canı sıkıldı diye iki gün ebeni belledi senin. Hem de karısının gözleri önünde...

Şimdi kendi akli mı Sevim'inki mi Havva Ablasının ki mi konuşuyor, bilemiyor. Kafasının içinde isimlerini bilmediği bir sürü kadın didişip duruyor. Hiçbiri susmuyor.

Ara Muharrem'i versin parayı puşt. Ha... Hâlâ herifi aramak için bahane arıyorsun ya kendine, ne salak orospuymuşsun sen. Ne bahanesi be, madem o pezevenk açtı belayı başıma ödesin işte, gurur mu yapıcam beni aramadı diye, kullanıcam atıcam ben de onu işte.

Gönül kendini ikna ediyor. Muharrem'i arayıp durumu anlatacak. Para ve doktor bulsun ona. Cezasını çeksin. Bedelini ödesin. Sadece Gönül değil, o da acı çeksin. Çok aklına yatıyor bu fikir. Kimden çıktığını bilmiyor ama. Kafasının içindeki hangi kadının fikri bilmiyor ama tebrik ediyor içten içe onu. Çok akıllı buluyor.

Etrafı kolaçan ediyor. İki sokak çocuğundan başka kimse yok, onlar da duyamaz zaten. Muharrem'i arıyor. Ayakkabılarını onun evinde bırakıp yüzü gözü mosmor kaçtığından beri sesini ilk kez duyacak. Yine de heyecanlanıyor.

“Efendim.”

Muharrem'in sesi öyle düz öyle soğuk ki, neredeyse özür dilemek geçiyor Gönül'ün içinden.

“Kusura bakma ben de epeydir arayamadım, aman aklına başka bir iş gelmesin, çok yoğundum da” diyecek neredeyse. Gerçekten yaşadım mı ben, acaba uydurdum mu bunları. He uydurdun, kendini de dövüp hamile bıraktın.

Bir an ne diyeceğini bilemiyor. Kafasının içindeki küstah ses bir yandan, Muharrem’in boğuk ve soğuk nefesi öte yandan, iyice korkutuyor Gönül’ü.

“Ben hamileyim Muharrem. Çocuğu aldırمام için para lazım, param yok.”

Soğuk ses boğuk nefes bir an için duruyor. Kapattı telefonu ya da hat düştü sanıyor Gönül.

“Alo... Muharrem?”

“Benim çocuğumu aldıramazsın. Seni de öldürürüm, ananı babanı da gebertirim, anladın mı beni?”

Gönül öylece kalakalıyor. Sevim Abla’nın gamlı hikâyelerinde çocuğu kabul etmeyen, benden mi diye soran, para mara vermem diyenleri çok duymuştu ama böylesi hiç aklına gelmemiş, hiç kendini hazırlamamıştı.

Çocuğu doğuracak mı şimdi? Muharrem onu öldürebilir mi gerçekten? Yapabilir mi? Nasıl doğuracak peki? Boşanacak mı diğer kadından? Evlenecekler mi? Gelinlik mi giyecek, düğün mü yapacaklar? Muharrem onu dövecek mi yeniden. Evlenirse mutlu mu olacak, nerede oturacak, Suat nerde kalacak? Çocuğun ismi ne olacak?

Şaşıp da kalıyor. Şimdi kendi sesi kesiliyor.

Gönül'ün bir bankın üstünde Muharrem'i aramasından, Muharrem'in "çocuğumu aldırırsan seni öldürürüm" demesinden, imam nikahı kıymalarından, ikisi bir eve taşınıp evli gibi olmalarından, Muharrem'in arada eski karısına, arada Gönül'e geldiği iki kadınlı bir düzen tutturmasından, hamileyken Gönül'ün ellerini kemerle bağlayıp dövmesinden, o sızınca Gönül'ün yine ayakları çıplak karda kışta ablasının evine kaçmasından, hastaneye gidip erken doğum yapmasından, Havva'nın bari yanıma taşınınsınlar da Gönül daha az dayak yesin diye düşünüp, "boşa kira vermeyin gelin benimle oturun" demesinden bu yana 4 sene geçmiş. Ayşe Naz 4 yaşına gelmiş.

Ayrıl diyor Havva. "Ne işine yarıyor bu herif anlamadım ki. Hastanede yattın, parasını bile ben verdim." Gönül gözlerini ablasının gözlerine diyor.

"Bak senin oğlun babasız büyüdü, benimki kız üstelik, babasız büyümesin. Dayanabildiğim yere kadar dayanayım."

Havva kalakalıyor. Kardeşi, kendini önünde siper ettiği, etinden duvar ördüğü küçücüğü, meğer onu içten içe ayıplarmış. Oğlunu babasız büyüttü, iki tokada, bir hakarete dayanamadı diye... Havva şimdi anlıyor. Gönül kendini bir hakiki cengâver kadın, bir çilekeş ana, bir hayırlı evlat, Havva'yı ise hafif, bencil, isyankar bir kadın müsveddesi olarak görüyor.

Bunca zaman sonra, anasının yediği dayaklara şahit olup, kendini, kardeşini hep aynı davaya verdikten sonra Havva

başka biri olmuş, ilk defa farkına varıyor. Adem'i, dünyanın ilk erkeğini istemeyen, kendine değer veren ve bunun için elbette cezalandırılacak olan, hem de yalnızca erkekler tarafından değil kadınların da çekindiği, korktuğu, ayıpladığı bir özgür ruhlu kadın oldu. Adını hak etmez şimdi. Havva'dan da beteri, Lilith olmuş, bunca zaman sonra şimdi farkına varıyor. Kendi başka, Gönül başka bir kadın, şimdi anlıyor. Havva bu dünyadan kovulmuş, sürgün edilmiş Lilith, Gönül dünyada kalmaya hak kazanmış, erkeğin gönlünü almaya azmetmiş, kaderine razı, tam da bir erkeğin hayalindeki Havva olmuş.

"İyi, bebeğim, nasıl istersen öyle olsun..." diyor Havva.

Babasız kız çocuk büyütmek kolay mı? Maazallah erkekler etrafında pervane olur büyüyünce. Sahipsiz bir kız çıkmış meydana, başında erkek olmayan bir kız oğlan kız varmış buralarda diye köpekbalıkları gibi etrafında dönerler. Gönül hangi birinden korusun kızını, kendini, iffetini, geleceğini. Gönül, kızı babasız kalmasın diye, aman ona dul demesinler, imam nikahlı bile olsa kocasız gezmesin sokaklarda diye, bir süre daha kemerle ellerinin bağlanmasına, ağzının burnunun kanamasına, yüzünün gözünün morarmasına razı oluyor.

Sonunda artık yorulduğundan mı, gücünü biraz toparladığından mı, ablası ve yeğeni yediği dayaklara şahit olduğu için utandığından mı bilinmez, kendisi bile bilemez, vazgeçiyor, pes diyor, pas diyor, bana müsaade diyor Gönül. Yine dayak yediği, Havva'nın araya girmeye çalıştığı, yeğeni Onur'un korkulu gözlerle baktığı, kızı Ayşe Naz'ın hıçkıarak ağladığı bir gecenin sabahında karar veriyor. Havva

sessizce, yüzü beş karış kahvaltı hazırlarken, Onur sanki dün gece hiç yaşanmamış gibi teyzesinin keyfini yerine getirmeye çalışırken, Ayşe Naz uyurken, hazır Muharrem siktir olup, kim bilir hangi cehenneme gitmişken, “Abla” diyor. “Ben dayanamıyorum, savcılığa şikâyet edelim, hadi kalk.”

Havva’nın demliğı mutfağa bırakıp paltosun giymesi bir oluyor. Gönül’ü kolundan çektiğı, Onur’a “okula gitme, Ayşe Naz’la kal biraz, ben mazeret yazısı yazarım” dediğı gibi savcılığın yolunu tutuyor ikisi.

Gönül farklı günlerde iki ayrı savcılığa şikâyet dilekçesi yazıyor. Bana ve çocuğuma fiziksel zarar vermekle, ailemi ve beni öldürmekle tehdit etmekle, ikimizin ortak kızı Ayşe Naz’ı kaçırmakla tehdit etmekle...

Birkaç gün sonra Muharrem tutuklanıyor. Gönül’ün onu şikâyet ettiğini karakolda öğreniyor. Gönül’e yalvarıyor. “Bir daha yapmayacağım. Elim kırılsın sana vurmayacağım. Beni affet.” Yılların Muharrem’i, sert, acımasız, güçlü erkeğı, Gönül’ün ellerini avuçlarına alıp, iki gözü iki çeşme af diliyor.

Gönül, Muharrem’i döverken gördü, söverken, sayarken, yemek yerken, küfür ederken gördü, ağlarken hiç görmemişti. Affediyor. Hepsi bitti, Muharrem iyi adam oldu, pişman oldu. Diye düşünüyor. Şikâyetinden vazgeçiyor.

Bir savcılıktan şikâyetini alıyor ama diğeri kalıyor, onu kimse bilmiyor. Çok sonra öğrenecekler. Gönül artık bu dünyada olmadığına, Muharrem ceza alsın diye Havva oradan oraya koşturduğunda, bu şikâyeti mahkemeye sunacak ab-

lası. Bu dilekçenin Gönül'ün ölüsünün işine yarayacağını henüz hiçbiri bilmiyor.

Muharrem ve Gönül aşkları taçlansın, mutlulukları katlansın ve elbette hiç şahitleri kalmasın diye Havva'nın yanından ayrılıyorlar, başka eve, karşıdaki apartmanın küçük bir dairesine çıkıyorlar. İki kız kardeş balkondan birbirlerini görüyor. Havva, küçüğünü yine de kontrol ediyor, gözünün önünde tutuyor, gözbebeğinde besliyor. Gönül, Muharrem ve Ayşe Naz şimdi tam bir aile artık. Çekirdek aile, resmi nikahsız, imam nikahlı, sekiz yaşında güzel kızlı, mutlu mesut aile.

Gel zaman git zaman, insanlar değişmez, değişmediğini büyükler bilir, yaşlılar tecrübe eder, kimi filmlerde görür, romanlarda okur, kimi hisseder, kimi de Gönül gibi, bir küçücük saf kız çocuğu gibi kötü adamdan esas çocuk çıkacağına inanır. Kötü adamlar hiçbir filmin hiçbir karesinde iyilik etmez. Ağlarsa, yalvarırsa, birine bir güzellik yaparsa kalbini daha rahat söküp alabilmek içindir. Küçücük bir kızı rahatça yiyip, midesinde sindirebilmek içindir...

Kalbine kötülük giren, bir daha iyileşmez. İyileşmeyeceğini iyi kalpli insanlar bilemez.

Nihayet Gönül de tecrübe ediyor, anlıyor, gencecik yaşında bir yaşlı kadın gibi erkekleri çözüyor. Çok fazla erkek tanımasına gerek yok zaten, bir Muharrem yetiyor.

Gönül, yine de okulların kapanmasını bekliyor. Kızı, kuzusu etkilenmesin, dövse de sövse de babasının gittiğini bilmesin, ilkokulun 3. sınıfında ders dinlerken anasıyla babasının

ayrıldığını düşünüp dertlenmesin, dayakların anısıyla yetinsin diye tatile girmeyi bekliyor.

Karneler alındığı gün, Gönül ablasını alıp, annesine gidiyor.

“Artık garsonluk da yapmayacağım. Ben makineciyim zaten, mesleğim var. Artık uğraşamayacağım, her gün işkence her gün eziyet. Anne sen kızıma bak. Ben gündüzleri çalışırım.”

Gönül işleri yoluna koyuyor. Muharrem her sabah Gönül’ün yolunu kesiyor. İşten çıkınca karşısına çıkıyor. Telefonla arıyor, mesaj çekiyor.

“Bana döneceksin. Bana dönmezsen seni yaşatmam. Seni de öldürürüm, aileni de öldürürüm.”

Hiç susmuyor Muharrem, hiç durmuyor. Bu kadar enerjiyi nereden buluyor, atom karınca gibi, oradan oraya zıplayan, döne döne çivi gibi toprağın içine giren çizgi film kahramanları gibi ve dahi ağzından salyalar akan kudurmuş köpekler gibi hiç sona ermeyen bir hız, bir güç... Sanki yalnızca hastalıklı hayvanlarda ya da bu dünyanın dışında, uzayda, çizgi filmlerde ya da başka diyarlarda var olabilirmiş gibi bir hal... Muharrem ve onun bitmek bilmeyen hırsı, azmi, sen benimsin halleri... Muharrem tutmuş Gönül’ü bütün gücüyle, avını ille de bırakmayan çakallar gibi, eve giren hırsızı yakalayan bekçi köpekleri gibi, kocaman bir fareyi bir lokmada midesine indiriverecek yılanlar gibi, vazgeçmiyor. Sanki avını çenesiyle tutmuş, yutmadan önce ölsün diye sağa sola çarpıyor, garibanın kalan son gücünü de tüketiyor.

Bütün o hayvanların hepsi haklı. Hayatta kalmak için, evini

hırsızdan korumak için içgüdüyle yerler avlarını. Muharrem zevkini çıkara çıkara, ihtiyaçtan değil, lüks için, keyif için, kendini tatmin için öldürecek Gönül'ü. Gönül henüz bilmiyor, hepsi işitiyor Muharrem'in tehditlerini, her biri korkulu gerçeğin kulaklarının üzerinden rahatsız edici bir sinek gibi, isabet edemeyen bir kurşun gibi vızıldayıp geçmesine razı oluyor.

Gönül, Ayşe Naz'ı okuldan alıp eve dönerken, kızıyla konuşa gülüşe, günün nasıl geçti diye yalandan sorup, bir yandan da aklında hep aynı soruya cevap ararken, sorularının başrol yıldızı, kabuslarının manyak prensi, bütün masallarının sapık jönü, elini verip kolunu alamadığı, bu baş belasına nereden bulaştığını bir türlü anlamadığı, ben nerede hata yaptım da bu manyağı sardım başıma diye yandığı, kendini bir esirden, eski çağlarda parayla satın alınmış bir köleden bile daha şanssız hissettiren canına yandığının Muharrem'i fırlıyor tahtırevanların, salıncakların, çocuk krallığının arasından.

“Barışalım” diyor Muharrem yumuşacık sesiyle. “Hayır” diyor Gönül. “Tamam değişeceğim, söz kız sana, bak söz verdim” diye cilve yapıyor, Gönül yine “hayır” diyor. “İyi be amma hava yaptın, kızı tek başına mı büyüteceksin” diye eli yükseltiyor Muharrem, Gönül blöfünü görmüyor. “Ne bok yiyorsun, kim var orospu” diyor. Gönül nuh diyor peygamber demiyor. O eski salak Gönül değil karşındaki, o eski küçük saf kız değil işte, anla. Muharrem anlıyor. Sinirden sesi çatallaşıyor. Hükmedemediği an sinirleri tepesine çıkan bütün manyaklar gibi, kendinden geçiyor.

Çocuk parkının ortasında, kendi kızının gözleri önünde Gönül'ü dövmeye başlıyor. Bu defa Gönül'ün dizi çıkıyor.

Parkta, biraz sonra çocukların oynayacağı çakıl taşlarının üstünde boylu boyunca yatıyor. Muharrem Gönül'ün diğer ablası Ferda'yı arıyor. "Gel, Ayşe Naz'ı al."

Gel ki, kız daha fazlasını görmesin, gel ki beni bir rahatlat şu çocuk ayağımın altında dolaşmasın.

Evi temizlemek için çocuğunu annesine, dadısına bırakan titiz kadınlar gibi kızını güvenilir birine emanet ediyor. Ferda parka yaklaşırken, Gönül'ü böyle görmesin ablası diye, Ayşe Naz'ı yanına gönderiyor. Ferda, içinde bir sıkıntı Ayşe Naz'a soruyor "ne oldu" diye, o da küçük çocuktan medet umuyor, gerçeği söylesin diye ona danışıyor.

Babam annemi dövdü diyor kız çocuğu. Ferda parka koşuyor. Muharrem, çoktan bir taksi çevirmiş, Gönül'ü içine oturtmuş, hastaneye yetiştiriyor.

Havva bunca yıldan sonra çözüm odaklı, yapıcı ve pratik olmayı çoktan öğrenmiş. Artık Gönül'e nasılsın, iyi misin, acın var mı diye sormadan önce hedefe kilitleniyor. Arıyor, "hastaneden raporunu getir hemen" diyor. Gönül getiremezmiş. Adam kızın ve Gönül'ün bütün raporlarını kendisi saklarmış sır gibi. Gönül'ün kimliği bile Muharrem'deymiş. "Hallet" diyor Havva bu defa. "Muhakkak al raporu şu heriften." Gönül uğraşüyor, didiniyor, ölümünden sonra kanıt olarak kullanılacak raporu almak için anasından emdiği süt burnundan geliyor. Henüz bu dünyadan göçeceğini bilmiyor ama raporu adama uzaklaştırma versinler diye almak istiyor.

Muharrem esnek ödeme planları gibi, yalan yanlış indirim anonsları gibi, "kredinizi nasıl ödeyeceğinize bankanız de-

ğil, siz karar verin” diyen yumuşacık sesli kandırıkçı reklam sloganları gibi... Ben seni nasılsa hale yola koyarım da, kaç taksitle hangi krediyle olacağını sanki sen seçiyormuşsun gibi yapalım diyor. Üstelik bankalar gibi herkesi değil, yalnızca Gönül’ü inandırır, ikna etse yeter. O da öyle yapıyor.

“Bir dükkân açacağım. Gel sen de çalış.”

“Hayır.”

“Kasanın başında durursun.”

“Hayır.”

“Abiye satacağız.”

“Hayır.”

“Bin lira maaş veririm sana.”

“Hayır.”

Daha ne yapsın Muharrem. Bankalardan daha yaratıcı, daha insafı, üstelik kişiye odaklı. Gönül ezberlemiş gibi, sanki içine cin girmiş, şeytan kaçmış, Havva tünemiş gibi aynı türküyü söyleyip durunca Muharrem bir erkeğin yapması gerekeni yapıyor elbet. Gönül’ün çalıştığı fabrikaya gidiyor. Kapının önüne telaşla çıkan kadını yine ikna etmeye çalışıyor, baktı ki olmayacak bir tokat nakşediyor o güzel yüzüne, cep telefonunu alıp kaçıyor niyeysel. Bunu gören ustabaşı adamın peşinden koşmaya yeltenirken çalışanlardan biri “koşma” diyor. “O Gönül’ün kocası.”

Ha tamam o zaman. Ben de hırsız, huysuz, yabancı bir pezevenk sanmıştım. Hırsız, huysuz, pezevenk yabancı değil de kocaysa, o vakit yapacak bir şey yok.

Ustabaşı peşinden koşmuyor adamın. Herkes bakakalıyor öylece. Kocalar dövebilir, işyerini basıp tokat atabilir, tele-

fonu çalıp kaçabilir, giden telefon olsun zaten, kocalar hepsini yapabilir.

Gönül her zamanki gibi Havva'ya sığıyor.

“Abla bu benim peşimi bırakmıyor, sabahlara kadar arayıp, uyutmuyor. Bıktım artık. Şu işi kabul edeyim. Belki gözünün önünde olursam, beni rahat bırakır” diyor. Adamın gözü önünde, elinin altında, burnunun dibinde olursam belki kurtulurum diye ümit ediyor. Düşmanını çok uzak tutma diye okumuştur bir yerlerde, kim bilir nerede, feysbukta mı, kitapta mı, dergide mi bilmiyor. Düşmanı yakın tutmak belki kurtuluşum olur diye düşünüyor. O kadar çaresiz, o kadar yalnız artık.

Muharrem ve Gönül eski günlere dönüyorlar. En eski günlerine ama. İlk üç aya. Merter'de, Bakırköy'de adım adım dolaşıp abiye kıyafet alıyorlar. Beyazıt'ta bir dükkan kirallıyorlar. Muharrem bir kibar, bir nazik, sanki hiç dövmemiş Gönül'ü, hiç kötü sözler söylememiş, hiç şeytan hallerine girmemiş. Gönül'ün her söylediğini kabul ediyor. Artık karı koca değiller. Sadece aynı işte çalışacaklar. Gönül bir daha asla başkasıyla evlenmeyecek elbette. Konuşmayacak bile... Kızına bakacak sadece. Bir tek huzur istiyor Gönül artık. Ne aşk ne meşk ne Muharrem ne de başka erkek. Dayak yememek, ırzına geçilmemek, tehdit edilmemek istiyor. Kızını büyütmek, ablasıyla çay içmek, akşamları evinde rahatça televizyon seyretmek tek hayali. Hayattan, Muharrem'den bütün arzusu bu kadar. Başka bir hayat için dua bile etmiyor, rica bile etmiyor, rüya bile görmüyor.

“Milletin egosu kıymetli anam, senin benim gibi diil ki” de-

mişti Sevim bir kere koca elmayı sadece elinin ayasıyla ikiye bölüp yarısını Gönül'e verirken. Bu Sevim'in zaten oldum bittim tuhaf yetenekleri, öngörülleri, hiç tahmin edilmedik iyilikleri vardır. Diğer yarımı da yine ikiye bölüp Havva ile paylaşırken, aforizmasını açıklamaya koyulmuştu.

Bir adama epeydir takmıştı Sevim. Gerçi öyle kendini salmazdı kolay kolay ama bu defa herifte mi bir iş vardı, bizimkinin libidosunun yükseleceği mi tutmuştu neyse artık, İlhan diyordu da başka bir söz çıkmıyordu ağzından. İlhan da uyuzun, uyuşuğun teki. Anasıyla bir evde oturur. Sinemaya gel dersin gelmez, ocak başını sevmez, bira ağzına koymaz, dekolteye yan gözle bile bakmaz. Sevim bütün kadınlığını, bunca yılın tecrübesini, bu yaşında kalan son dişilik damlalarını da İlhan'a harcamış, en sonunda siniri tepesine çıkmış. Nihayet İlhan kana cana geldiğinde bizimkinin bütün hevesi, arzusu çoktan kaçmış, "yok İlhan gelemem ben elin tuhafiyesine" demiş. "Manyak mıdır nedir bana tuhafiye gidelim, anneme bilmem ne alalım diye ikna etmeye çalışıyor."

"Yok dedim diye şimdi de küstü, aramıyor sormuyor, ne ego varmış anam bunlarda, reddedilmeye hiç mi gelemez bu herifler anlamadım ki" diye söylenip duruyor Sevim.

Gönül istenmediği, aranmadığı günlerini özlüyor. Reddettiği zaman aramayan adamları diliyor. Selahattin anasının peşine takılıp gittiği gün ne şanslıymış meğer şimdi anlıyor. Muharrem'in egosu seni beni İlhan'ı Selahattin'i yer geçer Sevim Abla diyor. Hepimizi aşar geçer. Ne manyağa çatmışım Allahım. İstenmediğini, sevilmediğini bir insan nasıl kabul etmez, nasıl bile bile üstüne gider, Gönül ondan tik-

sindiği halde nasıl bunu yok sayar, Gönül'ün aklı almıyor. Muharrem'i anlamıyor, ondan nasıl kurtulacağını bir türlü kestiremiyor. Artık aklı hep başka yerlerde. Sevim konuşuyor, Havva anlatıyor, Ayşe Naz sorular soruyor, Gönül artık ne doğru düzgün dinliyor ne doğru düzgün anlıyor. Yarım yamalak cevaplar veriyor. Onları oy alıyor. Kendini de oy alıyor. Bir soru var aklında, cevabını bir türlü bulamıyor.

Nasıl hayatta kalırım?

Dükkanın açıldığı, Rusça bilen hem de Türkçe konuşan bir tezgahların işe alındığı, abiyelerin dükkana çoktan yığıldığı bir günün sabahı Muharrem aynı eve taşınırsak ya diyor. Boşa kira vermeyiz. Yok diyor Gönül, sen bu işi unut artık. Biz sadece birlikte çalışırız, ben ayrıldım çoktan senden.

Suat, Muharrem'in ilk evliliğinden olan oğlu, babası Gönül'e tecavüz ederken odasının kapısını kapatıp oturan biricik evladı, bir gün adam yaralıyor. Kesin ceza alacak, bir müddet hapisteye yatacak ama ilk vukuatı olduğu için çok yatmazmış, hemen öğreniveriyor. Hayırlı evlat zor zamanlarda belli olur, babasını arıyor.

“Baba ben zaten cezaevine gireceğim. İstersen, Gönül hâlâ barışmak istemiyorsa seninle, onu da öldüreyim öyle gireyim hapishaneye, nasılsa ilk cezam az bi şey alırım” diyor.

Muharrem “yok canım” diyor. “Hiç olur mu öyle şey.” Sonra da bu konuşmayı Havva'ya anlatıyor. “Suat bana böyle dedi, ben de ‘yok’ dedim, korudum Gönül'ü, yoksa elimdeydi onun kuş kadar canı. Bahsettım, haberin olsun” diyor. Havva seviniyor. Muharrem'in öldürmeye niyeti yokmuş. Söyle-

dikleri hep tehditmiş meğer, hep abartıymış. İçi rahatlıyor.

Muharrem bu aba altından sopa göstermesinin ardından, hayatının hediye edilmesinin önemini belki anlar diye Gönül'e yine soruyor. "Barışacak mıyız?" Sana ömrünü hibe ettim. Bunu takdir edecek misin? Kıymetimi bilecek misin? Gönül kıymet bilmiyor. Bir daha Muharrem'i istemiyor.

Detaya lüzum yok. Muharrem önce iple boğuyor Gönül'ü, doymuyor, içindeki hırs bitmek bilmiyor, 19 kez bıçaklıyor. 24 saat sonra karakola gidip teslim oluyor.

Çocuğu göstermem diye tehdit etti beni diyor Muharrem. Para istedi benden, erkekliğime hakaret etti, tahrik etti, beni öldürmeye mecbur etti.

Mevlüt okunduğu, Gönül'ün anasının ağladığı, babasının hiç konuşmadan uzaklara baktığı, gelen gidenin eksik olmadığı, taziyelerin dinmediği, helvaların kavrulduğu, başınız sağolsun, Allah kalanlara ömür versin diye dualar edildiği, başsağlığına gelenlerin meraklı gözlerle ayrıntıları soruşturduğu, nasıl olmuş, adam nerde, kız ne yapmış diye soruların sorulduğu günler nihayete eriyor.

Havva... Her ayrıntıyı, her sıkıntıyı düşünen Havva, Ayşe Naz'ı Sevim'in ablasına bırakmış. Annesiyle babası kavga ederken çocuk komşuya emanet edilir ya, evde hastalık varken bulaşmasın diye çocuk anneanneye bırakılır ya, insan yavrusu, minicik bebek, bütün ailenin, sülalenin gözünün nuruna göz değmesin, zarar gelmesin diye çocuklar dertten tasadan uzaklara gönderilir ya, Havva da, Ayşe Naz'ı babasının şerrinden, anasının efkârından böyle koruyor. Çocuğu

tıpkı bir zamanlar Gönül'e de yaptığı gibi pamuklara sarıp, inci gibi, cam gibi, porselen gibi korumak istiyor. Bir psikologa danışıyor. Neler söylemesi gerek, babasının anasını öldürdüğünü küçük çocuğun hangi kelimelerle, hangi cümlelerle duyması, öğrenmesi gerek hepsini öğreniyor. Kendini Ayşe Naz'a hazırlıyor. Şimdi kimsenin üzüntüsü önemli değil. Ne kızını kaybeden babasının, ne de en küçük kardeşlerini göz göre göre yitiren ablaların ağabeylerin kederi önemli şimdi. Sekiz yaşında anacağını kaybeden Ayşe Naz'a anlatmak lazım bütün memleketin derdini, elemini. Dünyanın yükünü Ayşe Naz taşıyacak şimdi.

Ayşe Naz bilecek kâbus gördüğü gece anasının yatağına gidememeyi, saçlarını taratamamayı, okulun ilk gününü anasına anlatamamayı. Diğerleri unutacak. Vah vah diyecekler, tüh tüh diyecekler. Kim yapmış, kaç kere vurmuş diye merak edip, pis rezil diye söylenecekler. Kardeşlerinin içi yanacak ama bir müddet sonra kendilerini çocuklarına, torunlarına, kendi hayatlarına vakfedecekler. Sadece Gönül'ün anası ve Gönül'ün kızı eksik bir halde devam edecek bu fırıl fırıl dönen dünyaya. Onunla birlikte yalnız, hiç bitmeyen bir hüznle, yarım yamalak dönecekler. Anası bir daha hayat-tan medet ummaz zaten artık, kızı da korkunç bir dünyaya atacak kendini bodoslama.

Babaların anneleri öldürdüğü, ailenin kan ve nefret ve de 19 bıçak darbesi demek olduğu bir tuhaf gezegende gelmiş cana meğer. Olması gereken Ayşe Naz olmaz artık ondan. Eksik, hastalıklı, hep üzgün, hep ruhu sakat bir Ayşe Naz var şimdi. Anası öldü, babası anasını on dokuz kez öldürdü, varsın Ayşe Naz da yarım olsun, yarım yamalak dönsün bu gezegenle birlikte.

Ayşe Naz güvenli bir evden diğetine geçene kadar, sokakta söylüyorlar hemen. Komşular, diğr çocuklar çıtlatıyor, bütün gerçeğı kulağına fısıldıyor. “Baban ananı öldürdü.”

Ayşe Naz yine de olgun çocuk. Ne ağlıyor ne de Havva’nın bunca emeğini bozuyor. Hiç ses etmiyor. Hiç soru sormuyor.

Odaya giriyor, hiç sesini çıkarmadan babasının aldığı bütün oyuncakları, kıyafetleri bir araya topluyor. Hepsini kırıyor. Sakin sakin birer birer özenle parçalıyor. On dokuzdan daha fazla kez yırtıyor, kırıyor, söküyor. Bir daha da baba diye bir kelime ağzından hiç çıkmıyor.

Havva, gözleri dolduğu zaman yukarı bakarak, sesi titrediğı zaman kendini toparlamak için bekleyerek anlatıyor bütün hikâyeyi. O da Seda’nın babası gibi her detayı anlatırsa sanki katili yakalatacak, adaleti kendi elleriyle sağlayacak gibi titiz ve gayretli. İçim gidiyor. Bana, bu projeye bu kadar inandıkları, birkaç çarelerinden biri olduğum için kalbim eriyor. Gerçekten bir işe yaramazsam, bu röportajlar amacına ulaşmazsa, seslerini duyuramazsam diye aklım çıkıyor. Dün kızını kaybeden bir baba, bugün kardeşini kaybeden bir abla bana güveniyor. Elllerinde başka dayanakları yok. Birinin katili zaten dışarıda, diğerininki, itiraf etmesine rağmen on yıl civarında ceza alacak, hepimiz biliyoruz.

Havva’ya konu komşunun tepkileri nasıl diye soruyorum. “Mahkeme günleri eşe dosta gidiyorum, siz de gelin davamıza destek olun, hep beraber el ele verelim, sesimizi duyuralım, artık kadın cinayetleri olmasın dediğim zaman, herkes

kocasından korkuyor. İsteseler de gelemiyorlar.” diyor. “Dayaktan korkuyorlar. “

Mahkemeye gelip seyretmeleri bile kocalarına karşı koymaları anlamına geliyor. Bir kadına uygulanan şiddetin açıkça karşısında duramıyorlar. Kocalarının evinde birer tutuklu gibi bir diğerinin dövülmesini, öldürülmesini, haksızlığa ve zulme uğramasını çaresiz gözlerle izliyorlar. Ancak kendi canı yanan gidebiliyor mahkemeye, polise... O da artık kaybedecek bir şeyi kalmadığı için.

Diğer kadınların kaybedecek neyi var? Her gün dayak yiyen, yemese de komşusunun ızdırabını seyreden, sokaklarda kendi cinsinin öldürülmesini izleyen, adım başı orospulukla, kaltaklıkla suçlanan, kendi arzularının, heveslerinin hiçbir önemi olmadığı her gün başlarına kakılan, bekâretinin ne zaman yırtılacağına, ne giyeceğine, ne giymeyeceğine, kimlerle nerede nasıl yaşayacağına sürekli karışılan kadının kaybedecek neyi var bu memlekette?

“Genelde tepkiler ‘vah vah yazık olmuş, nasıl oldu’ gibi” diyor. Belli ki konu komşunun asıl öğrenmek istediği olayın dedikodu kısmı. Kan görmek istiyor herkes, en azından duymak, ayrıntıları bilmek, sonra da birbirine tekrar tekrar anlatmak istiyor. Havva, kendi acısı aslında pek de umurunda olmayan bu güruhtan medet umuyor, bunu o da biliyor ama yardımına gelecek başka kimsesi yok. Yine de destek istiyor.

İkinci duruşmayı anlatıyor. Bir an mahkemenin kapısı açılmış. Muharrem ile en küçük kardeşini kaybetmiş Havva göze geliyorlar. Muharrem Havva’ya sinsice gülümsüyor. Havva’nın sinirini bozup, bağırttırmak, mahkemede rezalet

çıkarmak istiyor. Havva “suçsuzken suçlu durumuna düşmek istemedim, hiç sesimi çıkarmadım, yine sakince tanık olarak olanları anlattım, ben de ona kimseye belli etmeden işin bitti diye fısıldadım, ben de onu sinirlendirdim” diye anlatıyor acıyla gülererek. Bir de böyle katillerin alaylarıyla uğraşıyorlar.

Muharrem karakola teslim olduğunda kapıda bekleyen muhabirlere, gazetede basmaları için Gönül’ün fotoğrafını veriyor. Tanıtımını yapıyor, eserine imzasını böyle atıyor.

Ne istediklerini soruyorum Havva’ya. “Artık kardeşimi geri getiremeyiz elbette ama o caninin ömür boyu ceza almasını istiyoruz” diyor. “Şimdiye kadar bir kadını öldürdüğü için müebbet ceza alana hiç rastlamadım. Bütün arzum bu adamın hak ettiği cezayı alması” diyor.

Platformun onlara ne kadar destek olduğunu anlatıyor. Hazır sesini duyuracak bir televizyon kanalı bulmuşken, kendine yardım edenleri, dar zamanlarında bırakmayanları da unutmuyor.

“Her gazeteyi açtığımda, her televizyon seyrettiğimde her gün bir cinayet... Ölen kadınların tek suçu ayrılmak istemeleri. Bizleri savunmasız görüyorlar. Öyleyiz de zaten” diyor.

Muharrem ve Gönül nerede tanıştılar diye sorduğumda Havva bir an duraksayıp, bir eğlence yerinde diye cevaplamıştı. Ben de herhalde kardeşinin barda bir adamla tanıştığını söylemek istemiyor diye düşünüp üstüne varmadım. Malum, değil orada çalışmak ya da biriyle tanışmak bir bara gitmek bile bizim için “hak etmiş orospu” ilenmesini duy-

mak için yeterli sebeptir. Daha sonra gazete haberlerine baktığımda Gönül'ün Muharrem ile tanıştığı zaman bir barda çalıştığını öğreniyorum. Kızı doğduktan sonra mesleği olan makinacılığı yapıyor ve bir fabrikada işe giriyor Gönül.

Jodie Foster'ın *Sanık* isimli bir filmi vardır. Tek başına bir bara gidip içki içen kadın barın ortasında pek çok erkeğin tecavüzüne uğrar, o esnada diğerleri de ıslık çalıp tezahürat yapar. Film bir suça seyirci kalmanın ve hatta teşvik etmenin cezasını sorgular. Elbette yeni dünya, göçmenlerin hayal diyarı, özgürlük kıtası da bizden eksik kalmıyor, acaba kadın bir bara tek başına gidip erkeklerle içki içerek, bu tecavüzü istemiş olabilir mi diye soruyordu kendi kendine. Yine de en azından bunu sorgulayıp nihayetinde de vicdanlı bir cevaba ulaşabiliyorlardı.

İtalya'da kot pantolon giyen bir kadının tecavüzcüsü hakim tarafından kot pantolonu çıkarmak zordur, dolayısıyla kadının kendi arzusuyla çıkarmış, ilişkiye girmiştir açıklamasıyla serbest bırakılıyordu. Sadece bizim topraklar bu kadar acımasız değil, şu bizim efkârlı gezegen milyarlarca yıldır boşuna dönüp duruyor sanki.

Bir kadın eğlence yerinde çalışıyorsa, eğlenmeye gidip içki içiyorsa tecavüzü teşvik ettiğini düşünüyoruz içten içe. Aynı eğlence yerine erkeklerin de gitmesinde bir beis görmüyoruz. Söz konusu kadın olunca hepimizin namus ölçerleri sonuna kadar açılıyor. Havva da büyük ihtimalle kardeşini bu önyargıdan korumak için saklamak istiyordu bu gerçeği.

Tecavüz ve cinayetin hiçbir mazereti olmadığını öğrenmek için dünya kaç kere daha dönmek zorunda kalacak bilmi-

yorum. Umarım hiçbirimizin başı dönmez, midemizin içi dışına çıkmaz o vakte kadar.

“Son sözün ne olur?” diyorum. Havva gözlerini gözlerime diyor. Ama şimdi ne çenesini kaldırmış öfkeyle, ne de sinirden elleri titriyor; öyle bırakmış kendini, öyle acılı, öyle yalnız ve çaresiz: “Eğer ki bir erkek seni öldürürüm diyorsa, kadın ona inansın” diyor.

HAYIR, HİKÂYENİN SONU DEĞİL, BİR NEFESLİK MOLA...

Çekimler sona eriyor, montaj da bitti bitecek, ama içimde çöreklenen sıkıntının sebebi ön sezilerimin ya da zekamın çok şahane çalışması değil, nasıl bir coğrafyanın parçası olduğumu bilmem muhtemelen.

Bunca zaman sonra daha eşit, daha güçlü daha özgür bir toplumda olması gerekirken biz kadınlar, şimdi yaşamak, hayatta kalmak için uğraşıyoruz. Sokakta yürüyebilmek, sevebilmek, dayak yememek, tecavüze uğramamak, satılmamak için kan döküyoruz.

Kurbanlarla, yakınlarıyla ve katillerle görüştükten sonra; bunca zaman ve kişinin ardından artık “Aşk”ın da erkekler tarafından kadınları daha da köleleştirmek için icad edilen bir yalan olduğunu düşünüyorum.

Daha hararetle bulaşıkları yıkasınlar, hevesle gömlekleri ütölesinler, kendilerini beğendirmek için sevişsinler, başarılı erkeğin ardındaki kadın olmak için çaba sarf etsinler, anne olamazlarsa kendilerini yarım hissetsinler, çocuklara ve ko-

calara adanan bir ömür için yok olsunlar, hiç olsunlar, hep başkasının olsunlar, babalarına, annelerine, çocuklarına, kocalarına, kaynanalarına, kayınpederlerine, mahallenin genel ruhuna, toplum namusuna, genel ahlaka ait olsunlar da hiç konu  şmasınlar, hep sussunlar,    kretsinler; bu kurallar içinde nefessiz kalıp biçare yaşasınlar diye üretilmiş bir tatlı Yeşilçam filmi, sonu gelmek bilmeyen bir televizyon dizisi, hiç gerçek olmamış bir masal sanki “A  k”.

Okutulmayan, çalıştırılmayan, bunlar olsa bile yeterli imk  n ve güvenlik sağlanmayan kadının elinde A  k’tan başka ne var? Gün içinde evde ya da iş yerinde çalışıp, akşama yemek hazırlamak, çocukların kocanın   ama  sırını yıkayıp   t  s  n   yapmak, hiç durmaksızın başkalarının hizmetini görmek, ana olup hep feda etmek, hep kendinden vermek zorunda kalan; do  du   günden bu yana bu fikirlerle beyni yıkanan, hep özveri beklenen kadının elinde biraz nefes alabilmek, az biraz heyecanlanıp hayata sarılabilmek için a  ktan başka ne var?

Biraz tatlı hayallerle az biraz pembe rüyalarla donatıp hep beyaz atlı prensi bekletmekten daha kolay ne var?

Sonra işte aşka me  ke biraz ara vermek, manyak j  n  n   değiştirmek ya da   zg  r kalmak isteyen her kadının sonu kara toprak oluyor. Ya da bizi seçen adama mecbur kalacağız.

Aradan epey zaman geçiyor. Bir sabah gazetede Seda’nın babasının   l  m haberini okuyorum.

Adalet   güvendim, hâlâ da güveniyorum derkenki çaresiz yüzü geliyor aklıma.

O naif, o hayattan bıkmış, tek derdi kızının katilinin hesabını sormak olan babanın ölümüne mi, bunca zaman sonra hiçbir şeyin değişmediğine mi, gazetelerde daha da artan kadın cinayeti haberlerine mi daha çok üzülüyorum, bilmiyorum.

Bizim Kaba Büyük Müdürün “olmadı, yazarsın” derken ne söylemek istediğini nihayet anlıyorum.

Yazmaya başlıyorum.

ÖLÜ KADINLAR MEMLEKETİ

Burçe Bahadır

Bunca zaman sonra daha eşit, daha güçlü, daha özgür bir konumda olması gerekirken biz kadınlar, şimdi yaşamak, hayatta kalmak için uğraşıyoruz. Sokakta yürüyebilmek, sevebilmek, dayak yememek, tecavüze uğramamak, satılmamak için kan döküyoruz.

Burçe Bahadır, kocasını öldürmekten hüküm giymiş iki kadınla ve karısını öldürmüş üç erkekle hapishanede konuştu. Öldürülmüş bir kadının babasını, bir başkasının ablasını dinledi. Cinayetlerin hikayesini yazdı. Ölü Kadınlar Memleketi, kadın cinayetlerinin neden politik cinayetler olduğunu anlamamızı sağlıyor. Nasıl yakınımızda olduklarını, içinde yaşadığımız atmosferin bu cinayetleri nasıl kolaylaştırdığını görüyoruz.

“Son sözün ne olur?” diyorum. Havva gözlerini gözlerime dikeyor. Ama şimdi ne çenesini kaldırmış öfkeyle, ne de sinirden elleri titriyor; öyle bırakmış kendini, öyle acılı, öyle yalnız ve çaresiz: “Eğer ki bir erkek seni öldürürüm diyorsa, kadın ona inansın” diyor.

ayizi kitap

ISBN: 978-605-85967-8-8

9 786058 596788